ព្រះ
ត្រៃបិដកបាលី
និង
សេចក្តីប្រែជាភាសាខ្មែរ
សុត្តន្តបិដក
ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន
បញ្ចមភាគ
៧៦

ផ្សព្វផ្សាយដោយសម្តេចព្រះអភិសិរីសុគន្ធាមហាសង្ឃរាជាធិបតី បួរ គ្រី
សម្តេចព្រះមហាសង្ឃរាជនៃគណៈធម្មយុត្តិកនិកាយ
នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ព. ស. ២៥៥៣

SUTTANTAPIṬAKA

KHUDDAKANIKĀYA

APADĀNA

PAÑCAMABHĀGA

76

សម្តេចព្រះអភិសិរីសុគន្ធាមហាសង្ឃរាជាធិបតី បួរ គ្រី

សម្តេចព្រះមហាសង្ឃរាជ នៃគណៈធម្មយុត្តិកនិកាយ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

និយមវចនៈ

ព្រះត្រៃបិដកត្រូវបានបង្កើតឡើង ប្រមាណ៥០០ឆ្នាំប្លាយ ក្រោយអំពីការរំលត់ព្រះខន្ធចូលកាន់ ព្រះបរមនិព្វានរបស់សម្តេចព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះបរមគ្រូជាអម្ចាស់នៃយើងគ្រប់គ្នា ។ គ្រប់ប្រទេស អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា និងប្រទេសខ្លះមួយចំនួនមិនមែនអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា គ្រប់អង្គការ ពុទ្ធិកសមាគម និងតាមបណ្ណាល័យជាតិធំ ៗ តែងតែបានទទួលយកមកតម្កល់ទុកធ្វើជាគ្រឹះ ដើម្បីធ្វើការស្រាវជ្រាវសិក្សាស្វែងយល់ តាមអ្វីដែលហៅថាព្រះពុទ្ធវាចា (ពុទ្ធធម៌) ។ កាលដើមឡើយគេនាំគ្នា កត់ត្រាលើស្លឹករឹត ព្រមទាំងសរសេរចារឹកលើផែនថ្ម និងលើផែនលោហៈក៏មាន លុះចំណេរតមក ក៏បាននាំគ្នាបោះពុម្ពលើក្រដាសចងក្រងជាសៀវភៅ (គម្ពីរ) រហូតបច្ចុប្បន្ននេះ បច្ចេកវិជ្ជាកាន់តែ ចម្រើនឡើង គេបានវាយបញ្ចូលក្នុងកុំព្យូទ័រ តែទោះបីជាបច្ចេកទេសម៉ាស៊ីនចម្រើនឡើងយ៉ាងណា ក៏នៅមិនអាចបោះបង់សៀវភៅចោលបានឡើយ ដូច្នេះហើយទើបយើងខ្ញុំបានខិតខំធ្វើឲ្យកើតមាន ឡើងនូវក្រុមអក្សរព្រះត្រៃបិដក ដើម្បីជួយធ្វើឲ្យអក្ខរៈខ្លះដែលរលុបមិនអាចអានច្បាស់បាន ឲ្យមាន ការច្បាស់តាមតួអក្ខរៈឡើងវិញ ។

ដោយសទ្ធាជ្រះថ្លាដ៏មុតមាំដែលមានចំពោះព្រះពុទ្ធសាសនា ហើយក៏ជាកាតព្វកិច្ចមួយដ៏ធំក្នុងតួនាទីជាពុទ្ធបរិស័ទ ដែលបានប្រគល់កាយថ្វាយជីវិត អ្នកធ្វើដំណើរតាមស្នាមព្រះបាទសម្តេចព្រះពុទ្ធអង្គ រួមកម្លាំងទ្រទ្រង់ បានធ្វើការលះបង់កម្លាំងកាយ វាចា ចិត្ត ទ្រព្យធនផ្ទាល់ ព្រមទាំងបបួលពុទ្ធបរិស័ទ ញាតិមិត្តជិតឆ្ងាយ ក្នុងនិងក្រៅប្រទេសធ្វើឡើង ដើម្បីជាពុទ្ធបូជា ធម្មបូជា សង្ឃបូជា ។

សូមសេចក្តីឧស្សាហ៍ក្នុងការជាកុសលនេះ សម្រេចប្រយោជន៍ជូនដល់ព្រះពុទ្ធសាសនាជូនដល់ពុទ្ធបរិស័ទ សូមបានប្រកបតែនឹងសេចក្តីសុខចម្រើនរុងរឿង ក្នុងលោកនេះផង និងលោកដទៃខាងមុខទៀតផង ជាកិច្ចយោភាពតរៀងទៅ ។

វត្តបទុមជ. ថ្ងៃទី ០៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ២០០៩

បួរ-គ្រី

VATT Botum Dhammayutt Sangkat Chatumuk Khan Daun Penh P.Penh

សេចក្ដីណែនាំក្នុងការអាន

១) ប្រសិនបើលោកអ្នកអាន បានឃើញពាក្យទាំងឡាយណា ដែលមានសញ្ញាលេខបូកនៅពីខាងក្រោម ហើយបន្ទាប់មកបានឃើញព្យញ្ជនៈមួយតួទៀតនៅខាងចុងពាក្យនោះ សូមមេត្តាកត់សម្គាល់ថា ព្យញ្ជនៈដែលនៅខាងចុងនោះ គឺជាជើងរបស់ព្យញ្ជនៈដែលមានសញ្ញាលេខបូកនៅពីខាងក្រោម ដោយកំហុសបច្ចេកទេសកុំព្យូទ័រ ។

ឧទាហរណ៍

-ពាក្យខ្មែរៈ **សម្ល** ក្នុងពាក្យនេះ ព្យញ្ជនៈ **ល** គឺជាជើងរបស់ព្យញ្ជនៈ **ម** ដូច្នេះពាក្យនេះគឺ **សម្ល** ។

-ពាក្យបាលីៈ **តស្ស** គឺ **តស្ស** ។

២) ចំពោះពាក្យខ្មែរ យើងសម្រេចយកតាមវចនានុក្រមខ្មែរ របស់សម្ដេចព្រះសង្ឃរាជជោតញ្ញាណោ (**ជួន-ណាត**) ជាគោល ។ ប៉ុន្តែបើពាក្យទាំងឡាយណា ដែលអាចសរសេរតាមបែបបុរាណក៏ត្រឹមត្រូវដែរនោះ យើងខ្ញុំសូមរក្សានូវពាក្យទាំងនោះទុកដដែល ។

៣) ចំពោះ **សន្លឹកច្រាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ** ដែលមាននៅផ្នែកខាងចុងនៃព្រះត្រៃបិដកច្បាប់ដើម ក្រុមយើងខ្ញុំសូមមិនដាក់ទៀតទេ ព្រោះក្រុមការងារយើងបានកែតម្រូវតាមនោះរួចរាល់ហើយ ។

សុត្តន្តបិដក

ខុទ្ទកនិកាយ   អបទាន

បញ្ចមភាគ

៧៦

ព. ស. ២៤០៧

សុត្តន្តបិដកេ

ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

បញ្ចមោ ភាគោ

ថេរិយាបទានំ

បឋមោ សុមេធាវគ្គោ

បឋមំ សុមេធាថេរិយាបទានំ

អថ ថេរិកាបទានានិ សុណាថ[១]

[១] ភគវតិ កោនាគមនេ សង្ឃារាមម្ហិ និវេសម្ហិ
សខិយោ តិស្សោ ជនិយោ វិហារទានំ អទម្ហសេ[២] ។
ទសក្ខត្តុំ សតក្ខត្តុំ សតានំ ច សតក្ខត្តុំ
ទេវេសុ ឧបបជ្ជិម្ហ កោ វាទោ មានុសេ ភវេ ។
ទេវេសុ មហិទ្ធិកោ ហុត្វា មានុសកម្ហិ កោ វាទោ
សត្តរតនស្ស មហេសី ឥត្ថីរតនំ អហំ ភវឹ ។

---

១ ឱ. សុណោថ ។ ២ ឱ. ម. អទាសិម្ហ ។

សុត្តន្តបិដក

ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

បញ្ចមភាគ

ថេរិយាបទាន

សុមេធាវគ្គ ទី ១

សុមេធាថេរិយាបទាន ទី ១

លំដាប់តទៅនេះ ចូរចាំស្តាប់នូវថេរិកាបទានទាំងឡាយចុះ

[១] *កាលព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមកោនាគមនៈ គង់នៅក្នុងសង្ឃារាម យើងជាស្ត្រី ៣ នាក់ ជាសំឡាញ់នឹងគ្នា បានថ្វាយនូវវិហារទាន ។ ពួកយើងបានទៅកើត ក្នុងពួកទេវតា អស់ ១០ ជាតិផង មួយរយជាតិផង មួយម៉ឺនជាតិផង ចាំបាច់និយាយថ្វីក្នុងការកើតជារបស់មនុស្ស ។ ខ្ញុំជាស្រីមានឫទ្ធិច្រើន ក្នុងពួកទេវតាទាំងឡាយ ចាំបាច់និយាយថ្វី ក្នុងការកើតជារបស់មនុស្ស ខ្ញុំកើតជាស្រីកែវ ធ្វើជាមហេសី របស់ស្តេច មានរតនៈ ៧ ។*

តត្ថ សញ្ចិតំ[១] កុសលំ សុសមិទ្ធកុលប្បជា
ជនញ្ជាតី ច ខេមា ច អហំបិច តយោ ជនា ។
អារាមំ សុកតំ កត្វា សព្វាវយវមណ្ឌិតំ
ពុទ្ធប្បមុខសង្ឃស្ស និយ្យាទេត្វា បមោទិតា[២] ។
យត្ថ យត្ថូបបជ្ជាមិ តស្ស កម្មស្ស វាហសា
ទេវេសុ អគ្គតំ បត្តា មនុស្សេសុ តថេវ ច ។
ឥមស្មឹយេវ កប្បស្មឹ ព្រហ្មពន្ធុ មហាយសោ
កស្សបោ នាម នាមេន ឧប្បជ្ជិ វទតំ វរោ ។
ឧបដ្ឋាកោ មហេសិស្ស តទា អាសិ នរិស្សរោ
កាសិករាជា កិកី នាម ពារាណសី បុរុត្តមេ ។
តស្សាសុំ សត្ត ធីតរោ រាជកញ្ញា សុខេ បិតា
ពុទ្ធុបដ្ឋាននិរតា ព្រហ្មចរិយំ ចរឹសុ តា ។

១ ឱ. ម. ឥធ សញ្ចិតា ។ ម. ឥធ សញ្ចិត ។

ជន ៣ នាក់នោះ គឺ នាងធនញ្ជានី ១ នាងខេមា ១ និងខ្ញុំ ១ បានកើតក្នុងត្រកូល ដែលសម្រេចល្អ ដោយកុសលដែលយើងបានសន្សំហើយ ក្នុងភពនោះ ។ ខ្ញុំបានកសាងអារាមល្អ ដ៏ប្រដាប់ដោយអវយវៈ (គ្រឿងតាក់តែង) គ្រប់យ៉ាង ហើយមានចិត្តរីករាយវេរថ្វាយដល់ព្រះសង្ឃ មានព្រះពុទ្ធជាប្រធាន ។ ដោយផលនៃកុសលកម្មនោះ ខ្ញុំចូលទៅកើតក្នុងភពណាៗ តែងដល់នូវភាពដ៏ប្រសើរ ក្នុងទេវលោក ក្នុងមនុស្សលោក ក៏ដូចគ្នា ។ ក្នុងកប្បនេះ ព្រះពុទ្ធព្រះនាមកស្សបៈ មានផៅពង្សដ៏ប្រសើរ មានយសធំ ដ៏ប្រសើរជាងអ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ ទ្រង់កើតឡើង ។ កាលនោះ ស្តេចក្នុងដែនកាសី ទ្រង់ព្រះនាមកិកី ជាឥស្សរៈរបស់ជនក្នុងពារាណសីបុរី ដ៏ឧត្តម ជាឧបដ្ឋាកនៃព្រះកស្សបៈ ព្រះអង្គស្វែងរកនូវគុណដ៏ធំ ។ ព្រះរាជាអង្គនោះ មានរាជកញ្ញាជាធីតា ៧ អង្គ ជាស្រីបិតនៅក្នុងសេចក្តីសុខ ត្រេកអរក្នុងការបម្រើព្រះពុទ្ធ ធីតាទាំងនុ៎ះ ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ។

៣

បឋមំ សុមេធាថេរិយាបទានំ

តាសំ សហាយិកា ហុត្វា   សីលេសុ សុសមាហិតា
ទត្វា ទានានិ សក្កច្ចំ   អគារេ វត្តំ ចរឹ ។
តេន កម្មេន សុកតេន   ចេតនាបណិធីហិ ច
ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ   តាវត្តឹសូបគា អហំ ។
តតោ ចុតា យាមា សគ្គំ[1]   តតោហំ តុសិតំ គតា
តតោ ច និម្មានរតឹ   វសវត្តិបុរំ គតា[2] ។
យត្ថ យត្ថូបបជ្ជាមិ   បុញ្ញកម្មសមាហិតា
តត្ថ តត្ថេវ រាជូនំ   មហេសិត្តមការយឹ ។
តតោ ចុតា មនុស្សត្តេ   រាជូនំ ចក្កវត្តិនំ
មណ្ឌលីនញ្ច រាជូនំ   មហេសិត្តមការយឹ ។
សម្បត្តឹ អនុភោត្វាន   ទេវេសុ មានុសេសុ ច
សព្វត្ថ សុខិតា ហុត្វា   នេកជាតីសុ សំសរឹ ។

១ ឱ. យាមមគ្គំ ។ ២ ឱ. ម. គតោ ។

សុមេធាថេរិយាបទាន ទី ១

ខ្ញុំជាសំឡាញ់នៃធីតាទាំងនោះ មានចិត្តតម្កល់មាំក្នុងសីល ឲ្យនូវទានទាំងឡាយដោយគោរព ប្រព្រឹត្តនូវវត្តក្នុងផ្ទះ ។ ដោយកុសលកម្មដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង ដោយការតម្កល់នូវសេចក្តីប្រាថ្នានោះផង លុះខ្ញុំលះបង់រាងកាយជារបស់មនុស្សហើយ ក៏បានទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ។ ខ្ញុំច្យុតអំពីឋាននោះមក ក៏បានទៅកើតក្នុងឋានយាមៈ លុះច្យុតអំពីឋានយាមៈនោះ បានទៅកើតក្នុងឋានតុសិត លុះច្យុតអំពីតុសិតនោះ បានទៅកើតក្នុងឋាននិម្មានរតី លុះច្យុតអំពីនិម្មានរតីនោះ បានទៅកើតក្នុងវសវត្តីបុរី ។ ខ្ញុំជាស្រីប្រកបដោយបុញ្ញកម្មនោះ ទៅកើតក្នុងឋានណាៗ តែងបាននូវភាពជាមហេសី របស់ស្តេចទាំងឡាយ ក្នុងឋាននោះ ៗ ។ លុះខ្ញុំច្យុតអំពីអត្តភាពនោះហើយ បានមកកើតជាមនុស្ស ក៏បាននូវភាពជាមហេសី នៃស្តេចចក្រពត្តិទាំងឡាយផង នៃស្តេចដែលមានមណ្ឌលទាំងឡាយផង ។ ខ្ញុំទទួលនូវសម្បត្តិក្នុងទេវតាទាំងឡាយផង ក្នុងមនុស្សទាំងឡាយផង ជាស្ត្រីមានសេចក្តីសុខក្នុងទីទាំងពួង អន្ទោលទៅអស់ច្រើនជាតិ ។

៤

សោ ហេតុ ច សោ បភវោ តំ មូលំ សាសនេ ខមំ
តំ បឋមំ សមោធានំ តំ ធម្មរតាយ និព្ពុតំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគីវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវា ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សុមេធា ភិក្ខុនី ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សុមេធាថេរិយាបទានំ សមត្តំ ។

ហេតុនោះក្តី ដើមកំណើតនោះក្តី ឫសគល់នោះក្តី សេចក្តីគាប់ចិត្តក្នុងសាសនានោះក្តី ការប្រជុំចុះជាដំបូងនោះក្តី ធម្មជាតទាំងនោះបានរលត់ហើយ ដោយសេចក្តីត្រេកអរក្នុងធម៌ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាស្រីមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាមេដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទឹង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្នាក់នៃព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានសម្រេចហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសុមេធាភិក្ខុនី មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សុមេធាថេរិយាបទាន ។

៨

ទុតិយំ មេខលទាយិកាថេរិយាបទានំ

[២] សិទ្ធត្ថស្ស ភគវតោ ថូបការមកាសហំ[១]
មេខលិកា មយា ទិន្នា នវកម្មស្ស សត្ថុនោ ។
និដ្ឋិតេ ច មហាថូបេ មេខលំ បុនទាសហំ
លោកនាថស្ស មុនិនោ បសន្នា សេហិ បាណិភិ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ មេខលំ អទទឹ តទា[២]
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ថូបការស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគីវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវា ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា មេខលទាយិកា ភិក្ខុនី ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

មេខលទាយិកាថេរិយាបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ឱ. កូបំ ការាបិតា អហំ ។ ម. ថូបការាមិកា អហុំ ។ ២ ឱ. ម. យំ មេខលមិទំ តទា ។

មេខលទាយិកាថេរិយាបទាន ទី ២

[២] ខ្ញុំបានធ្វើព្រះស្តូបថ្វាយព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមសិទ្ធត្ថៈ ហើយបានថ្វាយខ្សែក្រវាត់ចំពោះព្រះសាស្តា ដើម្បីនវកម្ម ។ កាលមហាស្តូបសម្រេចហើយ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លាបានបូជាខ្សែក្រវាត់ចំពោះព្រះមុនិលោកនាថ ដោយដៃរបស់ខ្លួនទៀត ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីភទ្ទកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយខ្សែក្រវាត់ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការធ្វើស្តូប ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាស្ត្រីមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាមេដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្លីង ។ ឱ !ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្នាក់នៃព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានសម្រេចហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះមេខលទាយិកាភិក្ខុនី មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ មេខលទាយិកាថេរិយាបទាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

តតិយំ មណ្ឌបទាយិកាថេរិយាបទានំ

[៣] កោណាគមនពុទ្ធស្ស មណ្ឌបោ ការិតោ មយា
ថូបញ្ច បវរមទំ(១) ពុទ្ធស្ស លោកពន្ធុនោ ។
យំ យំ ជនបទំ យាមិ និគមេ រាជធានិយោ
សព្វត្ថ បូជិតា ហោមិ បុញ្ញកម្មស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគីវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវា ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា មណ្ឌបទាយិកា ភិក្ខុនី ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

មណ្ឌបទាយិកាថេរិយាបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ឱ. ធុវញ្ច ចីវរមទំ ។ ម. ធុវំ តិចីវរំ អទាសឹ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

មណ្ឌបទាយិកាថេរិយាបទាន ទី ៣

[៣] ខ្ញុំបានកសាងមណ្ឌបថ្វាយព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមកោនាគមនៈ ហើយថ្វាយព្រះស្តូបដ៏ប្រសើរ ដល់ព្រះពុទ្ធ ជាផៅពង្សនៃលោកថែមទៀត ។ ខ្ញុំទៅកាន់ជនបទ និគម រាជធានីណា ៗ ជាស្រីត្រូវគេបូជាក្នុងទីទាំងពួង នេះជាផលនៃបុញ្ញកម្ម ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាស្រីមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាមេដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្លីង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្នាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានសម្រេចហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះមណ្ឌបទាយិកាភិក្ខុនី មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ មណ្ឌបទាយិកាថេរិយាបទាន ។

៧

ចតុត្ថំ សង្កមនទាថេរិយាបទានំ

[៤] កោណ្ឌញ្ញស្ស(១) ភគវតោ   លោកជេដ្ឋស្ស តាទិនោ
រថិយំ បដិបន្នស្ស   តារយន្តស្ស ចាណិនោ ។
ឃរតោ និក្ខមិត្វាន   អវកុជ្ជ និបជ្ជហំ
អនុកម្បកោ លោកជេដ្ឋោ   សិរសិ អក្កមិ តទា ។
អក្កមិត្វាន សិរសិ(២)   អគមា លោកនាយកោ
តេន ចិត្តប្បសាទេន   តុសិតំ អគមាសហំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ   ភវា សព្វេ សមូហតា
ណាគីវ ពន្ធនំ ឆេត្វា   វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ   ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

---

១ ម. វិបស្សិស្ស ។ ២ ម. សម្ពុទ្ធោ ។

សង្កមនទាថេរិយាបទាន ទី ៤

[៤] កាលព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមកោណ្ឌញ្ញៈ ជាធំជាងលោក ជាតាទិបុគ្គល ទ្រង់ស្ដេចទៅក្នុងច្រក ទ្រង់ញុំាងសត្វទាំងឡាយឲ្យឆ្លង ។ ខ្ញុំចេញអំពីផ្ទះ ហើយឱនក្រាបចុះ កាលនោះ ព្រះពុទ្ធជាធំជាងលោក ព្រះអង្គជាអ្នកអនុគ្រោះ បានជាន់លើក្បាលខ្ញុំ ។ លុះព្រះលោកនាយកទ្រង់ជាន់លើក្បាលខ្ញុំ ហើយស្ដេចហួសទៅ ខ្ញុំក៏បានទៅកើតក្នុងឋានតុសិត ដោយសេចក្ដីជ្រះថ្លាក្នុងចិត្តនោះ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាស្រីមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាមេដំរីកាត់ផ្ដាច់នូវទន្លីង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្នាក់នៃព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានសម្រេចហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សង្កមនទា ភិក្ខុនី ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សង្កមនទាថេរិយាបទានំ សមត្តំ ។

បញ្ចមំ នឡមាលិកាថេរិយាបទានំ

[៤] ចន្ទភាគា នទីតីរេ　អហោសឹ កិន្នរី តទា
អទ្ទសំ វិរជំ ពុទ្ធំ　សយម្ភុំ អបរាជិតំ ។
បសន្នចិត្តា សុមនា　វេទជាតា កតញ្ជលី
នឡមាលំ គហេត្វាន　សយម្ភុំ អភិបូជយឹ ។
តេន កម្មេន សុកតេន　ចេតនាបណិធីហិ ច
ជហិត្វា កិន្នរីទេហំ(១)　អគច្ឆឹ តិទសំ គណំ(២) ។
ឆត្តឹសទេវរាជូនំ　មហេសិត្តមការយឹ
ទសន្នំ ចក្កវត្តីនំ　មហេសិត្តមការយឹ ។
នេវយិត្វាន(៣) កុសលំ　បព្វជឹ អនគារិយំ
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ　ភវា សព្វេ សមូហតា(៤)
សព្វាសវា បរិក្ខីណា　នត្ថិ ទានិ បុនព្ភវោ ។

---

១ ឱ. ម. ចេតនាបណិធីហិ ច ជហិត្វា កិន្នរីទេហន្តិ ឥមេ បាឋា ន ទិស្សន្តិ ។ ២ ម. គតឹ ។ ៣ ឱ. សំវេទយិត្វា ។ ម. សំវេជេត្វាន ។ ៤ ឱ. ភវា សង្ឃាដិកា មមំ ។ ម. ភវា សំឃាដិកា មម ។

បានឮថា ព្រះសង្គមនទាភិក្ខុនី មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សង្គមនទាថេរិយាបទាន ។

នឡមាលិកាថេរិយាបទាន ទី ៥

[៥] *កាលនោះ ខ្ញុំជាកិន្នរញី នៅជិតឆ្នេរស្ទឹងចន្ទភាគា បានឃើញព្រះពុទ្ធ ទ្រង់ប្រាសចាកធូលី គឺកិលេស ត្រាស់ដឹងឯង ទ្រង់ឈ្នះកិលេសហើយ ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តល្អ កើតសេចក្តីរីករាយ ធ្វើអញ្ជលី ហើយយកកម្រងផ្កាបបុស បូជាព្រះសយម្ភូ ។ ដោយកុសលកម្មដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង ដោយការតម្កល់ចេតនានោះផង លុះខ្ញុំលះបង់រាងកាយជាកិន្នរញីហើយ ក៏បានទៅកើតក្នុងឋានត្រៃត្រិង្ស ។ ខ្ញុំបាននូវភាពជាមហេសី នៃទេវរាជ ៣៦ ដង បាននូវភាពជាមហេសីនៃស្តេចចក្រពត្តិ ១០ ដង ។ ខ្ញុំទទួលរងកុសល បានចូលទៅកាន់ផ្នួស កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ អាសវៈទាំងពួងអស់ហើយ ឥឡូវនេះ ភពថ្មីទៀត មិនមានឡើយ ។*

៩

បញ្ចមំ នឡមាលិកាថេរិយាបទានំ

ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគីវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវា ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា នឡមាលិកា ភិក្ខុនី ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

នឡមាលិកាថេរិយាបទានំ សមត្តំ ។

នឡមាលិកាថេរិយាបទាន ទី ៥

ក្នុងកប្បទី ៩២ អំពីភទ្ទកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបាន បូជាផ្កា ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជា ផលនៃពុទ្ធបូជា ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំបានដុតបំផ្លាញ ហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាស្រីមិនមាន អាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាមេដំរីកាត់ផ្តាច់នូវ ទន្ទីង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្នាក់នៃព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានសម្រេចហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំ បានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះនឡមាលិកាភិក្ខុនី មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ នឡមាលិកាថេរិយាបទាន ។

ឆដ្ឋំ ឯកបិណ្ឌបាតទាយិកាថេរិយាបទានំ

[៦] នគរេ ពន្ធុមតិយា ពន្ធុមា នាម ខត្តិយោ
តស្ស រញ្ញោ អហំ ភរិយា ឯកច្ចំ រាទយាមហំ(១) ។
រហោគតា និសីទិត្វា ឯវំ ចិន្តេសហំ តទា
អាទាយ គមនីយំ ហិ កុសលំ នត្ថិ មេ កតំ ។
មហាភិតាបំ កដុកំ ឃោររូបំ សុទារុណំ
និរយំ នូន គច្ឆាមិ ឯត្ថ មេ នត្ថិ សំសយោ ។
រាជានំ ឧបគន្ត្វាន(២) ឥទំ វចនមព្រវឹ
ឯកំ មេ សមណំ ទេហិ ភោជយិស្សាមិ ខត្តិយ ។
អទាសិ មេ មហារាជា សមណំ ភាវិតិន្ទ្រិយំ
តស្ស បត្តំ គហេត្វាន បរមន្នេន តប្បយឹ ។
បូជយិត្វា(៣) បរមន្នំ គន្ធាលេបំ អកាសហំ
ជាលេន បិទហិត្វាន បីតចោលេន(៤) ឆាទយឹ ។

---

១. ឱ. ម. បារយាមហំ ។ ២ ឱ. ឧបសង្កម្ម ។ ៣ ឱ. ម. បូរយិត្វា ។ ៤ ឱ. មហានេលេន ។ ម. វត្ថយុគេន ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ឯកបិណ្ឌបាតទាយិកាថេរិយាបទាន ទី ៦

[៦] ព្រះមហាក្សត្រព្រះនាមពន្ធុមៈ ក្នុងក្រុងពន្ធុមវតី ខ្ញុំជាអគ្គមហេសីរបស់ស្តេចនោះ បានពោលនូវពាក្យខ្វះ (នឹងស្តេចនោះ) ។ កាលនោះ ខ្ញុំអង្គុយក្នុងទីស្ងាត់ ហើយគិតយ៉ាងនេះថា កុសលដែលអញគួរយកទៅបរលោក អញមិនបានធ្វើសោះ អញនឹងទៅកាន់នរក ដែលជាឋានក្តៅខ្លាំង ខ្លោចផ្សា មានសភាពគួរខ្លាច អាក្រក់ក្រៃលែងដោយពិត អញមិនមានសេចក្តីសង្ស័យ ក្នុងដំណើរនេះឡើយ ។ ខ្ញុំចូលទៅគាល់ព្រះរាជា ហើយក្រាបទូលដូច្នេះថា បពិត្រព្រះមហាក្សត្រ សូមព្រះអង្គប្រទាននូវសមណៈមួយអង្គ ដល់ខ្ញុំម្ចាស់ ខ្ញុំម្ចាស់នឹងនិមន្តលោកឲ្យឆាន់ ។ ព្រះមហារាជ ទ្រង់ប្រទាននូវសមណៈមួយអង្គ ដែលមានឥន្ទ្រិយអប់រំហើយដល់ខ្ញុំ ខ្ញុំទទួលនូវបាត្ររបស់លោកហើយ បំពេញដោយបាយដ៏ប្រសើរ ។ លុះខ្ញុំបំពេញហើយ ធ្វើនូវបាយដ៏ប្រសើរ ឲ្យជាបាយលាយដោយវត្ថុមានក្លិនក្រអូប បិទដោយសំណាញ់ គ្របដោយសំពត់លឿង ។

ឆដ្ឋំ ឯកបិណ្ឌបាតទាយិកាថេរិយាបទានំ

អារម្មណំ មម ឯតំ សរាមិ យាវជីវិតំ
តត្ថ ចិត្តំ បសាទេត្វា តាវត្តឹសំ អគញ្ឆហំ ។
តឹសានំ ទេវរាជូនំ មហេសិត្តមការយឹ
មនសា បត្ថិតំ មយ្ហំ និព្វត្តតិ យថិច្ឆកំ ។
វីសានំ ចក្កវត្តីនំ មហេសិត្តមការយឹ
ឧបចិត្តតា[១] ហុត្វាន សំសរាមិ ភវាភវេ[២] ។
សព្វពន្ធនមុត្តាហំ អបេតា មេ ឧចាទិកា
សព្វាសវបរិក្ខីណា នត្ថិទានិ បុនព្ភវោ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ទានមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ បិណ្ឌបាតស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគីវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវា ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

---

១. ឱ. ម. ឧចិតត្តា ច ។ ២. ឱ. ម. ភវេសូហំ ។ ម. ភវេសុហំ ។

ឯកបិណ្ឌបាតទាយិកាថេរិយាបទាន ទី ៦

កុសលនុ៎ះ ជាអារម្មណ៍របស់ខ្ញុំ ខ្ញុំរលឹកដរាបដល់អស់ជីវិត ខ្ញុំទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ព្រោះញុំាងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លាក្នុងកុសលនោះ ។ ខ្ញុំបាននូវភាពនៃខ្លួនជាមហេសី នៃស្តេចទេវតាទាំង-ឡាយ ៣០ ដង សេចក្តីប្រាថ្នាដែលខ្ញុំប្រាថ្នាហើយក្នុងចិត្ត ក៏កើតឡើងដល់ខ្ញុំដូចសេចក្តីប្រាថ្នា ។ ខ្ញុំបាននូវភាពជាមហេសីនៃស្តេចចក្រពត្តិ ២០ ដង ខ្ញុំជាស្រីមានកុសលសន្សំហើយតែងអន្ទោលទៅ ក្នុងភពតូចនិងភពធំ ។ ខ្ញុំរួចចាកចំណងទាំងអស់ហើយ ខ្ញុំជាអ្នកប្រាសចាកកំណើតហើយ អស់អាសវៈទាំងពួងរលីងហើយ ឥឡូវនេះ ភពថ្មីទៀតមិនមានឡើយ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីភទ្ទកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយទាន ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃបិណ្ឌបាតទាន ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាស្រីមិនមានអាសវៈព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាមេដំរី កាត់ផ្តាច់នូវទន្ទឹង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្នាក់នៃព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានសម្រេចហើយ ពុទ្ធសាសនា ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឯកបិណ្ឌបាតទាយិកា ភិក្ខុនី ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឯកបិណ្ឌបាតទាយិកាថេរិយាបទានំ សមត្តំ ។

សត្តមំ កដច្ឆុភិក្ខទាយិកាថេរិយាបទានំ

[៧] បិណ្ឌចារំ ចរន្តស្ស តិស្សនាមស្ស សត្ថុនោ
កដច្ឆុភិក្ខំ បគ្គយ្ហ ពុទ្ធសេដ្ឋស្សទាសហំ ។
បដិគ្គហេត្វា សម្ពុទ្ធោ តិស្សោ លោកគ្គនាយកោ
វីថិយា សណ្ឋិតោ សត្ថា អកា មេ អនុមោទនំ ។
កដច្ឆុភិក្ខំ ទត្វាន តាវតឹសំ គមិស្សសិ
ឆត្តឹសទេវរាជូនំ មហេសិត្តំ ការិស្សសិ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឯកបិណ្ឌបាតទាយិកាភិក្ខុនី មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឯកបិណ្ឌបាតទាយិកាថេរិយាបទាន ។

កដច្ឆុភិក្ខទាយិកាថេរិយាបទាន ទី ៧

[៧] កាលព្រះសាស្តា ព្រះនាមតិស្សៈ ទ្រង់ត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាត ខ្ញុំបានយកចង្ហាន់មួយវែក ថ្វាយដល់ព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។ ព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមតិស្សៈ ជាសាស្តា ជានាយកដ៏លើសលុប ក្នុងលោក ទ្រង់ទទួលហើយ ទ្រង់គង់នៅក្នុងផ្លូវ ទ្រង់ធ្វើអនុមោទនាដល់ខ្ញុំថា

នាងប្រគេនចង្ហាន់មួយវែក នឹងបានទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិង្ស នឹងបានជាអគ្គមហេសី នៃស្តេចទេវតា ៣៦ ដង ។

១៣

សត្តមំ កដច្ឆុភិក្ខទាយិកាថេរិយាបទានំ

បញ្ញាសចក្កវត្តីនំ មហេសិត្តំ ករិស្សសិ
មនសា បត្ថិតំ សព្វំ បដិលច្ឆសិ សព្វទា ។
សម្បត្តឹ អនុភោត្វាន បព្វជិស្សសិកិញ្ចនា
សព្វាសវេ បរិញ្ញាយ និព្វាយិស្សសិនាសវា ។
ឥទំ វត្វាន សម្ពុទ្ធោ តិស្សោ លោកគ្គនាយកោ
នភំ អព្ភុគ្គមិ វីរោ ហំសរាជាវ អម្ពរេ ។
សុទិន្នមេវ មេ ទានំ សុយិដ្ឋា យាគសម្បទា
កដច្ឆុភិក្ខំ ទត្វាន បត្តាហំ អចលំ បទំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ទានមទទិន្តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ភិក្ខាទានស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគីវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវា ។

កដច្ឆុភិក្ខទាយិកាថេរិយាបទាន ទី ៧

នឹងបានជាមហេសី នៃស្តេចចក្រពត្តិ ៥០ ដង នឹងបាននូវសម្បត្តិទាំងពួងដែលនាងប្រាថ្នាហើយ តាមចិត្តប្រាថ្នាក្នុងកាលទាំងពួង ។ នាងនឹងទទួលនូវសម្បត្តិ ជាស្ត្រីមិនមានសេចក្តីកង្វល់ នឹងបួសកំណត់ដឹងនូវអាសវៈទាំងពួង ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ នឹងបរិនិព្វាន ។ ព្រះសម្ពុទ្ធព្រះនាមតិស្សៈជានាយកដ៏លើសលុបក្នុងលោក ព្រះអង្គជាអ្នកប្រាជ្ញ លុះត្រាស់នូវពាក្យនេះហើយ ក៏ហោះទៅឯអាកាស ដូចជាស្តេចហង្សហើរទៅឰដ៏អាកាស ។

ទានដែលខ្ញុំបានថ្វាយល្អហើយ យាគសម្បទា ខ្ញុំបានបូជាល្អហើយ ខ្ញុំបានថ្វាយនូវចង្ហាន់មួយវែក ហើយដល់នូវអចលបទ គឺព្រះនិព្វាន ។ ក្នុងកប្បទី ៩២ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយទាន ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយចង្ហាន់ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំបានដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំបានដកចោលហើយ ខ្ញុំជាស្រីមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាមេដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទឹង ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កដច្ឆុភិក្ខទាយិកា ភិក្ខុនី ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កដច្ឆុភិក្ខទាយិកាថេរិយាបទានំ សមត្តំ ។

អដ្ឋមំ សត្តឧប្បលមាលិកាថេរិយាបទានំ

[៨] នគរេ អរុណវតិយា អរុណោ នាម[១] ខត្តិយោ
តស្ស រញ្ញោ អហំ ភរិយា ឯកុលំ ចារយាមហំ[២] ។
សត្ត មាលា គហេត្វាន ឧប្បលា[៣] ទេវគន្ធិកា
និសជ្ជ បាសាទវរេ ឯវំ ចិន្តេសិ តាវទេ ។
កឹ មេ ឥមាហិ មាលាហិ សិរសា រោបិតាហំ[៤] មេ
វរំ មេ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស ញាណម្ហិ អភិរោបិតំ ។

១ ឱ. ម. អរុណវា នាម ។ ២ នមាលំ បាទយាមហំ ។ ម. វារិតំ វារិយាមហំ ។
៣ ឱ. ឧប្បលី ។ ៤ ម. រោបិតេហិ ។

ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្នាក់ នៃព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានសម្រេចហើយ សាសនានៃព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកដច្ឆុភិក្ខទាយិកាភិក្ខុនី មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កដច្ឆុភិក្ខទាយិកាថេរិយាបទាន ។

សត្តឧប្បលមាលិកាថេរិយាបទាន ទី ៨

[៨] ក្នុងក្រុងអរុណវតី មានក្សត្រមួយព្រះអង្គ ទ្រង់ព្រះនាមអរុណៈ ខ្ញុំជាអគ្គមហេសីរបស់ស្តេចនោះ បានចាត់ចែងនូវផ្កាដែលមិនទាន់ក្រៀមទុក ។ ខ្ញុំកាន់យកនូវផ្កាឧប្បល ៧ កម្រង មានក្លិនដូចជាក្លិនទិព្វ អង្គុយលើប្រាសាទដ៏ប្រសើរ គិតយ៉ាងនេះ ក្នុងខណៈនោះថា អញមានប្រយោជន៍អ្វី ដោយកម្រងផ្កានេះ ដែលអញពាក់លើក្បាលរបស់អញ បើអញបូជា ចំពោះញាណព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ប្រសើរជាង ។

អដ្ឋមំ សត្តឧប្បលមាលិកាថេរិយាបទានំ

សម្ពុទ្ធំ បដិមានេន្តិ ទ្វារសន្នេ និសីទហំ
យទា ឯហិតិ(១) សម្ពុទ្ធោ បូជយិស្សំ មហាមុនឹ ។
កកុធោ វិលសន្តោវ មិគរាជាវ កេសរី
ភិក្ខុសង្ឃេន សហិតោ អាគច្ឆិ វីថិយា ជិនោ ។
ពុទ្ធស្ស រំសឹ និស្វាន ហដ្ឋា សំវិគ្គមានសា
ទ្វារំ អចាបុណិត្វាន ពុទ្ធសេដ្ឋំ អបូជយឹ ។
សត្ត ឧប្បលបុប្ផានិ សុវិត្ថិណ្ណានិ(២) អម្ពរេ
ឆាទឹ ករេត្វា ពុទ្ធស្ស មត្ថកេ ធារយន្តិ តេ ។
ឧទគ្គចិត្តា សុមនា វេទជាតា កតញ្ជលី
តត្ថ ចិត្តំ បសាទេត្វា តាវត្តឹសំ អគញ្ឆហំ ។
មហានេលស្ស ឆាទនំ ធារេន្តិ មម មុទ្ធនិ
និព្វុតន្ធំ បវាយតិ(៣) សត្តុប្បលានិទំ ផលំ ។
កទាចិ នីយមានាយ ញាតិសង្ឃេន មេ តទា
យាវតា បរិសា មយ្ហំ មហានេលំ ធរីយតិ ។

---

១ ឱ. ឯតីហិ ។ ២ ឱ. បរិត្ថិណ្ណានិ ។ ម. បរិកិណ្ណានិ ។ ៣ ឱ. ម. បវាយាមិ ។

សត្តឧប្បលមាលិកាថេរិយាបទាន ទី ៨

ជនទាំងឡាយតែងរាប់អានទូវព្រះសម្ពុទ្ធ អញអង្គុយនៅជិតទ្វារ កាលណា ព្រះសម្ពុទ្ធទ្រង់ហៅថា នាងចូរមក អញនឹងបូជាទូវព្រះមហាមុនី ក្នុងកាលនោះ ។ ព្រះជិនស្រីប្រកបដោយភិក្ខុសង្ឃ ស្តេចមកតាមផ្លូវថ្នល់ ទ្រង់ល្វាសល្វន់ដូចជាដើមថ្វាន់ត្រូវខ្យល់ ឬដូចជាកេសររាជសីហ៍ជាស្តេចម្រឹគ ។ ខ្ញុំជាអ្នកមានចិត្តរីករាយ លុះឃើញរស្មីព្រះពុទ្ធ ក៏មានចិត្តសង្វេគមិនទាន់ដល់ទ្វារ ក៏បូជាចំពោះព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។ ខ្ញុំធ្វើផ្កាឧប្បល ៧ កម្រង ត្រដាងឰដ៏អាកាស ផ្កាទាំងនោះ ក៏បាំងខាងលើព្រះសិរនៃព្រះពុទ្ធ ។ ខ្ញុំមានចិត្តខ្ពស់ឡើង មានចិត្តរីករាយ មានចិត្តត្រេកអរ ធ្វើអញ្ជលី ហើយញ៉ាំងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះពុទ្ធនោះ ក៏បានទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ។ ផ្កាទាំងឡាយបាំងធ្វើជាដំបូលនៃរោងធំ ខាងលើក្បាលខ្ញុំ ក្លិនជាទិព្វ ក៏ផ្សាយទៅ នេះជាផលនៃផ្កាឧប្បល ៧ កម្រង ។ កាលពួកញាតិនាំខ្ញុំទៅ ក្នុងកាលម្តង ៗ បរិស័ទរបស់ខ្ញុំ មានចំនួនត្រឹមណា ផ្កាទាំងឡាយក៏បាំងជារោង មានចំនួនត្រឹមនោះ ។

សត្តតិទេវរជ្ជំ មហេសិត្តំ អការយឹ
សព្វត្ថ ឥស្សរា ហុត្វា សំសរាមិ ភវាភវេ ។
តេសដ្ឋិចក្កវត្តីនំ មហេសិត្តំ អការយឹ
សព្វេ មំ អនុវត្តន្តិ[1] អាទេយ្យវចនា អហំ[2] ។
ឧប្បលស្សេវ មេ វណ្ណោ គន្ធោ ចេវ បវាយតិ
ទុក្កតឹ[3] នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ឥទ្ធិបាទេសុ កុសលា ពោជ្ឈង្គភាវនារតា
អភិញ្ញាបារមិប្បត្តា ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
សតិប្បដ្ឋានកុសលា សមាធិឈានគោចរា
សម្មប្បធានមនុយុត្តា ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
វីរិយំ មេ ធុរធោរយ្ហំ យោគក្ខេមាធិវាហនំ
សព្វាសវបរិក្ខីណា នត្ថិទានិ បុនព្ភវោ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយឹ
ទុក្កតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។

---

១ ម. មមនុវត្តន្តិ ។ ២ ម. អហុំ ។ ៣ ម. ទុព្វណ្ណិយំ ។

ខ្ញុំបានជាមហេសី នៃទេវរាជ ៧០ ដង ខ្ញុំអន្ទោលទៅក្នុងភព តូចភពធំ រមែងបានជាធំក្នុងទីទាំងពួង ។ ខ្ញុំបានជាមហេសី នៃស្តេចចក្រពត្តិ ៦៣ ដង ជនទាំងពួង តែងប្រព្រឹត្តតាមខ្ញុំ ខ្ញុំមានពាក្យ គួរអ្នកផងជឿកាន់តាម ។ ពណ៌និងក្លិនរបស់ខ្ញុំ តែងផ្សាយទៅ ដូចជាក្លិននៃផ្កាឧប្បល ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ខ្ញុំជាស្រីឈ្លាសក្នុងឥទ្ធិបាទ ត្រេកអរក្នុងការចម្រើនពោជ្ឈង្គ ដល់នូវអភិញ្ញាបារមី នេះជា ផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ខ្ញុំជាស្រីឈ្លាសក្នុងសតិប្បដ្ឋាន មានសមា-ធិជ្ឈានជាអារម្មណ៍ ប្រកបរឿយ ៗ នូវសម្មប្បធាន នេះជា ផលនៃពុទ្ធបូជា ។ សេចក្តីព្យាយាមរបស់ខ្ញុំ ជាគ្រឿងនាំទៅ នូវធុរៈ នាំមកនូវធម៌ដ៏ក្សេមចាកយោគៈ ខ្ញុំមានអាសវៈអស់ ហើយ ឥឡូវនេះ ភពថ្មីមិនមានទៀតឡើយ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីភទ្ទកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ក្នុង កាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។

១៧

នវមំ បញ្ចទីបិកាថេរិយាបទានំ

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគីវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវា ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សត្តឧប្បលមាលិកា ភិក្ខុនី ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សត្តឧប្បលមាលិកាថេរិយាបទានំ សមត្តំ ។

នវមំ បញ្ចទីបិកាថេរិយាបទានំ

[៩] នគរេ ហំសវតិយា ចារិនី[១] អាសហំ តទា
អារាមេនេវ[២] អារាមំ ចរាមិ កុសលត្ថិកា ។
កាឡបក្ខម្ហិ ទិវសេ អទ្ទសំ ពោធិមុត្តមំ
តត្ថ ចិត្តំ បសាទេត្វា ពោធិមូលេ និសីទហំ ។

---

១ ឱ. ម. ចារិកី ។ ២ ឱ. ម. អារាមេន ច ។

កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំបានដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាមេដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទឹង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្នាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានសម្រេចហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសត្តឧប្បលមាលិកាភិក្ខុនី មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សត្តឧប្បលមាលិកាថេរិយាបទាន ។

បញ្ចទីបិកាថេរិយាបទាន ទី ៩

[៩] ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំជាអ្នកដំណើរ នៅអាស្រ័យក្នុងនគរហង្សវតី ជាស្រីពេញចិត្តក្នុងកុសល តែងទៅអំពីអារាម ទៅកាន់អារាម ។ ខ្ញុំបានឃើញនូវពោធិព្រឹក្សដ៏ឧត្តម ក្នុងថ្ងៃកាឡប័ក្ខ ញុំាងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ចំពោះពោធិ-ព្រឹក្សនោះ ហើយអង្គុយនៅក្បែរគល់ នៃពោធិព្រឹក្ស ។

ករុចិត្តំ ឧបដ្ឋេត្វា[១] សិរេ កត្វាន អញ្ជលឹ
សោមនស្សំ បវេទេត្វា ឯវំ ចិន្តេសិ តាវទេ ។
យទិ ពុទ្ធោ អមិតគុណោ អសមប្បដិបុគ្គលោ
ទស្សេតុ បាដិហីរំ មេ ពោធិ ឱភាសតុ អយំ ។
សហ អាវជ្ជិតេ មយ្ហំ ពោធិ បជ្ជលិ តាវទេ
សព្វសោវណ្ណមយា អាសិ ទិសា សព្វា វិរោចតិ ។
សត្តរត្តិន្ទិវំ តត្ថ ពោធិមូលេ និសីទហំ
សត្តមេ ទិវសេ បត្តេ ទីបបូជំ អកាសហំ ។
អាសនំ បរិវារេត្វា បញ្ចទីបានិ បជ្ជលុំ
យាវ ឧទេតិ សុរិយោ ទីបា មេ បជ្ជលុំ តទា ។
តេន កម្មេន សុកតេន ចេតនាបណិធីហិ ច
ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ តាវត្តឹសំ អគញ្ឆហំ ។
តត្ថ មេ សុកតំ ព្យម្ហំ បញ្ចទីបាតិ វុច្ចតិ
សតយោជនមុព្វេធំ សដ្ឋិយោជនវិត្ថតំ[២] ។
អសង្ខេយ្យានិ ទីបានិ បរិវារេ ជលន្តិ មេ
យាវតា ទេវភវនំ ទីបាលោកេន ជោតតិ[៣] ។

---

១ ម. ឧបដ្ឋិត្វា ។ ២ ម. សដ្ឋិយោជនមុព្វេធំ ។ ម. តឹសយោជនវិត្ថតំ ។ ៣ ម. ជោតយិ ។

ខ្ញុំតាំងចិត្តគោរព ធ្វើអញ្ជលីលើក្បាល ហើយទទួលនូវសោមនស្ស ក៏គិតយ៉ាងនេះ ក្នុងខណៈនោះថា បើព្រះពុទ្ធមានគុណរាប់មិនបាន មិនមានបុគ្គលប្រៀបផ្ទឹមស្មើបានមែន សូមឲ្យពោធិព្រឹក្សនេះ សម្តែងនូវបាដិហារ្យដល់អាត្មាអញ គឺសូមឲ្យភ្លឺស្វាងចុះ ។ ក្នុងខណៈនោះ ពោធិព្រឹក្សប្រែជាមាសទាំងអស់ ភ្លឺស្វាងឡើងដំណាលគ្នានឹងខ្ញុំកំពុងពិចារណា ឯទិសទាំងពួង ក៏ភ្លឺរុងរឿងឡើង ។ ខ្ញុំអង្គុយនៅក្បែរគល់ពោធិព្រឹក្សនោះ អស់ ៧ យប់ ៧ ថ្ងៃ ដល់ថ្ងៃទី ៧ ខ្ញុំបានបូជាប្រទីប ។ ប្រទីបទាំង ៥ ក៏ភ្លឺរុងរឿងព័ទ្ធអាសនៈ កាលនោះ ប្រទីបទាំងឡាយរបស់ខ្ញុំ ក៏ភ្លឺរុងរឿង ដរាបដល់ព្រះអាទិត្យរះឡើង ។ ខ្ញុំលះបង់នូវរាងកាយ ជារបស់មនុស្ស បានទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ដោយកុសលកម្មដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង ដោយការតម្កល់នូវចេតនានោះផង ។ ប្រាសាទរបស់ខ្ញុំ ដែលបុញ្ញកម្មធ្វើល្អហើយ ក្នុងឋានតាវត្តិង្សនោះ ហៅថាបញ្ចទីបប្រាសាទ មានកម្ពស់ ១០០ យោជន៍ មានទំហំ ៦០ យោជន៍ ។ ប្រទីបទាំងឡាយរបស់ខ្ញុំរាប់មិនអស់ តែងភ្លឺរុងរឿងជុំវិញខ្ញុំ ទាំងភពទេវតា ក៏ភ្លឺដោយពន្លឺប្រទីបនោះដែរ ។

១៩

នវមំ បញ្ចទីបិកាថេរិយាបទានំ

បុរត្ថាភិមុខា[១] សន្តិ[២] យទិ ឥច្ឆាមិ បស្សិតុំ
ឧទ្ធំ អធោ ច តិរិយំ សព្វំ បស្សាមិ ចក្ខុនា ។
យាវតា អភិកង្ខាមិ ឧជ្ជុំ សុកតទុក្កដំ[៣]
តត្ថ អាវរណំ នត្ថិ រុក្ខេសុ បព្វតេសុ វា ។
អសីតិទេវរាជូនំ មហេសិត្តមការយឹ
សតានំ ចក្កវត្តីនំ មហេសិត្តមការយឹ ។
យំ យំ យោនូបបជ្ជាមិ ទេវត្តំ អថ មានុសំ
ទីបសតសហស្សានិ បរិវារេ ជលន្តិ មេ ។
ទេវលោកា ចវិត្វាន ឧប្បជ្ជឹ[៤] មាតុកុច្ឆិយំ
មាតុ កុច្ឆិគតំ[៥] សន្តំ[៦] អក្ខិ មេ ន និមីលតិ ។
ទីបសតសហស្សានិ បុញ្ញកម្មសមង្គិតោ[៧]
សូតិឃរេ ជលន្តិ បញ្ចទីបានិទំ ផលំ ។
បច្ឆិមេ ភវសម្បត្តេ មានសំ វិនិវត្តយឹ
អជរាមរំ[៨] សីតិភាវំ និព្វានំ បស្សយឹ អហំ ។

---

១. ម. បរំ មុខា ។ ២ ឱ. បិតា ។ ម. និសីទិត្វា ។ ៣ ឱ. សុកតទុក្កតេ ។ ម. សុកត-ទុគ្គតេ ។ ៤ ឱ. ឧប្បជ្ជ ។ ៥ ឱ. កុច្ឆិគតា ។ ៦. ឱ. សន្តី ។ ម. សន្តឹ ។ ៧ ឱ. បុញ្ញកម្ម-សមង្គិនា ។ ម. បុញ្ញកម្មសមង្គិតា ។ ៨ ឱ. អជរាមរណំ ។ ម. អជរាមតំ ។

បញ្ចទីបិកាថេរិយាបទាន ទី ៩

ខ្ញុំអង្គុយបែរមុខទៅរកទិសខាងកើត បើខ្ញុំប្រាថ្នាដើម្បីមើល ខាងលើ ខាងក្រោម និងទីទទឹង ខ្ញុំនឹងឃើញនូវវត្ថុទាំងពួង ដោយចក្ខុ ។ ខ្ញុំប្រាថ្នាដើម្បីឃើញនូវកម្ម ដែលខ្ញុំធ្វើល្អនិង អាក្រក់ ដរាបណា គ្រឿងបិទបាំងក្នុងវត្ថុទាំងនោះ ទោះជា ឈើឬភ្នំក៏មិនមាន ដរាបនោះ ។ ខ្ញុំបានជាមហេសីនៃទេវ-រាជ ៨០ ដង បានជាមហេសីនៃស្តេចចក្រពត្តិ ១០០ ដង ។ ខ្ញុំដែលទៅកាន់កំណើតណា ៗ ទោះជាទេវតា ឬជាមនុស្ស ប្រទីបមួយសែន តែងបំភ្លឺជុំវិញខ្លួនខ្ញុំ ។ ខ្ញុំច្យុតចាកទេវ-លោក មកកើតក្នុងផ្ទៃនៃមាតា ក្អែករបស់ខ្ញុំ ដែលនៅក្នុង ផ្ទៃនៃមាតានោះ មិនដែលងងឹតឡើយ ។ ប្រទីបមួយសែន ប្រកបដោយបុញ្ញកម្ម រមែងរុងរឿង ក្នុងផ្ទះជាទីប្រសូតិ នេះជាផលនៃប្រទីប ៥ ។ កាលកពជាទីបំផុតដល់ព្រម ហើយ ខ្ញុំញ៉ាំងចិត្តឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ខ្ញុំឃើញនូវព្រះនិព្វាន ដែលមិនមានជរា និងមរណៈ មានសេចក្តីត្រជាក់ ។

២០

ជាតិយា សត្តវស្សាហំ អរហត្តំ អបាបុណឹ
ឧបសម្បាទយិ ពុទ្ធោ គុណមញ្ញាយ គោតមោ ។
មណ្ឌបេ រុក្ខមូលេ វា បាសាទេសុ គុហាសុ វា
សុញ្ញាគារេ បជ្ឈាយន្តា[១] បញ្ចទីបា ជលន្តិ មេ ។
ទិព្វចក្ខុ វិសុទ្ធំ មេ សមាធិកុសលា អហំ
អភិញ្ញាបារមិប្បត្តា បញ្ចទីបានិទំ ផលំ ។
សព្វវោសិតវោសានា កតកិច្ចា អនាសវា
បញ្ចទីបា មហាវីរ បាទេ វន្ទាមិ ចក្ខុមា ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ យំ ទីបមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ បញ្ចទីបានិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគីវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវា ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

---

១ ឱ. ម. សុញ្ញាគារេ ច ឈាយន្តា ។

ខ្ញុំមានអាយុ ៧ ឆ្នាំ អំពីកំណើត បានដល់នូវព្រះអរហត្ត ព្រះពុទ្ធព្រះនាមគោតម ទ្រង់ជ្រាបនូវគុណ ហើយឲ្យខ្ញុំបានឧបសម្បទា ។ ប្រទីបទាំង ៥ របស់ខ្ញុំ រមែងឆេះឡើងក្នុងមណ្ឌប ជិតគល់ឈើក្នុងប្រាសាទ ក្នុងគុហា ក្នុងផ្ទះស្ងាត់ ។ ទិព្វចក្ខុរបស់ខ្ញុំស្អាតវិសេស ខ្ញុំជាស្រីឈ្លាសក្នុងសមាធិ ដល់នូវអភិញ្ញាបារមី នេះជាផលនៃប្រទីប ៥ ។ បពិត្រព្រះអង្គមានព្យាយាមធំ ទ្រង់មានចក្ខុ ខ្ញុំព្រះអង្គមានការប្រព្រឹត្តធម៌ទាំងពួង ចប់អស់ហើយ មានសោឡសកិច្ចធ្វើស្រេចហើយ មិនមានអាសវៈ មានប្រទីប ៥ ខ្ញុំសូមថ្វាយបង្គំព្រះបាទា ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីភទ្ទកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយប្រទីប ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃប្រទីប ៥ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួងខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាមេដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទឹង ។ ឱ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្នាក់នៃព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានសម្រេចហើយ សាសនានៃព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។

២១

ទសមំ ឧទកទាយិកាថេរិយាបទានំ

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បញ្ចទីបិកា ភិក្ខុនី ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បញ្ចទីបិកាថេរិយាបទានំ សមត្តំ ។

ទសមំ ឧទកទាយិកាថេរិយាបទានំ

[១០] នគរេ ពន្ធុមតិយា អាសឹ ឧទកហារិកា[១]
ឧទហារេន[២] ជីវាមិ តេន បោសេមិ ទារកេ ។
នេយ្យនម្ហា ច មេ នត្ថិ បុញ្ញក្ខេត្តេ អនុត្តរេ
កោដ្ឋកំ ឧបសង្កម្ម ឧទកំ បដ្ឋបេសហំ ។
តេន កម្មេន សុកតេន តាវតឹសំ អគញ្ឆហំ
តត្ថ មេ សុកតំ ព្យម្ហំ ឧទហារេន និម្មិតំ ។
អច្ឆរានំ សហស្សស្ស អហំ ហិ[៣] បវរា តទា
ទសង្គានេហិ តា សព្វា អភិភោមិ តទា[៤] អហំ ។

១ ម. អហោសឹ ឧទហារិកា ។ ឱ. អាសឹ ឧទកធារិកា ។ ២ ឱ. ឧទធារេន ។ ៣ ឱ. អហម្បិ ។ ឱ. ម. សទា ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបញ្ចទីបិកាភិក្ខុនី មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បញ្ចទីបិកាថេរិយាបទាន ។

ឧទកទាយិកាថេរិយាបទាន ទី ១០

[១០] ខ្ញុំជាស្រីដងទឹក ក្នុងនគរពន្ធុមតី រស់នៅដោយការដងទឹក ចិញ្ចឹមទារកដោយការដងទឹកនោះ ។ ឯទេយ្យធម៌ របស់ខ្ញុំមិនមាន ខ្ញុំចូលទៅក្នុងបន្ទប់ បានតម្កល់ទុកនូវទឹក ចំពោះបុគ្គល ជាបុញ្ញក្ខេត្តដ៏ប្រសើរ ។ ខ្ញុំបានទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ដោយកុសលកម្មដែលខ្ញុំធ្វើល្អហើយនោះ ខ្ញុំមានវិមានខ្ញុំដ៏ល្អ ដែលជាផលនៃការដងទឹក បាននិម្មិតឲ្យ ក្នុងឋានតាវត្តិង្សនោះ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំប្រសើរជាងពួកស្រីអប្សរ ១.០០០ នាក់ កាលនោះ ខ្ញុំគ្របសង្កត់ នូវស្រីអប្សរទាំងនោះ ដោយហេតុ ១០ យ៉ាង ។

បញ្ញាសំ ទេវរាជូនំ មហេសិត្តមការយឹ
វីសតិចក្កវត្តីនំ មហេសិត្តមការយឹ ។
ទុវេ ភវេ សំសរាមិ ទេវត្តេ អថ មានុសេ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ឧទកទានស្សិទំ ផលំ ។
បព្វតគ្គេ ទុមគ្គេ វា អន្តលិក្ខេ ច ភូមិយំ
យទា ឧទកមិច្ឆាមិ ខិប្បំ បដិលភាមហំ ។
អវុដ្ឋិកា ទិសា អត្ថិ[១] សន្តត្តា ឧប្បិតា ហិ តេ [២]
មម សង្កប្បមញ្ញាយ មហាមេឃោ បវស្សតិ ។
កទាចិ នីយមានាយ ញាតិសង្ឃេន មេ តទា
យទា ឥច្ឆាមហំ វស្សំ មហាមេឃោ អជាយថ ។
ឧណ្ហំ វា បរិឡាហោ វា សរីរេ មេ ន វិជ្ជតិ
កាយេ ច មេ រជោ នត្ថិ ឧទកទានស្សិទំ ផលំ ។
វិសុទ្ធមនសា អជ្ជ អបេតមនទាបិកា
សព្វាសវបរិក្ខីណា នត្ថិ ទានិ បុនព្ភវោ ។

១ ឱ. ម. នត្ថិ ។ ២ ឱ. សន្តត្តកឋិតា ន ច ។ ម. សន្តត្តកុឋិតាបិ ច ។

ខ្ញុំបានជាមហេសី នៃទេវរាជ ៥០ ដង បានជាមហេសី នៃស្តេចចក្រពត្តិ ២០ ដង ។ ខ្ញុំអន្ទោលទៅក្នុងភពទាំងពីរ គឺទេវតា និងមនុស្ស ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិឡើយ នេះជាផលនៃទានទឹក ។ កាលណា ខ្ញុំចង់បានទឹក លើកំពូលភ្នំក្តី លើចុងឈើក្តី ឰដ៏អាកាសក្តី លើផែនដីក្តី ខ្ញុំក៏បាននូវទឹកយ៉ាងឆាប់ ក្នុងកាលនោះ ទិសទាំងឡាយមិនធ្លាប់ភ្លៀងធ្លាក់សោះ ក៏ក្តៅសព្វ ខ្ញុំស្រេកទឹក មហាមេឃ បានដឹងនូវតម្រិះរបស់ខ្ញុំ ក៏បង្អុរភ្លៀងចុះមក ។ ជួនណា កាលពួកញាតិកំពុងនាំខ្ញុំទៅ ខ្ញុំចង់បានទឹក ក្នុងកាលណា មហាមេឃ ក៏ញ៉ាំងភ្លៀងឲ្យកើត ក្នុងកាលនោះ ។ កម្តៅក្តី សេចក្តីក្រហល់ក្រហាយក្តី មិនមានក្នុងសរីរៈរបស់ខ្ញុំឡើយ ធូលីក៏មិនមាន ក្នុងកាយរបស់ខ្ញុំ នេះជាផលនៃទានទឹក ។ ក្នុងថ្ងៃនេះ ខ្ញុំមានចិត្តស្អាតបរិសុទ្ធ ប្រាសចាកចិត្តលាមក មានអាសវៈទាំងពួងអស់ហើយ ឥឡូវនេះ ភពថ្មីមិនមានទៀតឡើយ ។

២៣

ទសមំ ឧទកទាយិកាថេរិយាបទានំ

ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ កម្មមករឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ឧទកទានស្សិទំ ផលំ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគីវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវា ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឧទកទាយិកា ភិក្ខុនី ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឧទកទាយិកាថេរិយាបទានំ សមត្តំ ។

ឧទកទាយិកាថេរិយាបទាន ទី ១០

ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីភទ្ទកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បាន ធ្វើកុសលកម្ម ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះ ជាផលនៃទានទឹក ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំបានដុតបំផ្លាញ ហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាស្រីមិនមាន អាសវៈ ដូចជាមេដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទឹង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អ ហើយ ក្នុងសម្នាក់នៃព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបាន ដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើ ឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឧទកទាយិកាភិក្ខុនី មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឧទកទាយិកាថេរិយាបទាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ឧទ្ទានំ

សុមេធា មេខលទទា[១] មណ្ឌបសង្កមន្តថា[២]
ឥឡូមាលិទី បិណ្ឌទទា[៣] កដច្ឆុឧប្បលប្បទា ។
ទីបឧទកទាយី ច[៤] គាថាយោ គណិតាវិហ
ឯកគាថា សតញ្ចេវ សត្តរសំ[៥] តទុត្តរិ[៦] ។

សុមេធាវគ្គោ បឋមោ ។

១ ឱ. មេខលាទទា ។ ម. សុមេខលា ច ។ ២ ឱ. មណ្ឌបសង្កមន្ទទា ។ ៣ ម. បិណ្ឌបាតា ។ ៤ ឱ. ទីបទោទកទា ចេវ ។ ៥ ឱ. សតាទស ។ ម. តឹសតិ ច ។ ៦ ឱ. តទុត្តរឹ ។

ឧទ្ទាន

សុមេធាថេរិយាបទាន ១ មេខលទាយិកាថេរិយាបទាន ១ មណ្ឌបទាយិកាថេរិយាបទាន ១ សង្កមនទាថេរិយាបទាន ១ នឡមាលិកាថេរិយាបទាន ១ ឯកបិណ្ឌបាតទាយិកាថេរិយា-បទាន ១ កដច្ឆុភិក្ខទាយិកាថេរិយាបទាន ១ សត្តឧប្បល-មាលិកាថេរិយាបទាន ១ បញ្ចទីបិកាថេរិយាបទាន ១ ឧទក-ទាយិកាថេរិយាបទាន ១ ក្នុងវគ្គនេះ មានគាថា ១១៨ ដែលអ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយរាប់ឃើញហើយ ។

ចប់ សុមេធាវគ្គ ទី ១ ។

ទុតិយោ ឯកុបោសថវគ្គោ(១)

បឋមំ ឯកុបោសថិកាថេរិយាបទានំ

[១១] នគរេ ពន្ធុមតិយា ពន្ធុមា នាម ខត្តិយោ
ទិវសេ បុណ្ណមាយ សោ ឧបវសិ ឧបោសថំ ។
អហំ តេន សមយេន កុម្ភទាសី អហុ(២) តហឹ
ទិស្វា សរាជិកំ សេនំ ឯវាហំ ចិន្តយឹ តទា ។
រាជាបិ រជ្ជំ ឆឌ្ឌេត្វា ឧបវសិ(៣) ឧបោសថំ
សផលំ នូន តំ កម្មំ ជនកាយោ បមោទិតោ ។
យោនិសោ បច្ចវេក្ខិត្វា ទុគ្គតិញ្ច ទលិទ្ទតំ
មានសំ សម្បហំសិត្វា ឧបវសឹ ឧបោសថំ ។
អហំ ឧបោសថំ កត្វា សម្មាសម្ពុទ្ធសាសនេ
តេន កម្មេន សុកតេន តាវតឹសំ អគញ្ឆហំ ។

---
១ ឯកុបោសថិកវគ្គោ ។ ២ ឱ. អហុំ ។ ម. អហំ ។ ៣ ម. ឧបគច្ឆិ ។

ឯកុបោសថវគ្គ ទី ២

ឯកុបោសថិកាថេរិយាបទាន ទី ១

[១១] មានព្រះមហាក្សត្រមួយព្រះអង្គ ទ្រង់ព្រះនាមពន្ធុមៈ សោយរាជ្យក្នុងនគរពន្ធុមតី ព្រះអង្គរក្សាឧបោសថ ក្នុងថ្ងៃពេញបូណ៌មី ។ សម័យនោះ ខ្ញុំជាកុម្ភទាសី នៅក្នុងទីនោះ ខ្ញុំបានឃើញសេនា ព្រមទាំងព្រះរាជា ហើយក៏គិតយ៉ាងនេះថា សូម្បីស្តេចក៏ទ្រង់លះបង់រាជសម្បត្តិ ហើយរក្សាឧបោសថ កម្មនោះ ពិតជាប្រកបដោយផល បានជាពួកជនរីករាយហើយ ។ ខ្ញុំពិចារណានូវទុគ្គតិផង នូវសេចក្តីក្រីក្រផង ដោយឧបាយនៃប្រាជ្ញា ក៏ញុំាំងចិត្តឲ្យរីករាយ ហើយរក្សាឧបោសថ ។ លុះខ្ញុំរក្សាឧបោសថ ក្នុងសាសនានៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ដោយកុសលកម្មដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះ ។

តត្ថ មេ សុកតំ ព្យម្ហំ ឧទ្ធំ[១] យោជនមុគ្គតំ
កូដាគារវរូបេតំ មហាសនំ សុភូសិតំ[២] ។
អច្ឆរា សតសហស្សា ឧបតិដ្ឋន្តិ មំ សទា
អញ្ញាទេវ[៣] អតិក្កម្ម អតិរោចាមិ សព្វទា ។
ចតុស្សដ្ឋិទេវរាជូនំ មហេសិត្តមការយឹ
តេសដ្ឋិចក្កវត្តីនំ មហេសិត្តមការយឹ ។
សុវណ្ណវណ្ណា ហុត្វាន ភវេសុ សំសរាមហំ
សព្វត្ថ បវរា ហោមិ ឧបោសថស្សិទំ ផលំ ។
ហត្ថិយានំ អស្សយានំ រថយានញ្ច កេវលំ[៤]
លភាមិ សព្វមេតម្បិ ឧបោសថស្សិទំ ផលំ ។
សោវណ្ណមយំ រូបិមយំ អថោបិ ផលិកាមយំ
លោហិតង្គមយញ្ចេវ សព្វំ បដិលភាមហំ ។
កោសេយ្យកម្ពលកានិ[៥] ខោមកប្បាសិកានិ ច
មហគ្ឃានិ ច វត្ថានិ សព្វំ បដិលភាមហំ ។

---

១ ឱ. ឧព្ពំ ។ ម. ឧព្ព ។ ២ ឱ. មហាសយនភូសិតំ ។ ៣ ឱ. ម. អញ្ញេ ទេវេ ។ ៤ ម. សិវកំ ។ ៥ ឱ ម. កោសេយ្យកម្ពលិយានិ ។

វិមានរបស់ខ្ញុំ ដែលកុសលធ្វើល្អហើយក្នុងទីនោះ មានកម្ពស់ទៅខាងលើមួយយោជន៍ ប្រដាប់ដោយផ្ទះកំពូលដ៏ប្រសើរ មានអាសនៈធំ ស្អិតស្អាងល្អហើយ ។ ស្រីអប្សរមួយសែនតែងបម្រើខ្ញុំ សព្វ ៗ កាល ខ្ញុំរុងរឿងកន្លងលើសទេវតាទាំងឡាយដទៃសព្វ ៗ កាល ។ ខ្ញុំបានជាមហេសីនៃទេវរាជ ៦៤ ដង បានជាមហេសីនៃស្តេចចក្រពត្តិ ៣៦ ដង ។ ខ្ញុំមានពណ៌ដូចជាមាស តែងអន្ទោលទៅក្នុងភពទាំងឡាយ ខ្ញុំជាស្រីប្រសើរក្នុងទីទាំងពួង នេះជាផលនៃឧបោសថ ។ ខ្ញុំតែងបាននូវវត្ថុទាំងពួងនេះ គឺ យានដំរី យានសេះ យានរថទាំងអស់ នេះជាផលនៃឧបោសថ ។ ខ្ញុំបាននូវវត្ថុទាំងពួង ជាវិការៈនៃមាស ជាវិការៈនៃប្រាក់ ជាវិការៈនៃកែវផលិក ជាវិការៈនៃកែវមានពណ៌ក្រហម ។ ខ្ញុំបាននូវវត្ថុទាំងពួង គឺ សំពត់កោសេយ្យពស្ត្រ និងសំពត់កម្ពលផង សំពត់សម្បកឈើ និងសំពត់អំបោះផង សំពត់មានថ្លៃដ៏ច្រើនផង ។

២៧

បឋមំ ឯកុបោសថិកាថេរិយាបទានំ

អន្នបានំ ខាទនីយំ   វត្ថសេនាសនានិ ច
សព្វមេតំ បដិលភេ   ឧបោសថស្សិទំ ផលំ ។
វរគន្ធញ្ច មាលញ្ច   ចុណ្ណកញ្ច វិលេបនំ
សព្វមេតំ បដិលភេ   ឧបោសថស្សិទំ ផលំ ។
កូដាគារញ្ច បាសាទំ   មណ្ឌបំ ហម្មិយំ គុហំ
សព្វមេតំ បដិលភេ   ឧបោសថស្សិទំ ផលំ ។
ជាតិយា សត្តវស្សាហំ   បព្វជឹ អនគារិយំ
អឌ្ឍមាសេ អសម្បត្តេ   អរហត្តំ អបាបុណឹ
សព្វាសវបរិក្ខីណា   នត្ថិទានិ បុនព្ភវោ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ   យំ កម្មមករឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   ឧបោសថស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ   ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគីវ ពន្ធនំ ឆេត្វា   វិហរាមិ អនាសវា ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ   ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឯកុបោសថិកាថេរិយាបទាន ទី ១

ខ្ញុំបាននូវវត្ថុទាំងពួងនេះ គឺ បាយ ទឹក ខាទនីយៈ សំពត់និង សេនាសនៈ នេះជាផលនៃឧបោសថ ។ ខ្ញុំបាននូវវត្ថុទាំង ពួងនេះ គឺ គ្រឿងក្រអូបដ៏ប្រសើរ និងកម្រងផ្កា លម្អិត សម្រាប់លាប នេះជាផលនៃឧបោសថ ។ ខ្ញុំបាននូវវត្ថុទាំង-នេះ គឺ ផ្ទះមានកំពូល ប្រាសាទ មណ្ឌប ប្រាសាទមានដំបូល រលីង និងគុហា នេះជាផលនៃឧបោសថ ។ ខ្ញុំមានអាយុ ៧ ឆ្នាំ អំពីកំណើត បានចូលទៅកាន់ផ្នួស មិនទាន់បានកន្លះខែ ក៏បានសម្រេចព្រះអរហត្ត ខ្ញុំមានអាសវៈទាំងពួងអស់ហើយ ឥឡូវនេះ ភពថ្មីមិនមានទៀតឡើយ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពី កប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើកុសលកម្ម ក្នុងកាល នោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃឧបោសថ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំបានដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ ចំណង ដូចជាមេដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្លីង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អ ហើយ ក្នុងសម្នាក់នៃព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបាន សម្រេចហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឯកុបោសថិកា ភិក្ខុនី ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឯកុបោសថិកាថេរិយាបទានំ សមត្តំ ។

ទុតិយំ សលឡបុប្ផិកាថេរិយាបទានំ

[១២] ចន្ទភាគានទីតីរេ   អហោសឹ កិន្នរី តទា
អជទ្ទសំ(១) ទេវទេវំ   ចង្កមន្តំ នរាសភំ ។
ឱចិនិត្វា សលឡបុប្ផំ(២)   ពុទ្ធសេដ្ឋស្សទាសហំ
ឧបសិង្ឃិ(៣) មហាវីរោ   សលឡំ ទេវគន្ធិកំ ។
បដិគ្គហេត្វា សម្ពុទ្ធោ   វិបស្សី លោកនាយកោ
ឧបសិង្ឃិ(៣) មហាវីរោ   បេក្ខមានាយ មេ តទា ។

---

១ ម. អទ្ទសំហំ ។ ២ ឱ. ម. ឱចិនិត្វាន សលឡំ ។ ៣ ឱ. ឧបសិនយិ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឯកុបោសថិកាភិក្ខុនី មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឯកុបោសថិកាថេរិយាបទាន ។

សលឡបុប្ផិកាថេរិយាបទាន ទី ២

[១២] ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំកើតជាកិន្នរញី នៅក្បែរឆ្នេរ ស្ទឹងចន្ទភាគា គ្រានោះ ខ្ញុំបានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ជា ទេវតាប្រសើរជាងទេវតា ព្រះអង្គប្រសើរជាងនរជន ទ្រង់ កំពុងចង្ក្រម ។ ខ្ញុំបានបេះផ្កាស្រល់ យកទៅថ្វាយព្រះសម្ពុទ្ធ ដ៏ប្រសើរ ឯព្រះមហាវីរៈ ទ្រង់ហិតនូវផ្កាស្រល់ ដែល មានក្លិនដូចជាទិព្វ ។ ព្រះសម្ពុទ្ធព្រះនាមវិបស្សី ជាលោក-នាយក មានព្យាយាមធំ ទ្រង់បានទទួលយកហើយ កាល ដែលខ្ញុំកំពុងតែសម្លឹងមើល ទ្រង់ក៏ហិតក្នុងកាលនោះ ។

២៩

ទុតិយំ សលឡបុប្ផិកាថេរិយាបទានំ

អញ្ជលឹ បគ្គហេត្វាន ទិបទុត្តមំ
សកំ ចិត្តំ បសាទេត្វា តតោ បព្វតមារុហឹ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគីវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវា ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សលឡបុប្ផិកា ភិក្ខុនី ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សលឡបុប្ផិកាថេរិយាបទានំ សមត្តំ ។

សលឡបុប្ផិកាថេរិយាបទាន ទី ២

ខ្ញុំផ្គងអញ្ជលីថ្វាយបង្គំព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ប្រសើរជាងសត្វជើងពីរ ខ្ញុំញុំាងចិត្តរបស់ខ្លួនឲ្យជ្រះថ្លា ឡើងទៅកាន់ភ្នំ ។ ក្នុងកប្ប ទី ៩១ អំពីភទ្ទកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយផ្កា ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធ-បូជា ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាមេដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទីង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្នាក់នៃព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសលឡបុប្ផិកាភិក្ខុនី មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សលឡបុប្ផិកាថេរិយាបទាន ។

តតិយំ មោទកទាយិកាថេរិយាបទានំ

[១៣] នគរេ ពន្ធុមតិយា កុម្ភទាសី អហោសហំ
មម ភាគំ គហេត្វាន គច្ឆំ[១] ឧទកហារិកេ[២] ។
បន្ថម្ហិ សមណំ ទិស្វា សន្តចិត្តំ សមាហិតំ
បសន្នចិត្តា សុមនា មោទកេ តីណិទាសហំ ។
តេន កម្មេន សុកតេន ចេតនាបណិធីហិ ច
ឯកូនត្តឹស[៣] កប្បានិ វិនិបាតំ ន អគច្ឆហំ[៤] ។
សម្បត្តិញ្ច ករិត្វាន សព្វំ អនុភវឹ អហំ
មោទកេ តីណិ ទត្វាន បត្តាហំ អចលំ បទំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគីវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវា ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

---

១ ឱ. គច្ឆឹ ។ ២ ឱ. ឧទកភារិកា ។ ម. ឱទកហារិកា ។ ៣ ឱ. ម. ឯកនវុតិ ។ ៤ ឱ. ម នគច្ឆហំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

មោទកទាយិកាថេរិយាបទាន ទី ៣

[១៣] ខ្ញុំជាកុម្ភទាសី នៅក្នុងនគរពន្ធុមតី បានកាន់យកនូវចំណែក(នំអន្សម) របស់ខ្ញុំ ហើយទៅកាន់កំពង់ទឹក ។ ខ្ញុំបានឃើញសមណៈមួយរូប ក្នុងទីពាក់កណ្តាលផ្លូវ លោកមានចិត្តស្ងប់ស្ងាត់ មានចិត្តតម្កល់មាំមួន ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានប្រគេននំអន្សម ៣ ។ ខ្ញុំមិនដែលទៅកាន់វិនិបាតអស់ ២៩ កប្ប ដោយកម្មដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង ដោយការតម្កល់ទុកនូវចេតនានោះផង ។ ខ្ញុំធ្វើនូវកុសលហើយ ខ្ញុំបានទទួលសម្បត្តិទាំងអស់ ព្រោះបានធ្វើកុសលឲ្យជាសម្បត្តិ ខ្ញុំបានដល់នូវអចលបទ គឺព្រះនិព្វាន ព្រោះប្រគេននំអន្សម ៣ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចមេដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្លីង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្នាក់នៃព្រះពុទ្ធ ដ៏ប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា មោទកទាយិកា ភិក្ខុនី ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

មោទកទាយិកាថេរិយាបទានំ សមត្តំ ។

ចតុត្ថំ ឯកាសនទាយិកាថេរិយាបទានំ

[១៤] នគរេ ហំសវតិយា   អហោសឹ មាលិកា តទា
មាតា ច មេ បិតា ចេវ   កម្មន្តំ អគមំសុ តេ ។
មជ្ឈន្តិកម្ហិ សុរិយេ   អទ្ទសំ សមណំ អហំ
វីថិយា អនុគច្ឆន្តំ   អាសនំ បញ្ញបេសហំ ។
គោណកចិត្តកាទីហិ   បញ្ញាបេត្វាហមាសនំ[១]
បសន្នចិត្តា សុមនា   ឥទំ វចនមព្រវឹ ។
សន្តត្តា កឋិតា[២] ភូមិ   សូរោ មជ្ឈន្តិកោ[៣] ឋិតោ
មាលុតា ច ន វាយន្តិ   កាលោ ចេវត្ថមេហិតិ[៤] ។

---

១ ឱ. បញ្ញាបេត្វា ហវាសនំ ។ ម. បញ្ញាបេត្វា មមាសនំ ។ ២ ម. កុឋិតា ។ ឱ. ម. មជ្ឈន្តិកេ ។ ៤ ឱ. ចេវត្ថមេតិកំ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះមោទកទាយិកាភិក្ខុនី មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ មោទកទាយិកាថេរិយាបទាន ។

ឯកាសនទាយិកាថេរិយាបទាន ទី ៤

[១៤] ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំជាស្រីក្រុងផ្កា នៅក្នុងនគរហង្សវតី មាតាបិតារបស់ខ្ញុំទាំងនោះ បានទៅធ្វើការងារ ។ កាលព្រះអាទិត្យកំពុងត្រង់ជាក់ ខ្ញុំឃើញព្រះសម្ពុទ្ធ ជាសមណៈកំពុងនិមន្តទៅតាមថ្នល់ ខ្ញុំក៏ក្រាលអាសនៈ ។ ខ្ញុំក្រាលអាសនៈដោយកម្រាល មានព្រំដែលមានរោមវែង ៤ ធ្នាប់ និងកម្រាលដែលធ្វើដោយរោមសត្វ វិចិត្រដោយរូបសត្វសាហាវជាដើម ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានពោលពាក្យនេះថា ផែនដីក្តៅណាស់ ឈរនៅពុំបាន ព្រះអាទិត្យកំពុងត្រង់ជាក់ ខ្យល់ក៏មិនបក់ ទាំងកត្តកាល ក៏ជិតអស់ ។

បញ្ញត្តមាសនមិទំ   តវត្ថាយ មហាមុនិ
អនុកម្បំ ឧបាទាយ   និសីទ មម អាសនេ ។
និសីទិ តត្ថ សមណោ   សុទន្តោ សុទ្ធមានសោ
តស្ស បត្តំ គហេត្វាន   យថារន្ធំ អទាសហំ ។
តេន កម្មេន សុកតេន   ចេតនាបណិធីហិ ច
ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ   តាវត្តិំសំ អគញ្ឆហំ ។
តត្ថ មេ សុកតំ ព្យម្ហំ   អាសនេន សុនិម្មិតំ
សដ្ឋិយោជនមុព្វេធំ   តឹសយោជនវិត្ថតំ ។
សោណ្ណមយា មណិមយា   អថោបិ ផលិកាមយា
លោហិតង្គមយា ចេវ   បល្លង្កា វិវិធា មម ។

បពិត្រព្រះមហាមុនី អាសនៈនេះ ខ្ញុំក្រាលហើយ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ព្រះអង្គ សូមព្រះអង្គអាស្រ័យ នូវសេចក្តីអនុគ្រោះ គង់លើអាសនៈ របស់ខ្ញុំ ។ ព្រះសមណៈមានព្រះទ័យទូន្មានហើយ មានព្រះទ័យបរិសុទ្ធ គង់លើអាសនៈនោះ ខ្ញុំទទួលយកបាត្រនៃព្រះអង្គ បានប្រគេនចង្ហាន់ សមគួរដល់ការចម្អិន ។ ខ្ញុំលះបង់រាងកាយ ជារបស់មនុស្ស ក៏បានទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ដោយកុសលកម្មដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង ដោយការតម្កល់ទុកនូវចេតនានោះផង ។ វិមានរបស់ខ្ញុំល្អ ត្រូវផលនៃអាសនៈនិម្មិតហើយ ក្នុងឋានតាវត្តិង្សនោះ មានកម្ពស់ ៦០ យោជន៍ មានទំហំ ៣០ យោជន៍ ។ បល្ល័ង្កផ្សេងៗ របស់ខ្ញុំ ជាវិការៈនៃមាស ជាវិការៈនៃកែវមណី ជាវិការៈនៃកែវផលិក ជាវិការៈនៃមាសមានពណ៌ក្រហម ។

៣៣

ចតុត្ថំ ឯកាសនទាយិកាថេរិយាបទានំ

តូលិកាវិកតីហិ ច[១]　　កដិស្សចិត្តកាហិ ច[២]
ឧទ្ធំ ឯកន្តលោមិ ច　　បល្លង្កា មេ សុសណ្ឋិតា ។
យទា ឥច្ឆាមិ គមនំ　　ហាសខិឌ្ឌាសមប្បិតា
សហ បល្លង្កសេដ្ឋេន　　គច្ឆាមិ មម បត្ថិតំ ។
អសីតិទេវរាជូនំ　　មហេសិត្តមការយឹ
សត្តតិចក្កវត្តីនំ　　មហេសិត្តមការយឹ ។
ភវាភវេ សំសរន្តី　　មហាភោគំ លភាមហំ
ភោគេ មេ ឩនតា នត្ថិ　　ឯកាសនផលំ ឥទំ ។
ទុវេ ភវេ សំសរាមិ　　ទេវត្តេ អថ មានុសេ
អញ្ញេ ភវេ ន ជានាមិ　　ឯកាសនផលំ ឥទំ ។

---

១ ឱ. ម. តូលិកាវិកត្តិកាហិ ។ ២ ឱ. កដ្ឋិស្សវិកត្តិកាហិ ច ។

ឯកាសនទាយិកាថេរិយាបទាន ទី ៤

កម្រាលធ្វើដោយរោមសត្វ មានរោមប្រាង៍ទាំង៍ពីរខាង៍ បល្ល័ង្ក របស់ខ្ញុំ តាំង៍នៅល្អហើយ ដោយកម្រាលដែលញាត់ដោយគរ និង៍កម្រាលដែលធ្វើដោយរោមសត្វ ដ៏វិចិត្រដោយរូបសត្វ មានសីហៈនិង៍ខ្លាធំជាដើមផង៍ ដោយកម្រាលដែលធ្វើដោយ ឱនមាសនិង៍សូត្រ ហើយចាក់ស្រេះដោយរតនៈនិង៍កម្រាល ដែលធ្វើដោយរោមសត្វ វិចិត្រដោយរោមសត្វសាហាវផង៍ ។ ខ្ញុំស្កប់ស្កល់ដោយការសើចនិង៍ការលេង៍ កាលណា ខ្ញុំចង៍ ទៅ ខ្ញុំក៏ទៅកាន់ទីដែលខ្ញុំប្រាថ្នា មួយអន្ទើដោយបល្ល័ង្ក ដ៏ប្រសើរ (ក្នុង៍កាលនោះ) ។ ខ្ញុំបានជាមហេសីនៃទេវរាជ ៨០ ដង៍ បានជាមហេសីនៃស្តេចចក្រពត្តិ ៧០ ដង៍ ។ ខ្ញុំ អន្ទោលទៅក្នុង៍ភពតូចភពធំ តែង៍បាននូវភោគៈដ៏ច្រើន ខ្ញុំ មិនដែលខ្វះខាតភោគៈឡើយ នេះជាផលនៃអាសនៈឯក ។ ខ្ញុំតែង៍អន្ទោលទៅក្នុង៍ភពពីរ គឺទេវតានិង៍មនុស្ស ខ្ញុំមិន ដែលស្គាល់ភពដទៃឡើយ នេះជាផលនៃអាសនៈឯក ។

ទុវេ កុលេ បជាយាមិ ខត្តិយេ ចាបិ ព្រាហ្មណេ
ឧច្ចាកុលិកា សព្វត្ថ ឯកាសនផលំ ឥទំ ។
ទោមនស្សំ ន ជានាមិ ចិត្តសន្តាបនំ មម
វេវណ្ណិយំ ន ជានាមិ ឯកាសនផលំ ឥទំ ។
ធាតិយោ មំ ឧបដ្ឋន្តិ ខុជ្ជា ចេលាវកា[១] ពហូ
អង្កេន អង្កំ គច្ឆាមិ ឯកាសនផលំ ឥទំ ។
អញ្ញា មមេវ ន្ហាបេន្តិ អញ្ញា ភោជេន្តិ ភោជនំ
អញ្ញា មំ អលង្ករោន្តិ អញ្ញា រមេន្តិ មំ សទា ។
អញ្ញា គន្ធំ វិលិម្បន្តិ ឯកាសនផលំ ឥទំ
មណ្ឌបេ រុក្ខមូលេ វា សុញ្ញាគារេ វសន្តិយា ។
មម សង្កប្បមញ្ញាយ បល្លង្កោ ឧបតិដ្ឋតិ
អយំ បច្ឆិមកោ មយ្ហំ ចរិមោ វត្តតេ ភវោ ។
អជ្ជាបិ រជ្ជំ ឆឌ្ឌេត្វា បព្វជឹ អនគារិយំ

---

១ ឱ. ចេលាវិកា ។ ម. ចេលាបិកា ។

ខ្ញុំតែងកើតក្នុងត្រកូលពីរ គឺក្សត្រនិងព្រាហ្មណ៍ ប្រកបដោយត្រកូលខ្ពស់ ក្នុងទីទាំងពួង នេះជាផលនៃអាសនៈឯក ។ ខ្ញុំមិនស្គាល់ទោមនស្ស ដែលញុំាងចិត្តរបស់ខ្ញុំឲ្យក្តៅ ខ្ញុំមិនស្គាល់នូវភេទផ្សេង ៗ នេះជាផលនៃអាសនៈឯក ។ មេនំស្រីគម ស្រីកំពុងពេញល្បែងច្រើននាក់ តែងបម្រើខ្ញុំ ខ្ញុំទៅពីចង្អេះមួយទៅចង្អេះមួយ គឺគេពផ្លាស់ប្តូរគ្នា មិនដែលដើរដីនេះជាផលនៃអាសនៈឯក ។ ពួកស្រីដទៃផ្ងូតទឹកឲ្យខ្ញុំ ពួកស្រីដទៃឲ្យខ្ញុំបរិភោគភោជន ពួកស្រីដទាំប្រដាប់តាក់តែងឲ្យខ្ញុំ ពួកស្រីដទៃឲ្យខ្ញុំត្រេកអរ សព្វៗ កាល ។ ពួកស្រីដទៃ លាបគ្រឿងក្រអូបឲ្យខ្ញុំ នេះជាផលនៃអាសនៈឯក ។ កាលខ្ញុំនៅក្នុងមណ្ឌបក្តី នៅជិតគល់ឈើក្តី នៅក្នុងផ្ទះស្ងាត់ក្តី បល្ល័ង្កតែងកើតឡើង ព្រោះដឹងនូវតម្រិះរបស់ខ្ញុំ នេះភពទីបំផុតរបស់ខ្ញុំ ភពជាទីបំផុតនេះកំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ថ្ងៃនេះ ខ្ញុំទម្លាក់ចោលនូវភជ្យ ហើយចូលទៅកាន់ផ្នួស ។

៣៨

ចតុត្ថំ ឯកាសនទាយិកាថេរិយាបទានំ

សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ យំ ទានមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ឯកាសនផលំ ឥទំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគីវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវា ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឯកាសនទាយិកា ភិក្ខុនី ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឯកាសនទាយិកាថេរិយាបទានំ សមត្តំ ។

ឯកាសនទាយិកាថេរិយាបទាន ទី ៤

ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីភទ្ទកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានឲ្យទាន ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃអាសនៈឯក ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលអស់ហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាមេដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្លីង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្នាក់នៃព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានសម្រេចហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឯកាសនទាយិកាភិក្ខុនី មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឯកាសនទាយិកាថេរិយាបទាន ។

បញ្ចមំ បញ្ចទីបទាយិកាថេរិយាបទានំ

[១៥] នគរេ ហំសវតិយា ចារិកា[១] អាសហំ តទា
អារាមេន វិហារេន ចរាមិ កុសលត្ថិកា ។
កាឡបក្ខម្ហិ ទិវសេ អទ្ទសំ ពោធិមុត្តមំ
តត្ថ ចិត្តំ បសាទេត្វា ពោធិមូលេ និសីទហំ ។
គរុចិត្តំ ឧបដ្ឋេត្វា សិរេ កត្វាន អញ្ជលឹ
សោមនស្សំ បវេទេត្វា ឯវំ ចិន្តេសិ តាវទេ ។
យទិ ពុទ្ធោ អមិតគុណោ អសមប្បដិបុគ្គលោ
ទស្សេតុ បាដិហីរំ មេ ពោធិ ឱភាសតុ អយំ ។
សហ អាវជ្ជិតេ មយ្ហំ ពោធិ បជ្ជលិ តាវទេ
សព្វសោវណ្ណមយា អាសិ ទិសា សព្វា វិរោចតិ ។
សត្តរត្តិន្ទិវំ តត្ថ ពោធិមូលេ និសីទហំ
សត្តមេ ទិវសេ បត្តេ ទីបបូជំ អកាសហំ ។

---

១ ឱ. ម. ចារិកី ។

បញ្ចទីបទាយិកាថេរិយាបទាន ទី ៥

[១៥] ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំជាស្រីអ្នកដំណើរ នៅក្នុងនគរហង្សវតី ខ្ញុំជាស្រីត្រូវការដោយកុសល តែងដើរទៅរកអារាម ទៅរកវិហារ ។ ខ្ញុំបានឃើញដើមពោធិព្រឹក្សដ៏ឧត្តម ក្នុងថ្ងៃកាឡបក្ខ ហើយញុំាងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លាចំពោះពោធិព្រឹក្សនោះ ក៏អង្គុយនៅក្បែរគល់នៃពោធិព្រឹក្ស ។ ខ្ញុំតម្កល់ចិត្តគោរព ធ្វើនូវអញ្ជលីលើសិរ្សៈ ហើយរង់នូវសោមនស្ស ក៏គិតយ៉ាងនេះ ក្នុងខណៈនោះថា បើព្រះពុទ្ធមានគុណរាប់មិនបាន មិនមានបុគ្គលផ្ទឹមស្មើមែន សូមឲ្យពោធិព្រឹក្សនេះ សម្តែងនូវបាដិហារ្យ ដល់អាត្មាអញ គឺសូមឲ្យពោធិព្រឹក្សភ្លឺស្វាង ។ ដំណាលគ្នានឹងខ្ញុំកំពុងពិចារណា ពោធិព្រឹក្សក៏ភ្លឺស្វាង ក្លាយទៅជាពណ៌មាសទាំងអស់ ទិសទាំងពួងក៏រុងរឿង ក្នុងខណៈនោះ ។ ខ្ញុំអង្គុយក្បែរគល់ពោធិព្រឹក្សនោះ អស់៧ថ្ងៃ៧យប់ ដល់ថ្ងៃទី ៧ ខ្ញុំបានបូជាប្រទីប ។

បញ្ចមំ បញ្ចទីបទាយិកាថេរិយាបទានំ

អាសនំ បរិវារេត្វា បញ្ច ទីបានិ បជ្ជលិំ
យាវ ឧទេតិ សុរិយោ ទីបា មេ បជ្ជលុំ តទា ។
តេន កម្មេន សុកតេន ចេតនាបណិធីហិ ច
ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ តាវត្តឹសំ អគញ្ឆហំ ។
តត្ថ មេ សុកតំ ព្យម្ហំ បញ្ចទីបាតិ វុច្ចតិ
សដ្ឋិយោជនមុព្វេធំ តឹសយោជនវិត្ថតំ ។
អសង្ខ្យានិ ទីបានិ បរិវារេ ជលឹសុ មេ
យាវតា ទេវភវនំ ទីបាលោកេន ជោតតិ ។
បុព្វមុខា[១] និសីទិត្វា យទិ ឥច្ឆាមិ បស្សិតុំ
ឧទ្ធំ អធោ ច តិរិយំ សព្វំ បស្សាមិ ចក្ខុនា ។
យាវតា អភិកង្ខាមិ ទដ្ឋុំ សុកតទុក្កដំ[២]
តត្ថ អាវរណំ[៣] នត្ថិ រុក្ខេសុ បព្វតេសុ វា ។

១ ម. បរំមុខា ។ ២ ឱ. សុកតទុគ្គតេ ។ ម. សតតទុគ្គតេ ។ ៣ ឱ. មេ វរណំ ។

បញ្ចទីបទាយិកាថេរិយាបទាន ទី ៥

ប្រទីបទាំង ៥ នោះ ក៏ភ្លឺរុងរឿងឡើងព័ទ្ធអាសនៈ កាលនោះ ប្រទីបទាំងឡាយរបស់ខ្ញុំ ភ្លឺរុងរឿង ដរាបដល់ព្រះអាទិត្យរះឡើង ។ លុះខ្ញុំលះបង់រាងកាយ ជារបស់មនុស្ស ក៏បានទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ដោយកុសលកម្មដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង ដោយការតម្កល់ទុកនូវចេតនានោះផង ។ ប្រាសាទរបស់ខ្ញុំ ដែលបុញ្ញកម្មធ្វើល្អហើយ ក្នុងឋានតាវត្តិង្សនោះ លោកហៅថា បញ្ចទីបប្រាសាទ មានកម្ពស់ ៦០ យោជន៍ មានទំហំ ៣០ យោជន៍ ។ ប្រទីបទាំងឡាយ របស់ខ្ញុំ មានចំនួនរាប់មិនអស់ តែងភ្លឺរុងរឿងជុំវិញ ភពទេវតា ក៏ភ្លឺដោយពន្លឺប្រទីបនោះដែរ ។ ខ្ញុំអង្គុយបែរមុខទៅកាន់ទិសខាងកើត បើខ្ញុំប្រាថ្នាដើម្បីមើល ខាងលើ ខាងក្រោម និងទិសទទឹង ខ្ញុំក៏ឃើញនូវវត្ថុទាំងអស់ ដោយចក្ខុ ។ ខ្ញុំប្រាថ្នាដើម្បីឃើញនូវកម្មដែលខ្ញុំធ្វើល្អធ្វើអាក្រក់ ដរាបណា គ្រឿងបិទបាំងក្នុងវត្ថុទាំងនោះ ទោះជាឈើឬភ្នំ ក៏មិនមាន ដរាបនោះ ។

អសីតិទេវរាជូនំ មហេសិត្តមការយឹ
សតានំ ចក្កវត្តីនំ មហេសិត្តមការយឹ ។
យំ យំ យោនូបបជ្ជាមិ ទេវត្តំ អថ មានុសំ
ទីបសតសហស្សានិ បរិវារេ ជលន្តិ មេ ។
ទេវលោកា ចវិត្វាន ឧប្បជ្ជឹ មាតុកុច្ឆិយំ
មាតុ កុច្ឆិគតំ សន្តំ[១] អក្ខិ មេ ន និមីលតិ ។
ទីបសតសហស្សានិ បុញ្ញកម្មសមង្គិនោ[២]
ជលន្តិ សូតិកាគេហេ[៣] បញ្ចទីបានិទំ ផលំ ។
បច្ឆិមេ ភវសម្បត្តេ មានសំ វិនិវត្តយឹ[៤]
អជរាមរំ សីតិភាវំ និព្វានំ បស្សយឹ អហំ ។
ជាតិយា សត្តវស្សាហំ អរហត្តំ អបាបុណឹ
ឧបសម្បាទយិ ពុទ្ធោ បញ្ចទីបានិទំ ផលំ[៥] ។
មណ្ឌបេ រុក្ខមូលេ វា សុញ្ញាគារេ វសន្តិយា
សទា បជ្ជលតេ ទីបំ បញ្ចទីបានិទំ ផលំ ។

---

១ ឱ. មាតុ កុច្ឆិគតា សន្តី ។ ២ ឱ. បុញ្ញកម្មសមង្គិនា ។ ៣ ម. សូតិតេ គេហេ ។
៤ ឱ. វិនិវដ្តិយឹ ។ ៥ ម. គុណមញ្ញាយ គោតមោ ។

ខ្ញុំបានជាមហេសីនៃទេវរាជ ៨០ ដង បានជាមហេសីនៃស្តេចចក្រពត្តិ ១០០ ដង ។ ខ្ញុំទៅកាន់កំណើតណា ៗ ជាទេវតាឬមនុស្ស ប្រទីបមានចំនួនមួយសែន ភ្លឺជុំវិញខ្ញុំ ។ លុះខ្ញុំច្យុតចាកទេវលោក មកកើតក្នុងផ្ទៃមាតា កាលខ្ញុំនៅក្នុងផ្ទៃនៃមាតា ភ្នែករបស់ខ្ញុំមិនដែលធ្មេចឡើយ ។ ប្រទីបចំនួនមួយសែន ដែលប្រកបដោយបុញ្ញកម្ម រមែងភ្លឺក្នុងផ្ទះជាទីប្រសូតិ នេះជាផលនៃប្រទីប ៥ ។ កាលភពជាទីបំផុតដល់ព្រមហើយ ខ្ញុំញ៉ាំងចិត្តឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ខ្ញុំឃើញព្រះនិព្វាន មិនមានជរានិងមរណៈ មានសេចក្តីត្រជាក់ ។ ខ្ញុំមានអាយុ ៧ ឆ្នាំ អំពីកំណើត ក៏បានសម្រេចព្រះអរហត្ត ព្រះពុទ្ធទ្រង់ឲ្យឧបសម្បទាដល់ខ្ញុំ នេះជាផលនៃប្រទីប ៥ ។ កាលខ្ញុំនៅក្នុងមណ្ឌបក្តី ជិតគល់ឈើក្តី ក្នុងផ្ទះស្ងាត់ក្តី ប្រទីបតែងភ្លឺរុងរឿង សព្វ ៗ កាល នេះជាផលនៃប្រទីប ៥ ។

បញ្ចមំ បញ្ចទីបទាយិកាថេរិយាបទានំ

ទិព្វចក្ខុ[១] វិសុទ្ធំ មេ　　សមាធិកុសលា អហំ
អភិញ្ញាបារមិប្បត្តា　　បញ្ចទីបានិទំ ផលំ ។
សព្វវោសិតវោសានា　　កតកិច្ចា អនាសវា
បញ្ចទីបា មហាវីរ　　បាទេ វន្ទាមិ[២] ចក្ខុម ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ　　យំ ទីបមទទឹ[៣] តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ　　បញ្ចទីបានិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ　　ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគីវ ពន្ធនំ ឆេត្វា　　វិហរាមិ អនាសវា ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ　　មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា　　កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ　　វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា　　កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

---

១ ឱ. ទិព្វំ ចក្ខុំ ។ ២ ឱ. ម. វន្ទតិ ។ ៣ ម. ទីបមទទឹ ។

បញ្ចទីបទាយិកាថេរិយាបទាន ទី ៥

ទិព្វចក្ខុរបស់ខ្ញុំ ស្អាតវិសេស ខ្ញុំជាស្រីឈ្លាសក្នុងសមាធិ ដល់នូវអភិញ្ញាបារមី នេះជាផលនៃប្រទីប ៥ ។ បពិត្រព្រះអង្គមានព្យាយាមធំ ទ្រង់មានចក្ខុ ខ្ញុំមានការប្រព្រឹត្តធម៌ចប់ស្រេចហើយ មានសោឡសកិច្ចធ្វើរួចហើយ មិនមានអាសវៈ ជាស្រីមានប្រទីប ៥ សូមថ្វាយបង្គំនូវព្រះបាទទាំងគូ ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានឲ្យទាន ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃប្រទីប ៥ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលអស់ហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាមេដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទឹង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្នាក់នៃព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បញ្ចទីបទាយិកា ភិក្ខុនី ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បញ្ចទីបទាយិកាថេរិយាបទានំ សមត្តំ ។

ឆដ្ឋំ នឡមាលិកាថេរិយាបទានំ

[១៦] ចន្ទភាគានទីតីរេ   អហោសឹ កិន្នរី តទា
អទ្ទសំ វិរជំ ពុទ្ធំ   សយម្ភុំ អបរាជិតំ ។
បសន្នចិត្តា សុមនា   វេទជាតា កតញ្ជលី
នឡមាលំ គហេត្វាន   សយម្ភុំ អភិបូជយឹ ។
តេន កម្មេន សុកតេន   ចេតនាបណិធីហិ ច
ជហិត្វា កិន្នរីទេហំ   តាវតឹសំ អគញ្ឆហំ ។
ឆត្តឹសទេវរាជូនំ   មហេសិត្តមការយឹ
មនសា បត្ថិតំ មយ្ហំ   និព្វត្តតិ យថិច្ឆិតំ ។
ទសន្នំ ចក្កវត្តីនំ   មហេសិត្តមការយឹ
ឱចិតត្តាវ[១] ហុត្វាន   សំសរាមិ ភវេសុហំ[២] ។

---

១ ឱ. សុចិត្តាវ ។ ២ ឱ. ភវេស្វហំ ។ ម. ភវេសហំ ។

បានឮថា ព្រះបញ្ចទីបទាយិកាភិក្ខុនី មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បញ្ចទីបទាយិកាថេរិយាបទាន ។

នឡមាលិកាថេរិយាបទាន ទី ៦

[១៦] កាលនោះឯង ខ្ញុំកើតជាកិន្នរញី នៅទៀបច្រាំងស្ទឹងចន្ទភាគា ខ្ញុំបានឃើញព្រះពុទ្ធជាព្រះសយម្ភូ ទ្រង់ប្រាសចាកធូលី ទ្រង់ឈ្នះកិលេស ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយខ្លាំង មានចិត្តត្រេកអរ ធ្វើនូវអញ្ជលី ហើយកាន់យក នូវកម្រងផ្កាបបុស ទៅបូជាចំពោះព្រះសយម្ភូ ។ ខ្ញុំលះបង់រាងកាយជាកិន្នរញី បានទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ដោយកុសលកម្មដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង ដោយការតម្កល់ទុកនូវចេតនានោះផង ។ ខ្ញុំបានជាមហេសី នៃទេវរាជ ៣៦ ដង សេចក្តីប្រាថ្នាដោយចិត្តរបស់ខ្ញុំ រមែងកើតឡើង តាមសមគួរដល់សេចក្តីប្រាថ្នា ។ ខ្ញុំបានជាអគ្គមហេសី នៃស្តេចចក្រពត្តិ ១០ ដង ព្រោះបានសន្សំកងកុសល ខ្ញុំតែងអន្ទោលទៅ ក្នុងភពទាំងឡាយ ។

៤១

ឆដ្ឋំ នឡមាលិកាថេរិយាបទានំ

កុសលំ វិជ្ជតេ មយ្ហំ បព្វជឹ អនគារិយំ
បូជារហា អហំ អជ្ជ សក្យបុត្តស្ស សាសនេ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ពុទ្ធមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ នឡមាលាយិទំ ផលំ ។
វិសុទ្ធមនសា អជ្ជ អបេតមនថាបិកា
សព្វាសវបរិក្ខីណា នត្ថិទានិ បុនព្ភវោ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគីវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវា ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា នឡមាលិកា ភិក្ខុនី ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

នឡមាលិកាថេរិយាបទានំ សមត្តំ ។

នទ្បមាលិកាថេរិយាបទាន ទី ៦

កុសលរបស់ខ្ញុំ រមែងមាន ខ្ញុំបានចូលទៅកាន់ផ្នួស ថ្ងៃនេះ ខ្ញុំជាស្រីគួរដល់ការបូជា ក្នុងសាសនា នៃព្រះសក្យបុត្ត ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកទ្ធកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាព្រះពុទ្ធ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃកម្រងផ្កាបបុស ។ ថ្ងៃនេះ ខ្ញុំមានចិត្តស្អាត ប្រាសចាកចិត្តលាមក មានអាសវៈទាំងពួងអស់ហើយ ឥឡូវនេះ ភពថ្មីមិនមានទៀតឡើយ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំបានដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាមេដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទីង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្នាក់នៃព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះនឡមាលិកាភិក្ខុនី មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ នឡមាលិកាថេរិយាបទាន ។

សត្តមំ មហាបជាបតិគោតមីថេរិយាបទានំ

[១៧] ឯកទា លោកបជ្ជោតោ វេសាលិយំ មហាវនេ
កូដាគារេសុ សាលាយ វសតេ នរសារថិ ។
តទា ជិនស្ស មាតុច្ឆា មហាគោតមិ ភិក្ខុនី
តហឹយេវ បុរេ រម្មេ វសិ ភិក្ខុនុបស្សយេ ។
ភិក្ខុនីហិ វិមុត្តាហិ សតេហិ សហ បញ្ចហិ
រហោគតាយ តស្សេវំ ចិត្តស្សាបិ វិតក្កិតំ ។
ពុទ្ធស្ស បរិនិព្វានំ សាវកគ្គយុគស្ស វា
រាហុលានន្ទនន្ទានំ នាហំ លច្ឆាមិ[១] បស្សិតុំ ។
បដិកច្ចាយុសង្ខារំ ឱសជ្ជិត្វាន និព្វុតឹ
គច្ឆេយ្យំ លោកនាថេន អនុញ្ញាតា មហេសិនា ។
តថា បញ្ចសតានំបិ ភិក្ខុនីនំ វិតក្កិតំ
អាសិ ខេមាទិកានម្បិ ឯតទេវ វិតក្កិតំ ។

---

១ ឱ. សក្កោមិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

មហាបជាបតិគោតមីថេរិយាបទាន ទី ៧

[១៧] ក្នុងសម័យមួយ ព្រះសម្ពុទ្ធជាប្រទីបនៃលោក ព្រះអង្គជាសារថី ទូន្មាននូវបុរសដែលគួរទូន្មាន ទ្រង់គង់នៅក្នុងកូដាគារសាលា ក្នុងមហាវ័ន ទៀបក្រុងវេសាលី ។ កាលនោះ ភិក្ខុនីឈ្មោះមហាបជាបតិគោតមី ជាព្រះមាតុច្ឆានៃព្រះជិនស្រី នៅក្នុងសម្នាក់ភិក្ខុនី ជិតបុរីជាទីរីករាយនោះឯង ។ ព្រះនាងមហាបជាបតិគោតមីភិក្ខុនី នៅក្នុងទីស្ងាត់ជាមួយនឹងពួកភិក្ខុនី ដែលមានចិត្តរួចស្រឡះចាកកិលេស ចំនួន ៥០០ រូប ព្រះនាងមានចិត្តត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា អញ (បើរស់នៅ) មិនបានទាន់ការបរិនិព្វាន នៃព្រះសម្ពុទ្ធ នៃគូសាវ័ក នៃរាហុល អានន្ទនិងនន្ទទេ នឹងសុំអនុញ្ញាតព្រះលោកនាថជាមហេសី លះបង់នូវអាយុសង្ខារ ទៅកាន់ព្រះនិព្វានភ្លាម ៗ ។ សេចក្តីត្រិះរិះរបស់នាងភិក្ខុនី ៥០០ រូបក្តី សេចក្តីត្រិះរិះរបស់នាងភិក្ខុនីទាំងឡាយ មាននាងភិក្ខុនីឈ្មោះខេមាជាដើមនេះក្តី ក៏ដូចព្រះនាងគោតមីដែរ ។

៤៣

សត្តមំ មហាបជាបតិគោតមីថេរិយាបទានំ

ភូមិចាលោ តទា អាសិ នាទិតា ទេវទុន្ទុភិ
ឧបស្សយាធិវត្ថាយោ ទេវតា សោកបីឡិតា ។
វិលបន្តា សការុណំ តត្ថស្សូនិ បវត្តយុំ
សព្វា(១) ភិក្ខុនិយោ តាហិ ឧបគន្ត្វាន គោតមឹ ។
និបច្ច សិរសា បាទេ ឥទំ វចនមព្រវុំ
តត្ថ តោលយវាសិត្តា(២) មយមយ្យេ រហោគតា ។
សាចលា ចលិតា ភូមិ នាទិតា ទេវទុន្ទុភិ
បរិទេវា ច សុយ្យន្តេ កិមត្ថំ នូន គោតមិ ។
តទា អវោច សា សព្វំ យថាបរិវិតក្កិតំ
តតោបិ(៣) សព្វា អាហំសុ(៤) យថាបរិវិតក្កិតំ ។
យទិ តេ រុចិតំ អយ្យេ និព្វានំ បរមំ សិវំ
និព្វាយិស្សាម សព្វាបិ ពុទ្ធានុញ្ញាតបុព្វកោ(៥) ។

---

១ ម. មិត្តា ។ ២ ឱ. តោយលវាសិត្តា ។ ៣ ឱ. ម. តាយោបិ ។ ៤ ម. អហំសុ ។
៥ ឱ. ម. ពុទ្ធានុញ្ញាយសុព្វតេ ។

គ្រានោះ មានការកក្រើកផែនដី ទាំងផ្គរក៏លាន់ឮឡើង ទេវតាទាំងឡាយ ដែលអាស្រ័យនៅក្នុងសម្នាក់ភិក្ខុនី ក៏ត្រូវសេចក្ដីសោកបៀតបៀន ។ (ទេវតាទាំងនោះ) យំទួញញ៉ាំងទឹកភ្នែកនិងសេចក្ដីករុណាឲ្យប្រព្រឹត្តទៅក្នុងទីនោះ ភិក្ខុ-នីទាំងអស់ ចូលទៅជិតនាងគោតមីភិក្ខុនី ជាមួយនឹងទេវតាទាំងនោះ ហើយក្រាបចុះដោយសិរ្សៈទៀបបាទា ពោលនូវពាក្យនេះថា បពិត្រព្រះនាងជាម្ចាស់ យើងទាំងឡាយនៅក្នុងទីស្ងាត់ ត្រូវតំណក់ទឹកស្រោចស្រប់ហើយ ក្នុងទីនោះ ។ បពិត្រព្រះនាងគោតមីជាម្ចាស់ ផែនដីនោះ កក្រើកញាប់ញ័រ ទាំងផ្គរក៏លាន់ឮឡើង ទាំងសេចក្ដីខ្សឹកខ្សួល ពួកយើងក៏បានឮដែរ តើមានហេតុដូចម្ដេច ។ គ្រានោះ ព្រះនាងក៏ប្រាប់នូវហេតុទាំងអស់ ដែលនាងត្រិះរិះ ។ លំដាប់នោះ ភិក្ខុនីទាំងអស់ បានប្រាប់នូវហេតុដែលខ្លួនត្រិះរិះហើយដែរថា បពិត្រព្រះនាងជាម្ចាស់ ព្រះនិព្វានជាទីក្សេម យ៉ាងក្រៃ-លែង បើព្រះនាងពេញចិត្តហើយ បពិត្រព្រះនាងដែលបានព្រះពុទ្ធអនុញ្ញាតហើយ យើងទាំងអស់គ្នានឹងនិព្វានដែរ ។

មយំ សហាវ និក្ខន្តា ឃរាបិច ភវាបិច
សហាយេវ គមិស្សាមិ និព្វានំ បុរមុត្តមំ ។
និព្វាណាយ វជន្តីនំ(១) កឹ វក្ខាមីតិ សា វទំ(២)
សហ សព្វាហិ និក្កព្ជិ ភិក្ខុនីលយនា តទា ។
ឧបស្សយេ យាជិវត្វា ទេវតា តា ខមន្តុ មេ
ភិក្ខុនីលយនស្សេទំ បច្ឆិមំ ទស្សនំ មម ។
ន ជរា មច្ចុ វា យត្ថ អប្បិយេហិ សមាគមោ
បិយេហិ ន វិយោគោត្ថិ តំ វជ្ជិយំ(៣) អសង្ខតំ ។
អវីតរាគា តំ សុត្វា វចនំ សុគតោរសា
សោកដ្ដា បរិទេវីសុ អហោ នោ អប្បបុញ្ញតា ។

១ ម. វទន្តីនំ ។ ២ ឱ. វទិ ។ ៣ ឱ. ម. វជិស្សំ ។

យើងទាំងឡាយនឹងចេញចាកផ្ទះចាកភព ជាមួយនឹងព្រះនាង ដែរ យើងនឹងទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ជាបុរីដ៏ឧត្តម ជាមួយនឹង ព្រះនាងទៀត ។ កាលភិក្ខុនីទាំងឡាយ ពោលដើម្បីនិព្វាន គ្រានោះ ព្រះនាងក៏ពោលថា ខ្ញុំនឹងថាអ្វី ហើយក៏ចេញ ទៅចាកលំនៅភិក្ខុនី ជាមួយនឹងភិក្ខុនីទាំងអស់ រួចពោលថា ទេវតាណាដែលអាស្រ័យនៅ ក្នុងសម្នាក់ភិក្ខុនី ទេវតាទាំង នោះ សូមអត់ទោសដល់ខ្ញុំ ការឃើញលំនៅនាងភិក្ខុនីនេះ ជាការឃើញទីបំផុតរបស់ខ្ញុំ ។ ជរាក្តី មច្ចុក្តី មិនមានក្នុងទី ណា ការជួបប្រទះដោយសត្វនិងសង្ខារ មិនជាទីស្រឡាញ់ក្តី ការព្រាត់ប្រាសចាកសត្វនិងសង្ខារជាទីស្រឡាញ់ក្តី មិនមាន ក្នុងទីណា ទីនោះ ហៅថាអសង្ខត: ។ ពួកភិក្ខុនីជាឱរស របស់ព្រះសុគត ដែលមិនទាន់ប្រាសចាករាគៈ បានស្តាប់ នូវពាក្យនោះហើយ ត្រូវសេចក្តីសោកគ្របសង្កត់ ក៏ខ្សឹក ខ្សួលថា ឱហ្ន៎ ! យើងទាំងឡាយ ជាបុគ្គលឥតបុណ្យ ។

៤៨

សត្តមំ មហាបជាបតិគោតមីថេរិយាបទានំ

ភិក្ខុនីនិលយោ សុញ្ញោ ភូតោ តាហិ វិនា អយំ
បភាតេ វិយ តារាយោ ន ទិស្សន្តិ ជិនោរសា ។
និព្វានំ គោតមី យាតិ សតេហិ សហ បញ្ចហិ
នទីសតេហិវ សហា គង្គា បញ្ចហិ សាគរំ ។
រថិយាយ វជន្តី តំ[១] ទិស្វា សទ្ធា ឧបាសិកា
ឃរា និក្ខម្ម បាទេសុ និបច្ច ឥទមព្រវុំ ។
បសីទស្សុ មហាភោគេ អនាថាយោ វិហាយ នោ
តយា ន យុត្តំ និព្វាតុំ ឥច្ឆដ្ដា វិលបឹសុ តា ។
តាសំ សោកបហានត្ថំ អវោច មធុរំ គិរំ
រុទិតេន អលំ បុត្តា ហាសកាលោយមជ្ជ វោ ។

---

១ ឱ. វជន្តីនំ ។ ម. វជន្តិយោ ។

មហាបជាបតិគោតមីថេរិយាបទាន ទី ៧

ទីលំនៅភិក្ខុនីនេះ បើវៀរចាកពួកភិក្ខុនីទាំងនោះហើយ ក៏នឹងសូន្យឈឹង ពួកនាងភិក្ខុនី ជាឱរសរបស់ព្រះជិនស្រី ក៏លែងប្រាកដ ដូចជាផ្កាយ ដែលមិនប្រាកដក្នុងពេលភ្លឺច្បាស់ ។ ព្រះនាងគោតមី នឹងទៅកាន់និព្វាន ជាមួយភិក្ខុនី ៥០០ រូប ដូចទន្លេគង្គា ហូរទៅកាន់សាគរជាមួយស្ទឹង ៥០០ ដូច្នោះ ។ ពួកឧបាសិកា ដែលមានសទ្ធា ចេញអំពីផ្ទះ ដើរទៅតាមច្រក បានឃើញព្រះនាងគោតមីនោះ ក៏ក្រាបទៀបបាទា ហើយពោលនូវពាក្យនេះថា ព្រះនាងម្ចាស់ ចូរជ្រះថ្លាក្នុងភោគៈដ៏ច្រើនចុះ ព្រះនាងមិនគួរលះបង់ នូវយើងខ្ញុំទាំងឡាយ ឲ្យនៅឥតទីពឹង ហើយនិព្វានទេ ឧបាសិកាទាំងនោះ ត្រូវសេចក្តីប្រាថ្នាគ្រប់សង្កត់ ហើយក៏យំរៀបរាប់(យ៉ាងនេះ) ។ ព្រះនាងគោតមីបានពោលវាចាដ៏ពីរោះ ដើម្បីបន្ទោបង់នូវសេចក្តីសោក របស់ស្រីទាំងនោះថា ម្នាលកូនទាំងឡាយ នាងទាំងឡាយមិនគួរយំស្រែកទេ ថ្ងៃនេះ ជាកាលគួរនាងទាំងឡាយសើចសប្បាយ ទេតើ ។

បរិញ្ញាតំ មយា ទុក្ខំ ទុក្ខហេតុ វិវជ្ជិតោ
និរោធោ មេ សច្ឆិកតោ មគ្គោ ចាបិ សុភាវិតោ ។

បឋមំ ភាណវារំ ។

បរិចិណ្ណោ មយា សត្ថា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ
ឱហិតោ គរុកោ ភារោ ភវនេត្តិ សមូហតា ។
យស្សត្ថាយ[១] បព្វជិតា អគារស្មា អនគារិយំ
សោ មេ អត្ថោ អនុប្បត្តោ សព្វសំយោជនក្ខយោ ។
ពុទ្ធោ តស្ស ច សទ្ធម្មោ អទ្ធនោ យាវ តិដ្ឋតិ
និព្វាតុំ តាវ កាលោ មេ មា មំ សោចថ បុត្តិកា ។

---

១ ឱ. យស្សវត្ថាយ ។

ព្រោះសេចក្តីទុក្ខ ខ្ញុំបានកំណត់ដឹងហើយ ហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខ ខ្ញុំវៀរស្រឡះហើយ ព្រះនិព្វានជាទីរលត់ទុក្ខ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងមគ្គទៀត ខ្ញុំក៏បានអប់រំល្អហើយ ។

ចប់ ភាណវារៈ ទី ១ ។

ព្រះសាស្តា ខ្ញុំបម្រើហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ភារៈដ៏ធ្ងន់ ខ្ញុំបានដាក់ចុះហើយ តណ្ហាជាធម្មជាតិនាំសត្វទៅក្នុងភព ខ្ញុំក៏បានដកចោលហើយ ។ ស្រីទាំងឡាយចេញចាកផ្ទះ ហើយចូលទៅកាន់ផ្នួស ដើម្បីប្រយោជន៍ណា ប្រយោជន៍ជាទីអស់ទៅនៃសំយោជនៈទាំងពួងនោះ ខ្ញុំក៏បានដល់ហើយ ។ ព្រះពុទ្ធក្តី ព្រះសទ្ធម្មរបស់ព្រះពុទ្ធនោះក្តី ឋិតនៅមិនខ្វះខាត ដរាបណា កាលនេះជាកាលគួរដើម្បីខ្ញុំនឹងនិព្វាន ដរាបនោះ ម្នាលកូនស្រីទាំងឡាយ នាងទាំងឡាយ កុំសោកស្តាយខ្ញុំឡើយ ។

សត្តមំ មហាបជាបតិគោតមីថេរិយាបទានំ

កោណ្ឌញ្ញានន្ទនន្ទាទិ តិដ្ឋន្តិ រាហុលោ ជិនោ
សុខិតោ សហិតោ សង្ឃោ ហតទប្បា[១] តិត្ថិយា ។
ឱក្កាកវំសស្ស យសោ ឧស្សិតោ មារមទ្ទនោ
ននុ សម្បត្តិកាលោ មេ និព្វានត្ថាយ បុត្តិកា ។
ចិរប្បភូតិ យំ មយ្ហំ បត្ថិតំ អជ្ជ សិជ្ឈតេ
អានន្ទភេរិកាលោយំ កឹ វោ អស្សូហិ បុត្តិកា ។
សចេ មយិ ទយា អត្ថិ យទិ ចត្ថិ កតញ្ញុតា
សទ្ធម្មដ្ឋិតិយា សព្វា ករោថ វីរិយំ ទឡ្ហំ ។
ថីនំ អទាសិ បព្វជ្ជំ សម្ពុទ្ធោ យាចិតោ មយា
តស្មា យថាហំ នន្ទិស្សំ[២] តថា តំ អនុតិដ្ឋថ ។

១ ម. ហតតញ្ញា ច ។ ២ ឱ. តស្មា យថាហមុទ្ទិស្ស ។

ព្រះកោណ្ឌញ្ញ ព្រះអានន្ទ ព្រះនន្ទ ព្រះរាហុល ព្រះជិនស្រី ព្រមទាំងព្រះសង្ឃ ចូរឋិតនៅជាសុខចុះ ទាំងពួកតិរ្ថិយដែលមានសេចក្ដីលុង់ខ្លៅសាបសូន្យហើយ ក៏ឋិតនៅជាសុខចុះ ។ យសនៃវង្សរបស់ស្ដេចឱក្កាកៈ ចម្រើនឡើងហើយញ៉ាំញីនូវមារ ម្នាលកូនស្រីទាំងឡាយ ក្រែង (កាលនេះ) ជាសម្បត្តិកាល ដើម្បីឲ្យខ្ញុំនិព្វានហើយឬ ។ ចាប់តាំងអំពីយូរយារមកហើយ សេចក្ដីប្រាថ្នាណា ដែលខ្ញុំតម្កល់ទុក (សេចក្ដីប្រាថ្នានោះ) នឹងសម្រេចក្នុងថ្ងៃនេះ កាលនេះ ជាកាលគួរទូងគេរី គឺសេចក្ដីត្រេកអរក្នុងធម៌ ម្នាលកូនស្រីទាំងឡាយ នាងទាំងឡាយ មានប្រយោជន៍អ្វី នឹងសម្រក់ទឹកភ្នែក ។ បើនាងទាំងឡាយមានសេចក្ដីអាណិតខ្ញុំ ឬក៏ជាអ្នកកតញ្ញូនឹងខ្ញុំ នាងទាំងអស់គ្នា ចូរធ្វើព្យាយាមឲ្យមាំ ដើម្បីញ៉ាំងព្រះសទ្ធម្ម ឲ្យតាំងនៅមាំចុះ ។ ព្រះសម្ពុទ្ធដែលខ្ញុំអង្វរសុំហើយ ព្រះអង្គក៏ទ្រង់ប្រទាននូវផ្នួសដល់ស្រីទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ខ្ញុំនឹងត្រេកអរ យ៉ាងណា នាងទាំងឡាយ ចូរប្រព្រឹត្តតាមដំណើរនោះ យ៉ាងនោះចុះ ។

តា ឯវមនុស្សាសិត្វា ភិក្ខុនីហិ បុរក្ខតា
ឧបេច្ច ពុទ្ធំ វន្ទិត្វា ឥទំ វចនមព្រវី ។
អហំ សុគត តេ មាតា តុវំ(១) ធីរ បិតា មម
សទ្ធម្មសុខទោ ជាថ តយា ជាតម្ហិ គោតម ។
សំវទ្ធិតោយំ សុគត រូបកាយោ មយា តវ
អានន្ទិយោ ធម្មកាយោ(២) មម សំវទ្ធិតោ តយា ។
មុហុត្តំ តណ្ហាសមនំ ខីរំ ត្វំ បាយិតោ មយា
តយាហំ សន្តមច្ចន្តំ ធម្មខីរម្បិ(៣) បាយិតា ។
ពន្ធនារក្ខនេ(៤) មយ្ហំ អនណោ ត្វំ មហាមុនេ
បុត្តកាមិត្ថិយោ យាចំ លភន្តិ(៥) តាទិសំ សុតំ ។

---

១ ឱ. ត្វំ ច ។ ២ ឱ. អនិន្ទិយោ ធម្មតនុ ។ ម. អនិន្ទិតោ ធម្មតនុ ។ ៣ ឱ. ធម្មខីរម្ហិ ។
៤ ឱ. វទ្ធនារក្ខនេ ។ ៥ ឱ. បុត្តកាមា ថិយោ តាវ លភនំ ឥតិ ទិស្សន្តិ ។

ព្រះនាងគោតមី បានប្រៀនប្រដៅនូវពួកឧបាសិកាទាំងនោះយ៉ាងនេះហើយ ពួកភិក្ខុនីក៏ហែហម ហើយចូលទៅថ្វាយបង្គំព្រះសម្ពុទ្ធ បានពោលនូវពាក្យនេះថា បពិត្រព្រះសុគត ខ្ញុំព្រះអង្គ ជាព្រះមាតារបស់ព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គទ្រង់មានប្រាជ្ញា តែព្រះអង្គជាព្រះបិតានៃខ្ញុំព្រះអង្គ បពិត្រព្រះលោក-នាថ ព្រោះព្រះអង្គទ្រង់ប្រទាននូវព្រះសទ្ធម្មនិងសេចក្តីសុខ បពិត្រព្រះគោតម ខ្ញុំព្រះអង្គឈ្មោះថាកើតអំពីព្រះអង្គ ។ បពិត្រព្រះសុគត រូបកាយនៃព្រះអង្គនេះ ខ្ញុំឲ្យចម្រើនហើយ ធម្មកាយជាទីត្រេកអររបស់ខ្ញុំ ព្រះអង្គឲ្យចម្រើនហើយ ។ ខ្ញុំម្ចាស់ឲ្យព្រះអង្គបៅទឹកក្សីរ ដែលរម្ងាប់នូវសេចក្តីស្រេកឃ្លានមួយរំពេច ព្រះអង្គឲ្យខ្ញុំបៅទឹកក្សីរគឺធម៌ មានសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ជាទីបំផុត បពិត្រព្រះមហាមុនី ព្រះអង្គមិនមានបំណុលដល់ខ្ញុំ ក្នុងការរក្សានូវចំណងទេ ស្រីទាំងឡាយចង់បានកូន កាលបន់ស្រន់ រមែងបានកូនប្រាកដដូចព្រះអង្គ ។

៤៩

សត្តមំ មហាបជាបតិគោតមីថេរិយាបទានំ

មច្ឆាតាជិនវិច្ឆានំ យា មាតា សា[១] ភវណ្ណវេ
និមុត្តាហំ តយា បុត្ត តារិតា ភវសាគរា ។

រញ្ញោ មាតា មហេសីតិ សុលភំ នាមមិត្ថិនំ
ពុទ្ធមាតាតិ យំ នាមំ ឯតំ បរមទុល្លភំ ។

តញ្ច លទ្ធំ មហាវីរ[២] បណិធានំ មមន្តយា
អនុកំ វា មហន្តំ វា តំ សព្វំ បូរិតំ តយា[៣] ។

បរិនិព្វាតុមិច្ឆាមិ វិហាយេមំ កលេវរំ
អនុជានាហិ មេ វីរ ទុក្ខន្តករ នាយក ។

ចក្កង្កុសធជាកិណ្ណេ ចាទេ កមលកោមលេ
បសារេហិ បណាមន្តេ ករិស្សំ បុត្តបេមហំ[៤] ។

---

១ ឱ. តា ។ ២ ឱ. មយា វីរ ។ ៣ ឱ. ម. មយា ។ ៤ ឱ. បុត្តបេមសា ។

មហាបជាបតិគោតមីថេរិយាបទាន ទី ៧

បពិត្រព្រះអង្គជាឱរស មាតាណា របស់ស្តេចជាធំជាងនរៈ មានស្តេចមន្ធាតុជាដើម មាតានោះ គឺខ្ញុំព្រះអង្គដែលលិចចុះក្នុងសមុទ្ទគឺភព បានព្រះអង្គចម្លងហើយ ចាកសមុទ្ទគឺភព ។ ព្រះនាម ជាព្រះមាតា ជាព្រះមហេសីរបស់ស្តេច គឺស្រីទាំង-ឡាយ តែងបានដោយងាយទេ ឯព្រះនាមថាព្រះពុទ្ធមាតានេះ គឺស្រីទាំងឡាយ សឹងបានដោយកម្រក្រៃពេក ។ បពិត្រព្រះមហាវីរៈ ឯសេចក្តីប្រាថ្នាជាដំបូងនោះ ខ្ញុំព្រះអង្គបានហើយដោយសារព្រះអង្គ សេចក្តីប្រាថ្នាទាំងអស់នោះ ទោះតូចក្តីធំក្តី ព្រះអង្គបានបំពេញឲ្យហើយ ។ ខ្ញុំម្ចាស់សូមលះបង់នូវសាកសពនេះ ប្រាថ្នានឹងបរិនិព្វាន បពិត្រព្រះអង្គមានព្យាយាមជានាយកទ្រង់ធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ សូមព្រះអង្គអនុញ្ញាតដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ។ សូមព្រះអង្គសណ្ដូក នូវព្រះបាទទាំងគូ ដ៏ទន់ល្វន់ដូចផ្កាឈូកដេរដាសដោយស្នាមចក្រ កង្វេរនិងទង់ ខ្ញុំព្រះអង្គមានសេចក្តីស្រឡាញ់ ចំពោះព្រះឱរស នឹងថ្វាយបង្គំព្រះបាទទាំងគូនោះ ។

សុវណ្ណាភសិសង្កាសំ សរីរំ កុរុចាកជំ
កត្វា ទេហំ សុជិជ្ជន្តេ សន្តំ[១] គច្ឆាមិ ណាយក ។
ទ្វត្តឹសលក្ខណូបេតំ សុប្បភាលង្កតំ តនុំ
សញ្ជគ្ឃនាវ ពាលក្ខំ[២] មាតុច្ឆំ ទស្សយិ ជិនោ ។
ផុល្លារវិន្ទសង្កាសេ តរុណាទិច្ចសប្បភេ
ចក្កង្កិតេ ចាទតលេ តតោ[៣] សា សិរសាបតិ ។
បណាមាមិ នរាទិច្ចំ អាទិច្ចកុលកេតុនំ
បច្ឆិមេ សរណំ[៤] មយ្ហំ[៥] ន តំ ទក្ខាមហំ បុន[៦] ។
ឥត្ថិយោ នាម លោកគ្គ សព្វទោសករា មតា
យទិ កោចត្ថិ ទោសោ មេ ខមស្សុ ករុណាករ ។

---

១ ឱ. ម. សន្តឹ ។ ២ ឱ. ម. សញ្ជាគ្ឃនាវ ពាលក្កំ ។ ៣ ឱ. បាទេ ។ ៤ ឱ. ម. មរណោ ។ ៥ ម. តុយ្ហំ ។ ៦ ម. ឥក្ខាមហំ បុនោ ។

សរីរៈរបស់ព្រះអង្គ ប្រាកដស្មើដោយគំនរមាសដែលប្រាកដក្នុងដែនកុរុ សូមព្រះអង្គធ្វើឲ្យជារាងកាយ គឺខ្ញុំព្រះអង្គឃើញបានដោយងាយ បពិត្រព្រះនាយក ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ជាទីស្ងប់រម្ងាប់ ។ ព្រះជិនស្រី ទ្រង់សម្តែងនូវរាងកាយ ប្រកបដោយលក្ខណៈ ៣២ ប្រដាប់ដោយពន្លឺដ៏ល្អ ដូចព្រះអាទិត្យដ៏ស្រទន់នាអាកាស ក្នុងវេលាល្ងាច ។ លំដាប់នោះ ព្រះនាងគោតមីនោះ ក្រាបចុះដោយសិរ្សៈទៀបព្រះបាទា ប្រាកដស្មើដោយផ្កាឈូករីក មានរស្មីដូចព្រះអាទិត្យទើបនឹងរះ ប្រដាប់ដោយចក្រ ហើយទូលថា ខ្ញុំសូមថ្វាយបង្គំព្រះអង្គជាព្រះអាទិត្យរបស់នរជន ជាទង់ក្នុងអាទិច្ចត្រកូល ព្រះអង្គជាទីពឹងរបស់ខ្ញុំ ក្នុងកាលជាទីបំផុត ខ្ញុំមិនបានឃើញព្រះអង្គទៀតទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គជាកំពូលនៃលោក ធម្មតាស្ត្រីទាំងឡាយ ធ្វើនូវទោសទាំងពួងហើយស្ងាប់ទៅ បើទោសរបស់ខ្ញុំមានបន្តិចបន្តួច បពិត្រព្រះអង្គទ្រង់ធ្វើសេចក្តីករុណា សូមព្រះអង្គអត់ទោសនោះដល់ខ្ញុំ ។

៥១

សត្តមំ មហាបជាបតិគោតមីថេរិយាបទានំ

ឥត្ថិកានញ្ច បព្វជ្ជំ   យមហំ យាចឹ បុនប្បុនំ
តត្ថ ចេ អត្ថិ ទោសោ មេ   តំ ខមស្សុ នរាសភ ។
មយា ភិក្ខុនិយោ វីរ   តវានុញ្ញាយ សាសិតា
តត្ថ ចេ អត្ថិ ទុន្នីតំ   តំ ខមស្សុ ខមាធិតិ[១]។
អក្ខាន្តេ នាម ខន្តព្វំ   កឹ ភវេ គុណភូសនេ
កិមុត្តរន្តេ វក្ខាមិ   និព្វានាយ វជន្តិយា[២] ។

សុទ្ធេ អនូនេ មម ភិក្ខុសង្ឃេ
លោកា ឥតោ និស្សរិតុំ ខមន្តេ
បភាតកាលេ ព្យសនង្គតានំ[៣]
និស្វាន និយ្យាតិ ហិ[៤] ចន្ទលេខា ។

---

១ ឱ. ខមាធិប ។ ម. ខមាបិតោ ។ ២ ឱ. ម. វជន្តិយា ។ ៣ ឱ. វ្យសនង្គហានំ ។ ៤ ម. វ ។

ម្យ៉ាងទៀត ខ្ញុំសូមផ្ចសរឿយ ៗ ដើម្បីស្រីទាំងឡាយ បើខ្ញុំមានទោសក្នុងហេតុនោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ប្រសើរជាងនរជន សូមព្រះអង្គអត់ នូវទោសនោះ ។ បពិត្រព្រះអង្គមានព្យាយាម ភិក្ខុនីទាំងឡាយ ដែលខ្ញុំប្រៀនប្រដៅហើយ តាមសេចក្តីអនុញ្ញាតរបស់ព្រះអង្គ បើខ្ញុំទូន្មានមិនល្អក្នុងរឿងនោះទេ បពិត្រព្រះអង្គទ្រង់មានសេចក្តីអត់ធន់និងមានព្យាយាម សូមព្រះអង្គអត់នូវទោសនោះដល់ខ្ញុំ ។

(ព្រះសម្ពុទ្ធត្រាស់តបថា) តថាគតអត់ទោស ក្នុងហេតុដែលតថាគតមិនទាន់អត់ ប្រយោជន៍អ្វីក្នុងភព ដែលប្រដាប់ដោយគុណតថាគតនឹងពោល នូវអ្វីដ៏លើសលុប ជាងនាងដែលពោលដើម្បីនិព្វាន ។ កាលភិក្ខុសង្ឃរបស់តថាគត ស្អាតគ្រប់គ្រាន់ ភិក្ខុសង្ឃក៏គួរដើម្បីវើខ្លួន ចេញចាកលោកនេះ ដូចកាលព្រះចន្ទនិងផ្កាយទាំងឡាយ ដល់នូវសេចក្តីវិនាស ក្នុងកាលព្រះអាទិត្យរះឡើង ស្នាមព្រះចន្ទដែលគេឃើញច្បាស់ ក៏រលុបបាត់ទៅ ។

តទេតរា ភិក្ខុនិយោ ជិនគ្គំ
តារាវ ចន្ទានុគតា សុមេរុំ
បទក្ខិណំ កត្វ(១) និបច្ច បាទេ
ឋិតា មុខន្តស្ស មុទិក្ខមានា ។
ន តិត្តិបុព្វំ តវ ទស្សនេន
ចក្ខុំ ន សោតំ តវ ភាសិតេន
ចិត្តំ មមំ កេវលមេកមេវ
បប្បុយ្យ(២) តំ ធម្មរសេន តិត្តឹ ។
នទតោ បរិសាយន្តេ វាទិតប្បបហារិនោ(៣)
យេ តេ ទក្ខន្តិ វទនំ ធញ្ញា តេ នរបុង្គវ ។
ទីឃង្គុលិតម្ពនខេ សុភេ អាយតបណ្ហិកេ
យេ បាទេ បណាមយន្តិ(៤) តេបិ ធញ្ញា វណាន្តក(៥) ។

---

១ ម. កច្វ ។ ២ ម. បុព្វុយ្យ ។ ៣ ឱ.វាទិទប្បាបភារិនោ ។ ៤ ឱ. ម. បណមិស្សន្តិ ។
៥ ម. គុណន្ធរ ។

ភិក្ខុនីដទៃ ក្រៅអំពីព្រះនាងមហាបជាបតិគោតមីនោះ ធ្វើប្រទក្សិណព្រះជិនស្រីដ៏ប្រសើរ ដូចជាផ្កាយប្រព្រឹត្ត ទៅតាមព្រះចន្ទ ដើរប្រទក្សិណភ្នំសិនេរុ ហើយក្រាប ចុះទៀបព្រះបាទា រួចឈររមិលមើល នូវព្រះភក្ត្រនៃ ព្រះសាស្តានោះ ។ ព្រះនាងបជាបតិគោតមីក្រាបទូល ថា ភ្នែករបស់ខ្ញុំ មិនធ្លាប់ឆ្អែត ដោយការឃើញនូវ ព្រះអង្គ ត្រចៀករបស់ខ្ញុំ មិនធ្លាប់ឆ្អែត ដោយភាសិត របស់ព្រះអង្គ ។ ចិត្តរបស់ខ្ញុំតែមួយប៉ុណ្ណោះ ដល់នូវ សេចក្តីឆ្អែត ដោយរសនៃធម៌ដ៏ពេញលេញ ។

កាលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់បន្លឺឡើង ក្នុងកណ្តាលបរិស័ទ ទ្រង់ប្រហារនូវសេចក្តីរឹងត្អឹង របស់ជនអ្នកមានវាទៈ ពួកជនណា បានឃើញព្រះឱស្ឋ បពិត្រព្រះអង្គជាធំជាងនរៈ ជនទាំងឡាយ នោះ ឈ្មោះថាមានបុណ្យ ។ ជនទាំងឡាយណា ថ្វាយបង្គំ នូវព្រះបាទា មានព្រះអង្គុលីវែង មានព្រះនខាក្រហម មាន ព្រះបញ្ហិវែងល្អ បពិត្រព្រះអង្គ ទ្រង់ដល់នូវទីបំផុតនៃសេចក្តី សៅហ្មង ជនទាំងឡាយនោះ ឈ្មោះថាមានបុណ្យ ។

៤៣

សត្តមំ មហាបជាបតិគោតមីថេរិយាបទានំ

មនុជានិ បហដ្ឋានិ   ទោសឃានិ ហិតានិ ច[១]
យេ តេ វាក្យានិ សុណន្តិ[២] តេបិ ជញ្ញា នរុត្តម ។
ជញ្ញាហន្តេ មហាវីរ   ទានបូជនតប្បរា[៣]
តិណ្ណសំសារកន្តារា   សុវាក្យេន សិរីមតោ[៤] ។
តតោ សា អនុសាវេត្វា   ភិក្ខុសង្ឃម្ហិ[៥] សុព្វតា
រាហុលានន្ទនន្ទេ ច   វន្ទិត្វា ឥទមព្រវិ ។
អាសិវិសាលយសមេ   រោគាវាសេ កលេវរេ
និព្វិន្នា ទុក្ខសង្កេតេ[៦]   ជរាមរណគោចរេ ។
នានាកុណបមលាកិណ្ណេ[៧] បរាយត្តេ និរីហកេ
តេន និព្វាតុមិច្ឆាមិ   អនុមញ្ញថ បុត្តកា ។

១ ឱ. ទោសឃាតី នហិតានិ ច ។ ម. ទោសគ្ឃានិ ហិតានិ ច ។ ២ ឱ. សុស្សន្តិ ។ ម. សុយ្យន្តិ ។ ៣ ម. មានបូជនតប្បរា ។ ៤ ឱ. សុទ្ធម្មេន សិរីមតា ។ ៥ ម. អនុមានេត្វា ភិក្ខុ-សង្ឃំបិ ។ ៦ ឱ. ទុក្ខបង្កេ តេ ។ ម. ទុក្ខសង្ឃាដេ ។ ៧ ឱ. នានាកលលមាកិណ្ណេ ។ ម. នានាកាឡមលាកិណ្ណេ ។

មហាបជាបតិគោតមីថេរិយាបទាន ទី ៧

ជនទាំងឡាយណា ស្តាប់នូវពាក្យទាំងឡាយដ៏ពីរោះ ជាទីរីករាយចិត្ត ជាគ្រឿងដុតចោលនូវទោស ជាទីនាំមកនូវប្រយោជន៍ បពិត្រព្រះអង្គប្រសើរជាងនរៈ ជនទាំងឡាយនោះ ឈ្មោះថាមានបុណ្យ ។ បពិត្រព្រះមហាវីរៈ ខ្ញុំជាស្រីមានបុណ្យ ជាអ្នកយកចិត្តទុកដាក់ ក្នុងការបូជានូវព្រះបាទារបស់ព្រះអង្គ ជាស្រីឆ្លងចាកផ្លូវលំបាកគឺសង្សារ តាមព្រះពុទ្ធដីកា របស់ព្រះអង្គមានសិរី ។ លំដាប់នោះ ព្រះនាងគោតមី បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគ ជាស្រីមានវត្តល្អចំពោះភិក្ខុសង្ឃ រួចថ្វាយបង្គំព្រះរាហុល ព្រះអានន្ទ និងព្រះនន្ទ ហើយពោលនូវពាក្យនេះថា ខ្ញុំមានសេចក្តីនឿយណាយក្នុងសាកសព ជាលំនៅរបស់រោគ ស្មើដោយលំនៅ នៃសត្វមានពិស ជាគ្រឿងកំណត់នៃទុក្ខ ជាទីគោចរនៃជរានិងមរណៈ ។ ជារូបដេរដាសដោយមន្ទិល គឺសាកសពផ្សេង ៗ ជាអាយត្ត[១] នៃបុគ្គលដទៃ ជារូបប្រាសចាកអំណាច ព្រោះហេតុនោះ ខ្ញុំប្រាថ្នាដើម្បីព្រះនិព្វាន បពិត្រកូនទាំងឡាយ លោកទាំងឡាយ ចូរសម្គាល់ចុះ ។

១ ដែលពឹងផ្អែកអ្នកដទៃ ដែលឥតអំណាចលើខ្លួន ។

នន្ទោ រាហុលភទ្ទោ ច   វីតសោកា និរាសវា
បិតាចលា ធិតី វីរា   ធម្មតមនុចិន្តយុំ ។
ធិរត្ថុ សង្ខតំ លោកំ[២]   អសារំ កទលូបមំ
មាយាមរីចិសទិសំ   ឥត្តរំ អនវដ្ឋិតំ ។
យត្ថ ណាម ជិនស្សាយំ   មាតុច្ឆា ពុទ្ធបោសិកា
គោតមី និធនំ យាតិ   អនិច្ចំ សព្វសង្ខតំ ។
អានន្ទោ ច តទា សេក្ខោ   កនិដ្ឋោ ជិនវច្ឆលោ
តត្ថស្សូនិ ករោន្តោ[៣]សោ   ករុណំ បរិទេវតិ ។
ភាសន្តី[៤] គោតមី យាតិ   នូន[៥] ពុទ្ធោបិ និព្វុតឹ
គច្ឆតិ ន ចិរេនេវ   អគ្គិ វិយ និរិន្ធនោ ។

---

១ ឱ. ម. បិតាចលធីតិ ធីរា ។ ម. បិតាចលដ្ឋិតិ ថិរា ។ ២ ឱ. លោលំ ។ ៣ ឱ. ធរន្តោ ។
៤ ឱ. ហាសន្តី ។ ម. ហាសន្តឹ ។ ៥ ឱ. នូនំ ។ ម. ននុ ។

ព្រះនន្ទ និងព្រះរាហុលដ៏ចម្រើន ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីសោក មិនមានអាសវៈ មានចិត្តនឹងធឹង មិនមានកម្រើក មានប្រាជ្ញា មានព្យាយាម គិតរំពឹងនូវធម៌ថា ថ្វើយ ! សង្ខតធម៌ ជារបស់វិនាស ជារបស់មិនមានខ្លឹម មានឧបមាដូចដើមចេក ប្រាកដស្មើដោយកលមាយា និងថ្ងៃបណ្តើរកូន ជារបស់តិចតួច មិនបានតាំងនៅយឺនយូរឡើយ ។ ព្រះនាងគោតមីនេះ ជាព្រះមាតុច្ឆានៃព្រះជិនស្រី បានចិញ្ចឹមព្រះសម្ពុទ្ធ ដើរទៅកាន់សេចក្តីស្លាប់ ក្នុងទីណា (ទីនោះ) មិនទៀង ត្រូវមានបច្ច័យតាក់តែងទាំងអស់ ។ ចំណែកឯព្រះអានន្ទ នៅជាសេក្ខបុគ្គល ជាប្អូនជាទីស្រឡាញ់នៃព្រះជិនស្រី ព្រះអានន្ទនោះ បង្ហូរទឹកភ្នែកក្នុងទីនោះ ធ្វើនូវសេចក្តីករុណា ទួញយំខ្សឹកខ្សួលថា ព្រះនាងគោតមី ពោលលាទៅកាន់ព្រះនិព្វានហើយ មិនយូរប៉ុន្មានទេ ព្រះសម្ពុទ្ធក៏គង់ទៅកាន់ព្រះនិព្វានពុំខានដែរ ដូចភ្លើងមិនមានកំញម ។

សត្តមំ មហាបជាបតិគោតមីថេរិយាបទានំ

ឯវំ វិលបមានន្តំ អានន្ទំ អាហ គោតមី
សុតិសាគរគម្ភីរំ ពុទ្ធោបដ្ឋានតប្បរំ ។
ន យុត្តំ សោចិតុំ បុត្ត ហាសកាលេ ឧបដ្ឋិតេ
តស្សា[1] មេ មរណំ[2] បុត្ត និព្វានន្តមុចាកតំ ។
តយា តាត សមជ្ឈិដ្ឋោ បព្វជ្ជំ អនុជានិ ដោ
មា បុត្ត វិមដោ ហោហិ សផលោ តេ បរិស្សមោ ។
យំ ន ទិដ្ឋំ បុរាណេហិ តិត្ថិកាចរិយេហិ ច
តំ បទំ សុកុមារីហិ សត្តវស្សាហិ វេទិតំ ។
ពុទ្ធសាសនចាលេតា បច្ឆិមំ ទស្សនំ តវ
តត្ថ កច្ឆាមហំ បុត្ត កតោ[3] យត្ថ ន ទិស្សតិ ។

---

១ ឱ. ម. តយា ។ ២ ឱ. ម. សរណំ ។ ៣ ម. គតា ។

មហាបជាបតិគោតមីថេរិយាបទាន ទី ៧

ព្រះនាងគោតមី បានមានព្រះសវនីយ៍ ទៅកាន់ព្រះអានន្ទ ដែលកំពុងតែយំរៀបរាប់យ៉ាងនេះ ជាអ្នកមានវេទដ៏ជ្រៅដូចសាគរ ជាអ្នកយកចិត្តទុកដាក់ ក្នុងការបម្រើព្រះសម្ពុទ្ធថា បពិត្រលោកកូន កាលបើកាលជាទីរីករាយ ប្រាកដហើយ លោកកូនមិនគួរសោយសោកទេ បពិត្រលោកកូន សេចក្តីស្លាប់របស់ខ្ញុំនោះ ជាកិច្ចចូលទៅកាន់ព្រះនិព្វានជាទីបំផុតវិញតើ ។ បពិត្រលោកកូន ព្រះសាស្តាដែលលោកកូនបានទូលសុំហើយ ទ្រង់ក៏អនុញ្ញាតនូវផ្នួសដល់យើង បពិត្រលោកកូន ចូរលោកកូនកុំតូចចិត្តឡើយ ព្រោះសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយរបស់លោកកូន ជាការមួយប្រកបដោយផល ។ បទណាដែលពួកតិត្ថិកាចារ្យជាន់ចាស់ មិនបានយល់ បទនោះសូម្បីពួកកុមារីដែលមានអាយុ ៧ ឆ្នាំ ក៏យល់ច្បាស់ហើយ ។ លោកកូនចូររក្សាព្រះពុទ្ធសាសនាចុះ ការឃើញលោកកូន (គ្រានេះ) ជាកិច្ចទីបំផុត (របស់ខ្ញុំ) បពិត្រលោកកូន បុគ្គលទៅហើយមិនប្រាកដ ក្នុងទីណា ខ្ញុំនឹងទៅក្នុងទីនោះ ។

កទាចិ ធម្មំ ទេសេន្តោ ទិបិ លោកគ្គនាយកោ

តទាហំ អាសីសាវចំ អវោចំ អនុកម្បិកា ។

ចិរំ ជីវ មហាវីរ កប្បំ តិដ្ឋ មហាមុនេ

សព្វលោកហិតត្ថាយ ភវស្សុ អជរាមរោ ។

តំ តថាវាទិនឹ ពុទ្ធោ មមំ សោ ឯតទព្រវិ

នហេវំ វន្ទិយា ពុទ្ធា យថា វន្ទសិ គោតមិ ។

កថញ្ចរហិ សព្វញ្ញូ វន្ទិតព្វា តថាគតា

កថំ អវន្ទិយា ពុទ្ធា តំ មេ អក្ខាហិ បុច្ឆិតោ ។

ព្រះនាយក ជាកំពូលនៃលោក ទ្រង់សម្តែងធម៌ផ្សាយទៅក្នុងកាលណា កាលនោះ ខ្ញុំជាស្ត្រីអនុគ្រោះ ខ្ញុំបានពោលនូវវាចាឲ្យពរថា បពិត្រព្រះអង្គមានព្យាយាមធំ សូមព្រះអង្គគង់ព្រះជន្មនៅអស់កាលយូរ បពិត្រព្រះមហាមុនី សូមព្រះអង្គគង់នៅអស់មួយកប្បចុះ សូមព្រះអង្គកុំមានជរានិងមរណៈដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់សត្វលោកទាំងអស់ ។ ព្រះពុទ្ធនោះទ្រង់ត្រាស់នឹងខ្ញុំ ដែលជាអ្នកក្រាបទូលដូច្នោះ នូវពាក្យនេះថា បពិត្រព្រះនាងគោតមី ព្រះនាងថ្វាយបង្គំយ៉ាងណា ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ គេមិនដែលថ្វាយបង្គំ យ៉ាងនោះទេ ។

ព្រះតថាគតទាំងឡាយ ជាសព្វញ្ញូ បុគ្គលគប្បីថ្វាយ-បង្គំ ដោយប្រការដូចម្តេច ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ បុគ្គលមិនគប្បីថ្វាយបង្គំ តើដោយប្រការដូចម្តេច ព្រះអង្គដែលខ្ញុំសួរហើយ សូមប្រាប់នូវហេតុនោះឲ្យទាន ។

៤៧

សត្តមំ មហាបជាបតិគោតមីថេរិយាបទានំ

អារទ្ធវីរិយេ បហិតត្តេ   និច្ចំ ទឡ្ហបរក្កមេ
សមគ្គេ សាវកេ បស្ស   ឯតំ ពុទ្ធាន វន្ទនំ ។
តតោ ឧបស្សយំ គន្ត្វា   ឯកិកាហំ វិចិន្តយឹ
សមគ្គំ បរិសំ នាថោ   រោចេតិ[១] តិភវន្តគោ ។
ហន្ទាហំ បរិនិព្វាយំ[២]   មា វិបត្តឹ តមទ្ទសំ[៣]
ឯវាហំ ចិន្តយិត្វាន   ទិស្វាន ឥសិសត្តមំ ។
បរិនិព្វានកាលំ មំ[៤]   អារោចេមិ វិនាយកំ
តតោ សោ សមនុញ្ញាសិ   កាលំ ជានាហិ គោតមិ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ   ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគីវ ពន្ធនំ ឆេត្វា   វិហរាមិ អនាសវា ។

---

១ ម. រោចេសិ ។ ២ ឱ. ម.បរិនិព្វិស្សំ ។ ៣ ឱ. នមទ្ទសំ ។ ៤ ឱ. មេ ។

មហាបជាបតិគោតមីថេរិយាបទាន ទី ៧

នាងចូរមើលនូវសាវ័កទាំងឡាយ ដែលមានព្យាយាមតឹងតែង មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន មានសេចក្តីប្រឹងប្រែងដ៏មាំជានិច្ច ជាអ្នកព្រមព្រៀងគ្នា នេះឈ្មោះថាការថ្វាយបង្គំនូវព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ ។

លំដាប់នោះ ខ្ញុំទៅកាន់លំនៅភិក្ខុនីតែម្នាក់ឯង ក៏គិតយ៉ាងនេះថា ព្រះលោកនាថ ទ្រង់ដល់នូវទីបំផុតនៃត្រៃភព ទ្រង់ពេញព្រះហឫទ័យនឹងបរិស័ទ ដែលព្រមព្រៀងគ្នា ។ ណ្ហើយចុះ ខ្ញុំនឹងបរិព្វាន កុំឲ្យឃើញនូវវិបត្តិនោះ ខ្ញុំគិតយ៉ាងនេះហើយ ក៏ឃើញនូវព្រះពុទ្ធ ជាឥសីទី ៧ ។ ខ្ញុំក្រាបទូលនូវកាលបរិនិព្វានរបស់ខ្ញុំ ចំពោះព្រះនាយក លំដាប់នោះព្រះអង្គទ្រង់អនុញ្ញាតថា បពិត្រព្រះនាងគោតមី ព្រះនាងចូរដឹងនូវកាលជាទីបរិនិព្វានចុះ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួងខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចមេដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទីង ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
ជិនំ ធម្មាភិសមយេ យេ ពាលា វិមតឹ គតា
តេសំ និជ្ឈាបនត្ថំ ឥទ្ធឹ ទស្សេហិ គោតមិ ។
តទា និបច្ច សម្ពុទ្ធំ ឧបតិត្វាន អម្ពរំ
ឥទ្ធី អនេកា ទស្សេសិ ពុទ្ធានុញ្ញាយ គោតមី ។
ឯកិកា ពហុធា អាសិ ពហុកា ចេកិកា តថា
អាវិភាវំ តិរោភាវំ តិរោកុឌ្ឌំ តិរោនគំ(១) ។
អសជ្ជមានា អគមា ភូមិយម្បិ និមុជ្ជថ
អភិជ្ជមានេ ឧទកេ អគញ្ឆិ មហិយំ យថា ។

---

១ ឱ. តិរោនភំ ។

ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្នាក់នៃព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

ពួកជនពាលណា ដល់នូវសេចក្តីសង្ស័យក្នុងការត្រាស់ដឹងនូវធម៌ នៃស្ត្រីទាំងឡាយ បពិត្រព្រះនាងគោតមី ព្រះនាងចូរសម្តែងនូវឫទ្ធិ ដើម្បីកម្ចាត់បង់នូវទិដ្ឋិនៃពួកជនពាលនោះ ។

គ្រានោះព្រះនាងគោតមី ក្រាបថ្វាយបង្គំ ព្រះសម្ពុទ្ធហើយហោះឡើងទៅ ឯអាកាស សម្តែងនូវឫទ្ធិដ៏ច្រើនជាអនេក តាមពុទ្ធានុញ្ញាត គឺស្ត្រីតែម្នាក់ ធ្វើឲ្យទៅជាច្រើននាក់ក៏បាន ស្ត្រីច្រើននាក់ ធ្វើឲ្យទៅជាម្នាក់ក៏បាន ទៅកាន់ទីវាល ជាទីខាងក្រៅ ខាងក្រៅជញ្ជាំង ខាងក្រៅភ្នំក៏បាន ដើរទៅមិនទើសទាក់ មុជចុះក្នុងផែនដីក៏បាន ដើរលើទឹកមិនបែកធ្លាយទឹក ហាក់ដូចជាដើរលើផែនដី ក៏បាន ។

៤៩

សត្តមំ មហាបជាបតិគោតមីថេរិយាបទានំ

សកុណីវ យថាកាសេ បល្លង្កេន កាមី តទា
វសំ វត្តេសិ កាយេន យាវ ព្រហ្មនិវេសនំ ។
សិនេរុំ ទណ្ឌំ កត្វាន ឆត្តំ កត្វា មហាមហី
សមូលំ បរិវត្តេត្វា ធារយំ ចង្កមី នភេ ។
ឆស្សូរោទយកាលេវ[1] លោកញ្ហាកាសិ ធុបិតំ[2]
យុគន្តេ វិយ តំ លោកំ[3] ជាលមាលាកុលំ អកា ។
មុច្ចលិន្ទំ មហាសេលំ មេរុំ មន្ទារទទ្ទរេ
សាសបានិវ[4] សញ្ចានិ ឯកោនគ្គណ្ហិ មុដ្ឋិនា ។
អង្គុលគ្គេន ឆាទេសិ ភាករំ សនិសាករំ
ចន្ទសុរិយសហស្សានិ[5] អាវេឡមិវ ធារយិ ។
ចតុសាគរតោយានិ ធារយិ ឯកបាណិនា
យុគន្តជលទាការំ[6] មហាវស្សំ អវស្សថ[7]
ចក្កវត្តី សបរិសំ មាបយិ សា នភត្ថលេ
គរុឡំ ទ្វិរទំ សីហំ វិនទន្តញ្ច ទស្សយិ[8] ។

---

១ ម. អស្សូរោទយកាលេវ ។ ២ ឱ. ធូមិតំ ។ ម. ធូមិកំ ។ ៣ ឱ. ម. យុគន្តេ វិយ លោកំ សា ។ ៤ ឱ. ម. សាសបារិវ ។ ៥ ឱ. ម. ចន្ទសូរសហស្សានិ ។ ៦ ឱ. យុគន្ត-ជលទាការា ។ ៧ ម. បវស្សថ ។ ៨ ម. វិនទន្តំ បទស្សយិ ។

មហាបជាបតិគោតមីថេរិយាបទាន ទី ៧

ទៅទាំងក្អែនលើអាកាស ដូចជាសត្វស្ទាបក៏បាន ញ៉ាំងអំ-
ណាចកាយឲ្យអណ្តែតទៅ ដរាបដល់លំនៅនៃព្រហ្ម ក៏
បាន ។ យកភ្នំសិនេរុធ្វើជាដងឆ័ត្រ យកផែនដីធំធ្វើជាឆ័ត្រ
បង្វិលដងឆ័ត្រ បាំងដើរលើផ្ទៃអាកាស ។ ធ្វើនូវលោកឲ្យ
រុងរឿង ដូចជាព្រះអាទិត្យ ៦ រះឡើងផង ធ្វើនូវលោក
នោះឲ្យជាកម្រងសំណាញ់ ដូចជានៅលើភ្នំយុគន្ធរផង ។
កាន់យកនូវវត្ថុទាំងពួង គឺ ដើមមុច្ចលិន្ទ ថ្មធំ ភ្នំសិនេរុ ដើម
មន្ទារនិងដើមទទ្ទរៈទាំងឡាយ ដោយក្តាប់ដៃមួយ ដូចជា
កាន់គ្រាប់ស្ពៃ ។ បិទបាំងព្រះអាទិត្យ ព្រះចន្ទ្រ ដោយចុង
ម្រាម ទ្រនូវព្រះចន្ទ្រ ព្រះអាទិត្យមួយពាន់ ដូចជាទ្រនូវ
គ្រឿងប្រដាប់ក្បាល ទ្រនូវទឹកក្នុងសមុទ្រទាំង ៤ ដោយ
ដៃម្ខាង ញ៉ាំងភ្លៀងធំមានអាការដូចជាទឹក ហូរអំពីភ្នំយុគន្ធរ
ឲ្យបង្អុរចុះ ។ ព្រះនាងគោតមីនោះ បាននិម្មិតជាស្តេច
ចក្រពត្តិ ព្រមទាំងបរិស័ទ សម្តែងនូវអត្តភាពជាគ្រុឌផង
ដំរីផង សីហៈផង បន្លឺនូវសម្រែក លើផ្ទៃនៃអាកាស ។

៦០

ឯកិកា អភិនិម្មិត្វា អប្បមេយ្យំ ភិក្ខុនីគណំ
បុន អន្តរធាបេត្វា ឯកិកា មុនិមព្រវិ ។
មាតុច្ឆា តេ មហាវីរ តវ សាសនការិកា
អនុប្បត្តា សកំ អត្ថំ ឋានេ វន្ទាមិ[១] ចក្ខុមា ។
ទស្សេត្វា វិវិធំ ឥទ្ធី[២] ឱរោហិត្វា នភត្តលា
វន្ទិត្វា លោកបជ្ជោតំ ឯកមន្តំ និសីទិ សា ។
សា វីសវស្សសតិកា ជាតិយាហំ មហាមុនិ
អលំ ឯត្តាវតា វីរ និព្វាយិស្សាមិ នាយក ។
តជាតិវិម្ហិតា[៣] សព្វា បរិសា សា កតញ្ជលី
អហោចយ្យេ កតំ អាសិ អតុលិទ្ធិ បរក្កមេ ។
បទុមុត្តរេ នាម ជិនោ សព្វធម្មេសុ ចក្ខុមា
ឥតោ សតសហស្សម្ហិ កប្បេ ឧប្បជ្ជ[៤] នាយកោ ។

---

១ ឱ. វន្ទតិ ។ ២ ឱ. វិវិធា ឥទ្ធី ។ ៣ ឱ. ម. តទា ហិ វិម្ហិតា ។ ៤ ឱ. ម. ឧប្បជ្ជិ ។

ព្រះនាងតែម្នាក់ឯងនិម្មិតនូវពួកភិក្ខុនី ដ៏ច្រើនប្រមាណមិនបាន ហើយឲ្យបាត់ទៅវិញ នៅតែម្នាក់ឯង ទើបពោលនឹងព្រះមុនីថា បពិត្រព្រះមហាវីរៈ ខ្ញុំជាមាតុច្ឆារបស់ព្រះអង្គ ជាស្ត្រីអ្នកធ្វើតាមនូវសាសនា របស់ព្រះអង្គ បានសម្រេចប្រយោជន៍របស់ខ្លួនហើយ បពិត្រព្រះអង្គមានចក្ខុ ខ្ញុំសូមថ្វាយបង្គំព្រះបាទាទាំងគូ ។ ព្រះនាងគោតមីនោះ លុះសម្តែងឫទ្ធិផ្សេងៗហើយ ក៏ចុះចាកផ្ទៃនៃអាកាស មកថ្វាយបង្គំព្រះសម្ពុទ្ធ ជាពន្លឺនៃលោក ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ រួចក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះមហាមុនី ខ្ញុំកើតមកបានអាយុ ១២០ ហើយ បពិត្រព្រះមហាវីរៈ ខ្ញុំល្មមប៉ុណ្ណោះហើយ បពិត្រព្រះនាយក ខ្ញុំនឹងបរិនិព្វាន ។ គ្រានោះបរិស័ទទាំងពួងនោះ មានសេចក្តីអស្ចារ្យក្រៃពេក ផ្គងអញ្ជលីហើយពោលថា បពិត្រព្រះនាងមានឫទ្ធិប្លឹងពុំបាន មានព្យាយាម កិច្ចទាំងពួង ព្រះនាងបានធ្វើហើយ ។

ព្រះជិនស្រីព្រះនាមបទុមុត្តរៈ មានបញ្ញាចក្ខុក្នុងធម៌ទាំងពួងជានាយក ទ្រង់ត្រាស់ឡើង ក្នុងកប្បទីមួយសែនអំពីកប្បនេះ ។

៦១

សត្តមំ មហាបជាបតិគោតមីថេរិយាបទានំ

តទាហំ ហំសវតិយា ជាតាមច្ចកុលេ អហុ
សព្វោបការសម្បន្នេ ឥទ្ធេ ផីតេ មហទ្ធនេ ។
កទាចិ បិតុនា សទ្ធឹ ទាសីគណបុរក្ខតា
មហតា បរិវារេន តំ ឧបេច្ច នរាសភំ ។
វាសវំ វិយ វស្សន្តំ ធម្មមេឃមនាសវំ[១]
សរទាទិច្ចសទិសំ រំសិមាលាកុលំ ជិនំ[២] ។
ទិស្វា ចិត្តំ បសាទេត្វា សុត្វា តស្ស សុភាសិតំ
មាតុច្ឆំ ភិក្ខុនឹ អគ្គេ ឋបេន្តំ នរនាយកំ ។
សុត្វា ទត្វា មហាទានំ សត្តាហំ តស្ស តាទិនោ
សសង្ឃស្ស នរគ្គស្ស បច្ចយានិ ពហូនិ ច ។
និបច្ច បាទមូលម្ហិ តំ ឋានំ អភិបត្ថយឹ

១ ម. ធម្មមេឃំ បវស្សយំ ។ ២ ឱ. រសិជាលាកុលញ្ជីនំ ។ ម. វិសិជាលសមុជ្ជលំ ។

មហាបជាបតិគោតមីថេរិយាបទាន ទី ៧

ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំកើតក្នុងត្រកូលនៃអាមាត្យ ក្នុងនគរហង្ស-វតី ជាត្រកូលបរិបូណ៌ដោយឧបការៈទាំងពួង ដ៏ស្តុកស្តម្ភមាំមួន មានទ្រព្យច្រើន ។ ក្នុងកាលមួយ ខ្ញុំទៅជាមួយនឹងបិតា មានពពួកខ្ញុំស្រីចោមរោម មានបរិវារច្រើន ចូលទៅគាល់ព្រះសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ព្រះអង្គប្រសើរជាងនរៈ ។ ខ្ញុំបានឃើញព្រះជិនស្រី មិនមានអាសវៈ ប្រាកដស្មើដោយព្រះអាទិត្យក្នុងសរទកាល ដ៏ដេរដាសដោយកម្រងគឺរស្មី ទ្រង់បង្អុរចុះនូវភ្លៀងគឺធម៌ ដូចជាព្រះឥន្ទ្រ ។ ខ្ញុំញ៉ាំងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា បានស្តាប់សុភាសិត នៃព្រះពុទ្ធនោះ ព្រះអង្គជានាយកនៃនរៈ ទ្រង់តាំងនូវនាងភិក្ខុនី ជាព្រះមាតុច្ឆា ក្នុងទីដ៏ប្រសើរលើស ។ លុះខ្ញុំស្តាប់ហើយ ក៏បានថ្វាយនូវមហាទានផង នូវបច្ច័យដ៏ច្រើនផង ដល់ព្រះសម្ពុទ្ធ ដ៏ប្រសើរជាងនរជនអង្គនោះ ទ្រង់ជាតាទិបុគ្គល ព្រមទាំងព្រះសង្ឃ អស់ ៧ ថ្ងៃ រួចខ្ញុំក្រាបចុះទៀបព្រះបាទា ហើយប្រាថ្នានូវតំណែងនោះ ។

តតោ មហាបវិសតិ អហេច ឥសិសត្តមោ ។
យា សសជ្ជំ អកោជេសិ សត្ថាហំ លោកនាយកំ
តមហំ កិត្តយិស្សាមិ សុណាថ មម ភាសតោ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ ឱក្កាកកុលសម្ភវោ
គោតមោ នាម នាមេន សត្ថា លោកេ ភវិស្សតិ ។
តស្ស ធម្មេសុ ទាយាទា ឱរសា ធម្មនិម្មិតា
គោតមី នាម នាមេន ហេស្សតិ សត្ថុសាវិកា ។
តស្ស ពុទ្ធស្ស មាតុច្ឆា ជីវិតាចាលិកា[១] អយំ
រត្តញ្ញូនញ្ច អគ្គត្តំ ភិក្ខុនីនំ លភិស្សតិ ។
តំ សុត្វាហំ បមុទិតា យាវជីវំ តទា ជិនំ
បច្ចយេហិ ឧបដ្ឋិត្វា តតោ កាលំ កតា អហំ ។

---
១ ឱ. ទីបិតាបាទិកា ។

លំដាប់នោះ ព្រះពុទ្ធជាឥសីទី ៧ បានពោលក្នុងបរិស័ទច្រើនថា ស្ត្រីណា បានញុំាំងព្រះលោកនាយក ព្រមទាំងព្រះសង្ឃឲ្យឆាន់ អស់ ៧ ថ្ងៃ តថាគតនឹងសរសើរនូវស្ត្រីនោះ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់ នូវពាក្យដែលតថាគត នឹងសម្តែងដូចតទៅនេះ ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រះសាស្តាព្រះនាមគោតម ទ្រង់សម្ភពក្នុងត្រកូលក្សត្រឱក្កាកៈ នឹងត្រាស់ឡើងក្នុងលោក ។ ស្ត្រីនោះ នឹងបានជាឱរស ជាអ្នកទទួលមត៌ក ក្នុងធម៌នៃព្រះពុទ្ធនោះ ជាធម្មនិម្មិត ឈ្មោះនាងគោតមី នឹងបានជាសាវិកា នៃព្រះសាស្តាអង្គនោះ ។ នាងគោតមីនេះជាព្រះមាតុច្ឆា ជាអ្នករក្សានូវជីវិតនៃព្រះពុទ្ធនោះ នឹងបាននូវទីដ៏ប្រសើរលើស ជាងភិក្ខុនីទាំងឡាយ ជាអ្នកដឹងនូវរាត្រីដ៏វែង(មានអាយុវែង) ។ គ្រានោះ ខ្ញុំស្តាប់នូវព្រះពុទ្ធដីកានោះ ក៏មានចិត្តរីករាយ បានបម្រើនូវព្រះជិនស្រី ដោយបច្ច័យទាំងឡាយ ដរាបដល់អស់ជីវិត តមក ខ្ញុំក៏ធ្វើមរណកាល ។

៦៣

សត្តមំ មហាបជាបតិគោតមីថេរិយាបទានំ

តាវត្តឹសេសុ ទេវេសុ　　សព្វកាមសមិទ្ធិសុ
និព្វត្តា ទសហង្គេហិ　　អញ្ញេ អភិភវឹ អហំ ។
រូបសទ្ទេហិ គន្ធេហិ　　រសេហិ ផុស្សនេហិ ច
អាយុនាបិច វណ្ណេន　　សុខេន យសសាបិច ។
តថេវាធិបតេយ្យេន　　អធិគយ្ហ វិរោចហំ
អហោសឹ អមរិន្ទស្ស　　មហេសី ទយិតា តហឹ ។
សំសារេ សំសរន្តីហិ[១]　　កម្មវាយុសមេរិតា
កាសិការញ្ញោ វិសយេ　　អជាយឹ ទាសគាមកេ ។
បញ្ចទាសសតានូនា　　និវសន្តិ តហឹ តទា
សព្វេសំ តត្ថ យោ ជេដ្ឋោ　　តស្ស ជាយា អហោសហំ ។
សយម្ភុនោ បញ្ចសតា　　គាមំ បិណ្ឌាយ ចារិសុំ
តេ ទិស្វាន អហំ តុដ្ឋា　　សហ សព្វេហិ ញាតិភិ ។
កត្វា បញ្ចសតំ កុដី[២]　　ចាតុម្មាសេ ឧបដ្ឋិយ[៣]
តិចីវរានិ ទត្វាន　　បសន្នម្ហា[៤] សសាមិកា ។

---

១ ឱ. ម. សំសរន្តីហំ ។ ២ ឱ. បូគា ភរិត្វា សព្វា យោ ។ ម. បូគា ហុត្វាវ សព្វា យោ ។ ៣ ម. ឧបដ្ឋហុំ ។ ៤ ឱ. សំសារម្ហ ។ ម. សំសរិម្ហ ។

មហាបជាបតិគោតមីថេរិយាបទាន ទី ៧

ខ្ញុំបានទៅកើត ក្នុងពួកទេវតាជាន់តាវត្តិង្ស សម្រេចនូវសេចក្តីប្រាថ្នាទាំងពួង បានគ្របសង្កត់ នូវទេវតាទាំងឡាយដទៃ ដោយអង្គ ១០ យ៉ាង គឺដោយរូប សំឡេង ក្លិន រស សម្ផស្ស អាយុ វណ្ណៈ សុខៈ យស ។ មួយទៀត ខ្ញុំឈ្នះឈ្នានរុងរឿង ដោយអធិបតេយ្យ (ជាគម្រប់ ១០) ខ្ញុំបានជាមហេសី របស់ព្រះឥន្ទ្រ ក្នុងឋាននោះ ។ ខ្ញុំត្រូវខ្យល់គឺកម្មបក់ផាត់ទៅ អន្ទោលទៅ ក្នុងសង្សារ បានទៅកើតក្នុងស្រុកទាសគ្រាម ក្នុងដែននៃស្តេចឈ្មោះកាសិកៈ ។ គ្រានោះ ខ្ញុំប្រុស ៥០០ នាក់ ឥតខ្វះខាត នៅក្នុងស្រុកនោះ ជនណាជាធំជាងជនទាំងពួង ក្នុងស្រុកនោះ ខ្ញុំបានជាប្រពន្ធរបស់ជននោះ ។ ភិក្ខុប្រាំរយអង្គ របស់ព្រះសយម្ភូ បានចូលទៅកាន់ស្រុកនោះ ដើម្បីបិណ្ឌបាត ខ្ញុំព្រមទាំងញាតិទាំងអស់ ឃើញភិក្ខុទាំងនោះ ក៏មានចិត្តត្រេកអរ ខ្ញុំព្រមទាំងប្តី មានចិត្តជ្រះថ្លា បានធ្វើកុដិប្រាំរយខ្នង (ប្រគេន) ចូលទៅបម្រើ អស់ ៤ ខែ ហើយប្រគេននូវត្រៃចីវរ ។

តតោ ចុតា សបតិកា[១] តាវត្តឹសំ គតា មយំ
បច្ឆិមេ ច ភវេទានិ ជាតា ទេវទហេ បុរេ ។
បិតា អញ្ជនសក្កោ មេ មាតា មម សុលក្ខណា
តតោ កបិលវត្ថុស្មឹ សុទ្ធោទនឃរំ គតា ។
សព្វា[២] សក្យកុលេ ជាតា សក្យានំ[៣] ឃរមាគមុំ
អហំ សេដ្ឋា ច[៤] សព្វាសំ ជិនស្សាបាទិកា អហុំ ។
ស មេ[៥] បុត្តោភិនិក្ខម្ម ពុទ្ធោ អាសិ វិនាយកោ
បច្ឆាហំ បព្វជិត្វាន សតេហិ សហ បញ្ចហិ ។
សាកិយានីហិ ធីរាហិ សហ សន្តិសុខំ ផុសឹ
យេ តទា បុព្វជាតិយា អស្មាកំ អាសុ សាមិនោ ។

---

១ ម. សព្វាបិតា ។ ២ ឱ. ម. សេសា ។ ៣ ឱ. តស្សេវ ។ ៤ ឱ. ម. វិសិដ្ឋា ។ ៥ ឱ. ម. មម ។

ខ្ញុំព្រមទាំងប្តី លុះច្យុតចាកអត្តភាពនោះ បានទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ឥឡូវនេះ ខ្ញុំកើតក្នុងបុរី ឈ្មោះទេវទហៈក្នុងភពជាទីបំផុត ។ ព្រះបិតារបស់ខ្ញុំជាសាក្យៈព្រះនាមអញ្ជនៈ ព្រះមាតារបស់ខ្ញុំ ព្រះនាមសុលក្ខណា លំដាប់នោះ ខ្ញុំបានទៅកាន់ដំណាក់ (អគ្គទេពី) នៃព្រះរាជា ព្រះនាមសុទ្ធោទនៈ ក្នុងក្រុងកបិលពស្តុ ។ ស្ត្រីទាំងអស់ កើតក្នុងសាក្យត្រកូល បានទៅកាន់ដំណាក់ (ស្រីស្នំ) របស់ព្រះបាទសុទ្ធោទនៈនោះ ខ្ញុំប្រសើរជាងស្ត្រីទាំងអស់ បានជាអ្នករក្សានូវព្រះជិនស្រី ។ ព្រះសម្ពុទ្ធនោះ ជានាយក ជាបុត្ររបស់ខ្ញុំ ទ្រង់ចេញទៅបព្វជ្ជា លុះកាលជាខាងក្រោយ ខ្ញុំក៏ចេញទៅបួសជាមួយនឹងស្ត្រីប្រាំរយនាក់ ។ ខ្ញុំបានពាល់ត្រូវនូវសន្តិសុខ ជាមួយនឹងពួកនាងសាកិយានីទាំងឡាយ ជាស្ត្រីមានព្យាយាម ក្នុងកាលនោះ ជនទាំងឡាយណា ជាស្វាមីរបស់យើង ក្នុងជាតិមុន ។

សត្តមំ មហាបជាបតិគោតមីថេរិយាបទានំ

សហ បុញ្ញស្ស កត្តារេ មហាសមយការកា
ផុសឹសុ អរហត្តន្តេ សុគតេនានុកម្បិតា ។
តទេតា ភិក្ខុនិយោ អារូហឹសុ នភត្តលំ
សង្គតា វិយ តារាយោ វិរោចឹសុ មហិទ្ធិកា ។
ឥទ្ធី អនេកា ទស្សេសុំ បិលន្ធវិកតឹ យថា
កម្មារោ កនកស្សេវ បុញ្ញកម្មេសុ សុសិក្ខិតា[១] ។
ទស្សេត្វា ចាដិហោរានិ វិចិត្រានិ[២] ពហូនិ ច
តោសេត្វា ភាទិច្ចវរំ[៣] មុនឹ សបរិសំ តទា ។
ឱរោហិត្វា នភត្តលា[៤] វន្ទិត្វា ឥសិ សត្តមំ
អនុញ្ញាតា នរគ្គេន យថា ឋានេ និសីទិសុំ ។
អហោនុកម្បិកាម្ហាកំ[៥] សព្វាសំ វីរ គោតមី
ភាសិតា តាយ បុញ្ញេហិ បត្តា នោ អាសវក្ខយំ ។

---

១ ឱ. កម្មញ្ញស្ស សុសិក្ខិតោ ។ ម. កតាកម្មញ្ញស្ស សុសិក្ខិតា ។ ២ ឱ.ម. ចិត្តានិ ច ។
៣ ឱ. ម. ភាទិបវរំ ។ ៤ ឱ. ម. នគគនា ។ ៥ ឱ. ម. អហោនុកម្បិតា អម្ហំ ។

មហាបជាបតិគោតមីថេរិយាបទាន ទី ៧

ជនទាំងនោះ ជាអ្នកធ្វើបុណ្យ អ្នកធ្វើលទ្ធិដ៏ធំ ដែលព្រះសុគតអនុគ្រោះហើយ ក៏បាននូវព្រះអរហត្ត ។

ភិក្ខុនីទាំងឡាយដទៃ ក្រៅអំពីព្រះនាងមហាបជាបតិគោតមីនោះ ហោះទៅកាន់ផ្ទៃអាកាស មានឫទ្ធិច្រើន រុងរឿង ដូចជាផ្កាយប្រជុំគ្នា សម្តែងឫទ្ធិជាអនេក ជាស្ត្រីសិក្សាក្នុងបុញ្ញកម្មទាំងឡាយ ដូចជាជាងមាស ធ្វើនូវគ្រឿងប្រដាប់ដ៏ប្លែក ៗ ។ គ្រានោះភិក្ខុនីទាំងឡាយ សម្តែងនូវបាដិហារ្យផ្សេង ៗ ជាច្រើន ញុំាងព្រះមុនីដ៏ប្រសើរដូចជាព្រះអាទិត្យព្រមទាំងបរិស័ទឲ្យត្រេកអរ ។ ចុះអំពីផ្ទៃអាកាស មកថ្វាយបង្គំព្រះពុទ្ធ ជាឥសីទី ៧ លុះព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរជាងនរៈ ទ្រង់អនុញ្ញាតហើយ ក៏គង់ក្នុងទីដដែលវិញ រួចទូលថា បពិត្រព្រះមហាវីរៈ ព្រះនាងគោតមី បានអនុគ្រោះខ្ញុំព្រះអង្គទាំងអស់គ្នា ពួកខ្ញុំព្រះអង្គ បានព្រះនាងគោតមីនោះ អប់រំដោយបុណ្យទាំងឡាយ ក៏បានដល់នូវការអស់ទៅនៃអាសវៈ ។

៦៦

កិលេសា ឈាបិតាម្ហាកំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគីវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាម អនាសវា ។
ស្វាគតំ វត នោ អាសិ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
ឥទ្ធិយញ្ច វសី ហោម ទិព្វាយ សោតធាតុយា
ចេតោបរិញ្ញាណស្ស វសី ហោម មហាមុនិ ។
បុព្វេនិវាសំ ជានាម ទិព្វចក្ខុ វិសោធិតំ
សព្វាសវបរិក្ខីណា នត្ថិ ទានិ បុនព្ភវោ ។
អត្ថេ ធម្មេ ច នេរុត្តេ បដិភានេ ច វិជ្ជតិ
ញាណំ អម្ហំ មហាវីរ ឧប្បន្នំ តវ សន្តិកេ ។

កិលេសទាំងឡាយ ពួកខ្ញុំម្ចាស់ដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ពួកខ្ញុំម្ចាស់ដកចោលហើយ ពួកខ្ញុំ ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់បំណង ដូចជាមេដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទីង ។ ឱ ! ពួកខ្ញុំម្ចាស់មកល្អហើយ ក្នុងសម្នាក់នៃព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ពួកខ្ញុំម្ចាស់បានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ពួកខ្ញុំម្ចាស់បានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ពួកខ្ញុំម្ចាស់បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ពួកខ្ញុំព្រះអង្គក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។ បពិត្រព្រះមហាមុនី ពួកខ្ញុំម្ចាស់ជាអ្នកស្ទាត់ក្នុងឫទ្ធិផង ស្ទាត់ក្នុងទិព្វសោតធាតុ និងចេតោបរិយញ្ញាណផង ។ ពួកខ្ញុំម្ចាស់ ដឹងនូវបុព្វេនិវាសៈ ជម្រះនូវទិព្វចក្ខុ អស់អាសវៈទាំងពួងហើយ ឥឡូវនេះភពថ្មីទៀត មិនមានឡើយ ។ បពិត្រព្រះមហាវីរៈ ញាណរបស់ខ្ញុំម្ចាស់ កើតឡើង ក្នុងសម្នាក់នៃព្រះអង្គ រមែងមានក្នុងអត្ថផង ក្នុងធម៌ផង ក្នុងនិរុត្តិផង ក្នុងបដិភាណផង ។

៦៧

សត្តមំ មហាបជាបតិគោតមីថេរិយាបទានំ

អស្មាហិ[១] បរិចិណ្ណោសិ មេត្តចិត្តាហិ នាយក
អនុជាតាហិ សព្វាយោ និព្វាយ មហាមុនេ ។
និព្វាយិស្សាម ឥច្ចេវំ កិំ វក្ខាមិ វទន្តិយោ
យស្សទានិ ច វោ កាលំ មញ្ញថាតិ ជិនោ ព្រវិ ។
គោតមិអាទិកា តាយោ តទា ភិក្ខុនិយោ ជិនំ
វន្ទិត្វា អាសនា តម្ហា វុដ្ឋាយ អគមីសុ តា ។
មហតា ជនកាយេន សហ លោកគ្គនាយកោ
អនុសំសាវយិ[២] ធីរោ មាតុច្ឆំ យាវ គោដ្ឋកំ ។
តទា និបតិ បាទេសុ គោតមី លោកពន្ធុនោ
សហោតរាហិ[៣] សព្វាហិ បច្ឆិមំ បាទវន្ទនំ ។

---

១ ម. អស្មាភិ ។ ២ ឱ. អនុសំយាយិ សោ ។ ៣ ម. សហេវ តាហិ ។

មហាបជាបតិគោតមីថេរិយាបទាន ទី ៧

បពិត្រព្រះនាយក ពួកខ្ញុំព្រះអង្គមានមេត្តាចិត្ត បានបម្រើព្រះអង្គហើយ បពិត្រព្រះមហាមុនី សូមព្រះអង្គអនុញ្ញាតពួកខ្ញុំព្រះអង្គទាំងអស់ ដើម្បីបរិនិព្វាន ។ ព្រះជិនស្រីទ្រង់ត្រាស់ថា តថាគតនឹងពោលដូចម្ដេច ចំពោះនាងទាំងឡាយ ដែលចេះតែទទូចនិយាយ យ៉ាងនេះថា យើងទាំងឡាយ សុំបរិនិព្វានឥឡូវនេះ (កាលបើយ៉ាងនេះ) នាងទាំងឡាយ ចូរសម្គាល់នូវកាលគួរដើម្បីនិព្វានចុះ ។ កាលនោះ ភិក្ខុនីទាំងឡាយនោះ មានព្រះនាងគោតមីជាដើម ថ្វាយបង្គំព្រះជិនស្រី ក្រោកចាកអាសនៈ ហើយដើរទៅ ។ ព្រះលោកនាយក ជាកំពូលនៃលោក ជាអ្នកប្រាជ្ញ មួយអន្លើដោយពួកជនដ៏ច្រើន បានស្ដេចទៅតាមព្រះមាតុច្ឆា ដរាបដល់បន្ទប់ ។ គ្រានោះឯង ព្រះនាងគោតមី ក្រាបចុះទៀបព្រះបាទាទាំងគូ នៃព្រះលោកពន្ធុ ជាមួយនឹងពួកភិក្ខុនីទាំងអស់នុ៎ះ នេះឈ្មោះថាការថ្វាយបង្គំនូវព្រះបាទជាទីបំផុត ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ឥទំ បច្ឆិមកំ មយ្ហំ លោកនាថស្ស ទស្សនំ
ន បុនោ អមតាការំ បស្សិស្សាមិ មុខំ តវ ។

ន ច មេ វន្ទនំ វីរ តាវ បាទេ សុកោមលេ
សម្ផុសិស្សតិ លោកគ្គ អជ្ជ គច្ឆាមិ និព្ពុតឹ ។

រូបេន កិន្តវានេន ទិដ្ឋេ ធម្មេ យថាតថេ
សព្វំ សង្ខតមេវេតំ អនស្សាសិកមិត្តរំ ។

សា សហ តាហិ គន្ត្វាន ភិក្ខុនុបស្សយំ សកំ
អឌ្ឍបល្លង្កមាភុជ្ជ និសីទិ បរមាសនេ ។

តទា ឧបាសិកា តត្ថ ពុទ្ធសាសនវច្ឆលា
តស្សា បវត្តឹ សុត្វាន ឧបេសុំ បាទវន្ទិកា ។

ការឃើញព្រះលោកនាថនៃខ្ញុំនេះ ជាការឃើញទីបំផុត ខ្ញុំនឹងមិនបានឃើញ នូវព្រះភក្ត្ររបស់ព្រះអង្គ ដែលមានអាការមិនស្ងាប់ទៀតឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គមានព្យាយាម ការថ្វាយបង្គំរបស់ខ្ញុំ ចំពោះព្រះបាទារបស់ព្រះអង្គដ៏ទន់ល្វន់ នឹងមិនមានទៀតឡើយ បពិត្រព្រះអង្គជាកំពូលនៃលោក ខ្ញុំនឹងទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ក្នុងថ្ងៃនេះ ។ (ព្រះសម្ពុទ្ធទ្រង់ត្រាស់តបថា) ព្រះនាងនឹងមានប្រយោជន៍អ្វីដោយរូប ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ ព្រោះរូបទាំងអស់នុ៎ះ សុទ្ធតែមានបច្ច័យតាក់តែង ជារបស់មិនមាំមួន ជារបស់ស្កួចស្តើង ។ ព្រះនាងគោតមីនោះ ទៅកាន់សម្នាក់ភិក្ខុនី មួយអន្លើដោយភិក្ខុនីទាំងនោះ អង្គុយបត់ជើង លើអាសនៈប្រសើរ ។ គ្រានោះ ឧបាសិកាទាំងឡាយ ក្នុងទីនោះ ជាអ្នកស្រឡាញ់ព្រះពុទ្ធសាសនា បានឮដំណឹងព្រះនាងគោតមី ក៏ទៅថ្វាយបង្គំព្រះបាទា ។

៦៩

សត្តមំ មហាបជាបតិគោតមីថេរិយាបទានំ

ការេហិ ឧរំ បហន្តា ឆិន្នមូលា យថា លតា
រុទន្តា ករុណំ រវំ សោកដ្ដា ភូមិបាតិកា(១) ។
មា នោ សរណទេ នាថេ វិហាយាគមិ និព្វុតឹ
និបតិត្វាន យាចាម សព្វាយោ សិរសា មយំ ។
យា បជានំ គមា តាសំ សទ្ធា បញ្ញា ឧបាសិកា
តស្សា សីសំ បមជ្ជន្តី(២) ឥទំ វចនមព្រវិ ។
អលំ បុត្តា វិលាបេន(៣) មារបាសានុវត្តិនា
អនិច្ចំ សង្ខតំ សព្វំ វិយោគន្តំ ចលាចលំ ។
តតោ សា តា វិសជ្ជិត្វា បឋមជ្ឈានមុត្តមំ
ទុតិយញ្ច តតិយញ្ច សមាបជ្ជិ ចតុត្ថកំ ។
អាកាសាយតនញ្ចេវ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ តថា
អាកិញ្ចំ នេវសញ្ញញ្ច សមាបជ្ជិ យថាក្កមំ ។

---

១ ឱ. ភវិបាតិកា ។ ម. សុវិបាតិកា ។ ២ ឱ. ម. បមជ្ជន្តី ។ ៣ ឱ. ម. វិសាទេន ។

មហាបជាបតិគោតមីថេរិយាបទាន ទី ៧

យកដៃគក់ទ្រូង យំស្រែក គួរអាណិត សោយសោកផ្តួលខ្លួនលើផែនដី ដូចជាវល្លិដែលគេកាត់ឫសគល់ ពោលដូច្នេះថា បពិត្រព្រះនាងជាទីពឹងទីរលឹក ព្រះនាងកុំលះបង់នូវយើងទាំងឡាយ ទៅកាន់ព្រះនិព្វានឡើយ យើងទាំងអស់គ្នាក្រាបចុះដោយសិរ្ស: សូមអង្វរឃាត់ ។ ឧបាសិកាណាមានសទ្ធាមានបញ្ញា ជាប្រធាននៃស្រីទាំងនោះ ព្រះនាងគោតមីបានពោលនូវពាក្យនេះ នឹងឧបាសិកានោះ ដែលកំពុងច្របាច់ព្រះសិររបស់ព្រះនាងថា នែកូនស្រី កុំពិលាបឡើយ ព្រោះការយំសោក ជាហេតុនាំឲ្យប្រព្រឹត្តទៅតាមនូវអន្ទាក់នៃមារទេ រូបទាំងអស់ ដែលមានបច្ច័យប្រជុំតាក់តែងហើយ សុទ្ធតែមិនទៀង មានការព្រាត់ប្រាសជាទីបំផុតជារបស់នាំឲ្យចលាចល ។ លំដាប់នោះ ព្រះនាងលះបង់នូវពួកឧបាសិកាទាំងនោះ ចូលកាន់បឋមជ្ឈានដ៏ឧត្តម ទុតិយជ្ឈាន តតិយជ្ឈាន ចតុត្ថជ្ឈាន ។ ចូលកាន់អាកាសានញ្ចាយតនជ្ឈាន វិញ្ញាណញ្ចាយតនជ្ឈាន អាកិញ្ចញ្ញាយតនជ្ឈាន នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនជ្ឈាន តាមលំដាប់ ។

៧០

បដិលោមេន ឈានានិ សមាបជ្ជថ[១] គោតមី
យាវតា បឋមំ ឈានំ តតោ យាវ ចតុត្ថកំ ។
តតោ វុដ្ឋាយ និព្វាយិ ទីបច្ចីវ និរាសវា[២]
ភូមិចាលោ មហា អាសិ នភសា វិជ្ជុតា បតិ ។
បនាទិតា[៣] ទុន្ទុភិយោ បរិទេវឹសុ ទេវតា
បុប្ផវុដ្ឋិ ច គគនា អភិវស្សថ មេទនឹ ។
កម្បិតោ មេរុរាជាបិ រង្គមជ្ឈេ យថា នដោ
សោកេន ចាតិទីនោ ច វិរវោ អាសិ សាគរោ ។
ទេវា នាគាសុរា ព្រហ្មា សំវិគ្គាហំសុ តំខណេ[៤]
អនិច្ចា វត សង្ខារា យថាយំ វិលយំ គតា ។
យា ចេមំ បរិវារឹសុ សត្ថុសាសនការិកា
តាយោបិ អនុបាទានា ទីបសិខា វិយ[៥] និព្វុតា ។

---

១ ម. សមាបជ្ជិត្ថ ។ ២ ឱ. ម. និរាសនា ។ ៣ ឱ. បានាទិតា ។ ៤ ឱ. តាវទេ ។
៥ ឱ. ម. ទីបច្ចិ វិយ ។

ព្រះនាងគោតមី ចូលកាន់ឈានទាំងឡាយ ជាបដិលោម តាំងពីចតុត្ថជ្ឈាន មកដល់បឋមជ្ឈាន ។ ព្រះនាងគោតមី មិនមានអាសវៈ ចេញពីចតុត្ថជ្ឈាននោះហើយ ក៏និព្វាន ដូចជាប្រទីបអស់ប្រេងៈ ការកម្រើកផែនដីដ៏ធំ ក៏កើតមានឡើង ផ្ទេកបន្ទោរ ក៏ផ្ទៀលធ្លាត់ធ្លាក់ចុះពីអាកាស ។ ទាំងស្គរក៏លាន់ឮគគ្រឹកគគ្រេង ទេវតាទាំងឡាយក៏យំខ្សឹកខ្សួល ភ្លៀងផ្កាក៏ធ្លាក់ចុះអំពីអាកាស មកកាន់ផែនដី ។ ស្ដេចភ្នំឈ្មោះសិនេរុ ក៏កក្រើកញាប់ញ័រ ដូចអ្នករបាំក្នុងកណ្ដាលរឿណ-រង្គ ទាំងសាគរក៏ស្រែក ហាក់ដូចជាមានសេចក្ដីសោកគ្របសង្កត់ ។ ទេវតា នាគ អសុរ ព្រហ្ម មានសេចក្ដីសង្វេគ បានពោលក្នុងខណៈនោះថា ឱហ្ន៎សង្ខារទាំងឡាយមិនទៀងទេ ដូចយ៉ាងព្រះនាងគោតមីនេះ គង់ដល់នូវការរលាយបាត់ទៅ ។ ស្រីទាំងឡាយណា ជាអ្នកធ្វើតាមសាសនានៃព្រះសាស្ដា ចោមរោមព្រះនាងគោតមីនេះ ស្រីទាំងនោះមិនមានឧបាទាន និព្វានហើយ ដូចជាអណ្ដាតប្រទីបដែលរលត់ ។

៧១

សត្តមំ មហាបជាបតិគោតមីថេរិយាបទានំ

ហា យោគា វិប្បយោគន្តា ហានិច្ចំ សព្វសង្ខតំ
ហា ជីវិតំ វិនាសន្តំ ឥច្ចាសិ បរិទេវនា ។
តតោ ទេវា ច ព្រហ្មា ច លោកធម្មានុវត្តនំ
កាលានុរូបំ កុព្វន្តិ ឧបេត្វា ឥសិសត្តមំ ។
តទា អាមន្តយិ សត្ថា អានន្ទំ សុតិសាគរំ
គច្ឆានន្ទ និវេទេហិ ភិក្ខូនំ មាតុ និព្វុតឹ ។
តទានន្ទោ និរានន្ទោ អស្សុនា បុណ្ណលោចនោ
គគ្គរេន សរេនាហ សមាគច្ឆន្តុ ភិក្ខវោ ។
បុព្វទក្ខិណបច្ឆាសុ ឧត្តរាយ វសន្តិ យេ[1]
មយ្ហំ សា ភិក្ខុនី មាតា[2] ភិក្ខវោ សុគតោរសា ។
យា វឌ្ឍយិ[3] បយត្តេន សរីរំ បច្ឆិមំ មុនេ
សា គោតមី គតា សន្តឹ តារាវ សុរិយោទយេ ។

---

១ ម. ឧត្តរាយ ច សន្តិកេ ។ ២ ឱ. សុណន្តុ ភាសិតម្មយ្ហំ ។ ម. សុណន្តុំ ភាសិតំ មយ្ហំ ។
៣ ឱ. ម. វន្ទយិ ។

មហាបជាបតិគោតមីថេរិយាបទាន ទី ៧

ហឺ ! ការប្រកប មានសេចក្តីព្រាត់ប្រាសជាទីបំផុត ហឺ ! រូបទាំង-ពួងដែលបច្ច័យតាក់តែងហើយ សុទ្ធតែមិនទៀង ហឺ! ជីវិតមាន សេចក្តីវិនាសជាទីបំផុត មានសេចក្តីខ្សឹកខ្សួលដូច្នេះឯង ។ លំ-ដាប់នោះ ទេវតា ព្រហ្ម ចូលទៅគាល់ព្រះពុទ្ធជាឥសីទី ៧ ធ្វើនូវការប្រព្រឹត្តទៅតាមធម្មតាលោក ដ៏សមគួរតាមកាល ។ គ្រានោះ ព្រះសាស្តា ទ្រង់ត្រាស់ហៅព្រះអានន្ទ ដែលមាន វេទដ៏ជ្រៅដូចសាគរថា ម្នាលអានន្ទ អ្នកចូរទៅប្រាប់នូវ បរិនិព្វាន របស់ព្រះមាតាដល់ភិក្ខុទាំងឡាយចុះ ។ គ្រានោះ ព្រះអានន្ទមានសេចក្តីទុក្ខ មានភ្នែកពេញដោយទឹកភ្នែក មាន សំឡេងរអាក់រអួល ពោលថា ភិក្ខុទាំងឡាយណានៅក្នុងទិស ខាងកើត ខាងត្បូង ខាងលិច ខាងជើង ភិក្ខុទាំងឡាយនោះ ចូរប្រជុំគ្នា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នាងភិក្ខុនីនោះ ជាព្រះមាតា របស់ខ្ញុំ ជាឱរសរបស់ព្រះសុគត ។ ព្រះនាងគោតមីណា ថ្វាយបង្គំព្រះសរីរៈរបស់ព្រះមុនី ជាទីបំផុតដោយការផ្ចិតផ្ចង់ ព្រះនាងគោតមីនោះ ទៅហើយកាន់ទីស្ងប់រម្ងាប់គឺព្រះនិព្វាន ដូចជាផ្កាយបាត់ទៅ ក្នុងកាលជាទីរះឡើងនៃព្រះអាទិត្យ ។

ពុទ្ធមាតាតិ សញ្ញត្តឹ[១] ឋបយិត្វា គតា សមំ[២]
ន យត្ថ បញ្ចនេត្តោបិ តត្ថ[៣] លក្ខតិ នាយកោ ។
យស្សត្ថិ សុគតេ សទ្ធា យោ វា សិស្សោ[៤] មហាមុនេ
ពុទ្ធស្ស មាតុ សក្ការំ ករោតុ សុគតោរសោ ។
សុទូរដ្ឋាបិ តំ សុត្វា សីឃមាគច្ឆុ[៥] ភិក្ខវោ
កេចិ ពុទ្ធានុភាវេន កេចិ ឥទ្ធីសុ កោវិទា ។
កូដាគារវរេ រម្មេ សព្វសោណ្ណមយេ សុភេ
មញ្ចកំ សមរោបេសុំ[៦] យត្ថ សុត្តាសិ[៧] គោតមី ។
ចត្តារោ លោកបាលា យេ[៨] អំសេហិ សមធារយុំ
សេសា សក្កាទិកា ទេវា កូដាគារេ សមគ្គហុំ ។
កូដាគារានិ សព្វានិ អាសុំ បញ្ចសតានិ ហិ
សរទាទិច្ចវណ្ណានិ វិសុកម្មកតានិ[៩] ហិ ។

---

១ ឱ. បញ្ញត្តឹ ។ ម. បញ្ញត្តំ ។ ២ ឱ. សយំ ។ ៣ ឱ. គតំ ។ ម. គតឹ ។ ៤ ម. យោ ច បិយោ ។ ៥ ឱ. សីឃមាគច្ឆុ ។ ម. សង្ឃមាគច្ឆុ ។ ៦ ម. សហារោបេសុំ ។ ៧ ឱ. សុត្តាបិ ម. វុដ្ឋាសិ ។ ៨ ឱ. ម. តេ ។ ៩ ឱ. វិស្សកម្មកតានិ ។

ព្រះលោកនាយក សូម្បីមានព្រះនេត្រ ៥ មិនឃើញ (នូវគតិរបស់ព្រះនាងបជាបតិគោតមី) ទីស្ងប់រម្ងាប់ណា ព្រះនាងបជាបតិគោតមីភិក្ខុនី តម្កល់ទុកនូវឈ្មោះថាពុទ្ធមាតា ទៅហើយកាន់ទីស្ងប់រម្ងាប់នោះ ។ បុគ្គលណា មានជំនឿចំពោះព្រះសុគត ម្យ៉ាងទៀត សិស្សណា របស់ព្រះមហាមុនី សិស្សនោះ ជាឱរសរបស់ព្រះសុគត ចូរធ្វើសក្ការៈដល់ព្រះពុទ្ធមាតាចុះ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយ សូម្បីនៅក្នុងទីឆ្ងាយក្រៃពេក លុះឮដំណឹងនោះ ក៏មកដោយរហ័ស ភិក្ខុពួកខ្លះមកដោយពុទ្ធានុភាព ភិក្ខុពួកខ្លះជាអ្នកឈ្លាសក្នុងឫទ្ធិទាំងឡាយ ក៏មកដោយឫទ្ធិ ។ ព្រះនាងគោតមី ផ្ទំលើគ្រែណា ជនទាំងឡាយលើកនូវគ្រែនោះ ដាក់ក្នុងផ្ទះកំពូលដ៏ប្រសើរ ជាទីរីករាយ ដ៏ស្អាត ជាវិការៈនៃមាសទាំងអស់ ។ លោក-បាលទាំង ៤ ក៏សែងដោយស្មាទាំងឡាយ ទេវតាដ៏សេសមានព្រះឥន្ទ្រជាដើម ក៏បានចាប់កាន់ផ្ទះកំពូល ។ ផ្ទះកំពូលទាំងអស់មានចំនួន ៥០០ ខ្នង ដែលព្រះវិស្សុកម្មទេវបុត្រនិម្មិតហើយ មានពណ៌ដូចជាព្រះអាទិត្យ ក្នុងសរទកាល ។

សត្តមំ មហាបជាបតិគោតមីថេរិយាបទានំ

សព្វា តហឹ[១] ភិក្ខុនិយោ អាសុំ មញ្ចេសុ សាយិតា[២]
នេវានំ ខន្ធមារុយ្ហ[៣] និយ្យន្តិ អនុបុព្វសោ ។
សព្វសោ ឆាទិតំ អាសិ វិតានេន នភត្តលំ
សតារា ចន្ទសុរា ច លញ្ឆិតា[៤] កនកាមយា ។
បដាកា ឧស្សិតានេកា ចិត្តកា[៥] បុប្ផកញ្ចុកា
ឱភត្តាកាសបទុមា[៦] មហិយា បុប្ផមុគ្គតំ ។
និស្សន្តិ ចន្ទសុរិយា វិជ្ជលន្តិ[៧] ច តារកា
មជ្ឈន្តិតោបិចានិច្ចោ ន តាបេសិ សសី យថា ។
ទេវា ទិព្វេហិ គន្ធេហិ មាលេហិ សុរភីហិ ច
វាទិតេហិ ច នច្ចេហិ សង្គីតីហិ ច បូជយុំ ។
នាគាសុរា ច ព្រហ្មានោ យថាសត្តិ យថាពលំ
បូជយឹសុ វិនិយ្យន្តិ[៨] និព្វុតំ ពុទ្ធមាតរំ ។
សព្វាយោ បុរតោ នីតា និព្វុតា សុគតោរសា
គោតមី និយ្យតេ បច្ឆា សក្កតា ពុទ្ធចោសិកា[៩] ។

---

១ ម. តាបិ ។ ២ ម. សាយិកា ។ ៣ ឱ. ម. ខន្ធមារុឡ្ហា ។ ៤ ម. លញ្ឆិតា ។ ៥ ឱ. វិគតា ។ ៦ ឱ. ឱគតាកាសធូមាវ ។ ម. ឱគតាកាសបទ្មា ច ។ ៧ ម. បជ្ជលន្តិ ។ ៨ ម. ច និយ្យន្តឹ ។ ៩ ឱ. ពុទ្ធបោសិកា ។

ភិក្ខុនីទាំងអស់ សិងនៅលើគ្រែក្នុងទីនោះ ទេវតាទាំងឡាយសែងគ្រែលើស្មា នាំចេញទៅតាមលំដាប់ ។ ផ្ទៃអាកាសបិទបាំង ដោយពិតានទាំងអស់ ព្រះចន្ទ្រព្រះអាទិត្យនិងផ្កាយសឹងមានស្នាមសុទ្ធតែមាសទាំងអស់ ។ ទង់ទាំងឡាយ ជាអនេក ដ៏វិចិត្រ ដូចជាអាវផ្កា ដែលគេលើកឡើងហើយមានផ្កាឈូកធ្លាក់ចុះអំពីអាកាស ផ្កាផុសឡើងអំពីផែនដី ។ ព្រះចន្ទ្រនិងព្រះអាទិត្យក៏ប្រាកដ ទាំងផ្កាយក៏រុងរឿង ព្រះអាទិត្យត្រង់ជាក់តែមិនក្តៅដូចព្រះចន្ទ្រ ។ ទេវតាទាំងឡាយក៏បូជាដោយគ្រឿងក្រអូប កម្រងផ្កាជាទិព្វ មានក្លិនឈ្ងុយឈ្ងប់ផង ដោយគ្រឿងប្រគំផង ដោយការរាំច្រៀងផង ។ នាគ អសុរ ព្រហ្ម ក៏បូជាសមគួរតាមសេចក្តីអង់អាច សមគួរតាមកម្លាំង នាំចេញទៅនូវពុទ្ធមាតាដែលនិព្វានហើយ ។ ភិក្ខុនីទាំងអស់ ជាឱរសព្រះសុគតដែលនិព្វានហើយ ជនទាំង-ឡាយ នាំទៅខាងមុខ ឯព្រះនាងគោតមី ដែលចិញ្ចឹមព្រះ-ពុទ្ធ ទេវតាធ្វើនូវសក្ការៈ ហើយនាំចេញទៅខាងក្រោយ ។

បុរតោ ទេវមនុជា សនាគាសុរព្រហ្មកា
បច្ឆា សសាវកោ ពុទ្ធោ បូជិតំ យាតិ មាតុយា ។
ពុទ្ធស្ស បរិនិព្វានំ នេទិសំ អាសិ យាទិសំ
គោតមីបរិនិព្វានំ អតិអច្ឆរិយំ[១] អហុ ។
ន ពុទ្ធោ ពុទ្ធនិព្វានេ[២] សារីបុត្តាទិ ភិក្ខវោ[៣]
ពុទ្ធោ គោតមិនិព្វានេ សារីបុត្តាទិកា យថា ។
ចិតកានិ ការិត្វាន សព្វគន្ធមយានិ ច[៤]
គន្ធចុណ្ណាវកិណ្ណានិ[៥] ឈាបយឹសុ ច តា តហឹ ។
សេសភាគានិ ឌយ្ហឹសុ អដ្ឋិសេសានិ សព្វសោ
អានន្ទោ ច តទាវោច សំវេគជនកំ វចោ ។

---

១ ឱ. ម. អតីវច្ឆរិយំ ។ ២ ម. ពុទ្ធោ ពុទ្ធស្ស និព្វានេ ។ ៣ ឱ. នោ បទិស្សតិ ភិក្ខវោ ។ ម. នោ បដិយាទិ ភិក្ខវោ ។ ៤ ឱ. ម. តេ ។ ៥ ឱ. គន្ធបុណ្ណាទិកិណ្ណានិ ។ ម. គន្ធចុណ្ណ-បកិណ្ណានិ ។

ទេវតា មនុស្ស ព្រមទាំងនាគ អសុរ ព្រហ្ម ដើរខាងមុខ ឯព្រះពុទ្ធព្រមទាំងសាវ័ក យាងទៅខាងក្រោយ ដើម្បីបូជាព្រះមាតា ។ បរិនិព្វានរបស់ព្រះនាងគោតមី ជាការណ៍អស្ចារ្យក្រៃពេក យ៉ាងណា បរិនិព្វានរបស់ព្រះពុទ្ធ មិនដូច្នោះទេ ។ (ព្រោះថា) ក្នុងពុទ្ធបរិនិព្វាន មិនមានព្រះពុទ្ធនិងពួកភិក្ខុមានព្រះសារីបុត្តជាដើម (ជាអធិបតីទេ) ក្នុងគោតមីបរិនិព្វាន មានព្រះពុទ្ធនិងពួកភិក្ខុមានព្រះសារីបុត្តជាដើម (ជាអធិបតី) ទេវតាទាំងឡាយ ធ្វើជើងថ្ករទាំងឡាយជាវិការៈ នៃគ្រឿងក្រអូបទាំងអស់ ដេរដាសដោយលម្អិតមានក្លិនក្រអូប ហើយបូជាសពភិក្ខុនីទាំងឡាយក្នុងទីនោះ ។ ចំណែកនៃសរីរាវយវៈសេសសល់ និងឆ្អឹងដែលសេសសល់ ក៏ឆេះសុសអស់ គ្រានោះ ព្រះអានន្ទ បានពោលនូវវាចា ដែលញ៉ាំងសេចក្តីសង្វេគ

៧៤

សត្តមំ មហាបជាបតិគោតមីថេរិយាបទានំ

គោតមី និជនំ យាតា ឌឡ្ហញ្ញាស្សា[១] សរីរកំ
សង្កេតំ ពុទ្ធនិព្វានំ ន ចិរេន ភវិស្សតិ ។
តតោ គោតមិជាតូនិ តស្សា បត្តកតានិ សោ
ឧបនាមេសិ នាថស្ស អានន្ទោ ពុទ្ធចោទិតោ ។
ចាណិជា តានិ បគ្គយ្ហ អហោច ឥសិសត្តមោ
មហតោ សារវន្តស្ស យថា រុក្ខស្ស តិដ្ឋតោ ។
យោ សោ មហាត្តរោ ខន្ធោ បលុជ្ជេយ្យ អនិច្ចតា
តថា ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស គោតមី បរិនិព្វុតា ។
អានន្ទ បស្ស ពុទ្ធស្ស[២] និព្វុតាយបិ មាតុយា
សរីរមត្តសេសាយ ន សោកបរិទេវនា[៣] ។

---

១ ម. ឌយ្ហញ្ញស្សា ។ ២ ឱ. ម. អហោ អច្ឆរិយំ មយ្ហំ ។ ៣ ឱ. ម. នត្ថិ សោកបរិទ្ទវោ ។

ឲ្យកើតថា ព្រះនាងគោតមី ទៅកាន់សេចក្ដីស្លាប់ ទាំងសរីរៈ របស់ព្រះនាង ក៏ឆេះសុសអស់ មិនយូរប៉ុន្មាន ព្រះពុទ្ធនឹង បរិនិព្វាន ជាប្រាកដដែរ ។ លំដាប់នោះ ព្រះអានន្ទនោះ ដែលព្រះពុទ្ធទ្រង់ដាស់តឿន ក៏បង្អោននូវព្រះធាតុ របស់ព្រះ នាងគោតមី ដែលតម្កល់ទុកក្នុងបាត្ររបស់ព្រះនាង មកថ្វាយ ព្រះលោកនាថ ។ ព្រះពុទ្ធជាឥសីទី ៧ ទ្រង់ទទួលនូវព្រះធាតុ ទាំងឡាយនោះ ដោយព្រះហស្ត ហើយទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ដើមឈើធំមានខ្លឹម កាលនៅរស់ ទាំងទំហំដើមក៏ធំ គប្បី បាក់ទៅ ព្រោះសភាវៈមិនទៀង យ៉ាងណា ព្រះនាងគោតមី ជាប្រធាននៃភិក្ខុនីសង្ឃ បរិនិព្វានហើយ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលអានន្ទ អ្នកចូរមើលចុះ ព្រះពុទ្ធមាតាដែលបរិនិព្វាន ហើយ សល់តែសរីរៈទេ អ្នកកុំសោកខ្សឹកខ្សួលឡើយ ។

ន សោចិយា បរេសំ សា តិណ្ណាសំសារសាគរា
បរិវជ្ជិតសណ្ដាថា សីតិភូតា សុនិព្វុតា ។
បណ្ឌិតាសិ មហាបញ្ញា បុថុបញ្ញា តថេវ ច
វត្តញ្ញូ ភិក្ខុនីនំ សា ឯវំ វិញ្ញាថ[១] ភិក្ខវោ ។
ឥទ្ធិយា ច វសី អាសិ ទិព្វាយ សោតធាតុយា
ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស វសី អាសិ ច គោតមី ។
បុព្វេនិវាសមញ្ញាសិ ទិព្វចក្ខុ វិសោធិតំ
សព្វាសវា បរិក្ខីណា នត្ថិទានិ[២] បុនព្ភវោ ។
អត្ថធម្មនិរុត្តីសុ បដិភាណេ តថេវ ច
បរិសុទ្ធំ អហុ ញាណំ តស្មា សោចនិយា ន សា ។
អយោឃនហតស្សេវ ជលតោ ជាតវេទសោ
អនុបុព្វូបសន្តស្ស យថា ន ញាយតេ គតិ ។

---

១ ឱ. ជានាថ ។ ម. ធារេថ ។ ២ ឱ. ប. តស្សា ។

ព្រះនាងគោតមីនោះ ឆ្លងចាកសាគរគឺសង្សារហើយ វៀរ ចាកសេចក្ដីក្ដៅក្រហាយ មានសេចក្ដីត្រជាក់ មានទុក្ខរលត់ ហើយ មិនមែនព្រោះតែសេចក្ដីសោក របស់ពួកជនដទៃ ឡើយ ។ ព្រះនាងគោតមីភិក្ខុនីនោះ ជាបណ្ឌិត មាន បញ្ញាច្រើន មានប្រាជ្ញាក្រាស់ មួយទៀត ព្រះនាងជាអ្នកដឹង នូវរាត្រីវែង គឺអាយុវែង ជាងភិក្ខុនីទាំងឡាយ ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរដឹងយ៉ាងនេះចុះ ។ ព្រះនាងគោតមី ស្ទាត់ក្នុងឫទ្ធិផង ស្ទាត់ក្នុងទិព្វសោតធាតុ និងចេតោបរិ-យញ្ញាណផង ដឹងបុព្វេនិវាសៈ ជម្រះទិព្វចក្ខុ មានអាសវៈ ទាំងពួងអស់ហើយ ឥឡូវនេះ ភពថ្មីមិនមានទៀតឡើយ ។ ញាណក្នុងអត្ថផង ក្នុងធម៌ផង ក្នុងនិរុត្តិផង ក្នុងបដិភាណ ផង ដ៏បរិសុទ្ធ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរសោកស្ដាយ ព្រះនាងគោតមីនោះឡើយ ។ គតិរបស់បុគ្គលដែលមានចិត្ត ស្ងប់រម្ងាប់ តាមលំដាប់ រមែងមិនប្រាកដ ដូចដុំដែកដែល បុគ្គលដំហើយ ក៏ភ្លឺរុងរឿង ដោយសារភ្លើង យ៉ាងណា ។

អដ្ឋមំ ខេមាថេរិយាបទានំ

ឞវំ សម្មាវិមុត្តានំ ការមពជ្ជោឃតារិនំ
បញ្ញាចាតុំ[១] គតិ ឩត្ថិ បត្តានំ អចលំ បជំ[២] ។
អត្តជីចា តតោ ហោថ សតិប្បដ្ឋានគោចរា
ការេត្វា សត្តពោជ្ឈង្គំ[៣] ឳក្ខសព្ពំ ករិស្សថាតិ ។

ឥត្ថំ សុជំ អាយស្មា មហាបជាបតិគោតមី ភិក្ខុនី ឥមា កាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

មហាបជាបតិគោតមីថេរិយាបទានំ សមត្តំ ។

អដ្ឋមំ ខេមាថេរិយាបទានំ

[១៨] បឳមុត្តរោ ឆាម ជិឆោ សព្វធម្មេសុ ចក្ខុមា
ឥតោ សតសហស្សម្ហិ កប្បេ ឧប្បជ្ជិ ឆាយកោ ។
តជាហំ[៤] ហំសវតិយំ ជាតា សេដ្ឋិកុលេ
អហុ[៥]ឆាឆារតនបជ្ជោតេ មហាសុខសមប្បិតា ។

១ ឱ. ម. បញ្ញាបេតុំ ។ ២ ឱ. ម. សុខំ ។ ៣ ឱ. ម. សត្តពោជ្ឈង្គេ ។ ៤ ឱ. នគរេ ។ ៥ ឱ. អហុំ ។

គតិរបស់បុគ្គល មានចិត្តផុតចាកកិលេសហើយ ដោយប្រពៃ ធ្ងង់ចាកចំណង់គឺកាមនិងឱឃៈ ដល់នូវអចលបទគឺព្រះនិព្វានហើយ ក៏មិនប្រាកដយ៉ាងនោះដែរ ។ អ្នកទាំងឡាយចូរមានខ្លួនជាទីពឹងចុះ មានសតិប្បដ្ឋានជាអារម្មណ៍ចុះ ចូរចម្រើននូវសត្តពោជ្ឈង្គៈចុះ ចូរធ្វើនូវទីបំផុតនៃកងទុក្ខចុះ ។ បានឮថា ព្រះមហាបជាបតិគោតមីភិក្ខុនី មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយបការដូច្នេះ ។

ចប់ មហាបជាបតិគោតមីថេរិយាបទាន ។

ខេមាថេរិយាបទាន ទី ៨

[១៨] ព្រះជិនស្រី ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ មានបញ្ញាចក្ខុចំពោះធម៌ទាំងពួង ជាលោកនាយក ទ្រង់កើតឡើង ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីភទ្ទកប្បនេះ ។ កាលនោះ ខ្ញុំកើតក្នុងត្រកូលសេដ្ឋី ក្នុងនគរហង្សវតី ដែលរុងរឿងដោយរតនៈផ្សេង ៗ ខ្ញុំឆ្អែតស្កប់ស្កល់ហើយ ដោយសេចក្តីសុខច្រើន ។

ឧបេត្វា តំ មហាវីរំ អស្សោសឹ ធម្មទេសនំ
តតោ ជាតប្បសាទាហំ ឧបេសឹ សរណំ ជិនំ។
មាតរំ បិតរញ្ចាហំ អាយាចិត្វា វិនាយកំ
និមន្តយិត្វា សត្តាហំ ភោជយឹ សហ សាវកំ ។
អតិក្កន្តេ ច សត្តាហេ មហាបញ្ញានមុត្តមំ
ភិក្ខុនឹ ឯតទគ្គម្ហិ ឋបេសិ នរសារថិ ។
តំ សុត្វា មុទិតា ហុត្វា បុន តស្ស មហេសិនោ
ការំ កត្វាន តំ ឋានំ បណិបច្ច បណិទហឹ ។
តតោ មំ ស[១] ជិនោ អាហ[២] សិជ្ឈតំ បណិធិ តវ
សសង្ឃេ មេ កតំ ការំ អប្បមេយ្យផលំ តយា[៣]
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ ឱក្កាកកុលសម្ភវោ
គោតមោ នាម នាមេន សត្ថា លោកេ ភវិស្សតិ ។
តស្ស ធម្មេសុ ទាយាទា ឱរសា ធម្មនិម្មិតា
ឯតទគ្គមនុប្បត្តា ខេមា នាម ភវិស្សតិ ។

---

១ ម. មម ។ ២ ម. សាហា ។ ៣ ឱ. តវ ។

ខ្ញុំចូលទៅគាល់ព្រះមហាវីរបុរស ហើយបានស្តាប់ធម្មទេសនា លំដាប់នោះ ខ្ញុំមានសេចក្តីជ្រះថ្លាកើតឡើង ហើយដល់នូវព្រះជិនស្រីជាទីពឹង ។ ខ្ញុំសូមអង្វរមាតាបិតា ហើយនិមន្តព្រះពុទ្ធជានាយក ព្រមទាំងព្រះសាវ័កមកឆាន់ អស់ ៧ ថ្ងៃ ។ លុះកន្លង ៧ ថ្ងៃផុតទៅ ព្រះពុទ្ធជានរសារថី ទ្រង់តាំងភិក្ខុនី ដែលឧត្តមជាងពួកភិក្ខុនី មានបញ្ញាច្រើន ក្នុងទីជាឯតទគ្គៈ ។ ខ្ញុំឮព្រះពុទ្ធវាចានោះហើយ ក៏រីករាយ បានធ្វើសក្ការៈ ចំពោះព្រះពុទ្ធជាមហេសីនោះទៀត ក្រាបចុះហើយប្រាថ្នានូវតំណែងនោះ ។

លំដាប់នោះ ព្រះជិនស្រីទ្រង់ត្រាស់ចំពោះខ្ញុំថា សេចក្តីប្រាថ្នារបស់នាង សម្រេចហើយ សក្ការៈដែលនាងធ្វើហើយចំពោះតថាគត ព្រមទាំងព្រះសង្ឃ ជាសក្ការៈមានផលរាប់មិនបាន ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រះសាស្តា ព្រះនាមគោតម ទ្រង់សម្ភពក្នុងត្រកូលក្សត្រឱក្កាកៈ នឹងឧប្បត្តិឡើងក្នុងលោក ។ នាងនឹងបានជាភិក្ខុនីឈ្មោះខេមា ជាធម្មទាយាទ ជាឱរស ជាធម្មនិម្មិតនៃព្រះសាស្តានោះ ដល់នូវទីជាឯតទគ្គៈ។

៧៩

អដ្ឋមំ ខេមាថេរិយាបទានំ

តេន កម្មេន សុកតេន ចេតនាបណិធីហិ ច
ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ តាវតឹសូបគា អហំ ។
តតោ ចុតា យាមមគំ តតោហំ តុសិតំ គតា
តតោ ច និម្មានរតឹ វសវត្តិបុរំ គតា ។
យត្ថ យត្ថូបបជ្ជាមិ តស្ស កម្មស្ស វាហសា
តត្ថ តត្ថេវ រាជូនំ មហេសិត្តមការយឹ ។
តតោ ចុតា មនុស្សត្តេ រាជូនំ ចក្កវត្តិនំ
មណ្ឌលីនញ្ច រាជូនំ មហេសិត្តមការយឹ ។
សម្បត្តឹ អនុភោត្វាន ទេវេសុ មនុស្សេសុ ច[១]
សព្វត្ថ សុខិតា ហុត្វា អនេកកប្បេសុ សំសរឹ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ វិបស្សី លោកនាយកោ
ឧប្បជ្ជិ ចារុទស្សនោ[២] សព្វធម្មេ វិបស្សកោ ។

---

១ ឱ. ម. មនុជេសុ ច ។ ២ ឱ. បារុនយនោ ។

ខេមាថេរិយាបទាន ទី ៨

ខ្ញុំលះបង់រាងកាយ ជារបស់មនុស្ស ហើយចូលទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ដោយបុញ្ញកម្មដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង ដោយការតម្កល់នូវចេតនាផង ។ លុះខ្ញុំច្យុតចាកឋានតាវត្តិង្សនោះហើយ ទើបទៅកើតក្នុងឋានយាមៈ លុះច្យុតចាកឋានយាមៈនោះហើយ ក៏ទៅកើតក្នុងតុសិត លុះច្យុតចាកឋានតុសិតនោះហើយ ក៏ទៅកើតក្នុងឋាននិម្មានរតី ទៅកើតក្នុងឋានបរនិម្មិតវសវត្តីបុរី ។ ខ្ញុំកើតក្នុងត្រកូលណា ៗ ខ្ញុំបានធ្វើភាពជាមហេសីនៃពួកស្តេចក្នុងត្រកូលនោះ ៗ ព្រោះអានិសង្សនៃបុញ្ញកម្មនោះ ។ លុះច្យុតចាកអត្តភាពនោះហើយបានធ្វើជាមហេសីនៃពួកស្តេចចក្រពត្តិផង នៃពួកស្តេចមានមណ្ឌលផង ក្នុងអត្តភាពជារបស់មនុស្ស ។ ខ្ញុំបានទទួលសម្បត្តិក្នុងទេវលោកទាំងឡាយផង ក្នុងមនុស្សលោកទាំងឡាយផង ដល់នូវសេចក្តីសុខក្នុងទីទាំងពួង ហើយអន្ទោលទៅក្នុងកប្បទាំងឡាយដ៏ច្រើន ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រះពុទ្ធវិបស្សី ជាលោកនាយក មានព្រះនេត្រដ៏រុងរឿង ឃើញនូវពួកធម៌ទាំងអស់ ទ្រង់កើតឡើងហើយ ។

តមហំ លោកនាយកំ ឧបេត្វា[១] នរសារថឹ
ធម្មំ បណីតំ[២] សុត្វាន បព្វជឹ អនគារិយំ ។
ទសវស្សសហស្សានិ[៣] តស្ស វីរស្ស សាសនេ
ព្រហ្មចរិយំ ចរិត្វាន យុត្តយោគា ពហុស្សុតា ។
បច្ចយាការកុសលា ចតុស្សច្ចវិសារទា
និបុណា ចិត្តកថិកា សត្ថុសាសនការិកា ។
តតោ ចុតាហំ តុសិតំ ឧបបន្នា យសស្សិនី
អភិភោសឹ[៤] តហឹ អញ្ញេ ព្រហ្មចរិយផលេនហំ ។
យត្ថ យត្ថោបបន្នាហំ មហាភោគា មហទ្ធនា
មេធាវិនី រូបវតី[៥] វិនីតបរិសាបិច ។
ភវាមិ តេន កម្មេន យោគេន ជិនសាសនេ
សព្វា សម្បត្តិយោ មយ្ហំ សុលភា មនសា បិយា ។

១ ឱ. ឱបេមិ ។ ២ ម. ភណិតំ ។ ៣ ម. អសីតិវស្សសហស្សានិ ។ ៤ ម. អតិភោមិ ។ ៥ ម. សីលវតី ។

ខ្ញុំចូលទៅគាល់ព្រះលោកនាយកនោះ ព្រះអង្គជានរសារថី បានស្តាប់ធម៌ដ៏ប្រសើរ ហើយចូលទៅកាន់ផ្នួស ។ ខ្ញុំបានប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងសាសនានៃព្រះពុទ្ធជាវីរបុរសនោះ ប្រកបព្យាយាម ជាពហុស្សូត អស់មួយម៉ឺនឆ្នាំ ។ ខ្ញុំជាអ្នកឈ្លាសវៃ ក្នុងធម៌ជាបច្ចយាការ ក្លៀវក្លាក្នុងចតុរារិយសច្ច មានបញ្ញាដ៏ល្អិត ជាធម្មកថិកាដ៏វិចិត្រ ជាអ្នកធ្វើតាមសាសនារបស់ព្រះសាស្តា ។ លុះខ្ញុំច្យុតចាកអត្តភាពនោះហើយ ក៏បានទៅកើតក្នុងឋានតុសិត ជាទេវតាមានយស គ្របសង្កត់ពួកទេវតាដទៃ ក្នុងឋានតុសិតនោះ ដោយផលនៃព្រហ្មចរិយធម៌ ។ ខ្ញុំទៅកើតក្នុងទីណា ៗ ជាស្រីមានភោគៈច្រើន មានទ្រព្យច្រើន មានប្រាជ្ញា មានរូបល្អ ទាំងបរិស័ទក៏មានសណ្តាប់ធ្នាប់ ។ ខ្ញុំតែងកើតទាន់សាសនា នៃព្រះជិនស្រី ដោយបុញ្ញកម្មនិងសេចក្តីព្យាយាមនោះ សម្បត្តិទាំងអស់ ខ្ញុំរកបានដោយងាយ ទាំងជាទីស្រឡាញ់ពេញចិត្តរបស់ខ្ញុំ ។

៨១

អដ្ឋមំ ខេមាថេរិយាបទានំ

យោបិ មេ ភវតេ ភត្តា យត្ថ យត្ថ គតាយបិ
វិមានេតិ ន មំ កោចិ បដិបត្តិផលេន តេ ។
ឥមម្ហិ ភទ្ទកេ កប្បេ ព្រហ្មពន្ធុ មហាយសោ
នាមេន កោនាគមនោ ឧប្បជ្ជិ វទតំ វរោ ។
តទា ហិ ពារាណសិយំ សុសមិទ្ធកុលប្បជា
ធនញ្ជានី សុមេធា ច អហំបិច តយោ ជនា ។
សង្ឃារាមំ អទាសិម្ហ ទានេ សហស្សិកេ មុនេ[1]
សសង្ឃស្ស វិហារំ ហិ[2] ឧទ្ទិស្ស ការិកា[3] មយំ ។
តតោ ចុតា មយំ សព្វា តាវតឹសូបគា អហុំ
យសសា អគ្គតំ បត្តា មនុស្សេសុ តថេវ ច ។
ឥមស្មឹយេវ កប្បម្ហិ ព្រហ្មពន្ធុ មហាយសោ
កស្សបោ នាម នាមេន ឧប្បជ្ជិ វទតំ វរោ ។

---

១ ឱ. ទានំ សហស្សិកំ មុនេ ។ ម. ទានសហស្សិកា បុរេ ។ ២ ម. សង្ឃស្ស ច វិហារម្បិ ។

៣ ឱ. ទាយិកា ។

ខេមាថេរិយាបទាន ទី ៨

សូម្បីបុរសណា ជាកស្តាររបស់ខ្ញុំ ដែលខ្ញុំដើរទៅក្នុងទីណា ៗ កស្តានោះ ៗ មិនដែលមើលងាយខ្ញុំឡើយ ព្រោះផលនៃការប្រតិបត្តិរបស់ខ្ញុំ ។ ក្នុងភទ្ទកប្បនេះ ព្រះពុទ្ធព្រះនាមកោនាគមនៈ ទ្រង់មានផៅពង្សប្រសើរ មានយសច្រើន ប្រសើរជាងពួកអ្នកប្រាជ្ញ ទ្រង់កើតឡើង ។ កាលនោះ ជន ៣ នាក់ គឺនាងធនញ្ជានី ១ សុមេធា ១ ខ្លួនខ្ញុំ ១ កើតក្នុងត្រកូលដ៏ស្តុកស្តម្ភ ក្នុងនគរពារាណសី ។ យើងទាំងឡាយ ជាអ្នកកសាងវិហារ ហើយឧទ្ទិសថ្វាយចំពោះព្រះពុទ្ធ ព្រមទាំងព្រះសង្ឃ បានវេរថ្វាយសង្ឃារាមនិងទាន រាប់ដោយពាន់ដ៏ច្រើន ចំពោះព្រះមុនី ។ លុះយើងទាំងឡាយគ្រប់គ្នា ច្យុតចាកអត្តភាពនោះហើយ បានទៅកើតឯឋានតាវត្តិង្ស ដល់នូវភាពជាបុគ្គលប្រសើរដោយយស ទាំងក្នុងមនុស្សលោកក៏ដូចគ្នា ។ ក្នុងកប្បនេះដដែល ព្រះពុទ្ធព្រះនាមកស្សបៈ មានផៅពង្សប្រសើរ មានយសធំ ប្រសើរជាងពួកអ្នកប្រាជ្ញ ទ្រង់កើតឡើង ។

ឧបដ្ឋាកោ មហេសិស្ស   តទា អាសិ នរិស្សរោ
កាសិ រាជា កិកី នាម   ពារាណសិបុរុត្តមេ ។
តស្សាសឹ ជេដ្ឋកា ធីតា   សមណី ឥតិ វិស្សុតា
ធម្មំ សុត្វា ជិនគ្គស្ស   បព្វជ្ជំ សមរោចយឹ ។
អនុជានិ ន នោ តាតោ   អគារេវ តទា មយំ
វីសវស្សសហស្សានិ   វិចរិម្ហ អតន្ទិតា ។
កោមារិព្រហ្មចរិយំ[១]   រាជកញ្ញា សុខេ ឋិតា
ពុទ្ធោបដ្ឋាននិរតា   មុទិតា សត្ត ធីតរោ ។
សមណី សមណគុត្តា ច   ភិក្ខុនី ភិក្ខុទាសិកា[២]
ធម្មា ចេវ សុធម្មា ច   សត្តមី សង្ឃទាសិកា[៣] ។
អហំ ឧប្បលវណ្ណា ច   បដាចារា ច កុណ្ឌលា
កិសាគោតមី ធម្មទិន្នា   វិសាខា ហោតិ សត្តមី ។

១ ឱ. កោមារព្រហ្មចរិយំ ។ ២ ឱ. ភិក្ខទាយិកា ។ ម. ភិក្ខុទាយិកា ។ ៣ ឱ. ម. សង្ឃទាយិកា ។

គ្រានោះ ព្រះរាជាក្នុងដែនកាសី ព្រះនាមកិកី ជាធំលើប្រជាជន ក្នុងនគរពារាណសី ជាបុរីដ៏ឧត្តម ជាឧបដ្ឋាករបស់ព្រះពុទ្ធជាមហេសី ។ ខ្ញុំត្រូវជាធីតាច្បង របស់ព្រះរាជាអង្គនោះ ដែលគេឮប្រាកដថាឈ្មោះសមណី ខ្ញុំបានស្តាប់ព្រះធម៌របស់ព្រះជិនស្រីដ៏ប្រសើរ ហើយពេញចិត្តនឹងបព្វជ្ជា ។ ព្រះវររាជបិតា ទ្រង់ពុំអនុញ្ញាតដល់យើង គ្រានោះ យើងជាអ្នកមិនខ្ជិលច្រអូសទេ ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈសម្រាប់កុមារីអស់ ២០ ពាន់ឆ្នាំក្នុងផ្ទះ ជាព្រះរាជកញ្ញា បិតនៅក្នុងសេចក្តីសុខ ត្រេកអររីករាយក្នុងការបម្រើព្រះពុទ្ធ ជាព្រះរាជធីតា ៧ អង្គ គឺ នាងសមណី ១ សមណគុត្តា ១ ភិក្ខុនី ១ ភិក្ខុទាសិកា ១ ធម្មា ១ សុធម្មា ១ សង្ឃទាសិកា ជាគម្រប់ប្រាំពីរ ។ (ក្នុងពុទ្ធុប្បាទព្រះសមណគោតមនេះ ធីតាទាំង ៧ នោះ) គឺ ខ្លួនខ្ញុំ ១ ឧប្បលវណ្ណា ១ បដាចារា ១ កុណ្ឌលកេសី ១ កិសាគោតមី ១ ធម្មទិន្នា ១ វិសាខា ជាគម្រប់ប្រាំពីរ ។

៨៣

អដ្ឋមំ ខេមាថេរិយាបទានំ

កទាចិ សោ នរាទិច្ចោ ធម្មំ ទេសេតិ អព្ភុតំ
មហានិទានសុត្តន្តំ សុត្វា តំ បរិយាបុណឹ ។
តេហិ កម្មេហិ សុកតេហិ ចេតនាបណិធីហិ ច
ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ តាវត្តឹសំ អគញ្ឆហំ ។
បច្ឆិមេ ច ភវេ ទានិ សាកលាយំ បុរុត្តមេ
រញ្ញោ មទ្ទស្ស ធីតាសឹ មនាបា ទយិតា បិយា ។
សហ មេ ជាតមត្តម្ហិ ខេមំ តម្ហិ បុរេ អហុ
តតោ ខេមាតិ នាមំ មេ គុណតោ[១] ឧបបជ្ជថ ។
យទាហំ យោព្វនំ បត្តា រូបវណ្ណវិភូសិតា
តទា អទាសិ មំ តាតោ ពិម្ពិសារស្ស រាជិនោ ។
តស្សាហំ សុបិយា អាសឹ រូបកោលាយនេ រតា
រូបានំ ទោសវាទីតិ ន ឧបេមិ មហាទយំ ។

---

១ ឱ. គុណិកំ ។

ខេមាថេរិយាបទាន ទី ៨

ក្នុងកាលមួយ ព្រះអង្គជាអាទិច្ចវង្សរបស់ជន កំពុងសម្តែងធម៌ ខ្ញុំបានស្តាប់មហានិទានសូត្រ ដែលជាសូត្រមិនទាន់ដែលកើតមាន ហើយក៏រៀនយកនូវសូត្រនោះ ។ ខ្ញុំលះបង់នូវរាងកាយជារបស់មនុស្សហើយ ក៏ទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ដោយអំពើដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង ដោយការតម្កល់នូវចេតនានោះផង ។ លុះដល់មកក្នុងបច្ឆិមភព ឥឡូវនេះ ខ្ញុំបានជាធីតា ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ជាទីប្រោសប្រាណ របស់ស្តេចព្រះនាមមទ្ទៈ ក្នុងបុរីដ៏ឧត្តម ឈ្មោះសាកលា ។ ការក្សេមក្សាន្ត កើតមានឡើងក្នុងបុរីនោះ ដំណាលគ្នានឹងការដែលខ្ញុំកើតឡើង ព្រោះហេតុនោះ ពាក្យថានាងខេមា ជាឈ្មោះរបស់ខ្ញុំ កើតឡើងដោយគុណ ។ កាលណា ខ្ញុំដល់នូវវ័យដ៏ចម្រើន ស្អិតស្អាងរូបនិងពណ៌ ក្នុងកាលនោះ ព្រះវររាជបិតាបានប្រទានខ្លួនខ្ញុំទៅព្រះបាទពិម្ពិសារ ។ ខ្លួនខ្ញុំជាទីស្រឡាញ់ដ៏ក្រៃលែងរបស់ព្រះរាជាអង្គនោះ ជាស្រីត្រេកអរក្នុងការប្រកាន់រូប ខ្ញុំមិនដែលបានចូលទៅគាល់ព្រះពុទ្ធ ព្រះអង្គមានសេចក្តីអាណិតធំ ដោយខ្ញុំគិតឃើញថា ព្រះពុទ្ធជាអ្នកពោលទោស ចំពោះរូប ។

៨៤

ពិម្ពិសារោ តទា រាជា មមានុគ្គហពុទ្ធិយា
វណ្ណយិត្វា វេឡុវនំ កាយកោ កាបយី មមំ ។
រម្មំ វេឡុវនំ យេន ន ទិដ្ឋំ សុគតាលយំ
ន តេន នន្ទនំ ទិដ្ឋំ ឥតិ មញ្ញម្ហសេ មយំ ។
យេន វេឡុវនំ ទិដ្ឋំ នរេន្ទនន្ទនំ
សុទិដ្ឋំ នន្ទនំ តេន អមរិន្ទសុនន្ទនំ ។
វិហាយ នន្ទនំ ទេវា ឱតរិត្វា មហីតលេ
រម្មំ វេឡុវនំ ទិស្វា ន តប្បន្តិ សុវិម្ហិតា ។
រាជបុញ្ញេន និព្វត្តំ ពុទ្ធបុញ្ញេន ភូសិតំ
កោ វត្តា តស្ស និស្សេសំ វនស្ស គុណសញ្ចយំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

គ្រានោះ ព្រះបាទពិម្ពិសារ ទ្រង់ញ៉ាំងអ្នកច្រៀងឲ្យច្រៀងសរសើរវត្តវេឡុវ័នឲ្យខ្ញុំស្តាប់ ដោយឧបាយក្នុងការអនុគ្រោះចំពោះខ្លួនខ្ញុំ ដូច្នេះថា ពួកយើងសម្គាល់ថា បុគ្គលណាមិនឃើញ នូវវត្តវេឡុវ័ន ជាទីរីករាយ ជាលំនៅនៃព្រះសុគតទេ នន្ទនឧទ្យាន ក៏ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះមិនឃើញដែរ ។ វត្តវេឡុ-វ័ន ជាទីរីករាយដ៏ក្រៃលែង របស់ប្រជាជន បុគ្គលណាបានឃើញហើយ ឧទ្យានឈ្មោះនន្ទនៈ ជាទីរីករាយដ៏ក្រៃលែងរបស់សម្តេចអមរិន្ទ្រាធិរាជ ក៏ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះ ឃើញហើយដែរ ។ ពួកទេវតាលះបង់នន្ទនឧទ្យាន ចុះមកលើផ្ទៃផែនដី បានឃើញវត្តវេឡុវ័នជាទីរីករាយហើយ ក៏អស្ចារ្យចំឡែក មិនឆ្អែតក្នុងការមើល ។ វត្តវេឡុវ័ននេះ កើតឡើងដោយបុណ្យព្រះរាជា ដែលស្អិតស្អាងហើយ ដោយបុណ្យរបស់ព្រះពុទ្ធ នរណាឡើយអាចពោល នូវការសន្សំគុណរបស់វត្តវេឡុវ័ន ដោយសព្វគ្រប់បាន ។

៨៤

អដ្ឋមំ ខេមាថេរិយាបទានំ

តំ សុត្វា វនសមិទ្ធឹ មម សោតមនោហរំ
ទដ្ឋុកាមា តមុយ្យានំ រញ្ញោ អារោចយឹ តទា ។
មហតា បរិវារេន តទា មំ(១) សោ មហីបតិ
សម្បេសេសិ(២) តមុយ្យានំ ទស្សនាយ សមុស្សុកំ ។
គច្ឆ បស្ស មហាភោគេ វនំ នេត្តរសាយនំ
យំ សទា ភាតិ សិរិយា សុគតាភាណុរញ្ជិតំ ។
យទា ច បិណ្ឌាយ មុនិ គិរិព្វជបុរុត្តមំ
បវិដ្ឋោហំ តទាយេវ វនំ ទដ្ឋុមុបាគមឹ ។
តទា តំ សម្ផុល្លវនំ(៣) នានាភមរកុជ្ជិតំ
កោកិលាគីតសហិតំ មយូរគណនច្ចិតំ ។
អប្បសទ្ទមនាកិណ្ណំ នានាចង្កមភូសិតំ
កុដិមណ្ឌបសង្កិណ្ណំ យោគីវីរវិរាជិតំ(៤) ។

---

១ ម. ច ។ ២ ឱ. សម្បាបេសិ ។ ម. មំ បេសេសិ ។ ៣ ឱ. ផុល្លបវនំ ។ ម. ផុល្លវិបិនំ ។
៤ ឱ. ម. យោ គីវរវិរាជិតំ ។

ខេមាថេរិយាបទាន ទី ៨

គ្រានោះ ខ្ញុំឮនូវសមិទ្ធិនៃវត្តវេឡុវ័ន ជារឿងនាំមកដល់ត្រចៀកនិងចិត្តរបស់ខ្ញុំ ខ្ញុំមានប្រាថ្នាចង់ទៅមើលឧទ្យាននោះ ទើបក្រាបទូលព្រះរាជា ។ គ្រានោះ ព្រះរាជាម្ចាស់ផែនដីអង្គនោះ ទ្រង់បញ្ជូនខ្ញុំដែលកំពុងខ្វល់ខ្វាយ ដើម្បីទៅមើលឧទ្យានដោយបរិវារច្រើន ដោយព្រះបន្ទូលថា ម្នាលនាងមានភោគៈច្រើន ព្រៃណាដែលគេត្រេកអរហើយ ដោយពន្លឺព្រះសុគត រមែងភ្លឺដោយសិរីគ្រប់កាលទាំងពួង ចូរនាងទៅចុះ ចូរនាងមើលព្រៃនោះ ដែលជាទីត្រេកអរនៃភ្នែក ។ ព្រះមុនីសម្ពុទ្ធ ស្តេចទៅកាន់បុរីដ៏ឧត្តម ឈ្មោះគិរិព្វជៈ ដើម្បីបិណ្ឌបាត ក្នុងកាលណា ខ្ញុំក៏ចូលទៅមើលវត្តវេឡុវ័ន ក្នុងកាលនោះ ។ គ្រានោះ វត្តវេឡុវ័ននោះ មានដើមឈើរីកផ្កាស្គុះស្គាយ ដែលទ្រហឹងដោយភមរជាតិផ្សេងៗ ប្រកបដោយចម្រៀងនៃសត្វតាវៅ ដែលពួកក្ងោកកំពុងពង់ពេន ។ វត្តវេឡុវ័ន ជាវត្តមានសំឡេងតិច មិនកុះករដោយមនុស្ស ស្អិតស្អាងដោយទីចង្ក្រមផ្សេង ៗ មានកុដិនិងមណ្ឌបរៀបជាជួររៀងរាយ ដែលយោគីវីរបុរសគួរត្រេកអរដ៏វិសេស ។

វិចរន្តី អមញ្ញិស្សំ សផលំ នយនំ មមំ[១]
តថាបិ[២] តរុណំ ភិក្ខុំ យុត្តំ ទិស្វា វិចិន្តយឹ ។
ឡនិសេវិ វនេ[៣] រម្មេ បិតោយំ នវយោព្វនេ
វសន្តមិវ កន្តេន រូបេន សុសមន្វិតោ ។
និសិន្នោ រុក្ខមូលម្ហិ មុណ្ឌោ សង្ឃាដិបារុតោ
ឈាយតេ វតយំ ភិក្ខុ ហិត្វា វិសយជំ រតឹ ។
ននុ នាម គហដ្ឋេន កាមំ ភុត្វា យថាសុខំ
បច្ឆា ជិណ្ណេន ធម្មោយំ ចរិតព្វោ សុភទ្ទកោ ។
សុញ្ញកន្តិ វិទិត្វាន គន្ធគេហំ វិនាលយំ
ឧបេត្វា ជិនមទក្ខឹ ឧទយន្តំវ ភាករំ ។
ឯកកំ សុខមាសីនំ វីជមានំ វរិត្ថិយា
ទិស្វានេវំ វិចិន្តេសឹ នាយំ លូខោ នរាសភោ ។

---

១ ឱ. ម. មម ។ ២ ឱ. ម. តត្ថាបិ ។ ៣ ឱ. បវនេ ។ ម. វិបិនេ ។

កាលខ្ញុំដើរទៅ បានសម្គាល់ឃើញថា ភ្នែករបស់ខ្ញុំ ប្រកបដោយផល ក្នុងគ្រានោះ ខ្ញុំបានឃើញភិក្ខុកំលោះមួយរូបជាអ្នកព្យាយាម ខ្ញុំគិតថា ភិក្ខុនេះឋិតនៅក្នុងព្រៃគួររីករាយបែបនេះ ប្រកបដោយរូបជាទីត្រេកអរ ហាក់ដូចជារូបកាលនៅក្នុងវ័យក្មេង ។ យី ! ភិក្ខុត្រងោលនេះ ឃុំសង្ឃាដីអង្គុយពិនិត្យទៀបគល់ឈើ លះបង់នូវតម្រេកដែលកើតអំពីអារម្មណ៍ ។ ធម៌នេះ ជាធម៌ដ៏ល្អ ក្រែងគ្រហស្ថចាស់ទុំ បរិភោគកាមសុខតាមសប្បាយ គប្បីប្រព្រឹត្តក្នុងកាលខាងក្រោយទេឬ ។ ខ្ញុំដឹងច្បាស់ថា ព្រៃនេះស្ងាត់ ហើយចូលទៅកាន់គន្ធកុដិជាលំនៅព្រះជិនស្រី បានឃើញព្រះជិនស្រី ដូចជាព្រះអាទិត្យកំពុងរះឡើង ។ ខ្ញុំបានឃើញព្រះអង្គ គង់ជាសុខតែមួយព្រះអង្គ ដែលស្រីដ៏ប្រសើរកំពុងបក់ថ្វាយ ហើយគិត យ៉ាងនេះថា ព្រះជិនស្រីនេះ ជាបុគ្គលប្រសើរជាងជន មិនសៅហ្មងទេ ។

៨៧

អដ្ឋមំ ខេមាថេរិយាបទានំ

សា កញ្ញា កនកាភាសា   បទុមាននលោចនា
ពិម្ពោដ្ឋិ កុន្ទទស្សនា   មនោនេត្តរសាយនា ។
ហេមទោលា សុវទនា   កមលាការសុត្ថនី[១]
វេទិមជ្ឈា វរសោណី   រម្ភោរូ[២] ចារុភូសនា ។
រត្តំសកុបសម្ព្យានា[៣]   នីលមដ្ឋនិវាសនា
អតប្បនេយ្យរូបេន   សព្វាភរណមណ្ឌិតា[៤] ។
ទិស្វា តមេវំ ចិន្តេសឹ   អហោយមតិរូបិនី
ន មយានេន នេត្តេន   ទិដ្ឋបុព្វា កុទាចនំ ។
តតោ ជរាភិភូតា សា   វិវណ្ណា វិកតាននា
ភិន្នទន្តា[៥] សេតសិរា   សលាលា វទនាសុចិ ។

---

១ ឱ. វសវនា កលសាការសុត្តនី ។ ម. ភសវនា កលិកាការសុត្តនី ។ ២ ម. វេធិមជ្ឈា វសុសោណី រម្ភោរុ ។ ៣ ឱ. រត្តំសកសុសំវិតា ។ ៤ ឱ.ម. ហាសការសមន្វិតា ។ ៥ ឱ. សិនទន្តា ។ ម. ភិន្នទន្តា ។

ខេមាថេរិយាបទាន ទី ៨

នាងកញ្ញានោះ មានរស្មីដូចមាស មានមាត់និងភ្នែក ដូចត្របកផ្កាឈូក មានបបូរមាត់ក្រហម មានមុខស្រស់បស់ជាទីត្រេកអរនៃចិត្តនិងភ្នែក ។ មានដងខ្លួនល្អ មានសម្បុរដូចមាស មានមាត់ល្អ មានស្តនល្អ មានអាការដូចផ្កាឈូក មានពាក់កណ្តាលដងខ្លួនមូលក្លំ មានត្រគាកល្អ មានភ្លៅគួរជាទីត្រេកអរ មានគ្រឿងស្អិតស្អាងល្អ ។ មានសំពត់បង់លើស្នាពណ៌ក្រហម មានសំពត់សម្លៀកសាច់ម៉ដ្តទាំងមានពណ៌ខៀវ ជាកញ្ញាប្រដាប់ដោយអាភរណៈគ្រប់បែបដោយសភាពគួរមើលមិនចេះឆ្អែត ។ លុះខ្ញុំឃើញយ៉ាងនេះហើយ ទើបគិតថា ឱហ្ន៎ ស្រីនេះមានរូបល្អណាស់ តាំងពីកាលណាមក អញមិនដែលឃើញ ដោយភ្នែកនេះទេ ។ លំដាប់នោះ ស្រីនោះត្រូវជរាគ្របសង្កត់ ទៅជាមានសម្បុរប្លែក មានមាត់វៀច មានធ្មេញបាក់ មានក្បាលស្កូវព្រោងមានមាត់កខ្វក់ ប្រកបដោយទឹកមាត់ ហៀរកក្លាក់ ។

សង្ខិត្តកណ្ណា សេតក្ខី   លម្ពាសុភបយោធរា
វលីវិតតសព្វង្គី[១]   សិរាវិតតទេហិនី ។
នតង្គី[២] ទណ្ឌទុតិយា   ឧបណ្ឌុបណ្ឌុកា កិសា[៣]
បវេធមានា បតិតា   និស្សសន្តី មុហុំ មុហុំ[៤] ។
តតោ មេ អាសិ សំវេគោ   អព្ភុតោ លោមហំសនោ
ធិរត្ថុ រូបំ អសុចិ   រមន្តេ យត្ថ ពាលិសា[៥] ។
តទា មហាការុណិកោ   ទិស្វា សំវិគ្គមានសំ
ឧទគ្គចិត្តោ សុមនោ[៦]   ឥមា គាថា អភាសថ ។
អាតុរំ អសុចឹ បូតឹ   បស្ស ខេមេ សមុស្សយំ
ឧគ្ឃរន្តំ បគ្ឃរន្តំ   ពាលានំ អភិនន្ទិតំ ។
អសុភាយ ចិត្តំ ភាវេហិ   ឯកគ្គំ សុសមាហិតំ
សតិ កាយគតា ត្យត្ថុ   និព្វិទាពហុលា ភវ ។

---

១ ម. វិលិវិតថសព្វង្គី ។ ២ ម. នតង្គា ។ ៣ ឱ. ឧប្បាសុឡិកតា កិសា ។ ម. ឧប្ផាសុលិកា កិសិកា ។ ៤ ឱ. ម. មុហុំ មុហុំ ។ ៥ ម. ពាលិយា ។ ៦ ម. សុគតោ ។

មានស្ទឹកត្រចៀកខ្វារ មានភ្នែកសល្អក់ មានស្តនមិនល្អស្វិតយុរ-យារ មានអវយវៈទាំងអស់ជ្រួញជ្រីវ មានសាច់រទុះ មានរាងកាយរវាមដោយសរសៃ ។ មានខ្នងកោង មានឈើច្រត់ជាគម្រប់ពីរ មានសម្បុរលឿង ស្ទេកស្ទាំង ស្គាំងស្គម ញាប់ញ័រចំប្រប់ ដួលដេកស្រតឹក ដកដង្ហើមផ្ពឹត ៗ ។ លំដាប់នោះ ខ្ញុំមានសេចក្តីសង្វេគដ៏ចំឡែក ជាគ្រឿងព្រឺព្រួចរោមថា ថ្វីយពួកជនពាលតែងរីករាយចំពោះរូបណា រូបនោះជារបស់មិនស្អាត ។ ក្នុងកាលនោះឯង ព្រះបរមសាស្តា ប្រកបដោយមហាករុណា ឃើញខ្ញុំមានចិត្តសង្វេគ ព្រះអង្គក៏មានព្រះហឫទ័យរីករាយត្រេកអរ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះថា ម្នាលនាងខេមា ចូរនាងមើលគ្រោងកាយ ជារបស់ក្តៅ ជារបស់មិនស្អាត ជារបស់ស្អុយរលួយ ដែលហូរខ្ចុរចុះខ្ចុរចេញ ដែលមានតែពួកជនពាលទេត្រេកត្រអាល ។ នាងចូរអប់រំចិត្ត ដោយអសុភសញ្ញា ឲ្យជាចិត្តមានអារម្មណ៍មូលតែមួយ ឲ្យជាសមាធិចិត្តដ៏ល្អ ចូរនាងមានកាយគតាសតិចុះ ចូរនាងច្រើនដោយនិព្វិទានុបស្សនាចុះ ។

អដ្ឋមំ ខេមាថេរិយាបទានំ

យថា ឥទំ តថា ឯតំ　　យថា ឯតំ តថា ឥទំ
អជ្ឈត្តញ្ច ពហិទ្ធា ច　　កាយេ ឆន្ទំ វិរាជយ ។
អនិមិត្តញ្ច ភាវេហិ　　មានានុសយ បជ្ជហ[១]
តតោ មានាភិសមយា　　ឧបសន្តា ចរិស្សសិ ។

យេ រាគរត្តានុបតន្តិ សោតំ
សយំ កតំ មក្កដកោវ ជាលំ
ឯតម្បិ ឆេត្វាន បរិព្វជន្តិ
អនបេក្ខិនោ កាមសុខំ បហាយ ។

តតោ កាលិកចិត្តំ មំ　　ញត្វាន នរសារថិ
មហានិទានំ ទេសេសិ　　សុត្តន្តំ វិនយាយ មេ ។

១ ឱ. ម. មាភានុសយមុជ្ជហ ។

ខេមាថេរិយាបទាន ទី ៨

រូបនេះ យ៉ាងណា សរីរៈនៃនាងនុ៎ះ ក៏យ៉ាងនោះ សរីរៈនៃនាងនុ៎ះ យ៉ាងណា រូបនេះ ក៏យ៉ាងនោះដែរ នាងចូរបន្សាត់នូវសេចក្ដីប្រាថ្នា ក្នុងកាយទាំងខាងក្នុងនិងខាងក្រៅចេញ ។ មួយទៀត ចូរនាងអប់រំនូវអនិមិត្តសមាធិ លះបង់ចោលនូវមានានុស័យ តពីនោះ នាងនឹងបានជាបុគ្គលស្ងប់ ព្រោះយល់ច្បាស់នូវមានានុស័យ ។

ពួកជនណា ដែលត្រេកអរដោយរាគៈ រមែងធ្លាក់
ទៅកាន់ខ្សែគឺតណ្ហា ដូចជាសត្វពីងពាងដែលជាប់នឹង
បណ្ដាញ ដែលខ្លួនឯងធ្វើ លុះតែពួកជនទាំងនោះ ជា
អ្នកមិនមានអាល័យ កាត់នូវខ្សែគឺតណ្ហានុ៎ះ លះបង់នូវ
កាមសុខហើយ ទើបចេញបួសបាន ។

លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ជានរសារថី ជ្រាបច្បាស់នូវខ្ញុំថា ជាអ្នកមានចិត្តស្រួល ក៏ទ្រង់សម្ដែងនូវមហានិទានសូត្រ ដើម្បីបន្ទោបង់ (នូវកិលេស) របស់ខ្ញុំ ។

សុត្វា សុត្តន្តសេដ្ឋន្តំ បុព្វសញ្ញមនុស្សរឹ
តត្ថដ្ឋិតាវហំ សន្តី ធម្មចក្ខុំ វិសោធយឹ ។
និបតិត្វា មហេសិស្ស បាទមូលម្ហិ តាវទេ
អច្ចយំ ទេសនត្ថាយ ឥមំ វចនមព្រវឹ ។
នមោ តេ សព្វទស្សាវិ នមោ តេ ករុណាលយ[១]
នមោ តេ តិណ្ណសំសារ នមោ តេ អមតន្ទទ[២] ។
ទិដ្ឋិគហានបក្ខន្តា[៣] កាមរាគវិមោហិតា
តយា សម្មា ឧបាយេន វិនីតា វិនយេ រតា ។
អទស្សនេន វិហិតា[៤] តាទិសានំ មហេសិនំ
អនុភោន្តិ មហាទុក្ខំ សត្តា សំសារសាគរេ ។

---

១ ឱ. ករុណាសយ ។ ម. ករុណាករ ។ ២ ឱ. អមតប្បទ ។ ៣ ឱ. ទិដ្ឋិគហានបក្ខន្ទា ។ ម. ទិដ្ឋិគហានបក្ខន្ទា ។ ៤ ឱ. វិភោគា ។ ម. វិយោគា ។

លុះខ្ញុំបានស្តាប់នូវព្រះសូត្រ ដ៏ប្រសើរនោះហើយ ក៏រលឹកឃើញនូវសញ្ញាក្នុងកាលមុន ខ្ញុំឋិតនៅក្នុងទីនោះ បានជម្រះនូវធម្មចក្ខុគឺសោតាបត្តិផល ជាគុណដ៏ស្ងប់ ។ ខ្ញុំក្រាបចុះទៀបបាទមូលនៃព្រះសម្ពុទ្ធជាមហេសី ក្នុងខណៈនោះភ្លាម បានពោលពាក្យនេះ ដើម្បីសម្តែងទោសថា បពិត្រព្រះអង្គទ្រង់ឃើញនូវហេតុទាំងពួង (ខ្ញុំម្ចាស់) សូមនមស្ការចំពោះព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គទ្រង់មានករុណាជាលំនៅ (ខ្ញុំម្ចាស់) សូមនមស្ការចំពោះព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គទ្រង់មានសង្សារឆ្លងហើយ (ខ្ញុំម្ចាស់) សូមនមស្ការចំពោះព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គទ្រង់ឲ្យនូវអមតធម៌ (ខ្ញុំម្ចាស់) សូមនមស្ការចំពោះព្រះអង្គ ។ ពួកជនដែលស្ទុះទៅកាន់ព្រៃស្បាត គឺទិដ្ឋិ ដែលវង្វេងឈ្វប់ក្នុងកាមរាគ ព្រះអង្គបានទូន្មានឲ្យត្រេកអរក្នុងវិន័យ ដោយឧបាយដ៏ប្រពៃ ។ ពួកសត្វដែលឃ្លាង ចាកប្រយោជន៍ ព្រោះមិនបានជួបប្រទះ នូវព្រះមហេសី ដែលប្រាកដដូចជាព្រះអង្គទេ រមែងរងសេចក្តីទុក្ខធំ ក្នុងសាគរគឺសង្សារ ។

៩១

អដ្ឋមំ ខេមាថេរិយាបទានំ

យថាហំ លោកសរណំ   អរណំ មរណន្តគំ(1)

នាទ្ធសាមិ មធុរត្តំ(2)   ទេសេស្សាមិ(3) តមច្ចុយំ ។

មហាហិតំ វរទ្ធនំ(4)   អហិតោតិ វិសង្កិតា

នោបេសឹ រូបនិរតា   ទេសេស្សាមិ តមច្ចុយំ ។

តទា មធុរនិគ្ឃោសោ   មហាការុណិកោ ជិនោ

អវោច តិដ្ឋ ខេមេតិ   សិញ្ចន្តោ អមតេន មំ ។

តទា បណាម្ម សិរសា   កត្វា ច នំ បទក្ខិណំ

គន្ត្វា ទិស្វា នរបតឹ   ឥមំ វចនមព្រវឹ ។

អហោ សម្មា ឧបាយោ តេ   ចិន្តិតោយមរិន្ទម

វេនេស្សនកាមាយ   ជិង្ឃោ និព្វុនថោ(5) មុនិ ។

---

១ ម. អរណន្តគុំ ។ ២ ឱ. មទូរដ្ឋំ ។ ម. អទូរដ្ឋំ ។ ៣ ឱ. ទេសយាមិ ។ ៤ ឱ. មហាហិតំ តំ វរទំ ។ ម. មហាហិតំ វរទនំ ។ ៥ ម. និព្វានតោ ។

ខេមាថេរិយាបទាន ទី ៨

ក្នុងកាលណា ខ្ញុំមិនបានឃើញព្រះពុទ្ធជាទីពឹងរបស់សត្វលោក ព្រះអង្គមិនមានកង្កិលេស ដល់នូវទីបំផុតនៃមរណៈ ខ្ញុំនឹងសម្តែងទោសនោះ មានអត្ថដ៏ពីរោះ ក្នុងកាលនោះ ។ ខ្ញុំព្រះអង្គឥតមានរង្កៀស ចំពោះព្រះពុទ្ធ ព្រះអង្គមានប្រយោជន៍ធំឲ្យនូវគុណដ៏ប្រសើរថា ព្រះអង្គឥតប្រយោជន៍ ដូច្នេះឡើយ ខ្ញុំជាអ្នកត្រេកអរក្នុងរូប ទើបមិនបានចូលមកគាល់ព្រះអង្គ ខ្ញុំនឹងសូមសម្តែង នូវទោសនោះ ។ កាលនោះ ព្រះពុទ្ធជិនស្រីមានសំឡេងពីរោះ ប្រកបដោយមហាករុណា ស្រោចខ្ញុំដោយទឹកគឺអម្រឹត ហើយបានត្រាស់ថា ម្នាលនាងខេមា ចូរនាងឈប់សិន ។ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំឱនប្រណម្យដោយត្បូង ធ្វើប្រទក្សិណចំពោះព្រះអង្គហើយ ទើបដើរចេញទៅ លុះខ្ញុំឃើញព្រះនរបតីហើយ ខ្ញុំពោលពាក្យនេះថា បពិត្រព្រះអង្គទូន្មាននូវសត្រូវ ឱហ្ន៎ ! ឧបាយនេះ ព្រះអង្គទ្រង់ព្រះចិន្តាហើយ ដោយប្រពៃ បពិត្រព្រះអង្គជាអ្នកប្រាជ្ញ ការរំលត់ (កិលេស) ដែលខ្ញុំម្ចាស់ ប្រាថ្នាដើម្បីមើលនូវវត្តវេឡុវ័ន ក៏បានឃើញហើយ ។

យទិ តេ រុច្ចតេ រាជា សាសនេ តស្ស តាទិនោ
បព្ពជិស្សាមិ រូបេហំ និព្វិន្នា មុនិ ភាណិតា[១] ។

ទុតិយំ ភាណវារំ ។

អញ្ជលឹ បគ្គហេត្វាន តទាហ ស មហីបតិ
អនុជានាមិ តេ ភទ្ទេ បព្ពជ្ជា តវ សិជ្ឈតុ ។

បព្ពជិត្វា តទា ចាហំ សត្តមាសេ ឧបដ្ឋិតេ
ទីបោទយញ្ច ភេទញ្ច ទិស្វា សំវិគ្គមានសា ។

និព្វិន្នា សព្វសង្ខារេ បច្ចយាការកោវិទា
ចតុរោឃេ អតិក្កម្ម អរហត្តំ អបាបុណឹ ។

ឥទ្ធិយា[២] ច វសី អាសឹ ទិព្វាយ សោតធាតុយា
ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស វសី ចាបិ ភវាមហំ ។

---

១ ម. និព្វិន្នា មុនិ បាទិនា ។ ២ ម. ឥទ្ធីសុ ។

បពិត្រព្រះរាជា បើព្រះអង្គទ្រង់សព្វព្រះរាជហឫទ័យ ចំពោះសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ជាបុគ្គលនឹងធឹងនោះ បពិត្រព្រះអង្គជាអ្នកប្រាជ្ញ ខ្ញុំម្ចាស់ជាអ្នកនឿយណាយក្នុងរូប ដោយព្រះវាចា នឹងសូមបួសក្នុងកាលឥឡូវនេះ ។

ចប់ ភាណវារៈ ទី ២ ។

កាលនោះ ព្រះរាជា ជាម្ចាស់ផែនដី ផ្គងអញ្ជលីត្រាស់ថា ម្នាលនាងដ៏ចម្រើន ខ្ញុំអនុញ្ញាតឲ្យនាង សូមបព្វជ្ជារបស់នាងសម្រេចចុះ ។ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំបួសរួចហើយ លុះដល់ខែ ៧ ប្រាកដហើយ ខ្ញុំបានឃើញនូវការកើតឡើង និងការបែកធ្លាយនៃប្រទីប ហើយក៏មានចិត្តតក់ស្លុតរន្ធត់ ។ ខ្ញុំជាអ្នកនឿយណាយ ក្នុងសង្ខារទាំងពួង ឆ្លៀវឆ្លាសក្នុងបច្ចយាការ កន្លងផុតនូវឱឃៈទាំង ៤ ហើយបាននូវភាពនៃខ្លួនជាព្រះអរហន្ត ។ ខ្ញុំជាស្រីស្ទាត់ក្នុងឫទ្ធិផង ក្នុងទិព្វសោតធាតុផង ជាអ្នកស្ទាត់ក្នុងចេតោបរិយញ្ញាណផង ។

៩៣

អដ្ឋមំ ខេមាថេរិយាបទានំ

បុព្វេនិវាសំ ជានាមិ ទិព្វចក្ខុំ វិសោធិតំ
សព្វាសវា បរិក្ខីណា នត្ថិ ទានិ បុនព្ភវោ ។
អត្ថធម្មនិរុត្តីសុ បដិភាណេ តថេវ ច
បរិសុទ្ធំ មមំ ញាណំ ឧប្បន្នំ ពុទ្ធសាសនេ ។
កុសលាហំ វិសុទ្ធីសុ កថាវត្ថុវិសារទា
អភិធម្មនយញ្ញូ ច វសិប្បត្តាម្ហិ សាសនេ ។
តតោ តោរណវត្ថុស្មឹ រញ្ញោ កោសលសាមិនា
បុច្ឆិត្វា និបុណេ បញ្ហេ ព្យាករោន្តី យថាកថំ[១] ។
តទា ស រាជា សុគតំ ឧបសង្កម្ម បុច្ឆថ
តថេវ ពុទ្ធោ ព្យាកាសិ យថា តេ ព្យាកតា មយា ។
ជិនោ តស្មឹ គុណេ តុដ្ឋោ ឯតទគ្គេ ឋបេសិ មំ
មហាបញ្ញានមគ្គាតិ ភិក្ខុនីនំ នរុត្តមោ ។

---
១ ម. តថំ ។

ខេមាថេរិយាបទាន ទី ៨

ខ្ញុំដឹងនូវបុព្វេនិវាសៈ ទាំងទិព្វចក្ខុក៏ខ្ញុំបានជម្រះហើយ អាសវៈទាំងអស់របស់ខ្ញុំ អស់រលីងហើយ ឥឡូវនេះ ភពថ្មីទៀតមិនមានទេ ញាណរបស់ខ្ញុំ ដ៏បរិសុទ្ធ ក្នុងអត្ថ ធម៌ និរុត្តិ និងបដិភាណ កើតឡើងហើយក្នុងពុទ្ធសាសនា ។ ខ្ញុំជាស្រីវាងវៃក្នុងវិសុទ្ធិទាំងឡាយផង ក្លៀវក្លាក្នុងកថាវត្ថុទាំងឡាយផង ស្គាល់ន័យក្នុងអភិធម្មផង ដល់នូវការស្ទាត់ក្នុងសាសនាផង ។ លំដាប់នោះ ខ្ញុំដែលព្រះរាជាម្ចាស់ដែនកោសលទ្រង់សាកសួរទៀបទីក្លោងទ្វារ ក៏ដោះនូវប្រស្នាទាំងឡាយដ៏ល្អិត តាមសេចក្ដីពិត ។ គ្រានោះ ព្រះរាជានោះ ទ្រង់ចូលទៅគាល់ព្រះសុគតហើយទូលសួរ ឯព្រះពុទ្ធ ក៏ទ្រង់ដោះស្រាយ ដូចខ្ញុំបានដោះស្រាយប្រស្នាទាំងនោះដែរ ។ ព្រះជិនស្រី ព្រះអង្គជាបុគ្គលឧត្តមជាងជន ត្រេកអរចំពោះគុណនោះ ហើយតាំងខ្ញុំក្នុងទីជាឯតទគ្គៈថា ខេមាភិក្ខុនីនេះប្រសើរផុតជាងភិក្ខុនីទាំងឡាយ ដែលមានប្រាជ្ញាច្រើន ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគីវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវា ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ខេមា ភិក្ខុនី ឥមា គាថា-យោ អភាសិត្ថាតិ ។

ខេមាថេរិយាបទានំ សមត្តំ ។

នវមំ ឧប្បលវណ្ណាថេរិយាបទានំ

[១៩] ភិក្ខុនី ឧប្បលវណ្ណា ឥទ្ធិយា បារមឹ គតា
វន្ទិត្វា សត្ថុនោ បាទេ ឥមំ វចនមព្រវិ ។

កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំគាស់រំលើងចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាមេដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទឹង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្នាក់នៃព្រះពុទ្ធជាបុគ្គលប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានសម្រេចហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះខេមាភិក្ខុនី មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ខេមាថេរិយាបទាន ។

ឧប្បលវណ្ណាថេរិយាបទាន ទី ៩

[១៩] ឧប្បលវណ្ណាភិក្ខុនី ដល់នូវត្រើយនៃឫទ្ធិ បានថ្វាយបង្គំព្រះបាទាព្រះសាស្តា ហើយពោលនូវពាក្យនេះថា

៩៨

នវមំ ឧប្បលវណ្ណាថេរិយាបទានំ

និតិណ្ណា ជាតិសំសារំ បត្តាហំ អចលំ បទំ
សព្វទុក្ខំ មយា ខីណំ អារោចេមិ មហាមុនិ ។
យាវតា បរិសា អត្ថិ បសន្នា ជិនសាសនេ
យេសញ្ច[១] មេបរាធោត្ថិ ខមន្តុ ជិនសម្មុខា ។
សំសារេ សំសរន្តា មេ ខលិតំ មេ សចេ ភវេ
អារោចេមិ មហាវីរ អបរាធំ ខមស្សុ មេ[២] ។
ឥទ្ធិញ្ចាបិ និទស្សេហិ មម សាសនការិកេ
ចតស្សោ បរិសា អជ្ជ កង្ខំ ឆិន្ទាហិ យាវតា ។
ធីតា តុយ្ហំ មហាវីរ បញ្ញវន្ត ជុតិន្ធរ
ពហុញ្ច ទុក្ករំ កម្មំ កតំ មេ អតិទុក្ករំ ។

---

១ ឱ. យេសញ្ចោ ។ ២ ឱ. តំ ។

ឧប្បលវណ្ណាថេរិយាបទាន ទី ៩

បពិត្រព្រះមហាមុនី ខ្ញុំម្ចាស់ឆ្លងផុត នូវជាតិសង្សារហើយ ដល់នូវព្រះនិព្វាន ជាទីមិនកម្រើក ខ្ញុំម្ចាស់សូមក្រាបទូលនូវទុក្ខទាំងពួង របស់ខ្ញុំម្ចាស់ដែលអស់ហើយ ។ ពួកបរិស័ទទាំង-ប៉ុន្មាន ជ្រះថ្លាក្នុងសាសនានៃព្រះជិនស្រី កំហុសរបស់ខ្ញុំម្ចាស់ មានចំពោះពួកជនណា សូមពួកជននោះ អត់ទោសក្នុងទីចំពោះព្រះភក្ត្រនៃព្រះជិនស្រីឲ្យទាន ។ បពិត្រព្រះអង្គជាមហាវីរបុរស ខ្ញុំម្ចាស់កំពុងអន្ទោលទៅក្នុងសង្សារ បើខ្ញុំម្ចាស់មានសេចក្តីភ្ញាត់ភ្ញាំង ខ្ញុំម្ចាស់សូមអង្វរ សូមព្រះអង្គអត់ទោសចំពោះកំហុសនៃខ្ញុំម្ចាស់នោះ ។ ម្នាលនាងអ្នកធ្វើតាមសាសនារបស់តថាគត បើដូច្នោះ ចូរនាងសម្តែងនូវឫទ្ធិចុះ ចូរនាងញុំាងបរិសទ័ទាំង ៤ ឲ្យកាត់នូវសេចក្តីសង្ស័យទាំងប៉ុន្មាន ក្នុងថ្ងៃនេះចុះ ។ បពិត្រព្រះអង្គជាមហាវីរបុរសទ្រង់មានបញ្ញា ទ្រទ្រង់នូវសេចក្តីរុងរឿង ខ្ញុំម្ចាស់ជាធីតារបស់ព្រះអង្គ ចំណែកខាងអំពើដ៏ច្រើន ដែលគេកម្រធ្វើបាន ខ្ញុំព្រះអង្គបានធ្វើឲ្យជាអំពើ រឹតតែកម្រក្រៃលែង ។

ឧប្បលស្សេវ មេ វណ្ណោ   នាមេនុប្បលនាមិកា
សា ធីតា តេ មហាវីរ   ចាទេ វន្ទាមិ ចក្ខុមា ។
រាហុលោ ច អហញ្ចេវ-   នេកជាតិសតេ ពហូ
ឯកស្មឹ សម្ភវេ ជាតា   សមានឆន្ទចេតសា ។
និព្វត្តិ ឯកតោ ហោតិ   ជាតិយា ចាបិ ឯកតោ
បច្ឆិមេ ភវសម្បត្តេ   ឧភយោ[១] នាមសម្ភវា ។
បុត្តោ ច រាហុលោ នាម   ធីតា ឧប្បលសវ្ហយា
បស្ស វីរ មម ឥទ្ធឹ   ពលំ ទស្សេមិ សត្ថុនោ ។
មហាសមុទ្ទេ ចតុរោ   បក្ខិបិ ហត្ថចាណិយំ[២]
តេលំ ហត្ថកតញ្ចេវ[៣]   វិជ្ជោ[៤] កោមារកោ យថា ។
ឧព្វត្តយិត្វា បឋវឹ   បក្ខិបិ ហត្ថចាណិយំ[២]
ចិត្តមុញ្ជំ[៥] យថា នាម   លុញ្ចិ កោមារកោ យុវា ។

---

១ ឱ. ឧភោបិ ។ ២ ម. ហត្ថបាតិយំ ។ ៣ ឱ. វត្តិគតញ្ចេវ ។ ៤ ឱ. វេជ្ជោ ។ ៥ ឱ. ចិត្តបុញ្ចំ ។

បពិត្រព្រះអង្គជាមហាវីរបុរស ទ្រង់មានបញ្ញាចក្ខុ សម្បុររបស់ខ្ញុំម្ចាស់ដូចជាសម្បុរនៃផ្កាឧប្បល ខ្ញុំម្ចាស់មានឈ្មោះថាឧប្បលវណ្ណា ជាធីតារបស់ព្រះអង្គ សូមថ្វាយបង្គំព្រះបាទា ។ ព្រះរាហុលត្ថេរនិងខ្ញុំម្ចាស់ ធ្លាប់កើតក្នុងភពតែមួយ អស់រយនៃជាតិជាច្រើន ជាអ្នកមានចិត្តនិងឆន្ទៈស្មើគ្នា ។ ការកើតឡើងក្នុងទីជាមួយគ្នាក៏មាន ក្នុងជាតិជាមួយគ្នាក៏មាន លុះដល់បច្ឆិមភព ជនទាំងពីរនាក់កើតដោយឈ្មោះ (ផ្សេងគ្នា) ។ ព្រះរាជបុត្រ បានមកជាកុមារឈ្មោះរាហុល ខ្ញុំម្ចាស់បានមកជាធីតាឈ្មោះឧប្បលវណ្ណា បពិត្រព្រះអង្គជាវីរបុរស សូមព្រះអង្គទតឫទ្ធិនៃខ្ញុំម្ចាស់ចុះ ខ្ញុំម្ចាស់នឹងសម្តែងកម្លាំងថ្វាយព្រះសាស្តា ។ នាងឧប្បលវណ្ណា ដាក់មហាសមុទ្រទាំង៤ លើផ្ទៃបាតដៃ ហាក់ដូចកូនក្មេងលេងប្រេង ដែលតាំងនៅលើបាតដៃ ។ នាងឧប្បលវណ្ណា គ្រឹះផែនដីដាក់លើផ្ទៃបាតដៃ ដូចជាក្មេងជំទង់ ដកនូវស្មៅយាប្លង់ដ៏វិចិត្រ ។

៩៧

នវមំ ឧប្បលវណ្ណាថេរិយាបទានំ

ចក្កវាឡសមំ ចាហំ ឆទយិត្វាន មត្ថកេ
វស្សាបេត្វាន ផុសិតំ នានាវណ្ណំ បុនប្បុនំ ។
ភូមឹ ឧទុក្ខលំ កត្វា ធញ្ញំ កត្វាន សក្ខរំ
សិនេរុំ មុសលំ កត្វា មទ្ទិ កោមារិកា[១] យថា ។
ធីតាហំ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស នាមេនុប្បលសវ្ហយា
អភិញ្ញាសុ វសីភូតា តវ សាសនការិកា ។
នានាវិកុព្វនំ កត្វា ទស្សេត្វា លោកនាយកំ
នាមគោត្តំ បកាសេត្វា[២] បាទេ វន្ទាមិ ចក្ខុមា ។
ឥទ្ធិយា ច វសី ហោមិ ទិព្វាយ សោតធាតុយា
ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស វសី ហោមិ មហាមុនេ ។
បុព្វេនិវាសំ ជានាមិ ទិព្វចក្ខុំ វិសោធិតំ
សព្វាសវា បរិក្ខីណា នត្ថិ ទានិ បុនព្ភវោ ។

---

១ ឱ. បទកោមារិកា ។ ២ ឱ. ម. សំសាវេត្វា ។

ឧប្បលវណ្ណាថេរិយាបទាន ទី ៩

នាងឧប្បលវណ្ណា បាំងនូវបាតដៃស្មើចក្រវាឡ លើក្បាល ហើយញុំាំងគ្រាប់ភ្លៀង មានពណ៌ផ្សេងៗ ឲ្យធ្លាក់ចុះ ។ នាងធ្វើផែនដីជាត្បាល់ ធ្វើក្រួសជាស្រូវ ធ្វើភ្នំសិនេរុជាអង្រែ ដូចក្មេងស្រីបុកស្រូវ ។ ខ្ញុំម្ចាស់ឈ្មោះឧប្បលវណ្ណា ជាធីតា របស់ព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ជាអ្នកស្ទាត់ក្នុងអភិញ្ញាទាំងឡាយ ជាអ្នកធ្វើតាមសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធអង្គ ។ បពិត្រព្រះអង្គមានបញ្ញាចក្ខុ ខ្ញុំម្ចាស់សូមធ្វើនូវវិកុព្វនឫទ្ធិផ្សេង ៗ សម្តែងថ្វាយព្រះលោកនាយក ហើយប្រកាសនូវនាមនិងគោត្រ ទើបថ្វាយបង្គំព្រះបាទាព្រះអង្គ ។ បពិត្រព្រះមហាមុនី ខ្ញុំម្ចាស់ជាអ្នកស្ទាត់ក្នុងឫទ្ធិផង ក្នុងទិព្វសោតធាតុឫទ្ធិផង ជាអ្នកស្ទាត់ក្នុងចេតោបរិយញ្ញាណផង ។ ខ្ញុំម្ចាស់ដឹងនូវបុព្វេនិវាសៈ ទាំងទិព្វចក្ខុក៏ខ្ញុំម្ចាស់ជម្រះហើយ អាសវៈទាំងអស់ ក៏អស់រលីងហើយ ឥឡូវនេះ ភពថ្មីទៀត មិនមានទៀតទេ ។

អត្ថធម្មនិរុត្តីសុ បដិភាណេ តថេវ ច

ញាណំ មេ វិបុលំ សុទ្ធំ សភាវេន[១] មហេសិនោ ។

បរិមាណំ ជិនគ្គានំ សង្កាមន្តេន ទស្សិតំ[២]

អធិការំ ពហុ មយ្ហំ តុយ្ហត្ថាយ មហាមុនិ ។

យំ មយា បរិមំ កម្មំ កុសលំ សរ មេ[៣] មុនិ

តវត្ថាយ មហាវីរ បុញ្ញំ ឧបចិតំ មយា ។

អភព្វដ្ឋានេ វជ្ជេត្វា បរិចាចេន្តោ[៤] អនាចារំ

តវត្ថាយ មហាវីរ ចត្តំ មេ[៥] ជីវិតុត្តមំ ។

ទសកោដិសហស្សានិ អទាសិ មម ជីវិតំ

បរិចត្តា ច មេ ហោមិ តវត្ថាយ មហាមុនិ ។

---

១ ឱ. បភាវេន ។ ២ ឱ. សង្កមន្តេ និទស្សិតំ ។ ម. សង្កមន្តេន ទស្សិតំ ។ ៣ ឱ. សំសរេ ។

៤ ម. វារយន្តី ៥ ឱ. វត្តម្មេ ។

ញាណរបស់ខ្ញុំម្ចាស់ ដ៏ទូលាយស្អាតក្នុងអត្ថ ធម៌ និរុត្តិ និង បដិភាណ តាមសភាពរបស់ព្រះពុទ្ធជាមហេសី ។ បពិត្រព្រះមហាមុនី ព្រះអង្គធ្លាប់សម្តែងនូវសង្គ្រាម ចំពោះព្រះជិនស្រីដ៏ប្រសើរទាំងឡាយក្នុងកាលមុន កិច្ចការដ៏ក្រៃលែងច្រើនយ៉ាង របស់ខ្ញុំម្ចាស់ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់ព្រះអង្គ ។ បពិត្រព្រះមហាមុនី អំពើណាមានក្នុងកាលមុន ដែលខ្ញុំម្ចាស់ធ្វើហើយ សូមព្រះអង្គ រលឹកនូវអំពើជាកុសលរបស់ខ្ញុំម្ចាស់នោះ បពិត្រព្រះមហាវីរបុរស បុណ្យដែលខ្ញុំម្ចាស់ សន្សំទុកហើយ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ព្រះអង្គ ។ បពិត្រព្រះអង្គជាមហាវីរបុរស ខ្ញុំម្ចាស់វៀរ (នូវអំពើ) ក្នុងទីមិនគួរ ហើយបានទាត់ចោលនូវអនាចារ ជីវិតដ៏ឧត្តម ដែលខ្ញុំម្ចាស់លះបង់ហើយ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ព្រះអង្គ ។ បពិត្រព្រះមហាមុនី ព្រះអង្គបានប្រទានជីវិតដល់ខ្ញុំម្ចាស់ អស់ ១០ ពាន់កោដិ ទាំងខ្លួនខ្ញុំម្ចាស់ដែលខ្ញុំម្ចាស់បានលះបង់ហើយ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ព្រះអង្គ ។

៩៩

នវមំ ឧប្បលវណ្ណាថេរិយាបទានំ

តទាតិវិម្ហិតា សព្វា សិរសាវ កតញ្ជលី
អវោចេយ្យ កតំ(១) អាសិ អតុលិច្ឆិ បរក្កមា ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ នាគកញ្ញា អហំ តទា
វិមលា នាម នាមេន កញ្ញានំ សាធុសម្មតា ។
មហោរគោ មហានាគោ បសន្នោ ជិនសាសនេ
បទុមុត្តរំ មហាតេជំ និមន្តេសិ សសាវកំ ។
រតនមយញ្ច មណ្ឌបំ បល្លង្កំ រតនាមយំ
រតនវាលុកាកិណ្ណំ ឧបភោគំ រតនាមយំ ។
មគ្គញ្ច បដិយាទេសិ(២) រតនទ្ធជភូសិតំ
បច្ចុគ្គន្ត្វាន សម្ពុទ្ធំ វជ្ជន្តោ តុរិយេហិ សោ ។
បរិសាហិ ច ចតូហិ ផរតេ(៣) លោកនាយកោ
មហោរគស្ស ភវនេ និសីទិ បរមាសនេ ។

---

១ ម. កថំ ។ ២ ឱ. បដិបាទេសិ ។ ៣ ឱ. បរិសាហិ ច ចតូហិ បររេតោ ។ ម. បរិសាហិ ចតស្សាហិ បរិតោ ។

ឧប្បលវណ្ណាថេរិយាបទាន ទី ៩

គ្រានោះ បរិស័ទទាំងអស់ ស្ងប់ស្ងែងក្រៃលែង ធ្វើអញ្ជលី ដោយត្បូងពោលថា បពិត្រនាងម្ចាស់ សេចក្តីព្យាយាម មានឫទ្ធិប្រឹងមិនបាន ដែលនាងធ្វើហើយ តើដូចម្តេច ។

ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ កាលនោះខ្ញុំកើត ជាកញ្ញានៃនាគ ឈ្មោះនាងវិមលា ដែលគេសន្មតហៅថា ស្រីល្អ ជាងនាគកញ្ញាទាំងឡាយ ។ ពស់ធំឈ្មោះមហា-នាគ ជ្រះថ្លាក្នុងសាសនានៃព្រះជិនស្រី បាននិមន្តព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់មានតេជះច្រើន ព្រមទាំងសាវ័ក ។ មហានាគនោះ បានរៀបចំនូវមណ្ឌប ជាវិការៈនៃកែវផង នូវបល្ល័ង្កជាវិការៈនៃកែវផង នូវគ្រឿងឧបភោគជាវិការៈនៃ កែវ ដែលលាយដោយខ្សាច់ជាវិការៈនៃកែវផង នូវផ្លូវ ដែលស្អិតស្អាងដោយទង់ជ័យ ជាវិការៈនៃកែវផង ហើយ ប្រគំដោយតូរ្យតន្ត្រី ទទួលព្រះសម្ពុទ្ធ ។ ចំណែកខាងព្រះ លោកនាយក ដែលបរិស័ទទាំង ៤ បានហែហមហើយ ទ្រង់គង់លើអាសនៈដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំនៅនៃមហានាគ ។

អដ្ឋចាធំ ខាធនីយំ | ភោជនញ្ច[១] មហារហំ
វរំ វរញ្ច ចាជាសិ | ជាតរាជា មហាយសំ[២] ។
កុញ្ចិត្វាធ ស សម្ពុទ្ធោ | បត្តេ[៣] ជោវិត្វា យោនិសោ
អនុមោទនិយំកាសិ | ជាតកញ្ញា មហិទ្ធិកា ។
សព្វញ្ញុំ ផុល្លិតំ ជិស្វា | ជាតកញ្ញា មហាយសំ
បសន្នំ សត្ថុនោ ចិត្តំ | សុនិវន្ធញ្ច[៤] មានសំ ។
មមញ្ច ចិត្តមញ្ញាយ | ជលជុត្តមនាមកោ
តស្មឹ ខណេ មហាវីរោ | ភិក្ខុនី ឧស្សយិទ្ធិយា ។
ឥទ្ធី អនេកា ឧស្សេសិ | ភិក្ខុនី សា វិសារជា
បមោទិតា វេទជាតា | សត្ថារំ ឯតទព្រវី ។
អច្ឆសាហំ ឥមា ឥទ្ធី[៥] | សុមិតា ឥតរាយបិ
កាជំ អហោសិ សា ធីរ | ឥទ្ធិយា សុវិសារជា ។

១ ឱ. ភោជនីយំ ។ ២ ឱ. មហាយសោ ។ ៣ ម. បត្តំ ។ ៤ ឱ. ម. សុនិពន្ធញ្ច ។
៥ ឱ. ម. ឥមំ ឥទ្ធឹ ។

ស្តេចនាគបានថ្វាយនូវបាយទឹកផង នូវភោជនដែលគួរបរិភោគមានថ្លៃច្រើនផង នូវពរដ៏ប្រសើរផង ចំពោះព្រះពុទ្ធទ្រង់មានយសធំ ។ លុះព្រះសម្ពុទ្ធនោះទ្រង់សោយហើយ ទ្រង់លាងបាត្រ ហើយធ្វើអនុមោទនា ដោយឧបាយនៃប្រាជ្ញាថា ចូរនាងនាគកញ្ញា មានឫទ្ធិច្រើនចុះ ។ នាងនាគកញ្ញាបានឃើញព្រះសព្វញ្ញុពុទ្ធដែលទ្រង់ស្រស់បស់ មានយសច្រើន ចិត្តក៏ជ្រះថ្លាចំពោះព្រះសាស្តាផង ចិត្តក៏ប្រដិព័ទ្ធចំពោះព្រះសាស្តាផង ។ ក្នុងខណៈនោះ ព្រះសម្ពុទ្ធ ជាមហាវីរបុរស ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ជ្រាបច្បាស់នូវចិត្តរបស់ខ្ញុំ ទ្រង់បង្ហាញនូវភិក្ខុនីដោយឫទ្ធិ ។ ភិក្ខុនីនោះ ក្លៀវក្លា សម្តែងនូវឫទ្ធិច្រើនប្រការ ខ្ញុំក៏រីករាយ ត្រេកអរ បានពោលពាក្យនេះ ចំពោះព្រះសាស្តាថា បពិត្រព្រះអង្គជាអ្នកប្រាជ្ញ ខ្ញុំម្ចាស់បានឃើញឫទ្ធិទាំងនេះ ដែលរាប់ថាក្រៃលែងជាងឫទ្ធិឯទៀត ភិក្ខុនីនោះក្លៀវក្លាដោយឫទ្ធិខ្លាំងម៉្លេះ តើដោយប្រការដូចម្តេច ។

១០១

នវមំ ឧប្បលវណ្ណាថេរិយាបទានំ

ឱរសា មុខតោ ជាតា   ធីតា មម មហិទ្ធិកា
មមានុសាសនីការា   ឥទ្ធិយា សុវិសារទា ។
ពុទ្ធស្ស វចនំ សុត្វា   តុដ្ឋា ឯវំ អភាសហំ(១)
អហំបិ តាទិសា ហោមិ   ឥទ្ធិយា សុវិសារទា ។
បមោទិតាហំ សុមនា   បត្តឧត្តមមានសា
អនាគតម្ហិ អទ្ធានេ   ឦទិសា ហោមិ នាយក ។
មណិមយញ្ច បល្លង្កំ   មណ្ឌបញ្ច បភស្សរំ
អន្នបានេន(២) តប្បេត្វា   សសង្ឃំ លោកនាយកំ
នាគានំ បវរំ បុប្ផំ   អរុណំ នាម ឧប្បលំ
វណ្ណំ មេ ឦទិសំ ហោតុ   បូជេសឹ លោកនាយកំ ។
តេន កម្មេន សុកតេន   ចេតនាបណិធីហិ ច
ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ   តាវត្តឹសំ អគច្ឆហំ ។

---

១ ឱ. តុដ្ឋា ឯវ បត្ថេសហំ ។ ម. ឯវ មភាសហំ តទា ។ ២ ឱ. ម. មហាជនេន ។

ឧប្បលវណ្ណាថេរិយាបទាន ទី ៩

ភិក្ខុនីនេះ ជាធីតា ជាឱរសកើតអំពីមាត់របស់តថាគត ទើបជាភិក្ខុនីមានឫទ្ធិច្រើន ជាអ្នកធ្វើតាមអនុសាសនីរបស់តថាគត បានជាមានសេចក្តីក្លៀវក្លាក្រៃលែងដោយឫទ្ធិ ។

លុះខ្ញុំស្តាប់ព្រះវាចានៃព្រះពុទ្ធហើយ ក៏ត្រេកអរពោលនូវពាក្យយ៉ាងនេះថា សូមឲ្យខ្ញុំម្ចាស់ជាស្ត្រីក្លៀវក្លាក្រៃលែងដោយឫទ្ធិ ប្រាកដដូចជាភិក្ខុនីនោះ ។ បពិត្រព្រះអង្គជានាយក ខ្ញុំម្ចាស់មានចិត្តអរសប្បាយ រីករាយ មានចិត្តខ្ពង់-ខ្ពស់ សូមឲ្យបានដូចភិក្ខុនីនេះ ក្នុងកាលអនាគត ពុំខាន ។ (ខ្ញុំបានថ្វាយ) នូវបល្ល័ង្កជាវិការៈនៃកែវមណីផង នូវមណ្ឌបដ៏ភ្លឺផ្លេកផង ហើយញ៉ាំងព្រះពុទ្ធជាលោកនាយក ព្រមទាំងព្រះសង្ឃឲ្យឆាន់ឆ្អែតស្កប់ស្កល់ ដោយបាយនិងទឹក ។ ខ្ញុំបូជាផ្កាឧប្បលឈ្មោះអរុណា ជាផ្កាដ៏ប្រសើរ របស់ពួកនាគចំពោះព្រះពុទ្ធ ជាលោកនាយក ហើយសូមឲ្យពណ៌សម្បុររបស់ខ្ញុំដូចផ្កានេះ ។ ដោយអំពើ ដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង ដោយការតម្កល់ទុក នូវចេតនានោះផង ខ្ញុំលះបង់រាងកាយជារបស់មនុស្សហើយ ក៏បានទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ។

តតោ ចុតាហំ មនុជេ ឧបបន្នា សយម្ភុនោ
ឧប្បលេហិ បដិច្ឆន្នំ បិណ្ឌបាតមទាសហំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ វិបស្សី នាម នាយកោ
ឧប្បជ្ជិ ចារុនយនោ[១] សព្វធម្មេសុ ចក្ខុមា ។
សេដ្ឋិធីតា តទា ហុត្វា ពារាណសិបុរុត្តមេ
និមន្តេត្វាន សម្ពុទ្ធំ សសង្ឃំ លោកនាយកំ ។
មហាទានំ ទទិត្វាន ឧប្បលេហិ វិនាយកំ
បូជយិត្វា ច តថេហោរ[២] វណ្ណសោភំ អបត្ថយឹ ។
ឥមម្ហិ ភទ្ទកេ កប្បេ ព្រហ្មពន្ធុ មហាយសោ
កស្សបោ នាម នាមេន ឧប្បជ្ជិ វទតំ វរោ ។
ឧបដ្ឋាកោ មហេសិស្ស តទា អាសិ នរិស្សរោ
កាសិរាជា កិកី នាម ពារាណសិបុរុត្តមេ ។

---

១ ម. បារុទស្សនា ។ ២ ម. ចេតសាវ ។

លុះខ្ញុំច្យុតចាកឋានតាវត្តិង្សនោះហើយ ក៏មកកើតក្នុងឋានមនុស្ស បានថ្វាយបិណ្ឌបាតដែលបិទបាំងដោយផ្កាឧប្បលទាំងឡាយ ចំពោះព្រះពុទ្ធជាសយម្ភូ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រះពុទ្ធជានាយកព្រះនាមវិបស្សី មានព្រះនេត្រដ៏ភ្លឺថ្លា មានបញ្ញាចក្ខុក្នុងធម៌ទាំងពួង ទ្រង់កើតឡើង ។ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំបានកើតជាសេដ្ឋីធីតា ក្នុងបុរីដ៏ឧត្តមឈ្មោះពារាណសី បាននិមន្តព្រះសម្ពុទ្ធជាលោកនាយក ព្រមទាំងព្រះសង្ឃ ខ្ញុំថ្វាយមហាទាន បូជាព្រះពុទ្ធជានាយក ដោយផ្កាឧប្បលទាំងឡាយ ហើយប្រាថ្នាឲ្យមានពណ៌សម្បុរល្អដូចផ្កាឧប្បលទាំងនោះ ។ ក្នុងភទ្ទកប្បនេះ ព្រះពុទ្ធព្រះនាមកស្សបៈ មានផៅពង្សដ៏ប្រសើរ មានយសច្រើន ប្រសើរជាងពួកជនអ្នកពោល ទ្រង់កើតឡើង ។ គ្រានោះ ព្រះរាជាដែនកាសី ព្រះនាមកិកី ជាឥស្សរៈលើប្រជាជន ក្នុងពារាណសីបុរីដ៏ប្រសើរ បានជាឧបដ្ឋាកនៃព្រះពុទ្ធជាមហេសី ។

១០៣

នវមំ ឧប្បលវណ្ណាថេរិយាបទានំ

តស្សាសិំ ទុតិយា ធីតា សមណីគុត្តសវ្ហយា[១]
ធម្មំ សុត្វា ជិនគ្គស្ស បព្វជ្ជំ សមរោចយិំ ។
អនុជានិ ន នោ តាតោ អគារេវ តទា មយំ
វីសំ វស្សសហស្សានិ វិចរិម្ហ អតន្ទិតា ។
កោមារិព្រហ្មចរិយំ រាជកញ្ញា សុខេធិតា
ពុទ្ធោបដ្ឋាននិរតា មុទិតា សត្ត ធីតរោ ។
សមណី សមណគុត្តា ច ភិក្ខុនី ភិក្ខុទាសិកា[២]
ធម្មា ចេវ សុធម្មា ច សត្តមី សង្ឃទាសិកា[៣] ។
អហំ ខេមា ច សប្បញ្ញា បដាចារា ច កុណ្ឌលា
កិសាគោតមី ធម្មទិន្នា វិសាខា ហោតិ សត្តមី ។
តេហិ កម្មេហិ សុកតេហិ ចេតនាបណិធីហិ ច
ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ តាវត្តឹសំ អគញ្ឆហំ ។

---

១ ឱ. ម. សមគុត្តសវ្ហយា ។ ២ ឱ. ភិក្ខទាយិកា ។ ម. ភិក្ខុទាយិកា ។ ៣ ឱ. ម. សង្ឃទាយិកា ។

ឧប្បលវណ្ណាថេរិយាបទាន ទី ៩

ខ្ញុំជាធីតាទីពីរ របស់ព្រះរាជាអង្គនោះ ឈ្មោះនាងសមណីគុត្តា បានស្តាប់ធម៌របស់ព្រះពុទ្ធជិនស្រី ជាបុគ្គលប្រសើរ ហើយពេញចិត្តនឹងបព្វជ្ជា ។ ក្នុងគ្រានោះ ព្រះវររាជបិតារបស់យើងទ្រង់មិនអនុញ្ញាត យើងក៏មិនខ្ជិលច្រអូសប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈសម្រាប់កុមារី អស់ ២០ ពាន់ឆ្នាំ នៅក្នុងផ្ទះ ជាព្រះរាជកញ្ញាឋិតនៅក្នុងសេចក្តីសុខ ត្រេកអររីករាយក្នុងការបម្រើព្រះពុទ្ធ ជាព្រះរាជធីតា ៧ អង្គ គឺ នាងសមណី ១ សមណាគុត្តា ១ ភិក្ខុនី ១ ភិក្ខុទាសិកា ១ ធម្មា ១ សុធម្មា ១ សង្ឃទាសិកា ជាគម្រប់ប្រាំពីរ ។ (ក្នុងពុទ្ធុប្បាទព្រះសមណគោតមនេះ ធីតាទាំងនោះ បានមកជា) ខ្ញុំ ១ នាងខេមា មានប្រាជ្ញា ១ បដាចារា ១ កុណ្ឌលកេសី ១ កិសាគោតមី ១ ធម្មទិន្នា ១ វិសាខាជាគម្រប់ប្រាំពីរ ។ ដោយអំពើដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង ដោយការតម្កល់ចេតនានោះផង ខ្ញុំលះបង់រាងកាយជារបស់មនុស្សហើយ បានទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ។

តតោ ចុតា មនុស្សេសុ ឧបបន្នា មហាកុលេ
បីតមដ្ឋវរំ ទុស្សំ អទំ អរហតោ អហំ ។
តតោ ចុតា អរិដ្ឋបុរេ ជាតា វិប្បកុលេ អហំ
ធីតា តិរិដិវច្ឆស្ស(១) ឧម្មាទន្តី មនោហរា ។
តតោ ចុតា ជនបទេ កុលេ អញ្ញតរេ អហំ
បសុតា ជាតិធីតម្ហិ សាលី គោបេមហទ្ធនា ។
ទិស្វា បច្ចេកសម្ពុទ្ធំ បញ្ចលាជសតានហំ
ទត្វា បទុមឆន្នានិ បញ្ច បុត្តសតានិបិ(២) ។
បត្ថយឹ តេសុ បុត្តេសុ(៣) មធុំ ទត្វា សយម្ភុនោ
តតោ ចុតា អរញ្ញេហំ អជាយឹ បទុមោទរេ ។
កាសិរញ្ញោ មហេសីហំ ហុត្វា សក្កតបូជិតា
អជនឹ រាជបុត្តានំ អនូន សតបញ្ចកំ ។

---

១ ឱ. តិរីដវច្ឆស្ស ។ ២ ឱ. បុត្តសតានហំ ។ ម. បុត្តសតានិហំ ។ ៣ ឱ. តេសុ បត្តេ-សុ ។ ម. តេបិ បត្តេសុំ ។

លុះច្យុតចាកឋានតាវត្តិង្សនោះហើយ ក៏មកកើតក្នុងមនុស្ស ត្រកូលធំ បានថ្វាយនូវសំពត់សាច់ម៉ដ្ឋមានពណ៌លឿងដល់ ព្រះអរហន្ត ។ លុះខ្ញុំច្យុតចាកអត្តភាពនោះហើយ មកកើត ក្នុងអរិដ្ឋបុរី ក្នុងត្រកូលព្រាហ្មណ៍ ជាធីតានៃតិរិដិវច្ឆសេដ្ឋី ឈ្មោះនាងឧម្មាទន្តី ជាទីពេញចិត្ត (របស់ជន) ។ លុះខ្ញុំ ច្យុតចាកអត្តភាពនោះហើយ មកកើតក្នុងជនបទ ក្នុងត្រកូល មួយ ជាអ្នកខ្វល់ខ្វាយ មិនជាអ្នកស្កកស្កម្ភណាស់ណាទេ ។ គ្រានោះ ខ្ញុំថែរក្សានូវស្រូវសាលី ខ្ញុំបានឃើញព្រះបច្ចេក-សម្ពុទ្ធ ហើយថ្វាយលាជប្រាំរយកន្ទោង ដែលគ្របដោយ ផ្កាឈូក ហើយប្រាថ្នានូវកូនប្រាំរយរូប ខ្ញុំថ្វាយទឹកឃ្មុំ ដល់ព្រះពុទ្ធជាសយម្ភូ ព្រោះតែកូនទាំងនោះ លុះច្យុតចាក អត្តភាពនោះហើយ បានមកកើតក្នុងត្របកផ្កាឈូក នៅ ក្នុងព្រៃ ។ ខ្ញុំបានជាមហេសីរបស់ស្តេចដែនកាសី ដែលគេ ធ្វើសក្ការបូជា បានបង្កើតព្រះរាជបុត្រចំនួនប្រាំរយឥតខ្វះ ។

នវមំ ឧប្បលវណ្ណាថេរិយាបទានំ

យថា តេ យោព្វនប្បត្តា　　កីឡន្តា ជលកីឡិតំ
ទិស្វាន ឱបត្តបទុមំ　　អាសុំ បច្ចេកនាយកា ។
សាហំ តេហិ វិនាភូតា　　សុតវរេហិ[១] សោកិនី
ចុតា ឥសិគិលិបស្សេ　　គាមកម្ហិ អជាយិហំ ។
យថា ពុទ្ធាសុតមតិ　　សុតានំ អត្តនោបិ ច
យាគុំ អាទាយ គច្ឆន្តិ　　អជ្ជ បច្ចេកនាយកោ ។
ភិក្ខាយ គាមំ គច្ឆន្តេ　　ទិស្វា បុត្តេ អនុស្សរឹ
ខីវណាភ វិនិក្កញ្ញិ　　តថា មេ បុត្តបេមសា ។
តតោ តេសំ អហំ យាគុំ　　បសន្នា សេហិ ចាណិភិ
តតោ ចុតាហំ តិទសំ　　នន្ទនំ ឧបបជ្ជហំ ។

---
១ ឱ. សុតវីរេហិ ។ ម. សុតវិនាភិ ។

ឧប្បលវណ្ណាថេរិយាបទាន ទី ៩

កាលណា ព្រះរាជបុត្រទាំងនោះ ដល់នូវវ័យចម្រើនឡើង កំពុងលេងល្បែងក្នុងទឹក បានឃើញស្លឹកនិងផ្កាឈូកសំយុង ចុះ (មានចិត្តនឿយណាយក្នុងសង្សារ ក៏ចេញបួស) បានជាព្រះបច្ចេកពុទ្ធ ជានាយក ក្នុងកាលនោះ ។ ខ្ញុំនោះជាអ្នកព្រាត់ប្រាសចាករាជបុត្រដ៏ប្រសើរទាំងនោះ ក៏មានសេចក្ដីសោកស្ដាយ លុះច្យុត (ចាកអត្តភាពនោះហើយ) បានមកកើតក្នុងស្រុកតូចមួយ ទៀបភ្នំឥសិគិលិ ។ កាលណាខ្ញុំមានចិត្តភ្ញាក់នឹកដល់កូន ដែលជាព្រះបច្ចេកពុទ្ធ ក៏នាំយកបបរដើរទៅដើម្បីកូនទាំងឡាយផង ដើម្បីខ្លួនផង ខ្ញុំបានឃើញព្រះបច្ចេកពុទ្ធជានាយក ៨ ព្រះអង្គ ដែលកំពុងដើរទៅកាន់ស្រុក ដើម្បីភិក្ខា ក៏នឹករលឹកកូនទាំងឡាយ កាលនោះ ទឹកនៃទឹកដោះរបស់ខ្ញុំក៏ខ្លួរចេញ ព្រោះសេចក្ដីស្រឡាញ់ចំពោះកូន ។ លំដាប់នោះ ខ្ញុំជ្រះថ្លាបានប្រគេនបបរដល់ព្រះបច្ចេកពុទ្ធទាំងនោះ ដោយដៃរបស់ខ្លួន លុះច្យុតចាកអត្តភាពនោះ ក៏បានទៅកើតឯឧទ្យាន ឈ្មោះនន្ទនៈ ក្នុងឋានត្រៃត្រិង្ស ។

អនុភោត្វា សុខទុក្ខំ សំសរិត្វា ភវាភវេ
តវត្ថាយ មហាវីរ បរិច្ចត្តញ្ច ជីវិតំ ។
ឯវំ ពហុវិធំ ទុក្ខំ សម្បត្តី ច ពហុវិធា[១]
បច្ឆិមេ ភវសម្បត្តេ ជាតា សាវត្ថិយំ បុរេ ។
មហាធនេ សេដ្ឋិកុលេ សុខិតេ សជ្ជិតេ តថា
នានារតនបជ្ជោតេ សព្វកាមសមិទ្ធនេ ។
សក្កតបូជិតា ចេវ មានិតាបចិតា តថា
រូបសិរី អនុប្បត្តា កុលេសុ អតិសក្កតា ។
អតីវ បត្ថិតា ចាសឹ រូបភោគសិរីហិ ច
បត្ថិតា សេដ្ឋិបុត្តេហិ អនេកេហិ សតេហិ ច ។
អគារំ បជហិត្វាន បព្វជឹ អនគារិយំ
អឌ្ឍមាសេ អសម្បត្តេ ចតុស្សច្ចំ អបាបុណឹ ។
ឥទ្ធិយា អភិនិម្មិត្វា ចតុរស្សំ រថំ អហំ
ពុទ្ធស្ស បាទេ អវន្ទឹ[២] លោកនាថសិរិមតោ[៣] ។

---

១ ម. សម្បត្តិញ្ច ពហុវិធំ ។ ២ ឱ. វន្ទិស្សំ ។ ៣ ម. លោកនាថស្ស តាទិនោ ។

បពិត្រព្រះអង្គ ជាមហាវីរបុរស ខ្ញុំម្ចាស់បានទទួលសុខទុក្ខ អន្ទោលទៅក្នុងភពតូចភពធំ ទាំងជីវិតក៏ខ្ញុំលះបង់ ដើម្បីប្រ-យោជន៍នៃព្រះអង្គ ។ សេចក្ដីទុក្ខផ្សេងៗ ជាច្រើនយ៉ាងក្ដី សម្បត្តិផ្សេងៗ ជាច្រើនក្ដី (របស់ខ្ញុំ) រមែងមានយ៉ាងនេះឯង លុះដល់បច្ឆិមភព ខ្ញុំមកកើតក្នុងសាវត្ថីបុរី ។ ខ្ញុំកើតក្នុងត្រកូលនៃសេដ្ឋីមានទ្រព្យច្រើន ដល់នូវសេចក្ដីសុខ ជាត្រកូលចាត់ចែងល្អហើយ រុងរឿងដោយរតនវត្ថុផ្សេងៗ សម្រេចសេចក្ដីប្រាថ្នាគ្រប់យ៉ាង ។ ខ្ញុំត្រូវគេធ្វើសក្ការបូជាផង រាប់អានកោតក្រែងដូច្នោះផង ដល់នូវរូបសិរី ត្រូវគេធ្វើសក្ការៈក្រៃលែងក្នុងត្រកូលទាំងឡាយ ។ ខ្ញុំជាស្ត្រីដែលពួកជនអ្នកមានសិរីដោយរូបនិងភោគៈប្រាថ្នាលើសលុបផង ដែលពួកកូនសេដ្ឋីជាច្រើនរយនាក់ប្រាថ្នាហើយផង ។ ខ្ញុំលះបង់នូវផ្ទះហើយចូលទៅកាន់ផ្នួស កាលមិនទាន់ដល់កន្លះខែនៅឡើយ ក៏បានលុះនូវសច្ចៈ ៤ ។ ខ្ញុំនិម្មិតនូវរថមានជ្រុង ៤ ដោយឫទ្ធិហើយថ្វាយបង្គំ នូវព្រះបាទានៃព្រះពុទ្ធ ព្រះអង្គជាទីពឹងដ៏មានសិរី របស់សត្វលោក ។

១០៧

នវមំ ឧប្បលវណ្ណាថេរិយាបទានំ

សុបុប្ផិតគ្គំ ឧបគម្ម បាទបំ(១)
ឯកា តុវំ តិដ្ឋសិ សាលមូលេ
ន ចាបិ តុយ្ហំ ទុតិយត្ថិ កោចិ(២)
ពាលេ ន ត្វំ ភាយសិ ធុត្តកានំ ។
សតំ សហស្សានិបិ ធុត្តកានំ(៣)
សមាគតា ឯទិសកា(៤) ភវេយ្យុំ
លោមំ ន ឥញ្ជេ នបិ សម្បវេធេ(៥)
កឹ មេ តុវំ មារ ករិស្សសេកោ(៦) ។

ឯសា អន្តរធាយាមិ កុច្ឆឹ វា បវិសាមិ តេ
ភមុកន្តរិកាយម្បិ តិដ្ឋន្តឹ មំ ន ទក្ខសិ ។
ចិត្តម្ហិ វសីភូតាហំ(៧) ឥទ្ធិបាទា សុភាវិតា
សព្វពន្ធនមុត្តាម្ហិ ន តំ ភាយាមិ អាវុសោ ។

---

១ ឱ. ម. ភិក្ខុនី ។ ២ ឱ. ម. ន ចត្ថិ តេ ទុតិយា វណ្ណធាតុ ។ ៣ ឱ. សតំ សហស្សានម្បិ ធុត្តាកានំ ។ ម. សតំ សហស្សានិបិ ធុត្តកានិ ។ ៤ ម. តាទិសកា ។ ៥ ឱ. ម. លោមំ ន ឥញ្ជាមិ ន សន្តសាមិ ។ ៦ ឱ. មារំ ន ភាយាមិ តំ ឯកាសី ។ ម. ន មារំ ភាយាមិ តមេកិកាបិ ។ ៧ ឱ. ចិត្តស្មឹ វសិភូតស្មឹ ។ ម. ចិត្តស្មឹ វសិភូតាម្ហិ ។

ឧប្បលវណ្ណាថេរិយាបទាន ទី ៩

(មារពោលថា) នាងអាស្រ័យនូវដើមឈើដែល មានចុងរីកផ្កាស្គុះស្គាយ ឋិតនៅទៀបគល់វាំងតែម្នាក់ ឯង ទាំងអ្នកណាមួយ ជាគម្រប់ពីរនឹងនាង ក៏មិនមាន តើនាងមិនខ្លាចពួកជនពាល ឬពួកអ្នកលេងទេឬ ។ (ខ្ញុំឆ្លើយថា) ពួកជនអ្នកលេង ចំនួនមួយរយក្តី មួយ ពាន់ក្តី ដែលប្រាកដដូច្នោះ មកក្នុងទីនេះ យើងក៏ ឥតព្រឺរោម ឥតញាប់ញ័រ ម្នាលមារ អ្នកជាបុគ្គល ម្នាក់ឯង តើនឹងធ្វើម្តេចដល់យើង ។

យើងនុ៎ះ អាចបំបាត់ខ្លួនក៏បាន ចូលទៅក្នុងពោះអ្នកឯងក៏ បាន កាលយើងឋិតនៅត្រង់ប្រជុំចិញ្ចើម ក៏អ្នកមើលមិន ឃើញ ។ យើងជាស្រ្តីស្ទាត់ក្នុងផ្លូវចិត្ត ទាំងឥទ្ធិបាទទាំង-ឡាយ យើងក៏បានចម្រើនល្អហើយ យើងជាស្រ្តីរួចចាកចំ-ណងទាំងអស់ហើយ នៃអាវុសោ យើងមិនខ្លាចអ្នកទេ ។

សត្តិសូលូបមា កាមា ខន្ធាបិ(១) អធិកុណ្ឌកា(២)
យត្ថ(៣) កាមរតី ព្រូសិ អរតិទានិ សា មម ។

សព្វត្ថ វិហតា នន្ទិ តមោក្ខន្ធា បទាលិតា
ឯវំ ជានាហិ បាបិម និហតោ ត្វមសិ អន្តក ។

ជិនោ តស្មឹ(៤) គុណេ តុដ្ឋោ ឯតទគ្គេ ឋបេសិ មំ
សេដ្ឋា(៥) ឥទ្ធិមតីនន្តិ បរិសាសុ វិនាយកោ ។

បរិចិណ្ណោ មយា សត្ថា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ
ឱហិតោ គរុកោ ភារោ ភវនេត្តិ សមូហតា ។

យស្សត្ថាយ បព្វជិតា អគារស្មា អនគារិយំ
សោ មេ អត្ថោ អនុប្បត្តោ សព្វសំយោជនក្ខយោ ។

---

១ ម. ខន្ធាសំ ។ ២ ឱ.ម. អធិកុដ្ដនា ។ ៣ ឱ.ម. យំ ត្វំ ។ ៤ ឱ.ម. តម្ហិ ។ ៥ ម. អគ្គា ។

អ្នកពោលនូវសេចក្ដីត្រេកអរក្នុងកាម ចំពោះគំនរកាមណា គំនរកាមនោះ ឧបមាដូចមុខលំពែង ដ៏មុតក្រៃលែង តឡូវនេះ យើងមិនមានសេចក្ដីត្រេកអរ ក្នុងកាមនោះទៀតទេ ។ សេចក្ដីរីករាយ ក្នុងអារម្មណ៍ទាំងអស់ យើងបានកម្ចាត់បង់ហើយ ទាំងគំនរនៃសេចក្ដីងងឹត យើងក៏ទម្លាយចេញហើយ ម្នាលមារមានចិត្តបាប អ្នកចូរដឹងយ៉ាងនេះចុះ ខ្លួនអ្នកត្រូវយើងកម្ចាត់បានហើយ ។ ព្រះជិនស្រីជានាយក ត្រេកអរចំពោះគុណនោះ តាំងខ្ញុំក្នុងទីជាឯតទគ្គៈ ក្នុងបរិស័ទទាំងឡាយថា នាងឧប្បលវណ្ណា ជាស្រីប្រសើរបំផុតជាងភិក្ខុនីដែលមានឫទ្ធិទាំងឡាយ ។ ព្រះសាស្ដាខ្ញុំបានប្រព្រឹត្តតាមហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានធ្វើហើយ ភារៈដ៏ធ្ងន់ ខ្ញុំក៏ទម្លាក់ចេញហើយ តណ្ហាជាគ្រឿងនាំសត្វទៅកាន់ភព ខ្ញុំបានគាស់រំលើងចេញហើយ ។ ខ្ញុំចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្នួស ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់គុណវិសេសណាប្រយោជន៍ គឺគុណវិសេសនោះឯង ជាគ្រឿងអស់ទៅនៃសំយោជនៈទាំងអស់ ខ្ញុំក៏បានដល់ជាលំដាប់ហើយ ។

១០៩

នវមំ ឧប្បលវណ្ណាថេរិយាបទានំ

ចីវរំ បិណ្ឌបាតញ្ច បច្ចយំ សយនាសនំ
ខណេន ឧបនាមេន្តិ សហស្សានិ សមន្តតោ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគីវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវា ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឧប្បលវណ្ណា ភិក្ខុនី ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឧប្បលវណ្ណាថេរិយាបទានំ សមត្តំ ។

ឧប្បលវណ្ណាថេរិយាបទាន ទី ៩

ចំនួនពាន់នៃពួកជនដោយជុំវិញ រមែងបង្អោនមកនូវបច្ច័យ គឺចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ ដោយកាលភ្វាម ៗ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំគាស់រំលើងហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាមេដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទីង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយក្នុងសម្នាក់ព្រះពុទ្ធជាបុគ្គលប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឧប្បលវណ្ណាភិក្ខុនី មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឧប្បលវណ្ណាថេរិយាបទាន ។

ទសមំ បដាចារាថេរិយាបទានំ

[២០] បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ　　សព្វធម្មាន បារគូ
ឥតោ សតសហស្សម្ហិ　　កប្បេ ឧប្បជ្ជិ នាយកោ ។
តទាហំ ហំសវតិយំ　　ជាតា សេដ្ឋិកុលេ អហុ
នានារតនបជ្ជោតេ　　មហាសុខសមប្បិតា ។
ឧបេត្វា តំ មហាវីរំ　　អស្សោសឹ ធម្មទេសនំ
តតោ ជាតប្បសាទាហំ　　ឧបេសឹ សរណំ ជិនំ ។
តតោ វិនយធារីនំ　　អគ្គំ វណ្ណេសិ នាយកោ
ភិក្ខុនឹ លជ្ជិនឹ តាទឹ　　កប្បាកប្បវិសារទំ ។
តទា មុទិតចិត្តាហំ　　តំ ឋានំ អភិកង្ខិនី
និមន្តេត្វា ទសពលំ　　សសង្ឃំ លោកនាយកំ ។
ភោជយិត្វាន សត្តាហំ　　ទទិត្វា បត្តចីវរំ[១]
និបច្ច សិរសា បាទេ　　ឥមំ វចនមព្រវឹ ។

១ ឱ. ទទិត្វា ច តិចីវរំ ។ ម. ទទិត្វាវ តិចីវរំ ។

បដាចារាថេរិយាបទាន ទី ១០

[២០] *ព្រះជិនស្រីព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ព្រះអង្គដល់នូវត្រើយនៃធម៌ទាំងពួង ជានាយក ទ្រង់កើតឡើងក្នុងកប្បទីមួយសែនអំពីកប្បនេះ ។ ក្នុងគ្រានោះ ខ្ញុំកើតក្នុងត្រកូលសេដ្ឋី ក្នុងនគរហង្សវតី រុងរឿងដោយរតនៈផ្សេង ៗ ជាស្រីឆ្អែតស្កប់ស្កល់ដោយសេចក្ដីសុខច្រើនយ៉ាង ។ ខ្ញុំបានចូលទៅគាល់ព្រះអង្គ ជាមហាវីរបុរសនោះ បានស្ដាប់ធម្មទេសនា លំដាប់នោះ ខ្ញុំកើតសេចក្ដីជ្រះថ្លា ហើយដល់នូវព្រះជិនស្រីជាទីពឹង ។ លំដាប់នោះ ព្រះពុទ្ធជានាយក ទ្រង់សរសើរភិក្ខុនីជាអ្នកអៀនខ្មាស មានចិត្តនឹងធឹង ក្លៀវក្លាក្នុងហេតុគួរនិងមិនគួរ ជាភិក្ខុនីខ្ពង់ខ្ពស់ជាងភិក្ខុនីទាំងឡាយ អ្នកទ្រទ្រង់នូវវិន័យ ។ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមានចិត្តរីករាយ ប៉ុនប៉ង់ចំពោះតំណែងនោះ ហើយនិមន្តព្រះទសពល ជាលោកនាយក ព្រមទាំងព្រះសង្ឃ ឲ្យឆាន់អស់ ៧ ថ្ងៃ ហើយបានថ្វាយបាត្រនិងចីវរ ក្រាបទៀបព្រះបាទាដោយត្បូង ហើយពោលពាក្យនេះថា*

១១១

ទសមំ បដាចារាថេរិយាបទានំ

យា តយា វណ្ណិតា ធីរ ឥតោ អដ្ឋមកេ មុនិ[១]
តាទិសាហំ ភវិស្សាមិ យទិ សិជ្ឈតិ នាយក ។
តទា អវោច មំ សត្ថា ភទ្ទេ មា ភាយិ អស្សស
អនាគតម្ហិ អទ្ធានេ លច្ឆសេតំ មនោរថំ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ ឱក្កាកកុលសម្ភវោ
គោតមោ នាម នាមេន សត្ថា លោកេ ភវិស្សតិ ។
តស្ស ធម្មេសុ ទាយាទា ឱរសា ធម្មនិម្មិតា
បដាចារាតិ នាមេន ហេស្សតិ សត្ថុសាវិកា ។
តទាហំ មុទិតា ហុត្វា យាវជីវំ តទា ជិនំ
មេត្តចិត្តា បរិចរឹ សសង្ឃំ លោកនាយកំ ។
តេន កម្មេន សុកតេន ចេតនាបណិធីហិ ច
ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ តាវត្តឹសំ អគញ្ឆហំ ។

---

១ ឱ. ទិនេ ។

បដាចារាថេរិយាបទាន ទី ១០

បពិត្រព្រះមុនីជាធីរបុរស ភិក្ខុនីណា ដែលព្រះអង្គសរសើរហើយ បពិត្រព្រះអង្គជានាយក ខ្ញុំម្ចាស់សូមឲ្យបានដូចភិក្ខុនីនោះ ក្នុងកប្បទី ៨ អំពីកប្បនេះ បើសេចក្ដីប្រាថ្នា នឹងសម្រេច ។ ក្នុងកាលនោះ ព្រះសាស្ដាបានត្រាស់នឹងខ្ញុំថា ម្នាលនាងដ៏ចម្រើន នាងកុំខ្លាច ចូរនាងត្រេកអរចុះ ក្នុងកាលអនាគត នាងនឹងបានតំណែងនុ៎ះដូចចិត្តប្រាថ្នា ។ ព្រះសាស្ដាព្រះនាមគោតម ទ្រង់សម្ភពក្នុងត្រកូលក្សត្រឱក្កាកៈ នឹងមានក្នុងលោក ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ។ នាងនឹងបានជាផៅពង្សក្នុងធម៌ទាំងឡាយ នៃព្រះសាស្ដាអង្គនោះ ជាឱរសជាធម្មនិម្មិត មានឈ្មោះថានាងបដាចារា ជាសាវិការបស់ព្រះសាស្ដា ។ ក្នុងគ្រានោះ ខ្ញុំមានចិត្តរីករាយ មានមេត្តាចិត្តបម្រើព្រះជិនស្រី ជាលោកនាយក ព្រមទាំងព្រះសង្ឃ ដរាបអស់ជីវិត ។ ដោយអំពើដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង ដោយការតម្កល់ទុកនូវចេតនានោះផង លុះខ្ញុំលះបង់រាងកាយជារបស់មនុស្សហើយ បានទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ។

ឥមម្ហិ ភទ្ទកេ កប្បេ ព្រហ្មពន្ធុ មហាយសោ
កស្សបោ នាម នាមេន ឧប្បជ្ជិ វទតំ វរោ ។
ឧបដ្ឋាកោ មហេសិស្ស តទា អាសិ នរិស្សរោ
កាសិរាជា កិកី នាម ពារាណសិបុរុត្តមេ ។
តស្សាសិំ តតិយា ធីតា ភិក្ខុនី ឥតិ វិស្សុតា
ធម្មំ សុត្វា ជិនគ្គស្ស បព្វជ្ជំ សមរោចយឹ ។
អនុជានិ ន នោ តាតោ អគារេវ តទា មយំ
វីសំ វស្សសហស្សានិ វិចរិម្ហ អតន្ទិតា[១] ។
កោមារិព្រហ្មចរិយំ រាជកញ្ញា សុខេធិតា
ពុទ្ធោបដ្ឋាននិរតា មុទិតា សត្ត ធីតរោ ។
សមណី សមណគុត្តា ច ភិក្ខុនី ភិក្ខុទាសិកា[២]
ធម្មា ចេវ សុធម្មា ច សត្តមី សង្ឃទាសិកា[៣] ។
អហំ ឧប្បលវណ្ណា ច ខេមា ភទ្ទា ច ភិក្ខុនី
កិសាគោតមី ធម្មទិន្នា វិសាខា ហោតិ សត្តមី ។

---

១ ម. អតន្ទិកា ។ ២ ឱ. ភិក្ខទាយិកា ។ ម. ភិក្ខុទាយិកា ។ ៣ ឱ. ម. សង្ឃទាយិកា ។

ព្រះពុទ្ធព្រះនាមកស្សបៈ មានផៅពង្សដ៏ប្រសើរ មានយសធំ ប្រសើរជាងពួកជនអ្នកពោល ទ្រង់កើតឡើងក្នុងភទ្ទកប្បនេះ ។ ក្នុងកាលនោះ ព្រះរាជាក្នុងដែនកាសីព្រះនាមកិកី ជាឧបដ្ឋាករបស់ព្រះពុទ្ធជាមហេសី ជាឥស្សរៈលើប្រជាជនក្នុងក្រុងពារាណសីបុរីដ៏ឧត្តម ។ ខ្ញុំបានជាធីតាទី ៣ នៃព្រះបាទកិកីនោះ ដែលប្រាកដជាភិក្ខុនី បានស្តាប់ធម៌របស់ព្រះជិនស្រីដ៏ប្រសើរ ហើយពេញចិត្តនឹងបព្វជ្ជា ។ តែក្នុងកាលនោះ ព្រះបិតារបស់យើងទ្រង់ពុំអនុញ្ញាត យើងក៏ជាស្ត្រីមិនខ្ជិលច្រអូស បានប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈសម្រាប់កុមារីអស់ ២០ ពាន់ឆ្នាំ នៅក្នុងផ្ទះ ជាព្រះរាជកញ្ញាបិតនៅក្នុងសេចក្តីសុខ ត្រេកអររីករាយក្នុងការបម្រើព្រះពុទ្ធ ជាធីតា ៧ អង្គ គឺ នាងសមណី ១ សមណាគុត្តា ១ ភិក្ខុនី ១ ភិក្ខុទាសិកា ១ ធម្មា ១ សុធម្មា ១ សង្ឃទាសិកា ជាគម្រប់ប្រាំពីរ ។ (រាជកញ្ញាទាំងនោះ លុះចេរវិលវឹងមក ក្នុងពុទ្ធុប្បាទនេះ) បានមកជា ខ្ញុំ ១ ឧប្បលវណ្ណា ១ ខេមា ១ ភទ្ទាភិក្ខុនី ១ កិសាគោតមី ១ ធម្មទិន្នា ១ វិសាខា ជាគម្រប់ប្រាំពីរ ។

១១៣

ទសមំ បដាចារាថេរិយាបទានំ

តេហិ កម្មេហិ សុកតេហិ ចេតនាបណិធីហិ ច
ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ តាវតិំសំ អគញ្ឆហំ[១] ។
បច្ឆិមេ ច ភវេទានិ ជាតា សេដ្ឋិកុលេ អហំ
សាវត្ថិយំ បុរវរេ ឥទ្ធេ ផីតេ មហទ្ធនេ ។
យទា ច យោព្វនុបេតា វិតក្កវសគា អហំ ។
នរញ្ញានបទំ[២] ទិស្វា តេន សទ្ធឹ អគញ្ឆហំ ។
ឯកបុត្តប្បសុតាហំ ទុតិយោ កុច្ឆិយា មម
តទាហំ មាតាបិតរោ ឥក្ខាមីតិ[៣] សុនិច្ឆិតា ។
នាភោចេសឹ បតឹ មយ្ហំ តទា តម្ហិ បវាសិតេ
ឯកិកា និក្ខតា គេហា គន្តុំ សាវត្ថិមុត្តមំ ។
តតោ មេ សាមិ អាគន្ត្វា សម្ភាវេសិ បថេ មមំ
តទា មេ កម្មជា វាតា ឧប្បន្នា អតិទារុណា ។

---

១ ឱ. អគម្ហ សេ ។ ម. អគញ្ឆហំ ។ ២ ម. នរំ ជារបតឹ ។ ៣ ឱ. ឱក្កាមីតិ ។ ម. ឧក្ខាមីតិ ។

បដាចារាថេរិយាបទាន ទី ១០

ដោយអំពើដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង ដោយការតម្កល់ទុកនូវចេតនានោះផង លុះខ្ញុំលះបង់នូវរាងកាយ ជារបស់មនុស្សហើយ បានទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ។ ឥឡូវនេះ មកដល់បច្ឆិមភព ខ្ញុំកើតក្នុងត្រកូលសេដ្ឋី ក្នុងក្រុងសាវត្ថី ជាបូរីដ៏ប្រសើរមាំមួនស្តុកស្តម្ភ មានធនធានច្រើន ។ ខ្ញុំកំពុងប្រកបដោយវ័យដ៏ចម្រើន លុះក្នុងអំណាចនៃវិតក្កៈ ខ្ញុំបានឃើញនូវបុរសអ្នកនៅក្នុងជនបទហើយ ក៏បានទៅនៅជាមួយនឹងបុរសនោះ ។ ខ្ញុំមានបុត្រប្រុស ១ នាក់ ប្រសូតហើយ បុត្រទី ២ នៅក្នុងផ្ទៃរបស់ខ្ញុំ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំកាត់ចិត្តថា អញត្រូវទៅរកជួបមាតាបិតាវិញ ។ គ្រានោះ ខ្ញុំមិនបានប្រាប់ស្វាមីរបស់ខ្ញុំទេ លុះស្វាមីនោះឃ្លាតចេញទៅ ខ្ញុំជាស្ត្រីតែម្នាក់ឯងរត់ចេញចាកផ្ទះ ដើរទៅកាន់ក្រុងសាវត្ថីដ៏ឧត្តម ។ លំដាប់នោះ ប្តីរបស់ខ្ញុំមកតាមទាន់ក្នុងផ្លូវ បបួលខ្ញុំទៅវិញ ក្នុងគ្រានោះ ខ្យល់កម្មជវាត (ខ្យល់កើតអំពីកម្ម) ដ៏អាក្រក់ពន់ពេក កើតឡើងដល់ខ្ញុំ ។

ឧជិតោវ(១) មហាមេឃោ បសូតិសមយេ មម
ឧព្ភូតាយ តទា តត្ថ សាមិ សប្បេន មារិតោ ។
តទា វិជាតទុក្ខេន អនាថា កបណា អហំ
កុន្នទី បូរិតំ ទិស្វា គច្ឆន្តី សកុលាលយំ ។
ពាលំ អាទាយ ឥតរំ(២) ចារក្ខេ ច ឯកិកា
ឆាយេត្វា(៣) ពាលកំ បុត្តំ ឥតរំ តារណាយហំ(៤) ។
និវត្តា ឧក្កុសោ ហាសិ តរុណំ វិលបន្តកំ
ឥតរញ្ច វហិ សោតោ សាហំ សោកសមប្បិតា ។
សាវត្ថិនគរំ គន្ត្វា អស្សោសឹ សជនេ មតេ
តទា អវោច សោកដ្ដា មហាសោកសមប្បិតា ។
ឧភោ បុត្តា កាលកតា វនេ(៥) មយ្ហំ បតិ មតោ
មាតា បិតា ច ភាតា ច ឯកចិតម្ហិ ឌយ្ហរេ ។

---

១ ម. ឧដ្ឋិតោ ។ ២ ឱ. ម. អតរឹ ។ ៣ ម. បាតេត្វា ។ ៤ ម. តរណាយហំ ។ ៥ ឱ. ម. បន្ថេ ។

ស្រាប់តែភ្លៀងធំតាំងឡើង ក្នុងសម័យជាទីប្រសូតិ នូវកូននៃខ្ញុំ គ្រានោះ ប្តី (របស់ខ្ញុំ) ទៅដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ឧស ត្រូវពស់ចឹកស្លាប់ទៅ ។ គ្រានោះ ខ្ញុំជាស្រីកំព្រាមិនមានទីពឹង ដោយសេចក្តីទុក្ខ ព្រោះសម្រាលកូន ខ្ញុំដើរទៅកាន់លំនៅនៃត្រកូលរបស់ខ្លួន ឃើញនូវស្ទឹងតូច មានទឹកពេញព្រៀប ។ ខ្ញុំជាស្រីម្នាក់ឯង នាំយកកូនតូច ឆ្លងទៅដាក់ឯច្រាំងត្រើយនាយ ហើយញាំងកូនតូចឲ្យបៅ រួចត្រឡប់មកចម្លងកូនបង ។ មានសត្វខ្លែងមួយឆាបយកកូនតូចដែលកំពុងយំ ទាំងខ្សែទឹកក៏កួចយកកូនបងទៅទៀត ខ្ញុំជាស្រីចុកណែនដោយសេចក្តីសោក ។ ខ្ញុំដើរទៅកាន់ក្រុងសាវត្ថី បានឮថាពួកជនរបស់ខ្លួន គឺមាតា-បិតាត្រូវស្លាប់អស់ហើយ គ្រានោះ ខ្ញុំមានសេចក្តីសោកគ្របសង្កត់ ចុកណែនដោយសេចក្តីសោកដ៏ធំ ហើយបានពោលថា កូនទាំងពីរធ្វើមរណកាលហើយ ទាំងប្តីរបស់ខ្ញុំក៏ស្លាប់ក្នុងព្រៃ មាតាបិតានិងបងប្រុស ក៏ត្រូវគេដុតលើជើងថ្ករជាមួយគ្នា ។

១១៤

ទសមំ បដាចារាថេរិយាបទានំ

តទា កិសា ច បណ្ឌុ ច   អនាថា ទិនមានសា
ឥតោ តតោ គច្ឆន្តីហំ[១]   អទ្ទសំ នរសារថឹ ។
តតោ អវោច មំ សត្ថា   បុត្តេ មា សោចិ អស្សស
អត្តានំ តេ គវេសស្សុ   កឹ និរត្ថំ វិហញ្ញសិ ។
ន សន្តិ បុត្តា តាណាយ   ន ញាតិ នបិ ពន្ធវា
អន្តកេនាធិបន្នស្ស   នត្ថិ ញាតីសុ តាណតា ។
តំ សុត្វា មុនិនោ វាក្យំ   បឋមំ ផលមជ្ឈគំ
បព្វជិត្វាន ន ចិរំ   អរហត្តំ អបាបុណឹ ។
ឥទ្ធីសុ ច វសី ហោមិ   ទិព្វាយ សោតធាតុយា
បរចិត្តានិ ជានាមិ   សត្ថុ សាសនការិកា ។

---

១ ឱ. ភមន្តីហំ ។ ម. គមេន្តីហំ ។

បដាចារាថេរិយាបទាន ទី ១០

កាលនោះ ខ្ញុំជាស្រីស្គាំងស្គមផង កើតរោគលឿងផង ឥត មានទីពឹង មានចិត្តប្រកបដោយសេចក្តីទុក្ខ លំដាប់នោះ ខ្ញុំ ដើរចេញទៅអំពីទីនេះ បានឃើញព្រះពុទ្ធ ព្រះអង្គជាសារថី របស់ប្រជាជន ។ លំដាប់នោះ ព្រះសាស្តាទ្រង់ត្រាស់ចំ-ពោះខ្ញុំថា នាងចូរកុំសោកស្តាយចំពោះកូនទាំងឡាយឡើយ ចូរនាងស្រស់ស្រាយឡើង ចូរនាងស្វែងរកខ្លួនរបស់នាងវិញ នាងព្រួយឥតប្រយោជន៍សោះទេ ។ កូនទាំងឡាយពឹងពុំបាន ញាតិក៏ពឹងពុំបាន ទាំងផៅពង្សក៏ពឹងពុំបាន បុគ្គលដែលត្រូវ សេចក្តីស្លាប់គ្របសង្កត់ ទីពឹងចំពោះញាតិពុំបានឡើយ ។ លុះខ្ញុំបានស្តាប់ព្រះវាចានោះរបស់ព្រះមុនី ក៏បាននូវផលទី ១ ខ្ញុំបួសមិនយូរប៉ុន្មាន ក៏បានសម្រេចនូវព្រះអរហត្ត ។ ខ្ញុំជា អ្នកស្ទាត់ក្នុងឫទ្ធិផង ក្នុងសោតធាតុជាទិព្វផង ខ្ញុំជាអ្នកធ្វើតាម សាសនានៃព្រះសាស្តា រមែងដឹងនូវចិត្តនៃបុគ្គលដទៃផង ។

បុព្វេនិវាសំ ជានាមិ ទិព្វចក្ខុំ វិសោធិតំ
ខេបេត្វា អាសវេ សព្វេ វិសុទ្ធាសឹ សុនិម្មលា ។
តតោហំ វិនយំ សព្វំ សន្តិកេ សព្វទស្សិនោ
ឧគ្គហឹ សព្វវិត្ថារំ ព្យាហរឹ ច យថាតថំ ។
ជិនោ តស្មឹ គុណេ តុដ្ឋោ ឯតទគ្គេ ឋបេសិ មំ
អគ្គំ វិនយធារីនំ បទាចារាវ ឯកិកា ។
បរិចិណ្ណោ មយា សត្ថា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ
ឱហិតោ គរុកោ ភារោ ភវនេត្តិ សមូហតា ។
យស្សត្ថាយ បព្វជិតា អគារស្មា អនគារិយំ
សោ មេ អត្ថោ អនុប្បត្តោ សព្វសំយោជនក្ខយោ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគីវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវា ។

ខ្ញុំដឹងនូវបុព្វេនិវាសៈ ទាំងទិព្វចក្ខុ ខ្ញុំបានជម្រះហើយ ខ្ញុំជាភិក្ខុនីបរិសុទ្ធឥតមានមន្ទិល ព្រោះបានញុំាងអាសវៈទាំងពួងឲ្យអស់ហើយ ។ លំដាប់នោះ ខ្ញុំបានរៀនវិន័យទាំងអស់ក្នុងសម្នាក់ របស់ព្រះពុទ្ធ ព្រះអង្គឃើញហេតុទាំងអស់ផង ខ្ញុំឆ្លើយដោះស្រាយ នូវសេចក្តីពិស្តារគ្រប់យ៉ាងតាមពិតផង ។ ព្រះជិនស្រីត្រេកអរ ចំពោះគុណនោះ ហើយតាំងខ្ញុំក្នុងទីជាឯតទគ្គៈថា នាងបដាចារា ជាភិក្ខុនីឯក ប្រសើរជាងពួកភិក្ខុនីអ្នកទ្រទ្រង់វិន័យ ។ ព្រះសាស្តា ខ្ញុំបានប្រព្រឹត្តតាមហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានធ្វើហើយ ភារៈដ៏ធ្ងន់ ខ្ញុំបានដាក់ចេញហើយ តណ្ហាជាគ្រឿងនាំសត្វទៅកាន់ភព ខ្ញុំបានគាស់រំលើងចេញហើយ ។ ខ្ញុំចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្នួស ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់គុណធម៌ណា ប្រយោជន៍ គឺគុណធម៌នោះរបស់ខ្ញុំ ជាទីអស់ទៅនៃសញ្ញោជនៈទាំងពួង ខ្ញុំក៏បានសម្រេចហើយ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំគាស់រំលើងហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាមេដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទឹង ។

១១៧

ឧទ្ទានំ

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បដាចារា ភិក្ខុនី ឥមា គាថា-យោ អភាសិត្ថាតិ ។

បដចារាថេរិយាបទានំ សមត្តំ ។

ឧទ្ទានំ

ឯកុបោសថិកា ចេវ សលឡា ចាថ មោទកា[១]
ឯកាសនា បញ្ចទីបា[២] នឡមាលី ច គោតមី ។
ខេមា ឧប្បលវណ្ណា ច បដាចារា ច ភិក្ខុនី
គាថាសតានិ បញ្ចេវ នវ ចាបិ តទុត្តរិ[៣] ។

ឯកុបោសថវគ្គោ ទុតិយោ ។

---

១. ឱ. ម. សលឡា ច តិមោទកា ។ ម. សឡលា ច តិមោទកី ។ ២ ឱ. ម. ឯកាសនបទា ទីបា ។ ៣ ឱ. ចត្តារិ នវុតី សត្តមេវ ច ។

ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្នាក់នៃព្រះពុទ្ធ ជាបុគ្គលប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានសម្រេចហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបដាចារាភិក្ខុនី មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បដាចារាថេរិយាបទាន ។

ឧទ្ទាន

ឯកុបោសថិកាថេរិយាបទាន ១ សឡលបុប្ផិកាថេរិយាបទាន ១ មោទកទាយិកាថេរិយាបទាន ១ ឯកាសនទាយិកាថេរិយាបទាន ១ បញ្ចទីបទាយិកាថេរិយាបទាន ១ នឡមាលិកាថេរិយាបទាន ១ បជាបតិគោតមីថេរិយាបទាន ១ ខេមាថេរិយាបទាន ១ ឧប្បលវណ្ណាថេរិយាបទាន ១ បដាចារាថេរិយាបទាន ១ មានគាថា ៥០៩ គាថា ។

ចប់ ឯកុបោសថវគ្គ ទី ២ ។

តតិយោ កុណ្ឌលកេសវគ្គោ

បឋមំ កុណ្ឌលកេសីថេរិយាបទានំ

[២១] បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ សព្វធម្មាន បារគូ
ឥតោ សតសហស្សម្ហិ កប្បេ ឧប្បជ្ជិ នាយកោ ។
តទាហំ ហំសវតិយំ ជាតា សេដ្ឋិកុលេ អហុ[១]
នានារតនបជ្ជោតេ មហាសុខសមប្បិតា ។
ឧបេត្វា តំ មហាវីរំ អស្សោសឹ ធម្មមុត្តមំ[២]
តតោ ជាតប្បសាទាហំ ឧបេសឹ សរណំ ជិនំ ។
តទា មហាការុណិកោ បទុមុត្តរនាយកោ
ខិប្បាភិញ្ញានមគ្គន្តិ[៣] ឋបយិ[៤] ភិក្ខុនឹ សុភំ ។
តំ សុត្វា មុទិតា ហុត្វា ទានំ ទត្វា មហេសិនោ
និបច្ច សិរសា បាទេ តំ ឋានំ អភិបត្ថយឹ ។

---

១ ឱ. ម. អហុំ ។ ២ ឱ. ម. ធម្មទេសនំ ។ ៣ ឱ. ខិប្បាភិញ្ញានមគ្គត្តេ ។ ៤ ឱ. បបេសិ ។ ម. ឋបេសិ ។

កុណ្ឌលកេសវគ្គ ទី ៣

កុណ្ឌលកេសីថេរិយាបទាន ទី ១

[២១] ព្រះជិនស្រី ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ព្រះអង្គដល់នូវត្រើយនៃធម៌ទាំងពួង ជានាយក ទ្រង់កើតឡើង ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីភទ្ទកប្បនេះ ។ គ្រានោះ ខ្ញុំកើតក្នុងត្រកូលនៃសេដ្ឋី ក្នុងក្រុងហង្សវតី ជាត្រកូលរុងរឿងដោយរតនវត្ថុផ្សេង ៗ ខ្ញុំជាស្រីស្កប់ស្កល់ដោយសេចក្តីសុខច្រើនប្រការ ។ ខ្ញុំចូលទៅរកព្រះពុទ្ធជាមហាវីរបុរសអង្គនោះ ហើយបានស្តាប់ធម៌ដ៏ឧត្តម លំដាប់នោះ ខ្ញុំមានសេចក្តីជ្រះថ្លាកើតឡើងហើយបានដល់ព្រះជិនស្រីជាទីពឹង ។ ក្នុងកាលនោះឯង ព្រះពុទ្ធជានាយក ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ប្រកបដោយមហាករុណា ទ្រង់តាំងសុភាភិក្ខុនី ថាជាភិក្ខុនីប្រសើរជាងពួកភិក្ខុនី ដែលត្រាស់ដឹងឆាប់រហ័ស ។ លុះខ្ញុំបានស្តាប់ព្រះពុទ្ធវាចានោះហើយ ខ្ញុំមានសេចក្តីរីករាយ បានថ្វាយទានដល់ព្រះពុទ្ធជាមហេសី ហើយក្រាបចុះទៀបព្រះបាទាដោយត្បូង ប្រាថ្នានូវតំណែងនោះ ។

១១៩

បឋមំ កុណ្ឌលកេសីថេរិយាបទានំ

អនុមោទិ មហាវីរោ ភទ្ទេ យន្តេភិបត្ថិតំ
សមិជ្ឈិស្សតិ តំ សព្វំ សុខិនី ហោហិ និព្វុតា ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ ឱក្កាកកុលសម្ភវោ
គោតមោ នាម នាមេន សត្ថា លោកេ ភវិស្សតិ ។
តស្ស ធម្មេសុ ទាយាទា ឱរសា ធម្មនិម្មិតា
ភទ្ទា កុណ្ឌលកេសាតិ ហេស្សតិ សត្ថុសាវិកា ។
តេន កម្មេន សុកតេន ចេតនាបណិធីហិ ច
ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ តាវតិំសំ អគញ្ឆហំ ។
តតោ ចុតា យាមមគំ តតោហំ តុសិតំ គតា
តតោ ច និម្មានរតឹ វសវត្តិបុរំ គតា ។

កុណ្ឌលកេសីថេរិយាបទាន ទី ១

ព្រះពុទ្ធជាមហាវីរបុរស ទ្រង់អនុមោទនាថា ម្នាលនាងដ៏ចម្រើន តំណែងណា ដែលនាងប្រាថ្នាហើយ តំណែងទាំងអស់នោះ នឹងសម្រេចពុំខាន ចូរនាងបានសេចក្តីសុខរំលត់ទុក្ខចុះ ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រះសាស្តាព្រះនាមគោតម ទ្រង់សម្ភពក្នុងត្រកូលក្សត្រឈ្មោះឱក្កាកៈ នឹងកើតឡើងក្នុងលោក ។ នាងនឹងបានជាញាតិក្នុងធម៌របស់ព្រះសាស្តាអង្គនោះ ជាឱរស ជាធម្មនិម្មិត ជាសាវិកានៃព្រះសាស្តា ឈ្មោះនាងកុណ្ឌលកេសីដ៏ចម្រើន ។

ដោយអំពើដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង ដោយការតម្កល់ទុកនូវចេតនានោះផង ខ្ញុំលះបង់រាងកាយជារបស់មនុស្សហើយបានទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ។ លុះខ្ញុំច្យុតចាកឋានតាវត្តិង្សនោះ ទៅកើតក្នុងឋានយាមៈ ច្យុតចាកឋានយាមៈនោះ បានទៅកើតក្នុងឋានតុសិត ច្យុតចាកឋានតុសិតនោះ ក៏បានទៅកើតក្នុងឋាននិម្មានរតី រួចទៅកើតក្នុងបរនិម្មិតវសវត្តីបុរី ។

១២០

យត្ថ យត្ថូបបជ្ជាមិ　　តស្ស កម្មស្ស វាហសា
តត្ថ តត្ថេវ រាជូនំ　　មហេសិត្តមការយឹ ។
តតោ ចុតា មនុស្សេសុ　　រាជូនំ ចក្កវត្តិនំ
មណ្ឌលីនញ្ច រាជូនំ　　មហេសិត្តមការយឹ ។
សម្បត្តឹ អនុភោត្វាន　　ទេវេសុ មានុសេសុ ច
សព្វត្ថ សុខិតា ហុត្វា　　នេកកប្បេសុ សំសរឹ ។
ឥមម្ហិ ភទ្ទកេ កប្បេ　　ព្រហ្មពន្ធុ មហាយសោ
កស្សបោ នាម នាមេន　　ឧប្បជ្ជិ វទតំ វរោ ។
ឧបដ្ឋាកោ មហេសិស្ស　　តទា អាសិ នរិស្សរោ
កាសិរាជា កិកី នាម　　ពារាណសិបុរុត្តមេ ។
តស្ស ធីតា ចតុត្ថាសឹ　　ភិក្ខុទាសីតិ[១] វិស្សុតា
ធម្មំ សុត្វា ជិនគ្គស្ស　　បព្វជ្ជំ សមរោចយឹ ។

១ ឱ. ភិក្ខទាយីតិ ។ ម. ភិក្ខុទាយីតិ ។

ខ្ញុំកើតក្នុងទីណា ៗ ខ្ញុំបាននូវភាពជាមហេសីរបស់ស្តេចទាំង-ឡាយ ក្នុងទីនោះ ៗ ព្រោះអានិសង្សនៃបុញ្ញកម្មនោះឯង ។ ខ្ញុំច្យុតចាកអត្តភាពនោះ ហើយបានមកកើតក្នុងមនុស្សលោក បាននូវភាពជាមហេសី របស់ស្តេចចក្រពត្តិទាំងឡាយផង របស់ស្តេចក្នុងមណ្ឌលទាំងឡាយផង ។ ខ្ញុំបាននូវសម្បត្តិ ក្នុងទេវលោកផង ក្នុងមនុស្សលោកផង ហើយជាស្រីដល់នូវសេចក្តីសុខក្នុងទីទាំងពួង អន្ទោលទៅក្នុងកប្បដ៏ច្រើន ។ ព្រះពុទ្ធព្រះនាមកស្សបៈ ព្រះអង្គមានផៅពង្សដ៏ប្រសើរ មានយសច្រើន ប្រសើរជាងពួកអ្នកប្រាជ្ញ ទ្រង់កើតឡើងក្នុងភទ្ទកប្បនេះ ។ គ្រានោះ ព្រះរាជាក្នុងដែនកាសីព្រះនាមកិកី ក្នុងពារាណសីបុរីដ៏ឧត្តម ជាឥស្សរៈលើប្រជាជន បានជាឧបដ្ឋាកនៃព្រះពុទ្ធជាមហេសី ។ ខ្ញុំជាធីតាទី ៤ របស់ព្រះរាជាអង្គនោះ ដែលប្រាកដជាភិក្ខុទាសី បានស្តាប់ធម៌របស់ព្រះជិនស្រីដ៏ប្រសើរ ហើយក៏ពេញចិត្តចំពោះបព្វជ្ជា ។

១២១

បឋមំ កុណ្ឌលកេសីថេរិយាបទានំ

អនុជានិ ន នោ តាតោ អគារេវ តទា មយំ
វីសំ វស្សសហស្សានិ វិចរិម្ហ អតន្ទិតា ។
កោមារិព្រហ្មចរិយំ រាជកញ្ញា សុខេធិតា
ពុទ្ធោបដ្ឋាននិរតា មុទិតា សត្ត ធីតរោ ។
សមណី សមណគុត្តា ច ភិក្ខុនី ភិក្ខុទាសិកា[១]
ធម្មា ចេវ សុធម្មា ច សត្តមី សង្ឃទាសិកា[២] ។
ខេមា ឧប្បលវណ្ណា ច បដាចារា អហន្តទា
កិសាគោតមី ធម្មទិន្នា វិសាខា ហោតិ សត្តមី ។
តេហិ កម្មេហិ សុកតេហិ ចេតនាបណិធីហិ ច
ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ តាវត្តឹសំ អគញ្ឆហំ ។
បច្ឆិមេ ច ភវេ ទានិ គិរិព្វជបុរុត្តមេ
ជាតា សេដ្ឋិកុលេ ផីតេ យទាហំ យោព្វនេ ឋិតា ។

---

១ ឱ. ភិក្ខទាយិកា ។ ម. ភិក្ខុទាយិកា ។ ២ ឱ. ម. សង្ឃទាយិកា ។

ព្រះបិតាយើងទ្រង់មិនអនុញ្ញាតឲ្យបួសទេ កាលនោះ យើងជាអ្នកមិនខ្ជិលច្រអូស បានប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈសម្រាប់កុមារីអស់ពីរម៉ឺនឆ្នាំក្នុងផ្ទះ ។ យើងជាព្រះរាជធីតា ៧ នាក់ ជាកញ្ញាឋិតនៅក្នុងសេចក្ដីសុខ ត្រេកអររីករាយ ក្នុងការបម្រើព្រះពុទ្ធ គឺ នាងសមណី ១ សមណគុត្តា ១ ភិក្ខុនី ១ ភិក្ខុទាសិកា ១ ធម្មា ១ សុធម្មា ១ នាងសង្ឃទាសិកា ជាគម្រប់ប្រាំពីរ ។ កាលនោះ (ព្រះរាជធីតាទាំង ៧ នាក់នោះ ចេរវិលវិលមក) បានជានាងខេមា ១ ឧប្បលវណ្ណា ១ បដាចារា ១ ខ្ញុំ ១ កិសាគោតមី ១ ធម្មទិន្នា ១ វិសាខា ជាគម្រប់ប្រាំពីរ ។ ដោយអំពើដែលខ្ញុំបានធ្វើល្អនោះផង ដោយការតម្កល់ទុកនូវចេតនានោះផង លុះខ្ញុំលះបង់នូវរាងកាយជារបស់មនុស្សហើយ បានទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ។ ឥឡូវនេះ ដល់មកបច្ឆិមភព ខ្ញុំកើតក្នុងត្រកូលសេដ្ឋីដ៏ស្ដុកស្ដម្ភក្នុងបុរីដ៏ឧត្ដម ឈ្មោះគិរិព្វជៈ ឋិតនៅក្នុងវ័យដ៏ចម្រើន ។

ចោរំ វធត្ថំ និយ្យន្តំ ទិស្វា រត្តា តហឹ អហំ
បិតា មេ តំ សហស្សេន មោចយិត្វា វធា តតោ ។
អទាសិ តស្ស មំ តាតោ វិទិត្វាន មនំ មម
តស្សាហមាសិ វិស្សដ្ឋា អតិវ ទយិតា ហិតា ។
សោ មេ ភូសនលោភេន ពលឹ បច្ចាហរំ[១] ទិសោ
ចោរប្បបាតំ នេត្វាន បព្វតេ ចេតយិ វធំ ។
តទាហំ បណាមិត្វាន សត្តុកំ សុកតញ្ជលី
រក្ខន្តី អត្តនោ បាណំ ឥមំ វចនមព្រវី ។
ឥទំ សុវណ្ណកាយុរំ[២] មុត្តា វេឡុរិយា ពហូ
សព្វំ[៣] ហរស្សុ ភទ្ទន្តេ មញ្ច ទាសីតិ សាវយ ។
ឱរោបយស្សុ កល្យាណិ មា ពាឡ្ហំ បរិទេវសិ[៤]
ន ចាហំ អភិជានាមិ អហន្ត្វា ធនមាគតំ [៥] ។

---

១ ឱ. មាលបច្ចាហតំ ។ ម. ពលិមជ្ឈាសយោ ។ ២ ឱ. ម. សុវណ្ណកេយុរំ ។ ៣ ឱ. សច្ចំ ។ ៤ ឱ. មា ពហុំ បរិទេវយិ ។ ៥ ឱ. ម. ធនមាភតំ ។

ខ្ញុំឃើញនូវចោរដែលគេកំពុងបណ្ដើរ យកទៅដើម្បីសម្លាប់ ហើយស្រឡាញ់ចំពោះចោរនោះ លំដាប់នោះ បិតារបស់ខ្ញុំ ដោះចោរនោះ ចេញអំពីទោសដែលត្រូវសម្លាប់ ដោយកហាបណៈមួយពាន់ ។ បិតាបានឲ្យខ្ញុំទៅចោរនោះ ព្រោះដឹងច្បាស់នូវចិត្តខ្ញុំ ខ្លួនខ្ញុំជាស្រីឥតវៀស ជាអ្នកអាណិតអនុគ្រោះក្រៃពេក ចំពោះចោរនោះ ។ ឯចោរនោះ នាំមកនូវគ្រឿងបូជា ហើយនាំខ្ញុំទៅកាន់ជ្រោះ សម្រាប់ទម្លាក់ចោរ ហើយគិតសម្លាប់ខ្ញុំ លើភ្នំ ដោយសេចក្ដីចង់បាននូវគ្រឿងប្រដាប់របស់ខ្ញុំ ។ គ្រានោះ ខ្ញុំធ្វើអញ្ជលីដ៏ល្អ ប្រណម្យចំពោះចោរ ឈ្មោះសត្តុកៈ រក្សានូវជីវិតរបស់ខ្លួនទុកសិន ហើយពោលពាក្យនេះថា បពិត្រអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកចូរនាំយកនូវសង្វាជាវិការនៃមាស ព្រមទាំងកែវមុត្តា កែវពៃទូរ្យដ៏ច្រើន ទាំងអស់នេះទៅចុះ រួចសូមឲ្យអ្នកប្រាប់គេឲ្យដឹងថា ខ្ញុំជាទាសីចុះ ។ ម្នាលនាងកល្យាណី នាងចូរដាក់នូវគ្រឿងប្រដាប់ មកឲ្យអញចុះ នាងកុំខ្សឹកខ្សួលខ្លាំងឡើយ អញមិនដែលថាមិនសម្លាប់ នូវមនុស្សដែលមកក្នុងព្រៃសោះទេ ។

បឋមំ កុណ្ឌលកេសីថេរិយាបទានំ

យតោ សរាមិ អត្តានំ   យតោ បត្តោស្មិ វិញ្ញុតំ
ន ចាហំ អភិជានាមិ   អញ្ញំ បិយតរំ តយា ។
ឯហិ តំ ឧបគុយ្ហិស្សំ[១]   កាត្វាន តំ បទក្ខិណំ
តំ វន្ទាមិ បុន នត្ថិ[២]   មម តុយ្ហញ្ច សង្គមោ ។
ន ហិ សព្វេសុ ឋានេសុ   បុរិសោ ហោតិ បណ្ឌិតោ
ឥត្ថីបិ បណ្ឌិតា ហោតិ   តត្ថ តត្ថ វិចក្ខណា ។
ន ហិ សព្វេសុ ឋានេសុ   បុរិសោ ហោតិ បណ្ឌិតោ
ឥត្ថីបិ បណ្ឌិតា ហោតិ   លហុំ អត្ថំ វិចិន្តិតា[៣] ។
លហុញ្ច វត ខិប្បញ្ច   នេកត្ថេ សមចេតយិ
ចិត្តបណ្ណាយតានេវ[៤]   តទាហំ សត្តុកំ វធឹ ។

---

១ ឱ. ម. ឧបគូហិស្សំ ។ ២ ឱ. ម. ន ចទានិ បុនោ អត្ថិ ។ ៣ ឱ. ម. អត្ថវិចិន្តិកា ។

៤ ឱ. មិតំ បុណ្ណាយ តេនេវ ។

ខ្ញុំនឹករកមើលនូវខ្លួនខ្ញុំ ចាប់តាំងពីខ្ញុំដល់នូវភាពជាអ្នកដឹងក្តីមក ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់អ្នកដទៃឲ្យជាទីស្រឡាញ់ជាងអ្នកឡើយ ។ អ្នកចូរមកនេះ ខ្ញុំនឹងបានកៀកកើយអ្នកសិន ហើយសូមធ្វើប្រទក្សិណអ្នក ថ្វាយបង្គំអ្នក ព្រោះថាការរួបរួមគ្នារវាងខ្ញុំនិងអ្នកមិនមានទៀតទេ ។ (ទេវតាពោលថា) ប្រុសមិនមែនឈ្មោះថាបណ្ឌិត ក្នុងហេតុទាំងអស់ទេ សូម្បីស្រីសោះ តែជាអ្នកមានឧបាយវាងវៃ ក្នុងហេតុនោះ ៗ ក៏ឈ្មោះថាបណ្ឌិតបាន ។ ប្រុសមិនមែនឈ្មោះថាបណ្ឌិត ក្នុងហេតុទាំងអស់ទេ សូម្បីស្រីសោះ តែជាអ្នកគិតឃើញនូវប្រយោជន៍រហ័ស ក៏ឈ្មោះថាបណ្ឌិតដែរ ។ បុគ្គលណា ត្រិះរិះឃើញនូវប្រយោជន៍ច្រើនដ៏រហ័សផង ឆាប់ផង ដូចជាបុគ្គលកាលឃើញតាមហេតុនៃសំបុត្រ ឬតម្រាដ៏វិចិត្រ បុគ្គលនោះឈ្មោះថាបណ្ឌិត គ្រានោះ ខ្ញុំបានសម្លាប់នូវចោរឈ្មោះសត្តុកៈ ។

យោ ច ឧប្បតិតំ អត្ថំ ន ខិប្បំ អនុពុជ្ឈតិ
សោ ហញ្ញតេ មន្ទមតិ ចោរេវ គិរិគព្ភរេ ។
យោ ច ឧប្បតិតំ អត្ថំ ខិប្បមេវ និពោធតិ
មុច្ចតេ សត្តុសម្ពាធា តទាហំ សត្តុកា យថា ។
តទាហំ ឃាតយិត្វាន គិរិទុគ្គម្ហិ សត្តុកំ
សន្តិកំ សេតវត្ថានំ ឧបេតា បព្វជឹ អហំ ។
សណ្ឌាសេន ច កេសេ មេ លុញ្ចិត្វា សព្វសោ តទា
បព្វជិត្វាន សមយំ អាចិក្ខឹសុ និរន្តរំ ។
តតោ តំ ឧគ្គហេត្វាន និសីទិត្វាន ឯកិកា
សមយំ តំ វិចិន្តេសឹ សុវាណោ មានុសំ ករំ ។
ឆិន្នំ គយ្ហ សមីបេ មេ ឃាតយិត្វា អបក្កមិ
ទិស្វា និមិត្តំ អលភឹ តិដ្ឋន្តំ បុឡវាកុលំ ។

បុគ្គលណា មិនយល់ឆាប់នូវប្រយោជន៍ ដែលកើតឡើង ហើយ បុគ្គលនោះឈ្មោះថាមានគំនិតទន់ រមែងទុក្ខព្រួយ ដូចជាចោរដែលធ្លាក់ចុះទៅក្នុងជ្រោះភ្នំ ។ បុគ្គលណា យល់ច្បាស់ឆាប់ នូវប្រយោជន៍ដែលកើតឡើងហើយ បុគ្គលនោះ រមែងរួចអំពីការចង្អៀតដោយសត្រូវ ដូចជាខ្លួនខ្ញុំរួចចាកបុរសឈ្មោះសត្តុកៈ ក្នុងកាលនោះឯង ។ ខ្ញុំច្រានបុរសឈ្មោះ សត្តុកៈ ទៅក្នុងជ្រោះភ្នំ រួចហើយចូលទៅកាន់សម្នាក់ពួក តាបស អ្នកស្លៀកពាក់សំពត់សហើយបួស ។ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំទុកសក់របស់ខ្ញុំដោយចន្ទាស ដោយប្រការទាំងពួងហើយ ទើបបួស ពួកតាបសក៏ប្រាប់នូវលទ្ធិឥតមានចន្លោះឡើយ ។ លំដាប់នោះ ខ្ញុំរៀននូវលទ្ធិនោះ ហើយអង្គុយតែម្នាក់ឯង គិតនូវលទ្ធិនោះ (គាប់ចួន) ឆ្កែក៏ពាំយកដៃរបស់មនុស្ស ។ ឆ្កែពាំដៃរបស់មនុស្ស ដែលដាច់មកទម្លាក់ចោល ក្នុងទីជិតខ្ញុំ ហើយចៀសចេញទៅ ខ្ញុំបានឃើញហើយ ក៏បាននូវនិមិត្ត ចំពោះត្រកូលនៃដង្កូវដែលបិតនៅ (ក្នុងសាកសពនោះ) ។

បឋមំ កុណ្ឌលកេសីថេរិយាបទានំ

តតោ ឧដ្ឋាយ សំវិគ្គា អាបុច្ឆឹ សហធម្មិកេ
តេ អវោចុំ វិជានន្តិ តំ អត្ថំ សក្យភិក្ខវោ ។
សាហំ តមត្ថំ បុច្ឆិស្សំ ឧបេត្វា ពុទ្ធសាវកេ
តេ មមាទាយ កច្ឆឹសុ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សន្តិកេ ។
សោ មេ ធម្មមទេសេសិ ខន្ធាយតនធាតុយោ
អសុភានិច្ចំ ទុក្ខាតិ អនត្តាតិ ច នាយកោ ។
តស្ស ធម្មំ សុណិត្វាហំ ធម្មចក្ខុំ វិសោធយឹ
តតោ វិញ្ញាតសទ្ធម្មា បព្វជ្ជំ ឧបសម្បទំ ។
អាយាចិតោ[១] តទា អាហ ឯហិ ភទ្ទេតិ នាយកោ
តទាហំ ឧបសម្បន្នា បរិត្តំ តោយមទ្ទសំ ។
បាទបក្ខាលនេនាហំ ញត្វា សឧទយព្វយំ
តថា សព្វេបិ សង្ខារ ឥតិ សំចិន្តយឹ[២] តទា ។

១ ឱ. អាយាចិ សោ ។ ២ ឱ. ឥតិ សញ្ចិន្តយឹ ។ ម. ឦទិសំ ចិន្តយឹ ។

លំដាប់នោះ ខ្ញុំតក់ស្លុត ហើយក្រោកទៅសួរពួកសហធម្មិក ឯពួកសហធម្មិកទាំងនោះប្រាប់ថា ពួកភិក្ខុជាសក្យបុត្រ ទើបដឹងច្បាស់នូវសេចក្ដីនោះបាន ។ ខ្ញុំនោះបានចូលទៅរកពួកសាវ័ករបស់ព្រះពុទ្ធ ហើយសួរសេចក្ដីនោះ ពួកសាវ័កទាំងនោះ ក៏នាំខ្ញុំទៅក្នុងសម្នាក់នៃព្រះពុទ្ធ ជាបុគ្គលប្រសើរ ។ ព្រះពុទ្ធជានាយកនោះ ទ្រង់សម្ដែងនូវព្រះធម៌ ចំពោះខ្ញុំថា ខន្ធ អាយតនៈ ធាតុ ជាធម្មជាតិមិនស្អាតផង មិនទៀងផង ជាទុក្ខផង ជាអនត្តាផង ។ លុះខ្ញុំបានស្ដាប់នូវធម៌របស់ព្រះអង្គហើយ បានជម្រះធម្មចក្ខុ គឺសោតាបត្តិផល លំដាប់នោះ ខ្ញុំបានដឹងច្បាស់នូវព្រះសទ្ធម្មហើយ ក៏សូមនូវបព្វជ្ជានិងឧបសម្បទា ។ កាលនោះ ព្រះពុទ្ធជានាយក ដែលខ្ញុំសូមហើយ ទើបទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលនាងដ៏ចម្រើន នាងចូរមកចុះ កាលនោះ ខ្ញុំក៏បានឧបសម្បទា ហើយបានឃើញទឹកបន្តិច ។ ខ្ញុំដឹងនូវរូបប្រកបដោយការកើតឡើង និងការសូន្យទៅ ដោយគ្រាន់តែលាងជើង ហើយគិតក្នុងកាលនោះថា សង្ខារទាំងឡាយទាំងពួង មានសភាពដូចគ្នា ។

តតោ ចិត្តំ វិមុច្ចិ មេ អនុបាទាយ សព្វសោ
ទិព្វាភិញ្ញាណមគ្គម្ហេ តទា បញ្ញាបយិ ជិនោ ។
ឥទ្ធីសុ ច វសី ហោមិ ទិព្វាយ សោតធាតុយា
បរចិត្តានិ ជានាមិ សត្ថុសាសនការិកា[1] ។
បុព្វេនិវាសំ ជានាមិ[2] ទិព្វចក្ខុំ វិសោធិតំ
ខេបេត្វា អាសវេ សព្វេ វិសុទ្ធាសឹ សុនិម្មលា ។
បរិចិណ្ណោ មយា សត្ថា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ
ឱហិតោ គរុកោ ភារោ ភវនេត្តិ សមូហតា ។
យស្សត្ថាយ បព្វជិតា អគារស្មា អនគារិយំ
សោ មេ អត្ថោ អនុប្បត្តោ សព្វសំយោជនក្ខយោ ។
អត្ថធម្មនិរុត្តីសុ បដិភាណេ តថេវ ច
ញាណំ មេ វិបុលំ[3] សុទ្ធំ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស វាហសា ។

---

១ ម. សត្ថុសាសនការិកាតិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. បុព្វេនិវាសំ ជានាមីតិ ឥមេ បាឋា ន ទិស្សន្តិ ។ ៣ ឱ. ម. វិមលំ ។

លំដាប់នោះ ចិត្តរបស់ខ្ញុំក៏រួចស្រឡះចាកអាសវៈ ព្រោះមិនប្រកាន់ដោយប្រការទាំងពួង គ្រានោះ ព្រះជិនស្រីទ្រង់តាំងខ្ញុំថា ប្រសើរលើសជាងពួកភិក្ខុនី ដែលត្រាស់ដឹងឆាប់រហ័ស ខ្ញុំជាស្រីស្ទាត់ក្នុងឫទ្ធិទាំងឡាយផង ក្នុងសោតធាតុជាទិព្វផង ខ្ញុំជាអ្នកធ្វើតាមសាសនារបស់ព្រះសាស្តា ដឹងនូវចិត្តនៃបុគ្គលដទៃផង ។ ខ្ញុំដឹងនូវបុព្វេនិវាសៈ ទាំងទិព្វចក្ខុខ្ញុំបានជម្រះហើយ ខ្ញុំជាភិក្ខុនីបរិសុទ្ធមិនមានមន្ទិល ព្រោះញុំាងអាសវៈទាំងពួងឲ្យអស់ហើយ ។ ព្រះសាស្តាខ្ញុំបានប្រព្រឹត្តតាមហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានធ្វើហើយ ភារៈដ៏ធ្ងន់ ខ្ញុំដាក់ចេញហើយ តណ្ហាជាគ្រឿងនាំទៅកាន់ភពថ្មី ខ្ញុំគាស់រំលើងចេញហើយ ។ ខ្ញុំចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្នួស ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់គុណធម៌ណា ប្រយោជន៍គឺគុណធម៌នោះរបស់ខ្ញុំជាទីអស់ទៅនៃសញ្ញោជនៈទាំងពួង ខ្ញុំបានសម្រេចហើយ ។ ញាណរបស់ខ្ញុំ ដ៏ទូលាយស្អាត ក្នុងអត្ថ ធម៌ និរុត្តិ និងបដិភាណក៏ដូចគ្នា ព្រោះហេតុនៃព្រះពុទ្ធជាបុគ្គលប្រសើរ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា

នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សន្តិកេ

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ភទ្ទា កុណ្ឌលកេសា ភិក្ខុនី ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កុណ្ឌលកេសីថេរិយាបទានំ សមត្តំ ។

ទុតិយំ កិសាគោតមីថេរិយាបទានំ

[២២] បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ សព្វធម្មាន បារគូ

ឥតោ សតសហស្សម្ហិ កប្បេ ឧប្បជ្ជិ នាយកោ ។

កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំគាស់រំលើងចេញហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាមេដំរីកាត់ផ្ដាច់នូវទន្លីង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្នាក់នៃព្រះពុទ្ធ ជាបុគ្គលប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានសម្រេចហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកុណ្ឌលកេសីភិក្ខុនី មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កុណ្ឌលកេសីថេរិយាបទាន ។

កិសាគោតមីថេរិយាបទាន ទី ២

[២២] *ព្រះជិនស្រី ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់ដល់នូវត្រើយនៃធម៌ទាំងពួង ព្រះអង្គជានាយក ទ្រង់កើតឡើង ក្នុងកប្បទីមួយសែន គិតអំពីភទ្ទកប្បនេះទៅ ។*

តទាហំ ហំសវតិយំ ជាតា អញ្ញតរេ កុលេ
ឧបេត្វា តំ នរវរំ សរណំ សមុបាគមឹ ។
ធម្មញ្ច តស្ស អស្សោសឹ ចតុសច្ចុបសញ្ហិតំ
មធុរំ បរមស្សាទំ ចិត្តសន្តិសុខាវហំ ។
តទាបិ[១] ភិក្ខុនឹ ធីរោ[២] លូខចីវរធារិកំ
ឋបេន្តោ ឯតទគ្គម្ហិ វណ្ណយិ បុរិសុត្តមោ ។
ជនេត្វានប្បកំ បីតឹ សុត្វា ភិក្ខុនិយា គុណំ
ការំ កត្វាន ពុទ្ធស្ស យថាសត្តិ យថាពលំ ។
និបច្ច មុនិធីរន្តំ តំ ឋានំ អភិបត្ថយឹ
តទានុមោទិ សម្ពុទ្ធោ ឋានលាភាយ នាយកោ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ ឱក្កាកកុលសម្ភវោ
គោតមោ នាម នាមេន សត្ថា លោកេ ភវិស្សតិ ។

---

១ ឱ. កទាចិ ។ ម. តទា ច ។ ២ ឱ. ម. វីរោ ។

កាលនោះ ខ្ញុំកើតក្នុងត្រកូលមួយ នៅក្នុងក្រុងហង្សវតី បាន ចូលទៅគាល់ព្រះពុទ្ធព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់ប្រសើរជាងនរៈ-ជននោះ ហើយយកព្រះអង្គជាទីពឹង ។ ខ្ញុំបានស្តាប់ធម៌ដ៏ពីរោះរបស់ព្រះអង្គ ជាធម៌ប្រកបដោយសច្ចៈ ៤ មានអានិ-សង្សដ៏ក្រៃលែង នាំមកនូវសេចក្តីស្ងប់និងសេចក្តីសុខ ក្នុងចិត្ត ។ កាលនោះ ព្រះពុទ្ធជាអ្នកប្រាជ្ញ ជាបុរសដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ទ្រង់សរសើរតាំងភិក្ខុនី អ្នកទ្រទ្រង់ចីវរដ៏សៅហ្មង ក្នុងទីជាឯតទគ្គៈ ។ ខ្ញុំញុំាងបីតិមានប្រមាណច្រើនឲ្យកើត ស្តាប់នូវគុណនៃភិក្ខុនី ខ្ញុំធ្វើនូវគ្រឿងសក្ការៈដល់ព្រះពុទ្ធ តាមគួរដល់សេចក្តីអង់អាច តាមគួរដល់កម្លាំង ។ ខ្ញុំបានក្រាបចុះជិតព្រះអង្គ ជាអ្នកប្រាជ្ញ មានប្រាជ្ញាខ្ជាប់ខ្ជួននោះ ហើយប្រាថ្នានូវតំណែងនោះ កាលនោះ ព្រះសម្ពុទ្ធ ជានាយកទ្រង់អនុមោទនា ចំពោះការបាននូវតំណែងនោះថា ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រះសាស្តា ព្រះនាមគោតមទ្រង់កើតក្នុងឱក្កាកត្រកូល នឹងត្រាស់ឡើង ក្នុងលោក ។

១២៩

ទុតិយំ កិសាគោតមីថេរិយាបទានំ

តស្ស ធម្មេសុ ទាយាទា   ឱរសា ធម្មនិម្មិតា
កិសាគោតមិ នាម នាមេន   ហេស្សតិ សត្ថុសាវិកា ។
តំ សុត្វា មុទិតា ហុត្វា   យាវជីវំ តទា ជិនំ
មេត្តចិត្តា បរិចរឹ   បច្ចយេហិ វិនាយកំ ។
តេហិ កម្មេហិ សុកតេហិ   ចេតនាបណិធីហិ ច
ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ   តាវត្តឹសំ អគញ្ឆហំ ។
ឥមម្ហិ ភទ្ទកេ កប្បេ   ព្រហ្មពន្ធុ មហាយសោ
កស្សបោ នាម នាមេន   ឧប្បជ្ជិ វទតំ វរោ ។
ឧបដ្ឋាកោ មហេសិស្ស   តទា អាសិ នរិស្សរោ
កាសិរាជា កិកី នាម   ពារាណសិបុរុត្តមេ ។
បញ្ចមី តស្ស ធីតាហំ[១]   ធម្មា នាមេន វិស្សុតា
ធម្មំ សុត្វា ជិនគ្គស្ស   បព្វជ្ជំ សមរោចយឹ ។

១ ឱ. ម. ធីតាសឹ ។

កិសាគោតមីថេរិយាបទាន ទី ២

នាងនេះនឹងបានជាព្រះញាតិ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយនៃព្រះគោតម នោះ ជាឱរស ជាធម្មនិម្មិត បានជាសាវិកានៃព្រះសាស្តា មានឈ្មោះថាកិសាគោតមី ។ កាលនោះ ខ្ញុំស្តាប់នូវពុទ្ធ-ព្យាករណ៍នោះ ក៏រីករាយ មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា បាន បម្រើព្រះជិនស្រីជានាយក ដោយបច្ច័យទាំងឡាយ ដរាប ដល់អស់ជីវិត ។ ដោយកម្មដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង ដោយ ការតម្កល់នូវចេតនានោះផង លុះខ្ញុំលះបង់រាងកាយជារបស់ មនុស្សហើយ ក៏បានទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ។ ព្រះពុទ្ធ ទ្រង់ព្រះនាមកស្សបៈ មានផៅពង្សដ៏ប្រសើរ មានយសធំ ប្រសើរជាងអ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ ទ្រង់កើតឡើងហើយ ក្នុង ភទ្ទកប្បនេះ ។ កាលនោះ ព្រះរាជាក្នុងដែនកាសី ទ្រង់ព្រះ នាមកិកី ព្រះអង្គជាធំជាងនរជន ក្នុងក្រុងពារាណសីដ៏ឧត្តម ទ្រង់ជាឧបដ្ឋាកនៃព្រះពុទ្ធ ព្រះអង្គស្វែងរកនូវគុណដ៏ធំ ។ ខ្ញុំជាធីតាទី ៥ នៃព្រះរាជានោះ មានឈ្មោះប្រាកដថាធម្មា បានស្តាប់ធម៌ព្រះជិនស្រីដ៏ប្រសើរ ហើយពេញចិត្តនឹងផ្នួស ។

អនុជានិ ន នោ តាតោ   អគារេវ តទា មយំ
វីសវស្សសហស្សានិ   វិចរិម្ហ អតន្ទិតា[១] ។
កោមារិព្រហ្មចរិយំ   រាជកញ្ញា សុខេធិតា
ពុទ្ធោបដ្ឋាននិរតា   មុទិតា សត្ត ធីតរោ ។
សមណី សមណគុត្តា ច   ភិក្ខុនី ភិក្ខុទាសិកា
ធម្មា ចេវ សុធម្មា ច   សត្តមី សង្ឃទាសិកា ។
ខេមា ឧប្បលវណ្ណា ច   បដាចារា ច កុណ្ឌលា
អហញ្ច ធម្មទិន្នា ច   វិសាខា ហោតិ សត្តមី ។
តេហិ កម្មេហិ សុកតេហិ   ចេតនាបណិធីហិ ច
ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ   តាវត្តឹសំ អគញ្ឆហំ ។
បច្ឆិមេ ច ភវេ ទានិ   ជាតា សេដ្ឋិកុលេ អហំ
ទុគ្គតេ អធនេ នីចេ   កតា ច សធនំ កុលំ ។
បតិដ្ឋបេត្វាន[២] សេសា មេ   ទិស្សន្តិ អធនា ឥតិ
យទា ច បសុតា អាសឹ   សព្វេសំ ទយិតា តទា ។

---

១ ម. អតន្ទិកា ។ ២ ឱ. ម. បតឹ បបេត្វា ។

ព្រះបិតានៃយើង មិនទ្រង់អនុញ្ញាតឲ្យបួសទេ កាលនោះយើង ជាអ្នកមិនខ្ជិលច្រអូសបានប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ សម្រាប់កុមារី អស់ ២ ម៉ឺនឆ្នាំក្នុងផ្ទះ ។ យើងជាព្រះរាជធីតា ៧ នាក់ ជាកញ្ញា នៃស្តេច ឋិតនៅក្នុងសេចក្តីសុខ ត្រេកអរ រីករាយ ក្នុងការ បម្រើព្រះពុទ្ធ គឺ នាងសមណី ១ សមណគុត្តា ១ ភិក្ខុនី ១ ភិក្ខុទាសិកា ១ ធម្មា ១ សុធម្មា ១ សង្ឃទាសិកា ជាគម្រប់៧ ។ (ព្រះរាជធីតា ៧ អង្គនោះ ចេះវិលវឹងមកបានជា) នាងខេមា ១ ឧប្បលវណ្ណា ១ បដាចារា ១ កុណ្ឌលា ១ ខ្ញុំ ១ ធម្មទិន្នា ១ វិសាខា ជាគម្រប់៧ ។ ដោយកម្មដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង ដោយ ការតម្កល់នូវចេតនានោះផង លុះខ្ញុំលះបង់រាងកាយ ជារបស់ មនុស្សហើយ ក៏បានទៅកើត ក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ។ ឥឡូវនេះ មកដល់បច្ឆិមភព ខ្ញុំកើតក្នុងត្រកូលសេដ្ឋី ដែលជាអ្នកធ្លាក់ខ្លួន កម្សត់ឥតទ្រព្យ ជាត្រកូលទន់ទាបវិញ តែខ្ញុំបានមានប្តីត្រកូល សម្បូណ៌ ដោយទ្រព្យសម្បត្តិ ។ ជនទាំងឡាយ ដ៏សេស វៀរលែងតែប្តីរបស់ខ្ញុំចេញ សុទ្ធតែជាអ្នកឥតទ្រព្យ ខ្ញុំប្រសូត កូនក្នុងកាលណា ជនទាំងពួងក៏អាណិតខ្ញុំ ក្នុងកាលនោះ ។

១៣១

ទុតិយំ កិសាគោតមីថេរិយាបទានំ

យថា សោ តរុណោ បុត្តោ កោមារកោ[១] សុខេដ្ឍិតោ
សទាណោមិវ កណ្ដោ មេ តទា យមវសំ គតោ ។
សោកដ្ដា ជិនវទនា អស្សុនេត្តា រុទមុខា
មតំ កុណបមាទាយ វិលបន្តី គមាមហំ ។
តទា ឯកេន សន្ទិដ្ឋា ឧបេត្វា ភិសក្កុត្តមំ
អវោចំ ទេហិ ភេសជ្ជំ បុត្តសញ្ជីវនន្តិ ភោ ។
ន វិជ្ជន្តេ មតា យស្មឹ គេហេ សិទ្ធត្ថកំ តតោ
អាហរាតិ ជិនោ អាហ វិនយោទាយកោវិទោ ។
តទា គមិត្វា សាវត្ថឹ ន លភឹ តាទិសំ ឃរំ
កុតោ សិទ្ធត្ថកំ តស្មា តតោ លទ្ធា សតឹ អហំ ។

១ ឱ. ភទ្វោ កោមលង្គោ ។ ម. ភទ្រោ កោមលកោ ។

កិសាគោតមីថេរិយាបទាន ទី ២

កាលណា កូនខ្ញីរបស់ខ្ញុំនោះ ជាកុមារតូច ឋិតនៅក្នុងសេចក្តីសុខ ជាទីស្រឡាញ់របស់ខ្ញុំ ដូចជាជីវិតរបស់ខ្លួន កាលនោះ កូននោះ ក៏លុះអំណាចនៃសេចក្តីស្លាប់ទៅ ។ ខ្ញុំមានសេចក្តីសោកគ្របសង្កត់ មានមុខប្រកបដោយសេចក្តីទុក្ខ មានភ្នែកពេញដោយទឹកភ្នែក មានមាត់យំ ពសាកសពដែលស្លាប់នោះ ដើរយំត្អូញត្អែរ ។ កាលនោះ ខ្ញុំបានជួបបុរសម្នាក់ ក៏ចូលទៅរកព្រះពុទ្ធជាគ្រូពេទ្យដ៏ប្រសើរ ហើយពោលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះអង្គឲ្យថ្នាំប្រោះកូនឲ្យរស់ ។ ព្រះជិនស្រីព្រះអង្គជាអ្នកឈ្លាសវៃ ក្នុងឧបាយនៃការទូន្មាន ទ្រង់ត្រាស់ថា ជនទាំងឡាយដែលស្លាប់ហើយ មិនមានក្នុងផ្ទះណា ចូរនាងយកគ្រាប់ស្ពៃ អំពីផ្ទះនោះមក (ឲ្យតថាគត) ។ កាលនោះ ខ្ញុំដើរទៅកាន់ក្រុងសាវត្ថី រកមិនបានផ្ទះប្រាកដដូច្នោះ ព្រោះហេតុនោះ នឹងរកគ្រាប់ស្ពៃអំពីផ្ទះណាបាន លំដាប់នោះ ខ្ញុំក៏បាននូវស្មារតីឡើង ។

កុណបំ ឆឌ្ឌយិត្វាន ឧបេសឹ លោកនាយកំ
ទ្វារតោ ច មមំ ទិស្វា អវោច មធុរស្សរោ ។
យោ ច វស្សសតំ ជីវេ អបស្សំ ឧទយព្វយំ
ឯកាហំ ជីវិតំ សេយ្យោ បស្សតោ ឧទយព្វយំ ។

ន គាមធម្មោ និគមស្ស ធម្មោ
ន ចាបិយំ ឯកកុលស្ស ធម្មោ
សព្វស្ស លោកស្ស សទេវកស្ស
ឯសោវ[1] ធម្មោ យទិទំ អនិច្ចតា ។

សាហំ សុត្វានិមា គាថា ធម្មចក្ខុំ វិសោធយឹ
តតោ វិញ្ញាតសទ្ធម្មា បព្វជឹ អនគារិយំ ។
តថាបិ បព្វជិតា សន្តី យុញ្ជន្តី ជិនសាសនេ
ន ចិរេនេវ កាលេន អរហត្តំ អបាបុណឹ ។

---

១ ម. ឯសេវ ។

ខ្ញុំចោលនូវសាកសព ហើយចូលទៅគាល់ព្រះពុទ្ធ ជាលោកនាយក ចំណែកខាងព្រះអង្គមានសំឡេងពីរោះ ទ្រង់ទតឃើញខ្ញុំអំពីចម្ងាយ ហើយត្រាស់ថា បុគ្គលណា កាលមិនបានឃើញនូវការកើតនិងការសូន្យទៅ (នៃបញ្ចក្ខន្ធ) ទេ ហើយរស់នៅមួយរយឆ្នាំក៏ដោយ ជីវិតរបស់បុគ្គល អ្នកឃើញនូវការកើតឡើង និងការសូន្យទៅ (នៃបញ្ចក្ខន្ធ) សូម្បីរស់នៅតែមួយថ្ងៃ ក៏ប្រសើរជាង ។

អនិច្ចតាធម៌នេះ នឹងថាជាធម៌សម្រាប់ស្រុកមួយក៏ទេ ជាធម៌សម្រាប់និគមមួយក៏ទេ ជាធម៌សម្រាប់ត្រកូលមួយក៏ទេ ធម៌នុ៎ះឯងសម្រាប់លោក ព្រមទាំងទេវលោកទាំងអស់ ។

ខ្ញុំនោះ បានស្តាប់នូវគាថាទាំងឡាយនេះ ហើយជម្រះនូវធម្មចក្ខុ គឺសោតាបត្តិមគ្គ លំដាប់នោះ ខ្ញុំក៏ដឹងច្បាស់នូវព្រះសទ្ធម្ម ហើយចូលទៅកាន់ផ្នួស ។ លុះខ្ញុំបួសរួចហើយ ក៏មានចិត្តស្ងប់ ប្រកបក្នុងសាសនាព្រះជិនស្រី អស់កាលមិនយូរប៉ុន្មាន ខ្ញុំក៏បានសម្រេចនូវព្រះអរហត្ត ។

១៣៣

ទុតិយំ កិសាគោតមីថេរិយាបទានំ

ឥទ្ធីសុ ច វសី ហោមិ ទិព្វាយ សោតធាតុយា
បរចិត្តានិ ជានាមិ សត្ថុសាសនការិកា ។
បុព្វេនិវាសំ ជានាមិ ទិព្វចក្ខុំ វិសោធិតំ
ខេបេត្វា អាសវេ សព្វេ វិសុទ្ធាសឹ សុនិម្មលា ។
បរិចិណ្ណោ មយា សត្ថា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ
ឱហិតោ គរុកោ ភារោ ភវនេត្តិ សមូហតា ។
យស្សត្ថាយ បព្វជិតា អគារស្មា អនគារិយំ
សោ មេ អត្ថោ អនុប្បត្តោ សព្វសំយោជនក្ខយោ ។
អត្ថធម្មនិរុត្តីសុ បដិភាណេ តថេវ ច
ញាណំ មេ វិបុលំ សុទ្ធំ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស វាហសា ។
សង្ការកុដា អាហរិត្វា សុសានា រថិយាបិ ច
តតោ សង្ឃាដិកំ កត្វា លូខំ ធារេមិ ចីវរំ ។
ជិនោ តស្មឹ គុណេ តុដ្ឋោ លូខចីវរធារណេ
ឋបេសិ ឯតទគ្គម្ហិ បរិសាសុ វិនាយកោ ។

កិសាគោតមីថេរិយាបទាន ទី ២

ខ្ញុំជាអ្នកធ្វើនូវសាសនានៃព្រះសាស្តា ស្ទាត់ក្នុងឫទ្ធិទាំងឡាយ ដឹងនូវចិត្តនៃបុគ្គលដទៃ ដោយសោតធាតុដ៏ជាទិព្វ ។ ខ្ញុំដឹងនូវបុព្វេនិវាសញ្ញាណ ទិព្វចក្ខុ ខ្ញុំក៏បានជម្រះហើយ ខ្ញុំបានញ៉ាំងអាសវៈទាំងពួងឲ្យអស់ទៅ ជាអ្នកបរិសុទ្ធស្អាត មិនមានមន្ទិលសោះឡើយ ។ ព្រះសាស្តា ខ្ញុំបានបម្រើហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ភារៈដ៏ធ្ងន់ ខ្ញុំបានដាក់ចុះហើយ តណ្ហាដែលជាគ្រឿងនាំសត្វទៅកាន់ភព ខ្ញុំគាស់រំលើងចោលហើយ ។ ខ្ញុំចេញចាកផ្ទះ ចូលទៅកាន់ផ្នួស ដើម្បីប្រយោជន៍ណា ប្រយោជន៍នោះ គឺកិរិយាអស់ទៅនៃសំយោជនៈទាំងពួងនោះ ខ្ញុំបានសម្រេចហើយ ។ ញាណរបស់ខ្ញុំ ដ៏ធំទូលាយស្អាត ក្នុងអត្ថ ធម៌ និរុត្តិ និងបដិភាណ ព្រោះអំណាចនៃព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។ ខ្ញុំនាំសំពត់អំពីគំនរសម្រាមផង អំពីព្រៃស្មសានផង អំពីច្រកផង ហើយធ្វើជាសង្ឃាដី ទ្រទ្រង់នូវចីវរដ៏សៅហ្មង ។ ព្រះជិនស្រី ជានាយក ទ្រង់ត្រេកអរក្នុងគុណរបស់ខ្ញុំ គឺការទ្រទ្រង់នូវចីវរដ៏សៅហ្មងនោះ បានតាំងខ្ញុំក្នុងទីជាឯតទគ្គៈ ក្នុងពួកបរិស័ទ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ   ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគីវ ពន្ធនំ ឆេត្វា   វិហរាមិ អនាសវា ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ   ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កិសាគោតមី ភិក្ខុនី ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កិសាគោតមីថេរិយាបទានំ សមត្តំ ។

តតិយំ ធម្មទិន្នាថេរិយាបទានំ

[២៣] បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ   សព្វធម្មាន បារគូ
ឥតោ សតសហស្សម្ហិ   កប្បេ ឧប្បជ្ជិ នាយកោ ។

កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាស្រីមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាមេដំរីដ៏ប្រសើរ កាត់ផ្ដាច់នូវទន្ទីង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្នាក់នៃព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានសម្រេចហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកិសាគោតមីភិក្ខុនី មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កិសាគោតមីថេរិយាបទាន ។

ធម្មទិន្នាថេរិយាបទាន ទី ៣

[២៣] *ព្រះជិនស្រី ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់ដល់នូវត្រើយនៃធម៌ទាំងពួង ជាអ្នកដឹកនាំសត្វលោក ទ្រង់កើតឡើងក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ។*

១៣៤

តតិយំ ធម្មទិន្នាថេរិយាបទានំ

តទាហំ ហំសវតិយា   កុលេ អញ្ញតរេ អហុ
បរកម្មំ ការី អាសឹ   និបកា សីលសំវុតា ។
បទុមុត្តរស្ស ពុទ្ធស្ស   សុជាតោ អគ្គសាវកោ
វិហារា អភិនិក្ខម្ម   បិណ្ឌបាតាយ[1] គច្ឆតិ ។
ឃដំ គហេត្វា គច្ឆន្តី   តទា ឧទកហារិកា
តំ ទិស្វា អទទឹ បូវំ[2]   បសន្នា សេហិ បាណិភិ ។
បដិគ្គហេត្វា តត្ថេវ   និសិន្នោ បរិភុញ្ជិ សោ
តតោ នេត្វា តំ គេហំ   អទាសឹ តស្ស ភោជនំ ។
តតោ មេ អយ្យកោ តុដ្ឋោ   អកាសិ[3] សុណិសំ សកំ
សស្សុយា សហ គន្ត្វាន   សម្ពុទ្ធំ អភិវាទយឹ ។
តទា សោ ធម្មកថិកំ   ភិក្ខុនឹ បរិកិត្តយំ
ឋបេសិ ឯតទគ្គម្ហិ   តំ សុត្វា មុទិតា អហំ ។
និមន្តយិត្វា សុគតំ   សសង្ឃំ លោកនាយកំ
មហាទានំ ទទិត្វាន   តំ ឋានំ អភិបត្ថយឹ ។

១ ម. បត្តមាទាយ ។ ២ ឱ. សូបំ ។ ម. បូបំ ។ ៣ ឱ. អករិ ។ ម. អករី ។

ធម្មទិន្នាថេរិយាបទាន ទី ៣

កាលនោះ ខ្ញុំកើតក្នុងត្រកូលមួយ ក្នុងក្រុងហង្សវតី ជាអ្នកធ្វើនូវការងារនៃជនដទៃ ខ្ញុំមានប្រាជ្ញាចាស់ សង្រួមក្នុងសីល ។ ព្រះថេរៈឈ្មោះសុជាត ជាអគ្គសាវ័ក នៃព្រះពុទ្ធព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ចេញអំពីវត្តទៅដើម្បីបិណ្ឌបាត ។ កាលនោះ ខ្ញុំចេញទៅដងទឹក កាន់ក្អមដើរទៅ បានឃើញព្រះថេរៈនោះ ក៏មានសេចក្តីជ្រះថ្លា បានប្រគេននំ ដោយដៃរបស់ខ្លួន ។ ព្រះថេរៈនោះ ទទួលនំហើយ ក៏គង់ឆាន់ក្នុងទីនោះ លំដាប់នោះ ម្ចាស់របស់ខ្ញុំមានចិត្តត្រេកអរនឹងខ្ញុំ បានយកខ្ញុំធ្វើជាកូនប្រសារបស់ខ្លួន ខ្ញុំទៅជាមួយនឹងម្តាយក្មេក ថ្វាយបង្គំព្រះសម្ពុទ្ធ ។ គ្រានោះ ព្រះអង្គទ្រង់តាំងភិក្ខុនីមួយរូប ជាធម្មកថិកា អ្នកសម្តែងធម៌ដល់បរិស័ទក្នុងទីជាឯតទគ្គៈ ខ្ញុំបានស្តាប់ពុទ្ធតម្រាស់នោះហើយ ក៏មានចិត្តរីករាយខ្លាំង ។ ខ្ញុំនិមន្តព្រះសុគត ជាលោកនាយក ព្រមទាំងភិក្ខុសង្ឃ ថ្វាយមហាទាន ហើយប្រាថ្នានូវតំណែងនោះ ។

តតោ មំ សុគតោ អាហ ឃននិន្នាទសុស្សរោ[១]
មមុបដ្ឋាននិរតា សសង្ឃបរិវេសិកា ។
សទ្ធម្មសវនេ យុត្តា គុណវទ្ធិតមានសា
ភវេ្វ ភវស្សុ មុទិតា លច្ឆសេតំ[២] បណិធិផលំ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ ឱក្កាកកុលសម្ភវោ
គោតមោ នាម នាមេន សត្ថា លោកេ ភវិស្សតិ ។
តស្ស ធម្មេសុ ទាយាទា ឱរសា ធម្មនិម្មិតា
ធម្មទិន្នាតិ នាមេន ហេស្សតិ សត្ថុ សាវិកា ។
តំ សុត្វា មុទិតា ហុត្វា យាវជីវំ មហាមុនី
មេត្តចិត្តា បរិចរឹ បច្ចយេហិ វិនាយកំ ។
តេន កម្មេន សុកតេន ចេតនាបណិធីហិ ច
ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ តាវត្តឹសំ អគញ្ឆហំ ។

---

១ ឱ. ឃននិន្នាទសុស្សរោ ។ ម. ឃននិន្នាទសុស្សរេ ។ ២ ឱ. ម. លច្ឆសេ ឥតិ ទិស្សតិយេវ ។

លំដាប់នោះ ព្រះសុគត ព្រះអង្គមានសំឡេងណែនរំពង់ពីរោះ ត្រាស់នឹងខ្ញុំថា នាងជាស្រីត្រេកអរ ក្នុងការបម្រើតថាគត ជាអ្នកអង្គាសតថាគត ព្រមទាំងភិក្ខុសង្ឃ ។ នាងជាអ្នកប្រកបក្នុងការស្តាប់នូវព្រះសទ្ធម្ម មានចិត្តចម្រើនដោយគុណ ម្នាលនាងដ៏ចម្រើន នាងចូររីករាយចុះ នាងនឹងបានផលដែលនាងតាំងប្រាថ្នានុ៎ះ ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រះសាស្តាព្រះនាមគោតម កើតក្នុងត្រកូលក្សត្រឱក្កាកៈ នឹងត្រាស់ឡើងក្នុងលោក ។ នាងនឹងបានជាញាតិ ក្នុងធម៌នៃព្រះពុទ្ធអង្គនោះ ជាឱរស ជាធម្មនិម្មិត បានជាសាវិកានៃព្រះសាស្តា មានឈ្មោះថាធម្មទិន្នា ។ ខ្ញុំបានស្តាប់ព្យាករណ៍នោះ ក៏រីករាយ មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា បម្រើព្រះមហាមុនី ជានាយក ដោយបច្ច័យទាំងឡាយ ដរាបដល់អស់ជីវិត ។ ដោយកុសលកម្មដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង ដោយការតម្កល់ចេតនានោះផង លុះខ្ញុំលះបង់រាងកាយជារបស់មនុស្សហើយ ក៏បានទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ។

១៣៧

តតិយំ ធម្មទិន្នាថេរិយាបទានំ

ឥមម្ហិ ភទ្ទកេ កប្បេ   ព្រហ្មពន្ធុ មហាយសោ
កស្សបោ នាម នាមេន   ឧបជ្ជិ វទតំ វរោ ។
ឧបដ្ឋាកោ មហេសិស្ស   តទា អាសិ នរិស្សរោ
កាសិរាជា កិកី នាម   ពារាណសិបុរុត្តមេ ។
ឆដ្ឋា តស្ស អហំ ធីតា   សុធម្មា ឥតិ វិស្សុតា
ធម្មំ សុត្វា ជិនគ្គស្ស   បព្វជ្ជំ សមរោចយឹ ។
អនុជានិ ន នោ តាតោ[១]   អគារេវ តទា មយំ
វីសំ វស្សសហស្សានិ   វិចរិម្ហ[២] អតន្ទិតា ។

តតិយំ ភាណវារំ ។

---

១ ម. នានុ ជានាសិ មំ តាតោ ឥតិ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. វិចរិម្ហា ។

ធម្មទិន្នាថេរិយាបទាន ទី ៣

ព្រះពុទ្ធមានផៅពង្សដ៏ប្រសើរ មានយសធំ ព្រះអង្គប្រសើរជាងពួកអ្នកប្រាជ្ញ ទ្រង់ព្រះនាមកស្សបៈ កើតឡើងហើយក្នុងភទ្ទកប្បនេះ ។ កាលនោះ ព្រះរាជាក្នុងដែនកាសី ព្រះនាមកិកី ជាឥស្សរៈនៃនរៈ ក្នុងក្រុងពារាណសីដ៏ឧត្តម ជាឧបដ្ឋាកនៃព្រះពុទ្ធ ទ្រង់ស្វែងរកគុណដ៏ធំ ។ ខ្ញុំជាធីតាទី ៦ នៃព្រះរាជាអង្គនោះ មានឈ្មោះប្រាកដថានាងសុធម្មា បានស្តាប់ធម៌នៃព្រះជិនស្រីដ៏ប្រសើរ ហើយពេញចិត្តនឹងផ្នួស ។ ព្រះបិតារបស់យើងទ្រង់មិនអនុញ្ញាត កាលនោះ យើងជាអ្នកមិនខ្ជិលច្រអូស បានប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌សម្រាប់កុមារីអស់ ២ ម៉ឺនឆ្នាំ ក្នុងផ្ទះ ។

ចប់ ភាណវារៈ ទី ៣ ។

កោមារិព្រហ្មចរិយំ រាជកញ្ញា សុខេធិតា
ពុទ្ធោបដ្ឋាននិរតា មុទិតា សត្ត ធីតរោ ។

សមណី សមណគុត្តា ច ភិក្ខុនី ភិក្ខុទាសិកា
ធម្មា ចេវ សុធម្មា ច សត្តមី សង្ឃទាសិកា ។

ខេមា ឧប្បលវណ្ណា ច បដាចារា ច កុណ្ឌលា
គោតមី ច អហំ ចេវ វិសាខា ហោតិ សត្តមី ។

តេហិ កម្មេហិ សុកតេហិ ចេតនាបណិធីហិ ច
ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ តាវតឹសំ អគញ្ឆហំ ។

បច្ឆិមេ ច ភវេទានិ គិរិព្វជបុរុត្តមេ
ជាតា សេដ្ឋិកុលេ ផីតេ សព្វកាមសមិទ្ធនេ ។

យទា រូបគុណូបេតា បឋមេ យោព្វនេ ឋិតា
តទា បរកុលំ គន្ត្វា វសឹ សុខសមប្បិតា ។

ធីតា ៧ អង្គ ជាកញ្ញានៃស្តេច តាំងនៅក្នុងសេចក្តីសុខ ត្រេកអរ

រីករាយ ក្នុងការបម្រើព្រះពុទ្ធ គឺនាងសមណី ១ សមណគុត្តា ១

ភិក្ខុនី ១ ភិក្ខុទាសិកា ១ ធម្មា ១ សុធម្មា ១ សង្ឃទាសិកា

ជាគម្រប់ ៧ ។ (ធីតា ៧ អង្គនោះ ចេរវិលវិលមកបានជា) នាង

ខេមា ១ ឧប្បលវណ្ណា ១ បដាចារា ១ កុណ្ឌលា ១ គោតមី ១

ខ្ញុំ ១ វិសាខា ជាគម្រប់ ៧ ។ ដោយកុសលកម្មដែលខ្ញុំធ្វើល្អ

នោះផង ដោយការតម្កល់នូវចេតនានោះផង លុះខ្ញុំលះបង់រាង

កាយជារបស់មនុស្សហើយ ក៏បានទៅកើត ក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ។

ឥឡូវនេះ មកដល់បច្ឆិមភព ខ្ញុំកើតក្នុងត្រកូលសេដ្ឋី ដ៏ស្តុក-

ស្តម្ភ ក្នុងក្រុងគិរិព្វជៈ ដ៏ឧត្តម អាចសម្រេចសេចក្តីប្រាថ្នាទាំងពួង

បាន ។ កាលណា ខ្ញុំប្រកបដោយគុណគឺរូបសម្បត្តិ តាំងនៅ

ក្នុងបឋមវ័យហើយ កាលនោះឯង ខ្ញុំបានទៅកាន់ត្រកូលនៃ

បុរសដទៃ (មានប្តី) ហើយនៅស្កប់ស្កល់ដោយសេចក្តីសុខ ។

១៣៩

តតិយំ ធម្មទិន្នាថេរិយាបទានំ

ឧបេត្វា លោកសរណំ   សុណិត្វា ធម្មទេសនំ
អនាគាមិផលំ បត្តោ   សាមិកោ មេ សុពុទ្ធិមា ។
តទា តំ[១] អនុជានេត្វា   បព្វជឹ អនគារិយំ
ន ចិរេនេវ កាលេន   អរហត្តំ អបាបុណឹ ។
តទា ឧបាសកោ សោ មំ   ឧបគន្ត្វា អបុច្ឆថ
គម្ភីរេ និបុណេ បញ្ហេ   តេ សព្វេ ព្យាករឹ អហំ ។
ជិនោ តស្មឹ គុណេ តុដ្ឋោ   ឯតទគ្គេ ឋបេសិ មំ
ភិក្ខុនឹ ធម្មកថិកំ   នាញ្ញំ បស្សាមិ ឯទិសំ ។
ធម្មទិន្នា យថា ធីរា   ឯវំ ធារេថ ភិក្ខវោ
ឯវាហំ បណ្ឌិតា នាម   នាយកេនានុកម្បិតា ។
បរិចិណ្ណោ មយា សត្ថា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ
ឱហិតោ គរុកោ ភារោ   ភវនេត្តិ សមូហតា ។

---

១ ឱ. ម. តទាហំ ។

ធម្មទិន្នាថេរិយាបទាន ទី ៣

ឯស្វាមីរបស់ខ្ញុំនោះមានប្រាជ្ញាល្អ បានចូលទៅគាល់ព្រះពុទ្ធ ជាទីពឹងនៃសត្វលោក ស្តាប់ធម៌ទេសនាហើយ ក៏បានដល់នូវអនាគាមិផល ។ កាលនោះ ខ្ញុំបានញុំាងស្វាមីនោះ ឲ្យអនុញ្ញាតហើយ ចូលទៅកាន់ផ្នួស អស់កាលមិនយូរប៉ុន្មាន ក៏បានដល់ព្រះអរហត្ត ។ កាលនោះ ឧបាសកនោះ ចូលមករកខ្ញុំហើយ សួរនូវប្រស្នាទាំងឡាយដ៏ជ្រាលជ្រៅ ខ្ញុំក៏បានព្យាករប្រស្នាទាំងអស់នោះ ។ ព្រះជិនស្រីត្រេកអរក្នុងគុណនោះហើយ បានតាំងខ្ញុំក្នុងទីជាឯតទគ្គៈថា តថាគតមិនឃើញភិក្ខុនីជាធម្មកថិកាដទៃ ប្រាកដដូចភិក្ខុនីនេះឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរចាំទុកយ៉ាងនេះថា នាងធម្មទិន្នា ជាអ្នកប្រាជ្ញ ខ្ញុំឈ្មោះថាជាស្រីបណ្ឌិត ដែលព្រះលោកនាយកអនុគ្រោះ ដោយប្រការយ៉ាងនេះឯង ។ ព្រះសាស្តា ខ្ញុំបាន បម្រើដោយគោរពហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ភារៈដ៏ធ្ងន់ ខ្ញុំបានដាក់ចុះហើយ តណ្ហាជាគ្រឿងនាំសត្វទៅកាន់ភព ខ្ញុំបានរំលើងចោលហើយ ។

យស្សត្ថាយ បព្វជិតា អគារស្មា អនគារិយំ
សោ មេ អត្ថោ អនុប្បត្តោ សព្វសំយោជនក្ខយោ ។
ឥទ្ធីសុ ច វសី ហោមិ ទិព្វាយ សោតធាតុយា
បរចិត្តានិ ជានាមិ ពុទ្ធសាសនការិកា[១] ។
បុព្វេនិវាសំ ជានាមិ ទិព្វចក្ខុំ វិសោធិតំ
ខេបេត្វា អាសវេ សព្វេ វិសុទ្ធាសឹ សុនិម្មលា ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគីវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវា ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

---

១ ឱ ម. សត្ថុសាសនការិកា ។

ខ្ញុំចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្នួស ដើម្បីប្រយោជន៍ណា ប្រ-
យោជន៍នោះ គឺការអស់ទៅនៃសំយោជនៈទាំងពួង ខ្ញុំបាន
សម្រេចហើយ ។ ខ្ញុំជាអ្នកស្ទាត់ក្នុងឫទ្ធិទាំងឡាយ ជាអ្នកធ្វើ
តាមពុទ្ធសាសនា ដឹងនូវចិត្តនៃបុគ្គលដទៃ ដោយសោតធាតុ
ដ៏ជាទិព្វ ។ ខ្ញុំដឹងនូវបុព្វេនិវាសញ្ញាណ ទិព្វចក្ខុខ្ញុំបានជម្រះ
ហើយ ខ្ញុំញុំាងអាសវៈទាំងពួងឲ្យអស់ហើយ ជាអ្នកបរិសុទ្ធ
ស្អាត មិនមានមន្ទិលសោះឡើយ ។ កិលេសទាំងឡាយ
ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំគាស់រំលើងចោលអស់
ហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូច
ជាមេដំរីកាត់ផ្ដាច់នូវទន្ទីង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្នាក់
នៃព្រះពុទ្ធជាបុគ្គលប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានសម្រេចហើយ
សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤
វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

១៤១

ចតុត្ថំ សកុលាថេរិយាបទានំ

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ធម្មទិន្នា ភិក្ខុនី ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ធម្មទិន្នាថេរិយាបទានំ សមត្តំ ។

ចតុត្ថំ សកុលាថេរិយាបទានំ

[២៤] បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ សព្វធម្មាន ចារគូ
ឥតោ សតសហស្សម្ហិ កប្បេ ឧប្បជ្ជិ នាយកោ ។
ហិតាយ សព្វសត្តានំ សុខាយ វទតំ វរោ
អត្ថាយ បុរិសាជញ្ញោ បដិបន្នោ សទេវកេ ។
យសគ្គប្បត្តោ សិរិមា កិត្តិវណ្ណភតោ ជិនោ
បូជិតោ សព្វលោកស្ស ទិសា សព្វា សុវិស្សុតា ។
ឧត្តិណ្ណវិចិកិច្ឆោ សោ វីតិវត្តកថំកថោ
សម្បុណ្ណមនសង្កប្បោ បត្តោ សម្ពោធិមុត្តមំ ។

បាទព្ទថា ព្រះធម្មទិន្នាភិក្ខុនី មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ធម្មទិន្នាថេរិយាបទាន ។

សកុលាថេរិយាបទាន ទី ៤

[២៤] ព្រះជិនស្រីព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់ដល់នូវត្រើយនៃធម៌ទាំងពួង ព្រះអង្គជានាយក ទ្រង់កើតឡើងក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ។ ព្រះអង្គប្រសើរ ជាងអ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ ជាបុរសអាជានេយ្យ ប្រតិបត្តិដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្ដីសុខ ដើម្បីសេចក្ដីចម្រើន ដល់សព្វសត្វ ក្នុងមនុស្សលោក ព្រមទាំងទេវលោក ។ ព្រះជិនស្រីទ្រង់ដល់នូវយសដ៏ប្រសើរ មានសិរី ពេញពោរដោយកេរ្តិ៍ឈ្មោះនិងសេចក្ដីសរសើរ ដែលលោកទាំងពួងបូជាហើយ ប្រាកដក្នុងទិសទាំងពួង ។ ព្រះអង្គមានសេចក្ដីសង្ស័យឆ្លងហើយ មានសេចក្ដីងឿងឆ្ងល់កន្លងបង់ហើយ មានសេចក្ដីត្រិះរិះ ក្នុងព្រះ-ទ័យបរិបូណ៌ហើយ ទ្រង់ដល់នូវសម្ពោធិញ្ញាណដ៏ឧត្តម ។

អនុប្បន្នស្ស មគ្គស្ស ឧប្បាទេតា នរុត្តមោ
អនក្ខាតញ្ច អក្ខាសិ អសញ្ជាតញ្ច សញ្ជនី ។
មគ្គញ្ញូ ច មគ្គវិទូ មគ្គក្ខាយី នរាសភោ
មគ្គស្ស កុសលោ សត្ថា សារថីនំ វរុត្តមោ ។
មហាការុណិកោ នាថោ[1] ធម្មំ ទេសេតិ នាយកោ
និមុគ្គេ កាមបង្កម្ហិ សមុទ្ធរតិ ចាណិនោ ។
តទាហំ ហំសវតិយំ ជាតា ខត្តិយនន្ទនា
សុរូបា សធនា ចាបិ ទយិតា ច សិរីមតី ។
អានន្ទស្ស មហារញ្ញោ ធីតា បរមសោភនា
វេមាតា ភគិនី ចាបិ បទុមុត្តរនាមិនោ ។
រាជកញ្ញាហិ សហិតា សព្វាភរណភូសិតា
ឧបគម្ម[2] មហាវីរំ អស្សោសឹ ធម្មទេសនំ ។

---

១ ឱ. ម. សត្ថា ។ ២ ម. ឧបាគម្ម ។

ព្រះសម្ពុទ្ធប្រសើរជាងនរជន ទ្រង់ញុំាងមគ្គ ដែលមិនទាន់កើត ឲ្យកើតឡើងផង សម្តែងនូវមគ្គដែលមិនទាន់សម្តែងផង បណ្តុះនូវមគ្គដែលមិនទាន់បណ្តុះផង ។ ព្រះសម្ពុទ្ធ ជាអ្នកអង់អាចជាងនរជន ព្រះអង្គជ្រាបនូវមគ្គ ត្រាស់ដឹងនូវមគ្គ ប្រាប់នូវមគ្គ ជាគ្រូប្រៀនប្រដៅដ៏ឧត្តម ប្រសើរជាងសារថីទាំងឡាយ ។ ព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គប្រកបដោយព្រះទ័យករុណាដ៏ធំ ជាទីពឹងនៃសត្វ-លោក ជាអ្នកដឹកនាំសត្វលោក ទ្រង់សម្តែងធម៌ ស្រោចស្រង់នូវសត្វទាំងឡាយ ដែលមុជចុះក្នុងភក់គឺកាម ។ កាលនោះ ខ្ញុំកើតក្នុងក្រុងហង្សវតី ឈ្មោះខត្តិយនន្ទា ជាស្រីមានរូបល្អ ប្រកបដោយទ្រព្យ មានចិត្តអាណិតអាសូរចំពោះអ្នកដទៃ ជាស្រីមានសិរី ។ ខ្ញុំជាធីតានៃមហារាជព្រះនាមអានន្ទ ជាស្រីមានលម្អដ៏ប្រសើរ ជាប្អូនស្រីមានមាតាផ្សេងគ្នា នៃព្រះពុទ្ធព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ។ ខ្ញុំស្អិតស្អាង ដោយគ្រឿងអាភរណៈទាំងពួង ជាមួយនឹងព្រះរាជកញ្ញាទាំងឡាយ ហើយចូលទៅគាល់ព្រះពុទ្ធ ទ្រង់មានព្យាយាមធំ ហើយស្តាប់ធម៌ទេសនា ។

១៤៣

ចតុត្ថំ សកុលាថេរិយាបទានំ

តទា ហិ សោ លោកវិទូ[១] ភិក្ខុនឹ ទិព្វចក្ខុកំ
ចតុបរិសាយ[២] មជ្ឈេ អគ្គដ្ឋានេ ឋបេសិ តំ ។
សុណិត្វា តមហំ ហដ្ឋា ទានំ ទត្វាន[៣] សត្ថុនោ
បូជេត្វាន ច សម្ពុទ្ធំ ទិព្វចក្ខុំ អបត្ថយឹ ។
តតោ អវោច មំ សត្ថា នន្ទេ លច្ឆសិ បត្ថិតំ
បទីបធម្មទានានំ ផលមេតំ សុនិច្ឆិតំ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ ឱក្កាកកុលសម្ភវោ
គោតមោ នាម នាមេន សត្ថា លោកេ ភវិស្សតិ ។
តស្ស ធម្មេសុ ទាយាទា ឱរសា ធម្មនិម្មិតា
សកុលាតិ ច[៤] នាមេន ហេស្សតិ សត្ថុសាវិកា ។
តេន កម្មេន សុកតេន ចេតនាបណិធីហិ ច
ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ តាវតឹសំ អគញ្ឆហំ ។

---

១ ឱ. លោកគុរុ ។ ម. លោកគរុ ២ ឱ. កិត្តយី បរិសា ។ ម. កិត្តយំ បរិសា ។ ៣ ម. ភិនន្ទិត្វាន ។ ៤ ឱ. ម. សកុលា នាម ។

សកុលាថេរិយាបទាន ទី ៤

គ្រានោះ ព្រះអង្គជ្រាបច្បាស់នូវលោក ទ្រង់តាំងភិក្ខុនីនោះ ដែលមានចក្ខុដូចជាទិព្វ ក្នុងឋានៈដ៏ប្រសើរ ក្នុងកណ្តាលនៃបរិស័ទ ៤ ។ ខ្ញុំបានស្តាប់ព្យាករណ៍នោះហើយ ក៏មានចិត្តរីករាយ ថ្វាយទានដល់ព្រះសាស្តា បូជាព្រះសម្ពុទ្ធ ហើយប្រាថ្នានូវទិព្វចក្ខុ ។ លំដាប់នោះ ព្រះសាស្តាបានត្រាស់នឹងខ្ញុំថា ម្នាលនាងនន្ទា នាងនឹងបានតំណែងដែលនាងប្រាថ្នា ឋានៈដែលនាងប្រាថ្នាដោយប្រពៃន៎ុះ ជាផលនៃធម្មទានដូចជាប្រទីប ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រះសាស្តាព្រះនាមគោតម កើតក្នុងឱក្កាកត្រកូល នឹងត្រាស់ដឹងឡើងក្នុងលោក ។ នាងនឹងបានជាព្រះញាតិ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយនៃព្រះសាស្តានោះ ជាឱរស ជាធម្មនិម្មិត ជាសាវិកាព្រះសាស្តាមានឈ្មោះថាសកុលា ។ ដោយកុសលកម្មដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង ដោយការតម្កល់ចេតនានោះផង លុះខ្ញុំលះបង់រាងកាយជារបស់មនុស្សហើយ ក៏បានទៅកើត ក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ។

ឥមម្ហិ ភទ្ទកេ កប្បេ ព្រហ្មពន្ធុ មហាយសោ
កស្សបោ នាម នាមេន ឧប្បជ្ជិ វទតំ វរោ ។
បរិព្វាជិកិនី អាសឹ តទាហំ ឯកចារិនី
ភិក្ខាយ វិចរិត្វាន អលភឹ តេលមត្តកំ ។
តេន ទីបំ បទីបេត្វា ឧបដ្ឋឹ សព្វសំវរំ
ចេតិយំ ទិបទគ្គស្ស វិប្បសន្នេន ចេតសា ។
តេន កម្មេន សុកតេន ចេតនាបណិធីហិ ច
ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ តាវត្តឹសំ អគញ្ឆហំ ។
យត្ថ យត្ថូបបជ្ជាមិ តស្ស កម្មស្ស វាហសា
សញ្ជលន្តិ(១) មហាទីបា តត្ថ តត្ថ(២) គតាយ មេ ។
តិរោកុឌ្ឌំ តិរោសេលំ សមតិគ្គយ្ហ បព្វតំ
បស្សាមហំ យទិច្ឆាមិ ទីបទានស្សិទំ ផលំ ។
វិសុទ្ធនយនា ហោមិ យសសា បជ្ជលាមហំ
សទ្ធា បញ្ញវតី ចេវ ទីបទានស្សិទំ ផលំ ។

១ ឱ. សញ្ចរន្តិ ។ ម. សំជរហន្តិ ។ ២ ឱ. យត្ត ។

ព្រះពុទ្ធព្រះនាមកស្សបៈ ព្រះអង្គមានផៅពង្សដ៏ប្រសើរ មានយសធំ ប្រសើរជាងអ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ ទ្រង់កើតឡើងក្នុងភទ្ទកប្បនេះ ។ កាលនោះ ខ្ញុំបួសជានាងបរិព្វាជិកា ប្រព្រឹត្តម្នាក់ឯង ត្រាច់ទៅដើម្បីភិក្ខា ហើយបានទូវវត្ថុត្រឹមតែប្រេងប៉ុណ្ណោះ ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បានអុជប្រទីបដោយប្រេងនោះ បម្រើព្រះចេតិយប្រសើរសមរម្យជាងចេតិយទាំងពួងនៃព្រះពុទ្ធប្រសើរជាងសត្វមានជើងពីរ ។ ដោយកុសលកម្មដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង ដោយការតម្កល់ចេតនានោះផង លុះខ្ញុំលះបង់រាងកាយ ជារបស់មនុស្សហើយ ក៏បានទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ។ ដោយផលនៃកម្មនោះ ខ្ញុំកើតក្នុងទីណា ៗ ប្រទីបដ៏ធំទាំងឡាយ បំភ្លឺដល់ខ្ញុំដែលនៅក្នុងទីនោះ ៗ ។ ខ្ញុំប្រាថ្នារបស់ណា ខ្ញុំឃើញ (របស់នោះ) ធ្លុះរហូតខាងក្រោជញ្ជាំង ធ្លុះរហូតខាងក្រៅនៃភ្នំថ្ម នេះជាផលនៃការឲ្យប្រទីប ។ ខ្ញុំជាអ្នកមានភ្នែកស្អាត រុងរឿងដោយយសមានសទ្ធា មានប្រាជ្ញា នេះជាផលនៃការឲ្យប្រទីប ។

១៤៥

ចតុត្ថំ សកុលាថេរិយាបទានំ

បច្ឆិមេ ច ភវេទានិ ជាតា វិប្បកុលេ អហំ
បហូតធនធញ្ញម្ហិ មុទិតេ រាជបូជិតេ ។
អហំ សព្វង្គសម្បន្នា សព្វាភរណភូសិតា
បុរប្បវេសេ សុគតំ វាតបានេ ឋិតា អហំ ។
ទិស្វា ជលន្តំ យសសា ទេវមនុស្សសក្កតំ
អនុព្យញ្ជនសម្បន្នំ លក្ខណេហិ វិភូសិតំ ។
ឧទគ្គចិត្តា សុមនា បព្វជ្ជំ សមរោចយឹ
ន ចិរេនេវ កាលេន អរហត្តំ អបាបុណឹ ។
ឥទ្ធីសុ ច វសី ហោមិ ទិព្វាយ សោតធាតុយា
បរចិត្តានិ ជានាមិ សត្ថុសាសនការិកា ។
បុព្វេនិវាសំ ជានាមិ ទិព្វចក្ខុំ វិសោធិតំ
ខេបេត្វា អាសវេ សព្វេ វិសុទ្ធាសឹ សុនិម្មលា ។

សកុលាថេរិយាបទាន ទី ៤

ឥឡូវនេះ មកដល់បច្ឆិមភព ខ្ញុំកើតក្នុងត្រកូលព្រាហ្មណ៍ មានទ្រព្យនិងស្រូវច្រើន ជាត្រកូលរីករាយ ដែលស្តេចរាប់អានបូជាហើយ ។ ខ្ញុំបរិបូណ៌ដោយអវយវៈគ្រប់យ៉ាង ស្អិតស្អាងដោយអាភរណៈទាំងពួង ខ្ញុំឈរនៅត្រង់បង្អួច ឃើញព្រះសុគត ត្រង់ប្រទេសជាទីចូលទៅកាន់បុរី ។ ខ្ញុំឃើញព្រះពុទ្ធរុងរឿងដោយយស ដែលទេវតានិងមនុស្សធ្វើសក្ការៈហើយ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយអនុព្យញ្ជនៈ ស្អិតស្អាងដោយលក្ខណៈទាំងឡាយ ។ ខ្ញុំមានចិត្តអណ្តែតឡើង មានចិត្តល្អពេញចិត្តនឹងផ្នួស អស់កាលមិនយូរប៉ុន្មាន ក៏បានដល់ព្រះអរហត្ត ។ ខ្ញុំជាអ្នកស្ទាត់ជំនាញ ក្នុងឫទ្ធិទាំងឡាយ ជាអ្នកធ្វើតាមសាសនានៃព្រះសាស្តា ដឹងនូវចិត្តនៃបុគ្គលដទៃដោយសោតធាតុដ៏ជាទិព្វ ។ ខ្ញុំដឹងនូវបុព្វេនិវាសញ្ញាណ ទិព្វចក្ខុខ្ញុំបានជម្រះហើយ ខ្ញុំបានញុំាងអាសវៈទាំងពួង ឲ្យអស់ហើយ ជាអ្នកបរិសុទ្ធស្អាត មិនមានមន្ទិលឡើយ ។

បរិចិណ្ណោ មយា សត្ថា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ
ឱហិតោ គរុកោ ភារោ   ភវនេត្តិ សមូហតា ។
យស្សត្ថាយ បព្វជិតា   អគារស្មា អនគារិយំ
សោ មេ អត្ថោ អនុប្បត្តោ   សព្វសំយោជនក្ខយោ ។
តតោ មហាការុណិកោ   ឯតទគ្គេ ឋបេសិ មំ
ទិព្វចក្ខុកានំ អគ្គា   សកុលាតិ នរុត្តមោ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ   ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគីវ ពន្ធនំ ឆេត្វា   វិហរាមិ អនាសវា ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ   ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ព្រះសាស្តាខ្ញុំបានបម្រើហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ភារៈដ៏ធ្ងន់ខ្ញុំបានដាក់ចុះហើយ តណ្ហាជាគ្រឿងនាំសត្វទៅកាន់ភព ខ្ញុំបានដកចោលហើយ ។ ខ្ញុំចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្នួស ដើម្បីប្រយោជន៍ណា ប្រយោជន៍នោះគឺការអស់ទៅនៃសំយោជនៈទាំងពួង ខ្ញុំបានសម្រេចហើយ ។ លំដាប់នោះ ព្រះពុទ្ធប្រសើរជាងនរជន ព្រះអង្គប្រកបដោយមហាករុណា ទ្រង់តាំងខ្ញុំជាឯតទគ្គៈ ដោយព្រះពុទ្ធដីកាថា នាងសកុលាថេរី ជាភិក្ខុនីប្រសើរផុត ជាងថេរីទាំងឡាយដែលមានទិព្វចក្ខុ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយភពទាំងអស់ ខ្ញុំគាស់រំលើងហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈព្រោះបានកាត់បំណង់ ដូចជាមេដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្នឹង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្នាក់ព្រះពុទ្ធ ជាបុគ្គលប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។

១៤៧

បញ្ចមំ នន្ទាថេរិយាបទានំ

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សកុលា ភិក្ខុនី ឥមា
គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សកុលាថេរិយាបទានំ សមត្តំ ។

បញ្ចមំ នន្ទាថេរិយាបទានំ

[២៨] បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ សព្វធម្មាន បារគូ
ឥតោ សតសហស្សម្ហិ កប្បេ ឧប្បជ្ជិ នាយកោ ។
ឱវាទកោ វិញ្ញាបកោ តារកោ សព្វបាណិនំ
ទេសនាកុសលោ ពុទ្ធោ តារេសិ ជនតំ ពហុំ ។
អនុកម្បកោ ការុណិកោ ហិតេសី សព្វបាណិនំ
សម្បត្តេ តិត្ថិយេ សព្វេ បញ្ចសីលេ បតិដ្ឋហិ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសកុលាភិក្ខុនី មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សកុលាថេរិយាបទាន ។

នន្ទាថេរិយាបទាន ទី ៥

[២៥] ព្រះជិនស្រី ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់ដល់នូវត្រើយ នៃធម៌ទាំងពួង ព្រះអង្គជានាយក ទ្រង់កើតឡើងក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ។ ព្រះពុទ្ធទ្រង់ទូន្មានសត្វលោក ញុំាំងសត្វលោកឲ្យដឹងច្បាស់ ចម្លងសត្វទាំងពួង ឈ្លាសវៃក្នុងទេសនា ទ្រង់ញុំាំងប្រជុំជន ជាច្រើន ឲ្យឆ្លងហើយ ។ ព្រះអង្គជាអ្នកអនុគ្រោះ ប្រកបដោយករុណា ស្វែងរកនូវប្រយោជន៍ ដល់សត្វទាំងពួង ទ្រង់ញុំាំងតិរ្ថិយទាំងពួង ដែលមកដល់ហើយ ឲ្យតាំងនៅក្នុងសីល ៥ ។

ឯវំ និរាកុលំ អាសិ សុញ្ញតំ តិត្ថិយេហិ ច
វិចិត្តំ អរហន្តេហិ វសីភូតេហិ តាទិភិ ។
រតនាគ្ឃបញ្ញាសំ ឧគ្គតោ សោ មហាមុនិ
បញ្ចនក្ខិយសង្កាសោ ទ្វត្តឹសវរលក្ខណោ ។
វស្សសតសហស្សានិ អាយុ វិជ្ជតិ[1] តាវទេ
តាវតា តិដ្ឋមានោ សោ តារេសិ ជនតំ ពហុំ ។
តទាហំ ហំសវតិយំ ជាតោ សេដ្ឋិកុលេ អហុំ
នានារតនបជ្ជោតេ មហាសុខសមប្បិតោ ។
ឧបេត្វា តំ មហាវីរំ អស្សោសឹ ធម្មទេសនំ
អមតំ បរមស្សាទំ បរមត្ថំ និវេទកំ ។
តទា និមន្តយិត្វាន សសង្ឃំ លោកនាយកំ[2]
ទត្វា តស្ស មហាទានំ បសន្នោ សេហិ បាណិភិ ។

១ ឱ. តិដ្ឋតិ ។ ២ ឱ. តិភវន្តគំ ។

សីល ៥ ជារបស់មិនរឹកររយ៉ាងនេះ ជារបស់សូន្យពួកតិរ្ថិយ ជារបស់ដែលព្រះអរហន្តទាំងឡាយ អ្នកមានសេចក្តីស្ងាត់ ជំនាញ ប្រកបដោយតាទិគុណវិចិត្រហើយ ។ ព្រះពុទ្ធព្រះនាមបទុមុត្តរៈនោះ ជាអ្នកប្រាជ្ញធំ មានកម្ពស់ ៥៨ ហត្ថ មានទ្រង់ទ្រាយដូចចេតិយមាស មានលក្ខណៈ ៣២ ដ៏ប្រសើរ ។ ព្រះអង្គមានព្រះជន្មមួយសែនឆ្នាំជាកំណត់ ទ្រង់បិតនៅអស់កាលប៉ុណ្ណោះ ទ្រង់ញ៉ាំងប្រជុំជនជាច្រើនឲ្យឆ្លងហើយ ។ កាលនោះ ខ្ញុំកើតក្នុងត្រកូលសេដ្ឋី ជាត្រកូលរុងរឿងដោយកែវផ្សេង ៗ ជាអ្នកស្កប់ស្កល់ដោយសេចក្តីសុខដ៏ធំ នៅក្នុងក្រុងហង្សវតី ។ ខ្ញុំបានចូលទៅគាល់ព្រះពុទ្ធអង្គនោះ ព្រះអង្គមានព្យាយាមធំ ខ្ញុំបានស្តាប់នូវធម៌ទេសនា គឺអមតនិព្វានជាធម៌មានអានិសង្សក្រៃលែង មានប្រយោជន៍យ៉ាងល្អិតល្អន់ ជាធម៌ដែលព្រះអង្គសំដែងហើយ ។ គ្រានោះ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លាខ្លាំង បាននិមន្តព្រះលោកនាយក ព្រមទាំងភិក្ខុសង្ឃ ហើយថ្វាយមហាទានដល់ព្រះអង្គ ដោយដៃរបស់ខ្លួន ។

១៤៩

បញ្ចមំ នន្ទាថេរិយាបទានំ

ឈាយិនីនំ ភិក្ខុនីនំ អគ្គដ្ឋានំ អបត្ថយឹ
និបច្ច សិរសា វីរំ សសង្ឃំ លោកនាយកំ ។
តទា អទន្តទមកោ តិលោកសរណោ បភូ
ព្យាកាសិ នរសុទ្ធោ[១] លច្ឆសេតំ សុបត្ថិតំ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ ឱក្កាកកុលសម្ភវោ
គោតមោ នាម នាមេន សត្ថា លោកេ ភវិស្សតិ ។
តស្ស ធម្មេសុ ទាយាទា ឱរសា ធម្មនិម្មិតា
នន្ទាតិ នាម នាមេន ហេស្សតិ សត្ថុសាវិកា ។
តំ សុត្វា មុទិតា ហុត្វា យាវជីវំ តទា ជិនំ
មេត្តចិត្តា បរិចរឹ បច្ចយេហិ វិនាយកំ ។
តេន កម្មេន សុកតេន ចេតនាបណិធីហិ ច
ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ តាវត្តឹសំ អគញ្ឆហំ ។

១ ឱ. នរសទ្ទូលោ ។ ម. នរសារថិ ។

នន្ទាថេរិយាបទាន ទី ៥

ខ្ញុំក្រាបជិតព្រះលោកនាយក ព្រះអង្គមានព្យាយាម ព្រម ទាំងព្រះសង្ឃដោយត្បូង ហើយប្រាថ្នានូវតំណែងដ៏ប្រសើរ ជាងពួកភិក្ខុនីដែលមានឈាន ។ កាលនោះ ព្រះអង្គទូន្មាន សត្វដែលមិនទាន់ទូន្មានហើយ ជាទីពឹងនៃលោកទាំង ៣ មាន រស្មី ព្រះអង្គជានាយសារថីរបស់ពួកនរជន ទ្រង់ព្យាករថា នាងនឹងបាននូវតំណែង ដែលនាងប្រាថ្នាហើយដោយប្រពៃ ន់ុះ ។ ក្នុងមួយសែនកប្ប អំពីកប្បនេះ ព្រះសាស្ដាព្រះនាម គោតម សម្ភពក្នុងឱក្កាកត្រកូល នឹងត្រាស់ឡើងក្នុងលោក ។ នាងនឹងបានជាញាតិក្នុងធម៌ទាំងឡាយ របស់ព្រះសាស្ដាអង្គ នោះ ជាឱរសជាធម្មនិម្មិត ជាសាវិកានៃព្រះសាស្ដា មាន ឈ្មោះថានាងនន្ទា ។ កាលនោះ ខ្ញុំបានស្ដាប់ពុទ្ធព្យាករណ៍ នោះហើយ ក៏មានចិត្តរីករាយ មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា បម្រើព្រះជិនស្រី ព្រះអង្គជានាយក ដោយបច្ច័យទាំងឡាយ ដរាបដល់អស់ជីវិត ។ ដោយកុសលកម្មដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះ ផង ដោយការតម្កល់នូវចេតនានោះផង ខ្ញុំលះបង់រាងកាយ ជារបស់មនុស្សហើយ ក៏បានទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ។

តតោ ចុតា យាមមគំ តតោហំ តុសិតំ គតា(១)
តតោ ច និម្មានរតឹ វសវត្តិបុរំ គតា ។
យត្ថ យត្ថូបបជ្ជាមិ តស្ស កម្មស្ស វាហសា
តត្ថ តត្ថេវ រាជូនំ មហេសិត្តមការយឹ ។
តតោ ចុតា មនុស្សត្តេ រាជូនំ ចក្កវត្តិនំ
មណ្ឌលីនញ្ច រាជូនំ មហេសិត្តមការយឹ ។
សម្បត្តឹ អនុភោត្វាន ទេវេសុ មនុជេសុ ច
សព្វត្ថ សុខិតា ហុត្វា នេកកប្បេសុ សំសរឹ ។
បច្ឆិមេ ភវសម្បត្តេ បុរស្មឹ(២) កបិលវ្ហយេ
រញ្ញោ សុទ្ធោទនស្សាហំ ធីតា អាសឹ អនិន្ទិតា ។
រំសិរិវ(៣) រូបិនឹ ទិស្វា នន្ទិតំ អាសិ តំ កុលំ
តេន នន្ទាតិ មេ នាមំ សុន្ទរា បវរា អហំ(៤) ។

១ ឱ. ម. អគំ ។ ២ ឱ. ម. សុរម្មេ ។ ៣ ឱ. ម. សិរិយា ។ ៤ ឱ. សុន្ទរំ បវរំ អទុំ ។ ម. សុន្ទរំ បវរំ អហុ ។

លុះខ្ញុំច្យុតចាកឋានតាវត្តិង្សនោះ បានទៅកើតឯឋានយាមៈ ច្យុតចាកឋានយាមៈនោះ បានទៅកាន់ឋានតុសិត ច្យុតចាកឋានតុសិតនោះ បានទៅកាន់និម្មានរតី ច្យុតចាកនិម្មានរតីនោះហើយ បានទៅកាន់បរនិម្មិតវសវត្តីបុរី ។ ដោយផលនៃកុសលកម្មនោះ ខ្ញុំកើតក្នុងទីណាៗ តែងបានជាមហេសីនៃស្តេចទាំងឡាយក្នុងទីនោះ ៗ ។ ខ្ញុំច្យុតចាកទីនោះហើយ កើតជាមនុស្ស បានជាមហេសី នៃស្តេចចក្រពត្តិទាំងឡាយផង នៃស្តេចមានមណ្ឌលទាំងឡាយផង ។ ខ្ញុំសោយនូវសម្បត្តិក្នុងទេវតានិងមនុស្ស ហើយដល់នូវសេចក្តីសុខក្នុងទីទាំងពួងអន្ទោលទៅអស់កប្បច្រើន ។ លុះដល់មកក្នុងបច្ឆិមភព ខ្ញុំកើតជាធីតា នៃព្រះបាទសុទ្ធោទនៈ មិនមានអ្នកណាមួយតិះ-ដៀលបាន ក្នុងបុរីឈ្មោះកបិលពស្តុ ។ ត្រកូលនោះក៏ដល់នូវសេចក្តីត្រេកអរ ព្រោះបានឃើញខ្ញុំជាស្រីមានរស្មី ព្រោះហេតុនោះ ឈ្មោះរបស់ខ្ញុំថានាងនន្ទា ខ្ញុំជាស្រីល្អប្រសើរ ។

១៨១

បញ្ចមំ នន្ទាថេរិយាបទានំ

យុវតីនញ្ច សព្វាសំ　　កល្យាណីតិ ច វិស្សុតា
តស្មឹបិ នគរេ រម្មេ　　ឋបេត្វា តំ យសោធរំ ។
ជេដ្ឋោ ភាតា តិលោកគ្គោ　　បច្ឆិមោ អរហា តថា
ឯកាគិនី គហដ្ឋាហំ　　មាតុយា បរិចោទិតា ។
សាកិយម្ហិ កុលេ ជាតា　　បុត្តេ ពុទ្ធានុជា តុវំ
នន្ទេនបិ វិនា ភូតា　　អគារេ កឹ នុ លច្ឆសិ ។
ជរាវសានំ យោព្វញ្ញំ　　រូបំ អសុចិសម្មតំ
រោគន្តមបិចារោគ្យំ　　ជីវិតំ មរណន្តិកំ ។
ឥទំបិ តេ សុភំ រូបំ　　សសិកន្តំ[១] មនោហរំ
ភូសនានំ អលង្ការំ　　សិរិសង្កេតសន្និភំ[២] ។
បុញ្ជិតំ លោកសារំវ　　នយនានំ រសាយនំ
បុញ្ញានំ កិត្តិជននំ　　ឧក្កាកកុលនន្ទនំ ។

---

១ ឱ. បស្សកន្តំ ។ ២ ឱ. សិរិសង្ខតសន្និភំ ។ ម. សិរិសង្ឃាដសន្និភំ ។

មួយទៀត ខ្ញុំប្រាកដជាស្រីមានលម្អ ជាងស្រីក្រមុំទាំងអស់ វៀរលែងតែព្រះនាងយសោធរា ក្នុងនគរជាទីរីករាយនោះ ចេញ ។ បងប្រុសច្បង (របស់ខ្ញុំ) បានជាកំពូលនៃលោកទាំង ៣ បងប្រុសបន្ទាប់ខាងក្រោយ ជាព្រះអរហន្តដូចគ្នា ខ្ញុំនៅជាគ្រហស្ថតែម្នាក់ឯង ដែលមានមាតាតែងដាស់តឿនថា នាងជាព្រះអនុជានៃព្រះពុទ្ធ កើតក្នុងត្រកូលសក្យបុត្រ នាងបើវៀរចាកសេចក្តីត្រេកអរក្នុងធម៌ហើយ តើនឹងបានទូវអ្វីក្នុងផ្ទះ ។ សេចក្តីចម្រើនមានជរាជាទីបំផុត រូបជារបស់ដែលសន្មតថាមិនស្អាត ការមិនមានរោគ មានរោគជាទីបំផុត ជីវិតមានសេចក្តីស្លាប់ជាទីបំផុត ។ រូបរបស់នាងនេះល្អ គួររមិលមើល គួររីករាយ ជាគ្រឿងប្រដាប់របស់អ្នកស្និតស្អាងទាំងឡាយ ដូចជាទីលំនៅដែលមានសិរី ។ (រូបរបស់នាង) ដែលគេបូជាហើយ ដូចជាវត្ថុមានខ្លឹមក្នុងលោក ជាទីនាំមកនូវរសដល់ភ្នែកទាំងឡាយ ជាទីញុាំងកិត្តិស័ព្ទ ឲ្យកើតដល់ជនអ្នកមានបុណ្យទាំងឡាយ ជាទីញុាំងឱក្កាកត្រកូលឲ្យត្រេកអរ ។

ន ចិរេនេវ កាលេន ជរា សមភិកោស្សតិ(១)
បយាយ(២) តេហំ តារញ្ញំ(៣) ចរ(៤) ធម្មមនិន្ទិតេ ។
សុត្វាហំ មាតុ វចនំ បព្វជឹ អនគារិយំ
ទេហេន ន តុ ចិត្តេន រូបយោព្វនលោលិតា ។
មហាតា ច បយត្តេន ឈានជ្ឈេន សរំ មមំ(៥)
កាតុញ្ច វទតេ មាតា ន ចាហំ តត្ថ ឧស្សុកា ។
តតោ មហាការុណិកោ ទិស្វា មំ កាមលានំ(៦)
និព្វិន្ទនត្ថំ រូបស្មឹ មម ចក្ខុបថេ ជិនោ ។
សកេន អានុភាវេន ឥត្ថឹ មាបេសិ សោភនំ
ទស្សនីយំ សុរុចិរំ មមតោបិ សុរូបិនឹ ។
តមហំ វិម្ហិតា ទិស្វា អតិវិម្ហិតទេហិនឹ(៧)
ចិន្តយឹ សផលំ មេតិ នេត្តលាភញ្ច មានុសំ ។

---

១ ឱ. សមធិហោស្សតិ ។ ម. សមធិសេស្សតិ ។ ២ ឱ. ម. វិហាយ ។ ៣ ឱ. តារុញ្ញោ ។ ម. ការុញ្ញោ ចរ ។ ៤ ឱ. វរ ។ ៥ ម. បរំ មម ។ ៦ ឱ. ម. កាមលាលសំ ។ ៧ ឱ. អវិនិច្ឆិតទេហិនី ។

អស់កាលមិនយូរប៉ុន្មាន ជរានឹងគ្របសង្កត់ (នូវរូបរបស់នាង) មិនខាន នាងគួរលះបង់ផ្ទះ ដែលអ្នកប្រាជ្ញគប្បីតិះដៀល ហើយប្រព្រឹត្តធម៌ ដែលអ្នកប្រាជ្ញមិនតិះដៀលវិញ ។ ខ្ញុំបានស្តាប់ពាក្យរបស់មាតា ជាអ្នកមានចិត្តមិនរវេរវាយ ដោយរាងកាយ និងរូបនិងវ័យ ហើយចូលទៅកាន់ផ្នួស ។ មាតារបស់ខ្ញុំ ពោលដើម្បីធ្វើនូវសេចក្តីរំឭក ដោយការរៀនឈានដ៏ធំ ជាធម្មជាតស្អាត តែខ្ញុំមិនបានខ្វល់ខ្វាយ ក្នុងការរៀនឈាននោះទេ ។ លំដាប់នោះ ព្រះជិនស្រី ប្រកបដោយមហាករុណា ឃើញខ្ញុំមានមុខដូចផ្កាឈូក ទ្រង់និម្មិតស្រីល្អគួររមិលមើល រុងរឿងក្រៃពេក មានរូបល្អជាងខ្ញុំ ក្នុងវង្វង់ចក្ខុរបស់ខ្ញុំ ដើម្បីឲ្យខ្ញុំនឿយណាយក្នុងរូប ដោយអានុភាពនៃព្រះអង្គ ។ ខ្ញុំឃើញស្រីនោះមានរាងកាយអស្ចារ្យក្រៃពេក ក៏ស្ញើចគិតថា ភ្នែករបស់អញប្រកបដោយផល ព្រោះរូបជារបស់មនុស្សនេះ ជាលាភនៃភ្នែក ។

១៨៣

បញ្ចមំ នន្ទាថេរិយាបទានំ

តមហំ ឯហិ សុភណោ[១] យេនត្ថោ តំ វទេហិ មេ
កុលន្តេ នាមគោត្តញ្ច វទ មេ យទិ តេ បិយំ ។
ន បញ្ញាកាលោ[២] សុភណោ ឧច្ចង្គេ មំ និវេសយ[៣]
សីទន្តិវ[៤] មមង្គានិ បសុប្បយ[៥] មុហុត្តកំ ។
តតោ សីសំ មមង្កេ[៦]សា កត្វា សយិ សុសោភណា[៧]
តស្សា លលាតេ[៨] បតិតា លុទ្ធា[៩] បរមទារុណា ។
សហ តស្សា និចាតេន បីឡកា ឧបបជ្ជថ
បក្ខរីសុ បភិន្នា ច កុណចា បុព្វលោហិតា ។
សម្ភិន្នំ[១០] វទនញ្ចាបិ កុណបបូតិគន្ធិកំ
ឧទ្ធុមាតំ វិនីលញ្ច សព្វញ្ចាបិ[១១] សរីរកំ ។

---

១ ឱ. ម. សុភគេ ។ ២ ម. ន វញ្ចកាលោ ។ ម. និវាសយ ។ ៤ ឱ. និសីទន្តី ។ ៥ ឱ. បស្សជិស្សំ ។ ៦ ម. មមង្គេ ។ ៧ ឱ. ម. សុលោចនា ។ ៨. ឱ. ម. នលាដេ ។ ៩ ឱ. លុទ្ធា ។ ១០ ម. បភិន្នំ ។ ១១ ម. បុព្វញ្ចាបិ ។

នន្ទាថេរិយាបទាន ទី ៥

ខ្ញុំនិយាយនឹងស្រីនោះថា ម្នាលស្រីល្អល្អះ នាងចូរមក នាងមានសេចក្តីត្រូវការ ដោយវត្ថុណា នាងចូរប្រាប់វត្ថុនោះដល់ខ្ញុំ បើ (ពាក្យរបស់ខ្ញុំ) ជាទីស្រឡាញ់នៃនាង ចូរនាងប្រាប់ខ្ញុំនូវត្រកូល នាម និងគោត្ររបស់នាង ។ ម្នាលស្រីល្អ (កាលនេះ) មិនមែនជាកាលគួរដោះស្រាយប្រស្នាទេ នាងចូរឲ្យខ្ញុំបិតនៅលើភ្លៅ អវយវៈទាំងឡាយរបស់ខ្ញុំស្រុតចុះ នាងចូរឲ្យខ្ញុំដេកមួយរំពេច ។ លំដាប់នោះ ស្រីដែលព្រះពុទ្ធនិម្មិតដ៏ល្អនោះ ដេកកើយក្បាលលើភ្លៅនៃខ្ញុំ ខ្ញុំជាស្រីអាក្រក់យ៉ាងក្រៃលែង ក៏ដួលទៅលើថ្ងាសស្រីនោះ ។ ពកក៏កើតឡើងដល់ស្រីនោះ ដំណាលគ្នានឹងការដួលចុះ ខ្ទុះនិងឈាមទាំងឡាយ ហូរចេញចាកសាកសព ដែលបែកធ្លាយហើយផង មាត់មានក្លិនស្អុយ ដូចសាកសពបែកធ្លាយហើយផង សរីរៈទាំងមូល ហើមប៉ោងឡើង មានសម្បុរខៀវផង ។

សា បវេធិតសព្វង្គី និស្សសន្តី មហុំ មហុំ
វេទយន្តី សកំ ទុក្ខំ ការុណំ បរិទេវយិ ។
ទុក្ខេន ទុក្ខិតា ហោមិ ផុសយន្តី ច វេទនា
មហាទុក្ខេ និមុគ្គម្ហិ សរណំ ហោមិ(១) មេ សខិ ។
កុហឹ វទនសោភន្តេ កុហិន្តេ តុង្គនាសិកា
តម្ពពិម្ពវរោដ្ឋន្តេ វទនន្តេ កុហឹ គតំ ។
កុហឹ សសិនិភំ វណ្ណំ(២) កម្ពុគីវា កុហឹ គតា
ជាមាមាលញ្ច(៣) តេ កណ្ណំ វេវណ្ណំ សមុបាគតំ ។
មកុលបទុមាការា(៤) កលសាវ បយោធរា
បភិន្នា បូតិកុណបា ទុដ្ឋគន្ធជមាគតា(៥) ។
វេធិមជ្ឈា មុថុស្សោណិ(៦) សុណាវ នីតកិព្វិសា
ជាតា អមជ្ឈភរិតា(៧) អហោ រូបំ អស្សសតំ ។

---

១ ឱ. ម. ហោហិ ។ ២ ឱ. សសី និភំ វត្តំ ។ ៣ ឱ. ទោលាលោបាច ។ ម. ទោលោលុល្លាវ ។ ៤ ឱ. ម. មកុឡខារកាការា ។ ៥ ឱ. ទុដ្ឋគន្ធិគ្វមាគតា ។ ។ ម. ទុដ្ឋគន្ធិត្តមាគតា ។ ៦ ម. វេធិមេជ្ឈា វ សុស្សោណី ។ ៧ ឱ. អភេជ្ជភរិតា ។ ម. អមេជ្ឈភរិតា ។

ស្រីនោះ មានអវយវៈទាំងពួងញ័ររន្ធត់ ដកដង្ហើមចេញម្ដង ៗ ទទួលរងទុក្ខរបស់ខ្លួន ខ្សឹកខ្សួល (ព្រោះអាស្រ័យ) នូវសេចក្ដីករុណាថា អាត្មាអញលំបាក ដោយសេចក្ដីទុក្ខ ប៉ះពាល់នូវវេទនា ជ្រមុជចុះក្នុងទុក្ខធំ អាត្មាអញមានសំឡាញ់ជាទីពឹងនៃអាត្មាអញ ។ ឱ ! លម្អមុខរបស់នាង បាត់ទៅឯណាទៅ ច្រមុះកោងរបស់នាង បាត់ទៅឯណាទៅ បបូរមាត់ដ៏ប្រសើរដូចជាផ្លែបាសទុំរបស់នាង បាត់ទៅឯណាទៅ មាត់របស់នាង បាត់ទៅឯណាទៅ ។ សម្បុររបស់នាងប្រហែលដោយព្រះចន្ទ្រ បាត់ទៅឯណាទៅ កដ៏ប្រដាប់ដោយមាសរបស់នាង បាត់ទៅឯណាទៅ ចង្កោមផ្កានិងកម្រងផ្កានិងត្របៀករបស់នាង ប្រកបដោយសម្បុរខុសគ្នា ។ ដោះរបស់នាងក្បំ មានអាការដូចផ្កាឈូកក្ដោប សាកសពមានក្លិនស្អុយបែកធ្លាយហើយ មានក្លិនអាក្រក់ក្រៃពេក ។ នាងមានចង្កេះរល មានត្រគាកធំ មានខ្លួនអាក្រក់ក្រៃលែង ដូចជ្រញ់ ពេញដោយវត្ថុមិនស្អាត ឱហ្ន៎ ! រូបមិនទៀងទេតើ ។

១៤៤

បញ្ចមំ នន្ទាថេរិយាបទានំ

សព្វំ សរីរសញ្ជាតំ បូតិគន្ធំ ភយានកំ
សុសានមិវ ជេគុច្ឆំ[1] រមន្តេ យត្ថ ពាលិយា[2] ។
តទា មហាការុណិកោ ភាតា មេ លោកនាយកោ
ទិស្វា សំវិគ្គចិត្តំ មំ ឥមា គាថា អភាសថ ។
អាតុរំ កុណបំ បូតឹ បស្ស នន្ទេ សមុស្សយំ
អសុភាយ ចិត្តំ ភាវេហិ ឯកគ្គំ សុសមាហិតំ ។
យថា ឥទំ តថា ឯតំ យថា ឯតំ តថា ឥទំ
ទុគ្គន្ធំ បូតិកំ វាតិ ពាលានំ អភិនន្ទិតំ ។
ឯវមេតំ អវេក្ខន្តិ រត្តិន្ទិវមតន្ទិតា
តតោ សកាយ បញ្ញាយ អភិនិព្វិជ្ជ ទក្ខសិ ។

---

១ ម. វេភច្ឆំ ។ ២ ឱ. ពាលិសា ។

នន្ទាថេរិយាបទាន ទី ៥

ពួកពាលតែងត្រេកអរក្នុងរូបណា រូបទាំងអស់នោះ ដែលកើតហើយ ជាសរីរៈមានក្លិនស្អុយ គួរខ្ពើម ជាទីខ្ពើមរអើម ដូចជាព្រៃស្មសាន ។ កាលនោះ ព្រះសាស្តាជាបងរបស់ខ្ញុំ ប្រកបដោយមហាករុណា ជានាយកនៃសត្វលោក ទ្រង់ឃើញខ្ញុំមានចិត្តតក់ស្លុត ទ្រង់បានត្រាស់នូវគាថាទាំងនេះថា ម្នាលនាងនន្ទា នាងចូរមើលនូវសាកសព ដែលឈឺជានិច្ច មានក្លិនស្អុយ មានឆ្អឹង ៣០០ កំណាត់លើកឡើងហើយ នាងចូរចម្រើនចិត្ត ដោយអសុភកម្មដ្ឋាន ឲ្យជាចិត្តមានអារម្មណ៍តែមួយ តាំងនៅមាំដោយប្រពៃចុះ ។ រូបរបស់នាងនេះ យ៉ាងណា រូបរបស់ស្រីនុ៎ះ ក៏យ៉ាងនោះដែរ រូបរបស់ស្រីនុ៎ះយ៉ាងណា រូបរបស់នាងនេះ ក៏យ៉ាងនោះដែរ រូបនេះមានក្លិនអាក្រក់ ស្អុយ ផ្សាយទៅ តែពួកពាលប្រាថ្នាក្រៃពេក ។ ជនទាំងឡាយ ដែលមិនខ្ជិលទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ រមែងពិចារណាឃើញរូបនុ៎ះ យ៉ាងនេះឯង នាងនឿយណាយចាករូបនោះ ហើយឃើញដោយប្រាជ្ញារបស់ខ្លួនចុះ ។

តតោហំ អាសិ សំវិគ្គា(១) សុត្វា គាថា សុភាសិតា
តត្រដ្ឋិតាវហំ សន្តី អរហត្តំ អបាបុណឹ ។
យត្ថ យត្ថ និសិន្នាហំ តទា(២) ឈានបរាយណា
ជិនោ តស្មឹ គុណោ តុដ្ឋោ ឯតទគ្គេ ឋបេសិ មំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគីវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវា ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា នន្ទា ភិក្ខុនី ជនបទកល្យាណី ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

នន្ទាថេរិយាបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. អតិសំវិគ្គា ។ ២ ម. សទា ។

លំដាប់នោះ ខ្ញុំបានស្តាប់នូវគាថាជាសុភាសិត ក៏មានចិត្ត តក់ស្លុត ខ្ញុំឋិតនៅក្នុងទីនោះ មានចិត្តស្ងប់ បានដល់នូវព្រះ អរហត្ត ។ កាលនោះ ខ្ញុំអង្គុយក្នុងទីណា ៗ ក៏មានឈាន ជាទីប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ព្រះជិនស្រី ត្រេកអរក្នុងគុណនោះ ហើយ ទ្រង់តាំងខ្ញុំក្នុងទីជាឯតទគ្គៈ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជា ស្រីមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចមេដំរីកាត់ផ្តាច់ នូវទន្ទឹង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្នាក់នៃព្រះពុទ្ធ ជា បុគ្គលប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានសម្រេចហើយ សាសនារបស់ ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និង អភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះនន្ទាភិក្ខុនីជនបទកល្យាណី មានអាយុ បានសម្តែង នូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ នន្ទាថេរិយាបទាន ។

១៨៧

ឆដ្ឋំ សោណាថេរិយាបទានំ

[៧៦] បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ សព្វធម្មាន បារគូ
ឥតោ សតសហស្សម្ហិ កប្បេ ឧប្បជ្ជិ នាយកោ ។
តទា សេដ្ឋិកុលេ ជាតា សុខិតា សជ្ជិតា[១] បិយា
ឧបេត្វា តំ មុនិវរំ អស្សោសឹ មធុរំ វចំ ។
អារទ្ធវីរិយានគ្គំ វណ្ណេតិ ភិក្ខុនឹ ជិនោ[២]
តំ សុត្វា មុទិតា ហុត្វា ការំ កត្វាន សត្ថុនោ ។
អភិវាទិយ សម្ពុទ្ធំ តំ ឋានំ បត្ថយឹ តទា
អនុមោទិ មហាវីរោ សិជ្ឈតំ បណិធី តវ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ ឱក្កាកកុលសម្ភវោ
គោតមោ នាម នាមេន សត្ថា លោកេ ភវិស្សតិ ។
តស្ស ធម្មេសុ ទាយាទា ឱរសា ធម្មនិម្មិតា
សោណាតិ នាម នាមេន ហេស្សតិ សត្ថុសាវិកា ។

---

១ ម. បូជិតា ។ ២ ឱ. ម. វណ្ណេន្តំ ភិក្ខុនឹ ជិនំ ។

សោណាថេរិយាបទាន ទី ៦

[២៦] *ព្រះជិនស្រីព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់ដល់នូវត្រើយនៃធម៌ទាំងពួង ព្រះអង្គជានាយក ទ្រង់កើតឡើងហើយក្នុងកប្បទីមួយសែនអំពីកប្បនេះ ។ កាលនោះ ខ្ញុំកើតក្នុងត្រកូលសេដ្ឋីដល់នូវសេចក្តីសុខ ជាស្រីមានគេជាប់ចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ (នៃជនដទៃ) ខ្ញុំបានចូលទៅគាល់ព្រះពុទ្ធអង្គនោះ ជាអ្នកប្រាជ្ញដ៏ប្រសើរ បានស្តាប់តម្រាស់ដ៏ពីរោះ ។ ព្រះជិនស្រីទ្រង់សរសើរភិក្ខុនី អ្នកមានព្យាយាមលើសលុប ជាងភិក្ខុនីទាំងឡាយអ្នកមានព្យាយាមប្រារព្ធ ខ្ញុំបានស្តាប់ព្រះពុទ្ធតម្រាស់នោះ ក៏មានចិត្តរីករាយ ហើយធ្វើនូវសក្ការៈចំពោះព្រះសាស្តា ។ កាលនោះ ខ្ញុំថ្វាយបង្គំព្រះសម្ពុទ្ធ ហើយប្រាថ្នានូវតំណែងនោះ ព្រះមហាវីរៈបុរស ទ្រង់អនុមោទនាថា សេចក្តីប្រាថ្នានៃនាងនឹងសម្រេច ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រះសាស្តាព្រះនាមគោតម កើតក្នុងឱក្កាកត្រកូល នឹងត្រាស់ដឹងឡើងក្នុងលោក ។ នាងនឹងបានជាញាតិ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយនៃព្រះសាស្តានោះ ជាឱរស ជាធម្មនិម្មិត ជាសាវិកានៃព្រះសាស្តា មានឈ្មោះថាសោណា ។*

១៤៨

តំ សុត្វា មុទិតា ហុត្វា យាវជីវំ តទា ជិនំ
មេត្តចិត្តា បរិចរឹ បច្ចយេហិ វិនាយកំ ។
តេន កម្មេន សុកតេន ចេតនាបណិធីហិ ច
ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ តាវតឹ្សំ អគញ្ឆហំ ។
បច្ឆិមេ ច ភវេ ទានិ ជាតា សេដ្ឋិកុលេ អហំ
សាវត្ថិយំ បុរវរេ ឥទ្ធេ ផីតេ មហទ្ធនេ ។
យទា ច យោព្វនំ បត្តា គន្ត្វា បតិកុលំ អហំ
ទសបុត្តានិ អជនឹ សុរូបានិ វិសេសតោ ។
សុខេ បិតា ច តេ សព្វេ ជនេត្តមនោហរា
អមិត្តានម្បិ រុចិតា មម បគេវ តេ បិយា ។

កាលនោះ ខ្ញុំបានស្តាប់ពុទ្ធព្យាករណ៍នោះហើយ ក៏មានចិត្តរីករាយ មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា បម្រើព្រះជិនស្រី ជានាយកនៃសត្វលោក ដោយបច្ច័យទាំងឡាយ ដរាបដល់អស់ជីវិត ។ ដោយកុសលកម្មដែលខ្ញុំធ្វើល្អហើយនោះផង ដោយការតម្កល់នូវចេតនានោះផង លុះខ្ញុំលះបង់រាងកាយជារបស់មនុស្សហើយ ក៏បានទៅកើត ក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ។ ឥឡូវនេះ ដល់មកក្នុងបច្ឆិមភព ខ្ញុំកើតក្នុងត្រកូលនៃសេដ្ឋី ជាត្រកូលស្តុកស្តម្ភ ធំទូលាយ មានទ្រព្យច្រើន ក្នុងក្រុងសាវត្ថី ជាបុរីដ៏ប្រសើរ ។ កាលណា ខ្ញុំដល់នូវវ័យ ទៅត្រកូលប្តី បានបង្កើតកូន ១០ នាក់ មានរូបល្អប្លែក ៗ គ្នា ។ កូនទាំងអស់នោះ ឋិតនៅក្នុងសេចក្តីសុខ ជាទីគាប់ភ្នែកនិងចិត្តនៃជន សូម្បីសត្រូវទាំងឡាយក៏គង់គាប់ចិត្តដែរ នឹងបាច់និយាយទៅថ្វី ដល់កូនទាំងនោះដែលជាទីស្រឡាញ់នៃខ្ញុំ ។

១៤៩

ឆដ្ឋំ សោណាថេរិយាបទានំ

តតោ មយ្ហំ អកាមាយ ទសបុត្តបុរក្ខតោ
បព្វជិត្វ ស មេ ភត្តា ទេវទេវស្ស សាសនេ ។
តទេកិកា វិចិន្តេសឹ ជីវិតេនាលមត្ថុ មេ
ជិនាយ បតិបុត្តេហិ ពុទ្ធាយបិ(១) វាកិយា ។
អហំបិ តត្ថ គច្ឆិស្សំ សម្បត្តោ យត្ថ មេ បតិ
ឯវាហំ ចិន្តយិត្វាន បព្វជឹ អនគារិយំ ។
តតោ មមំ(២) ភិក្ខុនិយោ ឯកំ ភិក្ខុនុបស្សយេ
វិហាយ គច្ឆុមោវាទំ តាបេហិ ឧទកំ ឥតិ ។
តទា ឧទកមាហេត្វា ឱកិរិត្វាន កុម្ភិយា
ចុល្លេ ឋបេត្វា អាសិនា តតោ ចិត្តំ សមាទហឹ ។
ខន្ធេ អនិច្ចតោ ទិស្វា ទុក្ខតោ ច អនត្តតោ
ខេបេត្វា អាសវេ សព្វេ អរហត្តំ អបាបុណឹ ។
តទាគន្ត្វា ភិក្ខុនិយោ ឧណ្ហោទកមបុច្ឆិសុំ
តេជោធាតុំ អធិដ្ឋាយ ខិប្បំ សន្តាបយឹ ជលំ ។

---

១ ឱ. ម. វុឌ្ឍាយ ច ។ ២ ឱ. ម. គតោ ច មំ ។

លំដាប់នោះ ប្តីរបស់ខ្ញុំនោះ មានកូន ១០ នាក់ចោមរោម ទៅបួសក្នុងសាសនាព្រះពុទ្ធ ជាទេវតាកន្ទង់ទេវតា ដោយខុសបំណងរបស់ខ្ញុំ ។ គ្រានោះ ខ្ញុំតែម្នាក់ឯង បានគិតថា ជីវិតមិនគួរដល់អញ ដែលជាស្រីចាស់កំព្រាព្រាត់ប្រាសចាក ប្តីនិងកូនទាំងឡាយឡើយ ដូច្នេះ ប្តីរបស់អញនៅក្នុងទីណា អញនឹងទៅក្នុងទីនោះ លុះខ្ញុំគិតយ៉ាងនេះហើយ ក៏ចូលទៅកាន់ផ្នួស ។ លំដាប់នោះ ភិក្ខុនីទាំងឡាយលះបង់ខ្ញុំម្នាក់ឯង ក្នុងលំនៅនៃភិក្ខុនី ហើយក៏ទៅឲ្យឱវាទថា នាងចូរដាំទឹក ។ គ្រានោះ ខ្ញុំនាំទឹកមកហើយចាក់អំពីក្អម តម្កល់ទុកក្នុងភាជន៍តូចហើយអង្គុយ តម្កល់ចិត្តមាំ ក្នុងខណៈនោះ ។ ខ្ញុំឃើញនូវខន្ធទាំងឡាយ ថាមិនទៀងផង ជាទុក្ខផង ជាអនត្តាផង បានញុំាងអាសវៈទាំងពួងឲ្យអស់ ហើយដល់ព្រះអរហត្ត ។ គ្រានោះ មានភិក្ខុនីទាំងឡាយ មកសួររកទឹកក្តៅ ខ្ញុំក៏បាន អធិដ្ឋានតេជោធាតុ ហើយញុំាងទឹកឲ្យក្តៅយ៉ាងរហ័ស ។

វិម្ហិតា តា ជិនវរំ ឯតមត្ថមសាវយុំ
តំ សុត្វា មុទិតោ ជាតោ ឥមំ គាថំ អភាសថ ។
យោ ច វស្សសតំ ជីវេ កុសីតោ ហីនវីរិយោ
ឯកាហំ ជីវិតំ សេយ្យោ វីរិយារភតោ ទឡ្ហំ ។
អារាធិតោ មហាវីរោ មយា[1] សុប្បដិបត្តិយា
អារទ្ធវីរិយានគ្គំ មមាហ ស មហាមុនិ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគីវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវា ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

១ ម. មម ។

ភិក្ខុនីទាំងនោះស្ងើច ហើយក្រាបទូលសេចក្តីនុ៎ះ ចំពោះព្រះ ជិនស្រីដ៏ប្រសើរ ព្រះពុទ្ធជាទីពឹងនៃសត្វលោក ទ្រង់ព្រះ-សណ្តាប់សេចក្តីនោះហើយ ក៏រីករាយ ត្រាស់គាថានេះថា បុគ្គលណាមួយ ជាអ្នកខ្ជិលច្រអូស មានព្យាយាមថោកថយ គប្បីរស់នៅអស់មួយរយឆ្នាំ ជីវិតរបស់បុគ្គលដែលមានព្យា-យាមប្រារព្ធមាំ រស់នៅតែមួយថ្ងៃ ប្រសើរជាង ។ ព្រះ មហាមុនី មានព្យាយាមធំ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យរីករាយហើយ ដោយ សេចក្តីប្រតិបត្តិដ៏ប្រពៃ ហើយទ្រង់ត្រាស់ថា ខ្ញុំជាស្រីប្រសើរ ផុត ជាងភិក្ខុនីទាំងឡាយ អ្នកមានព្យាយាមប្រារព្ធហើយ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំ គាស់រំលើងចេញហើយ ខ្ញុំជាស្រីមិនមានអាសវៈ ព្រោះបាន កាត់ចំណង ដូចជាមេដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្លីង ។ ឱ! ខ្ញុំមកល្អ ហើយ ក្នុងសម្នាក់នៃព្រះពុទ្ធ ជាបុគ្គលប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំ បានសម្រេចហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។

១៦១

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សោណា ភិក្ខុនី ឥមា គាថា-
យោ អភាសិត្ថាតិ ។

សោណាថេរិយាបទានំ សត្តមំ ។

សត្តមំ ភទ្ទកាបិលានីថេរិយាបទានំ

[២៧] បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ   សព្វធម្មាន បារគូ[១]
ឥតោ សតសហស្សម្ហិ   កប្បេ ឧប្បជ្ជិ នាយកោ ។
តទា ហិ[២] ហំសវតិយំ   វិទេហោ នាម នាមកោ
សេដ្ឋី បហូតរតនោ   តស្ស ជាយា អហោសហំ ។
កទាចិ សោ នរាទិច្ចំ   ឧបេច្ច សបរិជ្ជនោ
ធម្មំ អស្សោសិ ពុទ្ធស្ស   សព្វទុក្ខក្ខយាវហំ ។

---

១ ឱ. ម. សព្វធម្មេសុ ចក្ខុមា ។ ២ ឱ. ម. តទាហុ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសោណាភិក្ខុនី មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សោណាថេរិយាបទាន ។

ភទ្ទកាបិលានីថេរិយាបទាន ទី ៧

[២៧] ព្រះជិនស្រី ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់ដល់នូវត្រើយនៃធម៌ទាំងពួង ព្រះអង្គជានាយកនៃសត្វលោក ទ្រង់កើតឡើងក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ។ កាលនោះ សេដ្ឋីឈ្មោះវិទេហៈ មានកែវដ៏ច្រើន នៅក្នុងក្រុងហង្សវតី ខ្ញុំជាប្រពន្ធនៃសេដ្ឋីនោះ ។ ក្នុងកាលមួយ សេដ្ឋីនោះ ព្រមទាំងជនជាបរិស័ទចូលទៅគាល់ព្រះពុទ្ធ ជាព្រះអាទិត្យរបស់នរជន ហើយស្តាប់ធម៌របស់ព្រះពុទ្ធ ជាទីនាំមកនូវការអស់ទៅ នៃទុក្ខទាំងពួង ។

សាវកំ ធុតវាទានំ អគ្គំ កិត្តេសិ នាយកោ
សុត្វា សត្តាហិកំ ទានំ ទត្វា ពុទ្ធស្ស តាទិនោ ។
និបច្ច សិរសា បាទេ តំ ឋានំ អភិបត្ថយឹ
ស ហាសយន្តោ បរិសំ តទា ហិ[១] នរបុង្គវោ ។
សេដ្ឋិនោ អនុកម្បាយ ឥមា គាថា អភាសថ
លច្ឆសេ បត្ថិតំ ឋានំ និព្វុតោ ហោហិ បុត្តក ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ ឱក្កាកកុលសម្ភវោ
គោតមោ នាម នាមេន សត្ថា លោកេ ភវិស្សតិ ។
តស្ស ធម្មេសុ ទាយាទា ឱរសា ធម្មនិម្មិតា
កស្សបោ នាម នាមេន ហេស្សតិ សត្ថុសាវកោ ។
តំ សុត្វា មុទិតោ ហុត្វា យាវជីវំ តទា ជិនំ
មេត្តចិត្តោ បរិចរិ បច្ចយេហិ វិនាយកំ ។

---
១ ឱ. ម. តទាហ ។

ព្រះពុទ្ធជានាយក ទ្រង់សរសើរនូវសាវ័ក ថាជាអ្នកប្រសើរជាងភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកពោលពាក្យជាគ្រឿងកម្ចាត់បង់ នូវកិលេស ។ ខ្ញុំបានស្តាប់ហើយ ថ្វាយទានដល់ព្រះពុទ្ធជាតាទិបុគ្គល អស់ ៧ ថ្ងៃ ។ ខ្ញុំក្រាបទៀបព្រះបាទាដោយសិរ្ស: ប្រាថ្នាតំណែងនោះ គ្រានោះ ព្រះអង្គជាអ្នកឆ្នើមជាងនរៈ ទ្រង់ញ៉ាំងបរិស័ទឲ្យរីករាយ ហើយទ្រង់ត្រាស់គាថាទាំងនេះ ដើម្បីអនុគ្រោះសេដ្ឋីថា ម្នាលកូន អ្នកនឹងបានតំណែងដែលអ្នកប្រាថ្នាហើយ អ្នកចូរបានរំលត់ទុក្ខចុះ ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែនអំពីកប្បនេះ ព្រះសាស្តាព្រះនាមគោតម កើតក្នុងឱក្កាកត្រកូល នឹងត្រាស់ឡើងក្នុងលោក ។ សេដ្ឋីនោះ នឹងបានជាញាតិក្នុងធម៌ទាំងឡាយ នៃព្រះសាស្តានោះ ជាឱរស ជាធម្មនិម្មិត ជាសាវ័កនៃព្រះសាស្តា មានឈ្មោះថាកស្សប ។ កាលនោះ ខ្ញុំបានស្តាប់ព្យាករណ៍នោះហើយ ក៏រីករាយមានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា បម្រើព្រះជិនស្រី ព្រះអង្គជានាយកនៃសត្វលោក ដោយបច្ច័យទាំងឡាយ ដរាបដល់អស់ជីវិត ។

សត្តមំ ភទ្ទកាបិលានីថេរិយាបទានំ

សាសនំ ជោតយិត្វាន សោ មទ្ទិត្វា កុតិត្ថិយេ
វេនេយ្យំ វិនយិត្វាន[១] និព្វុតោ សោ សសាវកោ ។
និព្វុតេ តម្ហិ លោកគ្គេ បូជនត្ថាយ សត្ថុនោ
ញាតិមិត្តេ សមានេត្វា សហ តេហិ អការយិំ ។
សត្តយោជនិកំ ថូបំ ឧព្វេធំ រតនាមយំ
ជលន្តំ សតរំសីវ សាលរាជំវ ផុល្លិតំ ។
សត្តសតសហស្សានិ ចាតិយោ[២] សត្ត ការយឹ
នឡគ្គិ វិយ ជោតន្តេ រតនេហេវ សត្តហិ ។
គន្ធតេលេហិ បូរេត្វា ទីបានុជ្ជលយឹ តហឹ
បូជនត្ថាយ មហេសិស្ស សព្វសត្តានុកម្បិនោ ។
សត្តសតសហស្សានិ បុណ្ណកុម្ភានិ ការយឹ
រតនេហេវ បុណ្ណានិ បូជនត្ថាយ មហេសិនោ ។
មជ្ឈេ អដ្ឋដ្ឋកុម្ភីនំ ឧស្សិតា កញ្ចនគ្ឃិយោ
អតិរោចន្តិ វណ្ណេន សារទេវ ទិវាករោ ។

---

១ ឱ. វេនេយ្យេ វិនយិត្វា សោ ច ។ ម. វេនេយ្យំ វិនយិត្វា ច ។២ ឱ. ម. បាតិយោ ។

ភទ្ទកាបិលានីថេរិយាបទាន ទី ៧

ព្រះពុទ្ធអង្គនោះ ញុំាងសាសនាឲ្យរុងរឿង ញុំាញីនូវតិរ្ថិយ អាក្រក់ទាំងឡាយ ទូន្មាននូវវេនេយ្យសត្វ ព្រះអង្គព្រមទាំង សាវ័កបរិនិព្វានហើយ ។ កាលព្រះមានព្រះភាគ ជាកំពូល នៃសត្វលោកនោះនិព្វានហើយ មហាជនបានប្រជុំញាតិនិង មិត្ត មួយអន្លើដោយសាវ័កទាំងឡាយនោះ បានញុំាងជនឲ្យ ធ្វើព្រះស្តូបជាវិការៈនៃកែវ កម្ពស់ ៧ យោជន៍ ដ៏រុងរឿង ដូចព្រះអាទិត្យ ឬដូចស្តេចឈើមានផ្ការីក ដើម្បីបូជាព្រះ សាស្តា ។ ខ្ញុំបានឲ្យគេសាងភាជន៍ ៧ អស់ទ្រព្យ ៧ សែន ភាជន៍ទាំងនោះ រុងរឿងដោយកែវ ៧ ដូចភ្លើងឆេះបបុស ។ ខ្ញុំញុំាងប្រទីបទាំងនោះឲ្យពេញដោយប្រេងក្រអូប ហើយអុជ បំភ្លឺក្នុងទីនោះ ដើម្បីបូជាព្រះពុទ្ធ ទ្រង់ស្វែងរកគុណធំ ទ្រង់ អនុគ្រោះដល់សត្វទាំងពួង ។ ខ្ញុំសាងក្អមដ៏ពេញចំនួន ៧ សែន ដ៏ពេញដោយកែវ ៧ ដើម្បីបូជាដល់ព្រះពុទ្ធ ទ្រង់ ស្វែងរកគុណដ៏ធំ ។ គ្រឿងបូជាជាវិការៈនៃមាស ដែល បុគ្គលលើកឡើងហើយ ក្នុងកណ្តាលនៃក្អមប្រាំបី ៗ ដ៏រុង រឿងដោយសម្បុរ ដូចជាព្រះអាទិត្យ ក្នុងសរទសម័យ ។

ចតុទ្វារេសុ សោភន្តិ តោរណា រតនាមយា
ឧស្សិតា ផលកា រម្មា សោភន្តិ រតនាមយា ។
វិរោចន្តិ បរិក្ខាយោ[១] អវដំសា សុនិម្មិតា
ឧស្សិតានិ បដាកានិ រតនានិ វិរោចរេ ។
សុរត្តំ សុកតញ្ចេតំ ចេតិយំ រតនាមយំ
អតិរោចតិ វណ្ណេន សសជ្ឈាវ ទិវាករោ ។
ថូបស្ស មេ ទិសា តិស្សោ ហរិតាលេន បូរយឹ
ឯកា មនោសិលាយេកា អញ្ជនេន ច ឯកិកា ។
បូជំ ឯតាទិសំ រម្មំ ការេត្វា វរវាទិនោ
អទាសឹ ទានំ សង្ឃស្ស យាវជីវំ យថាពលំ ។
សហាហំ[២] សេដ្ឋិនា តេន តានិ បុញ្ញានិ សព្វសោ
យាវជីវំ ការិត្វាន សហាវ សុគតឹ គតា[៣] ។

---

១ ឱ. ម. បរិក្ខិត្តា ។ ២ ម. សហាវ ។ ៣ ឱ. អហំ ។

ក្លោងទ្វារជាវិការៈនៃកែវល្អក្នុងទ្វារទាំង ៤ ផែនក្តារជាវិការៈនៃកែវជាទីរីកពាយ ដែលបុគ្គលលើកឡើងហើយក៏ល្អ ។ របងទាំងឡាយមានកំពូល ដែលបុគ្គលតាក់តែងល្អរុងរឿង ទង់ទាំងឡាយជាវិការៈនៃកែវ ដែលបុគ្គលលើកឡើងហើយក៏រុងរឿង ។ ចេតិយនេះ ជាវិការៈនៃកែវ មានសម្បុរក្រហមល្អ ដែលបុគ្គលធ្វើហើយដោយប្រពៃ រុងរឿងដោយសម្បុរ ដូចជាព្រះអាទិត្យក្នុងវេលាថ្ងៃល្ងាច ។ ខ្ញុំបានញ៉ាំងទិសទាំង ៣ នៃព្រះស្តូបរបស់ខ្ញុំ ឲ្យពេញ គឺទិសមួយ ពេញដោយថ្មហរិតាល ទិសមួយ ពេញដោយថ្មមនោសិលា ទិសមួយ ពេញដោយថ្មមានពណ៌ខៀវ ។ ខ្ញុំបានញ៉ាំងជនឲ្យធ្វើនូវការបូជា ជាទីរីកពាយប្រាកដដូចទន្ទុំ ដល់ព្រះពុទ្ធមានវាទៈដ៏ប្រសើរ ហើយឲ្យទានដល់ព្រះសង្ឃ តាមសមគួរដល់កម្លាំង ដរាបដល់អស់ជីវិត ។ ខ្ញុំធ្វើបុណ្យទាំងនោះ ដោយសព្វគ្រប់ ជាមួយនឹងសេដ្ឋីនោះ ដរាបដល់អស់ជីវិត ហើយក៏បានទៅកាន់សុគតិ ជាមួយគ្នា ។

១៦៤

សត្តមំ ភទ្ទកាបិលានីថេរិយាបទានំ

សម្បត្តិយោនុភុត្វាន[១] ទេវត្តេ អថ មានុសេ
ឆាយា វិយ សរីរេន សហ តេនេវ សំសរឹ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ វិបស្សី នាម នាយកោ
ឧប្បជ្ជិ ចារុនយនោ សព្វធម្មវិបស្សកោ ។
តទា ហិ ពន្ធុមតិយា ព្រាហ្មណោ សាធុសម្មតោ
អឌ្ឍោ សន្តោ គុណេនាសិ ធនេន ច សុទុគ្គតោ ។
តទាបិ[២] តស្សាហំ អាសឹ ព្រាហ្មណី សមចេតសា
កទាចិ សោ ទិជវរោ សង្គមេសិ មហាមុនឹ ។
និសិន្នំ ជនកាយម្ហិ ទេសេន្តំ អមតំ បទំ
សុត្វា ធម្មំ បមុទិតោ អទាសិ ឯកសាដកំ ។
ឃរំ ឯកេន វត្ថេន គន្ត្វានេតំ មមព្រវិ[៣]
អនុមោទ មហាបុញ្ញ ទិន្នំ ពុទ្ធស្ស សាដកំ ។

---

១ ឱ. ម. សម្បត្តិយោនុភោត្វាន ។ ២ ឱ. តទា ហិ ។ ៣ ម. ស មព្រវិ ។

ភទ្ទកាបិលានីថេរិយាបទាន ទី ៧

ខ្ញុំបានសោយសម្បត្តិទាំងឡាយ ក្នុងអត្តភាពជាទេវតា និង មនុស្ស អន្ទោលទៅជាមួយនឹងសេដ្ឋីនោះ ដូចជាស្រមោល អន្ទោលទៅតាមសរីរៈ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រះពុទ្ធជានាយក ទ្រង់ព្រះនាមវិបស្សី មានព្រះនេត្រដូចមាស ពិចារណាឃើញច្បាស់នូវធម៌ទាំងពួង ទ្រង់កើតឡើង ។ គ្រានោះ មានព្រាហ្មណ៍ម្នាក់ក្នុងក្រុងពន្ធុមតី គេសន្មតថាជាសប្បុរស ជាអ្នកមាំមួន ស្ងប់ស្ងាត់ដោយគុណ តែជាអ្នកខ្សត់ទ្រព្យក្រៃពេក ។ កាលនោះ ខ្ញុំជាព្រាហ្មណីរបស់ព្រាហ្មណ៍នោះ មានចិត្តស្មើគ្នា ជួនកាលព្រាហ្មណ៍ ប្រសើរនោះបានគប់រកព្រះមហាមុនី ដែលគង់សម្តែងអមតនិព្វានក្នុងពួកជន គាត់បានស្តាប់ធម៌ ក៏មានចិត្តរីករាយ បានថ្វាយសំពត់សាដកមួយ ហើយទៅកាន់ផ្ទះដោយសំពត់មួយ ហើយពោលពាក្យនេះនឹងខ្ញុំថា ម្នាលនាងមានបុណ្យធំ នាងចូររីករាយចំពោះសំពត់សាដក ដែលបងបានថ្វាយ ដល់ព្រះពុទ្ធចុះ ។

១៦៦

តទាហំ អញ្ជលឹ កត្វា អនុមោទឹ សុវិទិតា(១)
សុទិន្នោ សាដកោ សាមិ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស តាទិនោ ។
សុខិតោ សជ្ជិតោ ហុត្វា សំសរន្តោ ភវាភវេ
ពារាណសីបុរេ រម្មេ រាជា អាសិ មហីបតិ ។
តទា តស្ស មហេសីហំ ឥត្ថី កុម្ពស្ស ឧត្តមា
តស្សាបិ ទុតិយិកា អាសឹ បុព្វសិនេហេន ឧត្តរិ(២) ។
បិណ្ឌាយ វិចរន្តេ សោ អដ្ឋ បច្ចេកនាយកេ
ទិស្វា បមុទិតោ ហុត្វា ទត្វា បិណ្ឌំ មហារហំ ។
ពុទ្ធេ(៣) និមន្តយិត្វាន កត្វា រតនមណ្ឌបំ
កម្មារេហិ កតមដ្ឋំ(៤) សោវណ្ណំ សតហត្ថកំ(៥) ។

---

១ ឱ. ម. សុបីណិតា ។ ២ ឱ. បុព្វស្នេហេន ឧត្តរឹ ។ ម. បព្វ ស្នេហេន ចុត្តរិ ។ ៣ ឱ. បុនោ ។ ម. បុន ។ ៤ ឱ. ម. កតំ បត្តំ ។ ៥ ឱ. ម. វត តដ្ឋកំ ។

កាលនោះ ខ្ញុំដឹងច្បាស់ បានធ្វើអញ្ជលីអនុមោទនាថា បពិត្រស្វាមី ខ្ញុំសូមអនុមោទនាសាដកដែលអ្នកថ្វាយហើយដោយប្រពៃដល់ព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ទ្រង់មិនញាប់ញ័រដោយលោកធម៌ ។ ប្ដីនៃខ្ញុំនោះ ដល់ហើយនូវសេចក្ដីសុខ ត្រូវបុញ្ញកម្មចាត់ចែងកាលអន្ទោលទៅ ក្នុងភពតូច និងភពធំ បានកើតជាស្ដេចម្ចាស់ផែនដីក្នុងក្រុងពារាណសី ជាទីរីករាយ ។ កាលនោះ ខ្ញុំជាមហេសីនៃស្ដេចនោះ ជាអ្នកខ្ពង់ខ្ពស់ជាងពួកស្រី ហើយជាអគ្គមហេសី ដ៏ប្រសើរក្រៃលែងជាងសេចក្ដីស្រឡាញ់នៃស្ដេចនោះដែលមានក្នុងភពមុន ។ ស្ដេចនោះ ឃើញព្រះបច្ចេកពុទ្ធ ៨ អង្គ និមន្តទៅដើម្បីបិណ្ឌបាត ក៏មានចិត្តរីករាយ ប្រគេនបង្អាន់បិណ្ឌបាតមានថ្លៃច្រើន ។ ស្ដេចនោះ និមន្តព្រះបច្ចេកពុទ្ធទាំងឡាយ ហើយធ្វើបាំងកែវជាវិការៈនៃមាស មានប្រមាណ ១០០ ហត្ថ មានសណ្ឋានរលើង ដែលពួកជាងធ្វើហើយ ។

១៦៧

សត្តមំ ភទ្ទកាបិលានីថេរិយាបទានំ

សមានេត្វាន តេ សព្វេ   តេសំ ទានមទាសិ សោ
សេទាសនេ[១] បរិដ្ឋានំ   បសន្នោ សេហិ ចាណិកិ
តំបិ ទានំ សហាទាសឹ   កាសិរាជេនហន្ដទា
បុនាហំ[២] ពារាណសិយំ   ជាតា កាសិកគាមកេ[៣]
កុដុម្ពិកកុលេ ផីតេ   សុខិតោ សោ សភាតុកោ
ជេដ្ឋស្ស ភាតុនោ ជាយា   អហោសឹ សុបតិព្វតា ។
បច្ចេកពុទ្ធំ ទិស្វាន   មម ភត្តកនិយតោ[៤]
ភាតុ ភត្តំ[៥] តស្ស ទត្វា[៦] អាគតេ តម្ហិ ចាវទិ[៧] ។
នាភិនន្ទិត្ថ សោ ទានំ   តតោ តស្ស អទាសហំ
ពុទ្ធាជានិយ[៨] តំ អន្នំ   បុនោ តស្សេវ សោ អទា ។
តំ ទានំ[៩] ឆឌ្ឌយិត្វាន   ទុដ្ឋា ពុទ្ធស្សហំ តទា
បត្តំ កលលបុណ្ណន្តំ   អទាសឹ តស្ស តាទិនោ ។

---

១ ឱ. សោវណ្ណាសនេ ។ ម. សោណ្ណាសនេ ។ ២ ឱ. បុនោបិ ។ ៣ ឱ. អជាយឹ ទ្វារ-គាមកេ ។ ម. រាជាបិ ទ្វារគាមកេ ។ ៤ ឱ. ភាតុកនិយសោ ។ ម. ភត្តុខាទនិយសោ ។ ៥ ឱ. ភាគំ តំ ។ ម. ភាគានំ ។ ៦ ឱ. ទត្វាហំ ។ ម. ទត្វាន ។ ៧ ឱ. ម. បាវទឹ ។ ៨ ម. ឧខាអានិយ ។ ៩ ឱ. ម. តទន្នំ ។

ភទ្ទកាបិលានីថេរិយាបទាន ទី ៧

ព្រះរាជានោះ ទ្រង់រាប់អានព្រះបច្ចេកពុទ្ធទាំងអស់នោះ មានសេចក្តីជ្រះថ្លា ហើយបានថ្វាយទាន ដល់ព្រះបច្ចេកពុទ្ធទាំងនោះ ដែលចូលទៅកាន់ទីសេនាសនៈ ដោយព្រះហស្តនៃព្រះអង្គ ។ កាលនោះ ខ្ញុំបានឲ្យទាននោះ ជាមួយនឹងស្តេចក្នុងដែនកាសី ខ្ញុំកើតក្នុងកាសិកគ្រាម ជិតក្រុងពារាណសីម្តងទៀត ។ ស្តេចនោះ កើតក្នុងត្រកូលកុដុម្ពិកៈដ៏ធំទូលាយដល់នូវសេចក្តីសុខ ព្រមទាំងបងប្អូន ខ្ញុំជាប្រពន្ធនៃបងច្បងជាស្រីមានវត្តដល់ប្តីដោយប្រពៃ ។ ប្អូនរបស់ប្តីខ្ញុំ បានឃើញព្រះបច្ចេកពុទ្ធហើយ ប្រគេនភត្តរបស់បងដល់ព្រះបច្ចេកពុទ្ធនោះ កាលបើបងនោះត្រឡប់មក ខ្ញុំបាននិយាយប្រាប់សព្វគ្រប់ ។ បងនោះ មិនត្រេកអរចំពោះទាន លំដាប់នោះ ខ្ញុំបានឲ្យភត្តដល់ប្តីនោះ ប្តីនោះ នាំបាយនោះ ហើយថ្វាយដល់ព្រះពុទ្ធនោះទៀត ។ កាលនោះ ខ្ញុំចោលនូវទាននោះ ហើយ ប្រទូស្តចំពោះព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានឲ្យបាត្រដ៏ពេញដោយភក់ដល់ព្រះពុទ្ធនោះ ទ្រង់មិនញាប់ញ័រដោយលោកធម៌ ។

ជាណេ ច គហណេ ចេវ   អបចេ បទុសេបិច
សមចិត្តមុខំ ជិស្វា   តជាហំ សំវិជី[១] កុសំ ។
បុដោ បត្តំ គហេត្វាន   សោជយិត្វា សុគន្ធិជា
បសន្នចិត្តា បូរេត្វា   សឃតំ សក្ករំ អជំ ។
យត្ថ យត្ថុបបជ្ជាមិ   សុរូចា ហោមិ ជានតោ
ពុទ្ធស្ស អបការេន   ទុក្កទ្ធា មទនេន[២] ច ។
បុដោ កស្សបជីរស្ស   និដ្ឋាបិតម្ហិ[៣] ចេតិយេ
សោវណ្ណំ ធជ្ជកំ វរំ[៤]   អជាសឹ មុទិតា អហំ ។
ចតុជ្ជាតេន គន្ធេន   តេមយិត្វា[៥] តមិជ្ជកំ
មុត្តា ទុក្កន្ធោសម្ហា   សព្វត្ថសុសមាគតា ។
សត្តចាតិសហស្សានិ   រតនេហិ ច[៦] សត្តហិ
ការេត្វា ឃតបូរានិ   វដ្ដីនិ ច សហស្សសោ[៧] ។
បក្ខិបេត្វា បជីបេត្វា   ឋបយឹ សត្ត បន្តិយោ
បូជនត្ថំ លោកនាថស្ស   វិប្បសន្នេន ចេតសា ។

---

១ ឱ. មហាសង្ឃំ ចជឹ ។ ២ ឱ. ម. វទនេន ។ ៣ ឱ. និដ្ឋាយន្តម្ហិ ។ ម. និធាយន្តម្ហិ ។ ៤ ម. សោវណ្ណធជ្ជកាមយំ ។ ៥ ឱ. ម. និចយិត្វា ។ ៦ ឱ. ម. រតនេហេវ ។ ៧ ឱ. ម. សហស្សយោ ។

កាលនោះ ខ្ញុំឃើញព្រះពុទ្ធមានព្រះទ័យស្មើ ក្នុងការឲ្យទាន ផង ក្នុងការទទួលផង ក្នុងសេចក្តីកោតក្រែងផង ក្នុងសេចក្តី ប្រទូស្តផង ហើយសង្វេគក្រៃលែង ។ ខ្ញុំកាន់យកបាត្រម្តង ទៀត ជម្រះដោយគ្រឿងក្រអូប មានចិត្តជ្រះថ្លាញុំាងបាត្រ ឲ្យពេញ ហើយឲ្យស្ករព្រមទាំងទឹកដោះថ្លា ។ ខ្ញុំកើតក្នុងទី ណា ៗ ជាស្រីមានរូបល្អព្រោះទាននោះ ខ្ញុំជាស្រីមានក្លិន អាក្រក់ ព្រោះប្រទូស្តចំពោះព្រះពុទ្ធផង ព្រោះសេចក្តីស្រវឹង ផង ។ កាលចេតិយនៃព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមកស្សប ជា អ្នកប្រាជ្ញ គេឲ្យសម្រេចហើយ ខ្ញុំមានចិត្តរីករាយ បានឲ្យ ឥដ្ឋជាវិការៈនៃមាសដ៏ប្រសើរទៀត ។ ខ្ញុំជ្រលក់ឥដ្ឋនោះឲ្យ ទទឹកដោយគ្រឿងក្រអូប មានជាតិ ៤ យ៉ាង ក៏បានរួចស្រឡះ ចាកទោសមានក្លិនអាក្រក់ ប្រកបដោយអវយវៈទាំងពួង ដ៏ល្អ ។ ខ្ញុំឲ្យធ្វើភាជន៍ ៧ ពាន់ ដោយកែវ ៧ ប្រការផង ប្រឆេះ មួយពាន់ដ៏ពេញដោយខ្លាញ់ផង ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លាបានចាក់ ប្រេងអុជបំភ្លឺតម្កល់ទុក ៧ ជួរ ដើម្បីបូជាព្រះលោកនាថ ។

១៦៩

សត្តមំ ភទ្ទកាបិលានីថេរិយាបទានំ

តទាបិ តស្មឹ បុញ្ញស្មឹ ភាគិនីហំ វិសេសតោ
បុរោ កាសីសុ សញ្ជាតោ សមិត្តោ[១] ឥតិ វិស្សុតោ ។
តស្សាហំ ភរិយា អាសឹ សុខិតា សជ្ជិតា បិយា
តទា បច្ចេកមុនិនោ[២] អទាសិ ឃនវេដ្ឋនំ ។
តស្សាបិ ភាគិនី អាសឹ មោទិត្វា ជនមុត្តមំ
បុរោបិ កាសិរដ្ឋម្ហិ ជាតា កោលិយជាតិយា ។
តតោ កោលិយបុត្តានំ សតេហិ សហ បញ្ចហិ
បញ្ច បច្ចេកពុទ្ធានំ សតានិ សមុបដ្ឋហិ[៣] ។
តេមាសំ វាសយិត្វាន[៤] អទាសិ ច តិចីវរំ[៥]
ជាយា តស្ស តទា អាសឹ បុញ្ញកម្មបថានុគា ។
តតោ ចុតោ អហុ រាជា នន្ទោ នាម មហាយសោ
តស្សាបិ មហេសី អាសឹ សព្វកាមសមិទ្ធិនី ។

---

១ ឱ. សុមិត្តោ ។ ម. សុមិត្តា ។ ២ ឱ. ម. តទាបិ បច្ចេកមុនេ ។ ៣ ឱ. សមុបដ្ឋហឹ ។ ៤ ម. តប្បយិត្វាន ។ ៥ ឱ. ម. អទំសុ ច តិចីវរេ ។

ភទ្ទកាបិលានីថេរិយាបទាន ទី ៧

គ្រានោះ ខ្ញុំជាស្រីមានចំណែកក្នុងបុណ្យនោះ ដោយវិសេស (បុរសនោះ) កើតក្នុងដែនកាសីទៀត ប្រាកដដោយឈ្មោះថាសមិត្តបុរស ។ កាលនោះ ខ្ញុំជាភរិយាបុរសនោះ ជាអ្នកដល់នូវសេចក្ដីសុខ មានគេជាប់ចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់នៃជន ឯប្ដីខ្ញុំបានប្រគេនឈ្នួតមានសាច់ក្រាស់ ដល់ព្រះបច្ចេកមុនី ។ ម្យ៉ាងទៀត ខ្ញុំជាស្រីមានចំណែកដោយបុណ្យ ត្រេកអរនូវទានដ៏ឧត្ដមរបស់ប្ដីនោះ ឯបុរសនោះកើតក្នុងជាតិកោលិយ-ជន ក្នុងដែនកាសីទៀត ។ កាលនោះ សមិត្តបុរសនោះបម្រើព្រះបច្ចេកពុទ្ធ ៥០០ អង្គ មួយអន្លើដោយកោលិយបុត្រ ៥០០ នាក់ ។ រួចហើយ និមន្តព្រះបច្ចេកពុទ្ធទាំងឡាយឲ្យគង់នៅអស់ ៣ ខែ ហើយប្រគេនត្រៃចីវរ កាលនោះ ខ្ញុំជាប្រពន្ធនៃសមិត្តបុរសនោះ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តទៅតាមគន្លងនៃបុញ្ញកម្ម ។ សមិត្តបុរសនោះ ច្យុតចាកអត្តភាពនោះ បានកើតជាស្ដេចព្រះនាមនន្ទៈ មានយសធំ ខ្ញុំជាមហេសីនៃស្ដេចនោះ ជាអ្នកសម្រេចនូវសេចក្ដីប្រាថ្នាទាំងពួង ។

១៧០

តតោ អហុ ចវិត្វាន[១] ព្រហ្មទត្តោ មហីបតិ
បទុមាវតិបុត្តានំ បច្ចេកមុនិនំ តទា ។
សតានិ បញ្ចូនានិ យាវជីវំ ឧបដ្ឋហឹ
រាជុយ្យានេ និវាសេត្វា និព្វុតានិ ច បូជយឹ ។
ចេតិយានិ ច ការេត្វា បព្វជិត្វា ឧភោ មយំ
ភាវេត្វា អប្បមញ្ញាយោ ព្រហ្មលោកំ អគម្ហសេ ។
តតោ ចុតោ មហាតិត្ថេ សុជាតោ បិប្ផលាយនោ
មាតា សុមនទេវី ច កោសិគោត្តោ ទិជោ បិតា ។
អហំ មទ្ទេ ជនបទេ សាកលាយំ[២] បុរុត្តមេ
កបិលស្ស ទិជស្សាសឹ ធីតា មាតា សុចិមតិ ។
ឃនកញ្ចនពិម្ពេន និម្មិនិត្វាន មំ បិតា ។
អទា កស្សបធីរស្ស កាមេហិ វជ្ជិតស្ស ច[៣]
កទាចិ សោ តរុណិកោ គន្ត្វា កម្មន្តបេក្ខកោ
កាកាទិកេហិ ខជ្ជន្តេ ចាណេ ទិស្វាន សំវិជិ ។

១ ឱ. តតោ ចុតោ ភវិត្វាន ។ ម. តតោ រាជា ភវិត្វាន ។ ២ ឱ. សាគលាយំ ។ ម. សាក-លាយ ។ ៣ ឱ. កាមាសា វជ្ជិតស្ស មេ ។ ៤ ឱ. ម. ការុណិកោ ។

លុះច្យុតអំពីអត្តភាពនោះហើយ បានកើតជាស្តេចព្រហ្មទត្ត ជាម្ចាស់ផែនដី កាលនោះ ខ្ញុំបម្រើព្រះបច្ចេកមុនី ជាបុត្រនៃនាងបទុមាវតី ។ ខ្ញុំបម្រើព្រះបច្ចេកមុនី ៥០០ អង្គ ដរាបដល់អស់ជីវិត ហើយនិមន្តព្រះបច្ចេកមុនីទាំងឡាយ ឲ្យនៅក្នុងឱទ្យាននៃស្តេច ហើយបូជានូវព្រះបច្ចេកមុនីទាំងឡាយដែលនិព្វានហើយ ។ យើងទាំងពីរនាក់ បានឲ្យជាងធ្វើចេតិយទាំងឡាយ ហើយបួសចម្រើនអប្បមញ្ញាទាំងឡាយ ក៏បានទៅកើតក្នុងព្រហ្មលោក ។ លុះច្យុតចាកព្រហ្មលោក ប្តីកើតក្នុងមហាតិត្ថៈ ជាកូនចៅនៃបិប្ផលគោត្រ ឯមាតាឈ្មោះសុមនទេវី បិតាជាព្រាហ្មណ៍កោសិគោត្រ ។ ខ្ញុំ (កើត) ក្នុងក្រុងសាកលា ជាបុរីដ៏ឧត្តម ក្នុងជនបទឈ្មោះមទ្ទៈ ។ ខ្ញុំជាធីតានៃកបិលព្រាហ្មណ៍ មាតាឈ្មោះសុចិមតី បិតាស្អិតស្អាងខ្ញុំ ដោយរូបភាពជាវិការៈនៃមាសតាន់ បានឲ្យខ្ញុំដល់កស្សបបណ្ឌិត ជាអ្នកវៀរចាកកាមទាំងឡាយ កាលដែលកស្សបបណ្ឌិតនោះ នៅក្មេង បានទៅមើលការងារ ឃើញសត្វតូច ៗ ត្រូវពួកសត្វមានក្អែកជាដើមទំពាស៊ី ក៏សង្វេគ ។

១៧១

សត្តមំ ភទ្ទកាបិលានីថេរិយាបទានំ

យទាហំ តិលេ ជាតេ ទិស្វាទាតបតាបនេ
កិមិកាកេហិ ខជ្ជន្តេ សំវេគមលភឹ តទា ។
តទា សោ បព្ពជី ធីរោ អហំ តំ អនុបព្ពជឹ
បញ្ចវស្សានិ និវសឹ បរិព្វាជមថេ[១] អហំ ។
យទា បព្ពជិតា អាសិ គោតមី ជិនបោសិកា
តទាហំ តមុបាគន្ត្វា ពុទ្ធេន អនុសាសិតា ។
ន ចិរេនេវ កាលេន អរហត្តំ អបាបុណឹ
អហោ កល្យាណមិត្តត្តំ កស្សបស្ស សិរីមតោ ។
បុត្តោ[២] ពុទ្ធស្ស ទាយាទោ កស្សបោ សុសមាហិតោ
បុព្វេ និវាសំ សោ វេទិ សគ្គាបាយញ្ច បស្សតិ ។
អថោ ជាតិក្ខយំ បត្តោ អភិញ្ញាវោសិតោ មុនិ
ឯតាហិ តីហិ វិជ្ជាហិ តេវិជ្ជោ ហោតិ ព្រាហ្មណោ ។

---
១ ម. បរិព្វាជវតេ ។ ២ ម. លុតោ ។

ភទ្ទកាបិលានីថេរិយាបទាន ទី ៧

ខ្ញុំឃើញគ្រាប់ល្ងទាំងឡាយ ដែលគេហាលក្នុងកម្តៅថ្ងៃជិតផ្ទះ ត្រូវពួកដង្កូវនិងក្អែកទំពាស៊ី បាននូវសេចក្តីសង្វេគ ក្នុងកាលនោះ ។ កាលនោះ កស្សបបណ្ឌិតនោះបួសហើយ ខ្ញុំក៏បួសតាមកស្សបបណ្ឌិតនោះដែរ ខ្ញុំនៅអាស្រ័យក្នុងគន្លងនៃបរិព្វាជកវត្ត អស់ ៥ វស្សា ។ កាលណា នាងគោតមីជាអ្នកចិញ្ចឹមព្រះជិនស្រីបួសហើយ កាលនោះ ខ្ញុំក៏ចូលទៅរកនាងគោតមីនោះ ដែលព្រះពុទ្ធប្រៀនប្រដៅហើយ ។ អស់កាលមិនយូរប៉ុន្មាន ខ្ញុំក៏បានដល់ព្រះអរហត្ត ឱហ្ន៎ ! ព្រះកស្សបមានសិរីជាមិត្តល្អ ។ ព្រះកស្សបជាកូន ជាញាតិនៃព្រះពុទ្ធ មានចិត្តតម្កល់ខ្ជាប់ហើយ ដោយប្រពៃ លោកដឹងនូវបុព្វេនិវាសផង ឃើញនូវឋានសួគ៌និងអបាយផង ។ម្យ៉ាងទៀត ព្រះកស្សបនោះ ជាអ្នកប្រាជ្ញ មានអភិញ្ញានៅរួចហើយ បានដល់នូវការអស់ទៅនៃជាតិ ជាខីណាសវ-ព្រាហ្មណ៍ មានវិជ្ជា ៣ ដោយវិជ្ជាទាំង ៣ នេះ ។

តថេវ ភទ្ទកាបិលានី តេវិជ្ជា មច្ចុហាយិនី
ធារេន្តី អន្តិមំ ទេហំ ជេត្វា មារំ សវាហនំ ។
ទិស្វា អាទីនវំ លោកេ ឧភោ បព្វជិតា មយំ
តយម្ហា(១) ខីណាសវា ទន្តា សីតិភូតាម្ហ និព្វុតា ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគីវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវា ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ភទ្ទកាបិលានី ភិក្ខុនី ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ភទ្ទកាបិលានីថេរិយាបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ឱ. អម្ហ ។ ម. ត្យម្ហិ ។

ភទ្ទកាបិលានី មានវិជ្ជា ៣ លះបង់មច្ចុ ទ្រទ្រង់រាងកាយ មានក្នុងទីបំផុត ឈ្នះមារព្រមទាំងវាហនៈ ដូចគ្នាដែរ ។ យើងទាំងពីរនាក់ ឃើញទោសក្នុងលោកហើយបួស យើងទាំងពីរនាក់នោះ មានអាសវៈអស់ហើយ មានខ្លួនទូន្មានហើយ មានសេចក្តីត្រជាក់កើតហើយ មានទុក្ខរំលត់ហើយ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាស្ត្រីមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាមេដំរីដ៏ប្រសើរ កាត់ផ្តាច់នូវទន្ទឹង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្នាក់នៃព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានសម្រេចហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះភទ្ទកាបិលានីភិក្ខុនី មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ភទ្ទកាបិលានីថេរិយាបទាន ។

១៧៣

អដ្ឋមំ យសោធរាថេរិយាបទានំ

[២៨] បុរក្ខតោ ភិក្ខុនីហិ សតេហិ សហស្សេហិ សា[១]
មហិទ្ធិកា មហាបុញ្ញា សម្ពុទ្ធំ ឧបសង្កមី ។
សម្ពុទ្ធំ អភិវាទេត្វា សត្ថុនោ ចក្កលក្ខណោ
និសិន្នា ឯកមន្តម្ហិ ឥទំ វចនមព្រវី ។
អដ្ឋសត្តតិវស្សាហំ បច្ឆិមា វត្តយិ វយា
បព្ភារម្ហិ[២] អនុប្បត្តា អារោចេមិ មហាមុនី ។
បរិបក្កោ វយោ មយ្ហំ បរិត្តំ មម[៣] ជីវិតំ
បហាយ វោ គមិស្សាមិ កាតំ មេ[៤] សរណមត្តនោ ។
វយម្ហិ[៥] បច្ឆិមេ កាលេ មរណំ ឧបរុន្ធតិ
អជ្ជ រត្តឹ មហាវីរ ចាបុណិស្សាមិ និព្វុតឹ ។
នត្ថិ ជាតិ ជរា ព្យាធិ មរណញ្ច មហាមុនេ
អជរាមរាភយបុរំ[៦] គមិស្សាមិ អសង្ខតំ ។
យាវតា បរិសា នាម សមុបាសន្តិ[៧] សត្ថុនោ
អបរាធំ បជានន្តិ ខមន្តុំ សម្មុខា មុនេ ។

---

១ ឱ. សហ បញ្ចហិ ។ ២ ឱ. បព្ភារម្បិ ។ ៣ ឱ. អថ ។ ៤ ម. មេ សទ្ធោ នត្ថិ ។ ៥ ឱ. វយោ ច ។ ៦ ឱ. ម. អជរា មរណំ បុរំ ។ ៧ ឱ. សមុបយាតឹ ។

យសោធរាថេរិយាបទាន ទី ៨

[២៨] ខ្ញុំជាអ្នកមានឫទ្ធិច្រើន មានប្រាជ្ញាច្រើន មាននាងភិក្ខុនីទាំងឡាយ មួយសែនអង្គ ចោមរោមហើយ ចូលទៅគាល់ព្រះសម្ពុទ្ធ ។ ថ្វាយបង្គំព្រះសម្ពុទ្ធនិងលក្ខណៈគឺចក្រនៃព្រះសាស្តា អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ហើយពោលពាក្យនេះថា ខ្ញុំមានវស្សា ៧៨ កន្លងបច្ឆិមវ័យ ខ្ញុំមកដល់ញកហើយ ក្រាបទូលព្រះមហាមុនីថា វ័យរបស់ខ្ញុំ ចាស់ណាស់ហើយ ជីវិតរបស់ខ្ញុំតិចណាស់ ខ្ញុំនឹងលះបង់ព្រះអង្គហើយទៅ ទីពឹងរបស់ខ្លួន ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ ក្នុងកាលជាបច្ឆិមវ័យ សេចក្តីស្លាប់កាន់តែរំកិលចូលមកជិត បពិត្រព្រះអង្គមានព្យាយាមធំ ខ្ញុំម្ចាស់នឹងដល់នូវនិព្វានក្នុងវេលាយប់ថ្ងៃនេះ ។ បពិត្រព្រះមហាមុនី ជាតិ ជរា ព្យាធិ និងមរណៈ មិនមាន ខ្ញុំនឹងដល់ នូវបុរីដែលជាទីឥតមានជរា ឥតមានមរណៈ ឥតមានភ័យមិនមានបច្ច័យតាក់តែងឡើយ ។ បពិត្រព្រះមហាមុនី ជម្មតាបរិស័ទទាំងឡាយ តែងចូលទៅអង្គុយជិតព្រះសាស្តា ដឹងច្បាស់នូវកំហុស និងសេចក្តីគួរក្នុងទីចំពោះព្រះភក្ត្រ ។

សំសរិត្វា ច[១] សំសារេ ខលិតញ្ចេ មមន្តយិ[២]
អារោចេមិ មហាវីរ អបរាធំ ខមស្សុ មេ ។
ឥទ្ធិញ្ចាបិ និទស្សេហិ មម សាសនការិកា[៣]
បរិសានញ្ច សព្វាសំ កង្ខំ ឆិន្ទស្សុ សាសនេ[៤] ។
យសោធរា អហំ វីរ អគារេ តេ បជាបតិ
សាកិយម្ហិ កុលេ ជាតា ឥត្ថី អង្គេ បតិដ្ឋិតា ។
ជីនំ សតសហស្សានំ នវុតីនំ ឆឡុត្តរិ[៥]
អគារេ តេ អហំ វីរ ចាមោក្ខា សព្វមិស្សរា ។
រូចាចារគុណូបេតា យោព្វនដ្ឋាបិ សព្វទា
សព្វា មំ អបចាយន្តិ ទេវតា វិយ មានុសា ។
កញ្ញាសហស្សបមុខា សក្យបុត្តនិវេសនេ
សមានសុខទុក្ខា តា ទេវតា វិយ នន្ទនេ ។

---

១ ឱ. សំសរន្តញ្ច ។ ២ ឱ. តវំ មយិ ។ ៣ ឱ. ម. សាសនការិកេ ។ ៤ ម. យាវតា ។ ៥ ម. ឆទុត្តរិ ។

បពិត្រព្រះអង្គមានព្យាយាមធំ ខ្ញុំព្រះអង្គអន្ទោលទៅ ក្នុងសំសារ សូមក្រាបទូលនូវការភ្ញាំងភ្ញាត់របស់ខ្ញុំ ចំពោះព្រះអង្គ សូមព្រះអង្គអត់នូវកំហុសនោះ ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ។ នាងជាអ្នកធ្វើតាមពាក្យប្រៀនប្រដៅនៃតថាគត ចូរនាងសម្តែងនូវឫទ្ធិ ចូរកាត់នូវសេចក្តីសង្ស័យ នៃបរិស័ទទាំងពួង ក្នុងសាសនា ។ បពិត្រព្រះអង្គមានព្យាយាមធំ ខ្ញុំឈ្មោះយសោធរា ជាភរិយានៃព្រះអង្គ (កាលនៅ) ក្នុងផ្ទះ កើតក្នុងត្រកូលសក្យៈ តាំងនៅក្នុងអង្គជាស្ត្រី ។ បពិត្រព្រះអង្គមានព្យាយាម ខ្ញុំជាប្រធាននៃស្ត្រីទាំងឡាយមួយសែន ៩៦ ជាធំជាងស្ត្រីទាំងពួងក្នុងផ្ទះនៃព្រះអង្គ ។ ស្ត្រីទាំងពួងប្រកបដោយគុណគឺរូបនិងមារយាទ តាំងនៅក្នុងបឋមវ័យសព្វ ៗ កាល គោរពកោតក្រែងខ្ញុំ ដូចជាមនុស្សទាំងឡាយគោរពកោតក្រែងទេវតា ។ ស្ត្រីទាំងនោះមានពួកនាងកញ្ញាមួយពាន់ជាប្រធាន មានសុខនិងទុក្ខស្មើគ្នា ក្នុងដំណាក់នៃសក្យបុត្រ ដូចជាពួកទេវតា ក្នុងនន្ទនវ័ន ។

អដ្ឋមំ យសោធរាថេរិយាបទានំ

កាមធាតុមតិក្កន្តា　បណ្ឌិតា[១] រូបធាតុយា
រូបេន សទិសា នត្ថិ　ឋបេត្វា លោកនាយកំ ។
សម្ពុទ្ធំ អភិវាទេត្វា　ឥទ្ធី ទស្សេសិ សត្ថុនោ
នេកា នានាវិធាការា　មហាឥទ្ធីបិ ទស្សយិ ។
ចក្កវាឡសមំ កាយំ　សីលំ ឧត្តរតោ កុរុ
ឧភោ បក្ខា ទុវេ ទីបា　ជម្ពុទីបំ សរីរតោ ។
ទក្ខិណញ្ច សរំ បិញ្ឆំ　នានាសាខា តុ បត្តកា
ចន្ទញ្ច សូរិយញ្ចក្ខី　មេរុបព្វតតោ សិខំ ។
ចក្កវាឡគិរឹ តុណ្ឌំ　ជម្ពុរុក្ខំ សមូលកំ
វីជមានា ឧបគន្ត្វា　វន្ទតេ លោកនាយកំ ។
ហត្ថិវណ្ណំ តថេវស្សំ　បព្វតំ ជលធន្តថា
ចន្ទញ្ច សុរិយំ មេរុំ　សក្កវណ្ណញ្ច ទស្សយិ ។
យសោធរា អហំ វីរ　បាទេ វន្ទាមិ ចក្ខុម
សហស្សលោកធាតូនំ　ផុល្លបទ្មេន[២] ឆាទយិ ។
ព្រហ្មវណ្ណញ្ច មាបេត្វា　ធម្មំ ទេសេតិ សុញ្ញតំ[៣]
យសោធរា អហំ វីរ　បាទេ វន្ទាមិ ចក្ខុម ។

---
១ ឱ. ម. សណ្ឋិតា ។ ២ ឱ. ផុល្លបច្ចេន ។ ៣ ឱ. បុញ្ញតំ ។

យសោធរាថេរិយាបទាន ទី ៨

បណ្ឌិតទាំងឡាយ កន្ទង់នូវកាមធាតុ ប្រាកដស្មើដោយរូបក្នុងរូបធាតុ វៀរលែងតែព្រះលោកនាយកចេញ មិនមានទេ ។ យសោធរាថេរី ថ្វាយបង្គំព្រះសម្ពុទ្ធហើយ សម្ដែងឫទ្ធិចំពោះព្រះសាស្ដាទាំងសម្ដែងឫទ្ធិច្រើន មានអាការៈផ្សេង ៗ ច្រើនយ៉ាង ។ គឺធ្វើកាយជាភ្នំចក្រវាឡ ក្បាលជាឧត្តរកុរុទ្វីប ទ្វីបទាំងពីរជាស្លាបទាំងពីរ ជម្ពូទ្វីបជាសរីរៈ ។ សមុទ្រខាងត្បូងជាសំណុំកន្ទុយស្លឹងជាលំពង់ស្លាប ព្រះចន្ទ្រនិងព្រះអាទិត្យ ជាភ្នែក ភ្នំមេរុជាកំប៉ោយ ។ ភ្នំចក្រវាឡជាចំពុះ ដើមព្រីងជាទីប្រជុំ ហើយចូលទៅជិតថ្វាយបង្គំ អង្គុយបក់ព្រះលោកនាយក ។ សម្ដែងនូវភេទនៃដំរី សេះ ភ្នំ ជលជាត ព្រះចន្ទ្រព្រះអាទិត្យ ភ្នំមេរុភេទនៃព្រះឥន្ទ្រក៏ដូចគ្នា ។ បពិត្រព្រះអង្គមានព្យាយាម មានចក្ខុខ្ញុំព្រះអង្គ ឈ្មោះយសោធរា សូមក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះបាទា គ្របនូវលោកធាតុមួយពាន់ ដោយផ្ការីក ។ ខ្ញុំនិម្មិតភេទជាព្រហ្មហើយសម្ដែងធម៌ដ៏សូន្យ បពិត្រព្រះអង្គមានព្យាយាម មានចក្ខុខ្ញុំព្រះអង្គ ឈ្មោះយសោធរា សូមក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះបាទា ។

ឥទ្ធីសុ ច វសី ហោមិ ទិព្វាយ សោតធាតុយា
ចេតោបរិយញាណស្ស វសី ហោមិ មហាមុនេ ។

បុព្វេនិវាសំ ជានាមិ ទិព្វចក្ខុំ វិសោធិតំ
សព្វាសវា បរិក្ខីណា នត្ថិទានិ បុនព្ភវោ ។

អត្ថធម្មនិរុត្តីសុ បដិភាណេ តថេវ ច
ញាណំ មយ្ហំ មហាវីរ ឧប្បន្នំ តវ សន្តិកេ ។

ពុទ្ធានំ លោកនាថានំ សង្គមំ តេ សុទស្សិតំ
អធិការំ ពហុំ មយ្ហំ តុយ្ហត្ថាយ មហាមុនេ ។

យំ មយ្ហំ បុរិមំ កម្មំ កុសលំ សរសេ មុនេ
តុយ្ហត្ថាយ មហាវីរ បុញ្ញំ ឧបចិតំ មយា ។

អភព្វដ្ឋានេ វជ្ជិត្វា វារយិត្វា អនាចរំ[1]
តុយ្ហត្ថាយ មហាវីរ សញ្ចត្តំ[2] ជីវិតំ មយា ។

---

១ ឱ. បាចយន្តី អនាវរំ ។ ២ ឱ. សមត្តំ ។

បពិត្រព្រះមហាមុនី ខ្ញុំព្រះអង្គជាអ្នកស្ទាត់ជំនាញ ក្នុងឫទ្ធិទាំង-ឡាយ ទាំងស្ទាត់ជំនាញក្នុងចេតោបរិយញ្ញាណ ដោយសោត-ធាតុជាទិព្វ ។ ខ្ញុំព្រះអង្គដឹងនូវបុព្វេនិវាស ទិព្វចក្ខុខ្ញុំព្រះអង្គបានជម្រះហើយ អាសវៈទាំងពួងអស់រលីងហើយ ឥឡូវនេះភពថ្មីទៀត មិនមានឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គមានព្យាយាមធំ សេចក្តីដឹងក្នុងអត្ថ ធម៌ និរុត្តិ និងបដិភាណ កើតឡើងហើយដល់ខ្ញុំ ក្នុងសម្នាក់នៃព្រះអង្គ ។ បពិត្រព្រះមហាមុនី ការគប់រកព្រះលោកនាថទាំងឡាយ ព្រះអង្គបានសម្តែងហើយ ដោយប្រពៃ សេចក្តីកសាងដ៏ច្រើនរបស់ខ្ញុំ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់ព្រះអង្គ ។ បពិត្រព្រះមុនី សូមព្រះអង្គរលឹកកុសលកម្មរបស់ខ្ញុំដែលមានក្នុងកាលមុន បពិត្រព្រះអង្គមានព្យាយាមធំ បុណ្យខ្ញុំបានសន្សំហើយ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ព្រះអង្គ ។ បពិត្រព្រះអង្គមានព្យាយាមធំ ខ្ញុំបានលះបង់នូវអកព្វដ្ឋាន ហាមឃាត់នូវអនាចារៈ ហើយលះបង់ជីវិតដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ព្រះអង្គ ។

១៧៧

អដ្ឋមំ យសោធរាថេរិយាបទានំ

នេកកោដិសហស្សានិ ភរិយត្ថាយទាសិ មំ
ន តត្ថ វិនា ហោមិ តុយ្ហត្ថាយ មហាមុនេ ។
នេកកោដិសហស្សានិ ឧបការាយទាសិ មំ
ន តត្ថ វិមនា ហោមិ តុយ្ហត្ថាយ មហាមុនេ ។
នេកកោដិសហស្សានិ ជីវិតានិ បរិច្ចជឹ
នេកកោដិសហស្សានិ ភោជនត្ថាយទាសិ មំ ។
ន តត្ថ វិមនា ហោមិ តុយ្ហត្ថាយ មហាមុនេ
ភយមោក្ខំ ករិស្សន្តិ តជាមិ[១] មម ជីវិតំ ។
អង្គគតេ[២] អលង្ការេ វត្ថេ នានាវិធេ ពហូ
ឥត្ថីភណ្ឌេ ន គុយ្ហាមិ[៣] តុយ្ហត្ថាយ មហាមុនេ ។

---

១ ឱ. ចជាមិ ។ ២ ម. អង្គេ ឯវំ ។ ៣ ឱ. ឥត្ថីភណ្ឌេន គូហាមិ ។

យសោធរាថេរិយាបទាន ទី ៨

បពិត្រព្រះមហាមុនី ព្រះអង្គទ្រង់ប្រទានខ្ញុំម្ចាស់ អស់ជាតិ មានពាន់នៃកោដិដ៏ច្រើន ដើម្បីជាភរិយា (នៃជនដទៃវិញ) ខ្ញុំមិនតូចចិត្តក្នុងរឿងនោះ ព្រោះជាប្រយោជន៍ដល់ព្រះអង្គ ។ បពិត្រព្រះមហាមុនី ព្រះអង្គបានប្រទានខ្ញុំម្ចាស់ អស់ជាតិ មានពាន់នៃកោដិដ៏ច្រើន ដើម្បីជាឧបការៈ (នៃជនដទៃ) ខ្ញុំក៏ មិនតូចចិត្តក្នុងរឿងនោះ ព្រោះជាប្រយោជន៍ដល់ព្រះអង្គ ។ បពិត្រព្រះមហាមុនី ព្រះអង្គបានប្រទានខ្ញុំម្ចាស់អស់ជាតិ មាន ពាន់នៃកោដិដ៏ច្រើន ដើម្បីការប្រើប្រាស់ (នៃជនដទៃ) ខ្ញុំ មិនតូចចិត្តក្នុងរឿងនោះ ព្រោះជាប្រយោជន៍ដល់ព្រះអង្គ ។ ខ្ញុំបានលះបង់ជីវិត មានពាន់នៃកោដិដ៏ច្រើន ជនទាំងឡាយ នឹងធ្វើការរួចចាកភ័យ ខ្ញុំឲ្យនូវជីវិតរបស់ខ្ញុំ ។ បពិត្រព្រះ មហាមុនី ខ្ញុំមិនលាក់ទុក នូវគ្រឿងប្រដាប់សម្រាប់អវយវៈ គ្រឿងអលង្ការ សំពត់ដ៏ច្រើន មានប្រការផ្សេង ៗ និង ភណ្ឌៈរបស់ស្រីប្រុស ដើម្បីជាប្រយោជន៍ ដល់ព្រះអង្គ ។

ធនធញ្ញបរិច្ចាគំ កាមានិ និកមានិ ច
ខេត្តំ បុត្តា ច ធីតា ច បរិចត្តំ មហាមុនិ ។
ហត្ថី អស្សំ គវញ្ចាបិ ទាសិយោ បរិចារិកា
តុយ្ហត្ថាយ មហាវីរ បរិចត្តា អសង្ខិយា ។
យំ មយ្ហំ បដិមន្តេសិ ទានំ ទស្សាមិ យាចកេ
វិមនំ មេ ន បស្សាមិ ទទតោ ទានមុត្តមំ ។
នានាវិធំ ពហុំ ទុក្ខំ សំសារេ ច ពហុវិធេ
តុយ្ហត្ថាយ មហាវីរ អនុភុត្តំ[១] អសង្ខិយំ ។
សុខប្បត្តានុមោទាមិ ន ច ទុក្ខេសុ ទុម្មនា
សព្វត្ថ តុសិតា ហោមិ តុយ្ហត្ថាយ មហាមុនិ ។
អនុមគ្គេន សម្ពុទ្ធោ យំ ធម្មំ អភិនីហរិ
អនុភោត្វា សុខទុក្ខំ បត្តោ ពោធិំ មហាមុនិ ។

១ ឱ. បរិច្ចត្តំ ។

បពិត្រព្រះមហាមុនី ការបរិច្ចាគទ្រព្យធននិងស្រូវ ទាំងស្រុក និគម ស្រែ បុត្រនិងធីតា ខ្ញុំក៏បានលះបង់ហើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គមានព្យាយាមធំ ដំរី សេះ គោ និងខ្ញុំស្រី អ្នកបម្រើ មានចំនួនរាប់មិនបាន ខ្ញុំក៏បានលះបង់ហើយ ដើម្បីប្រយោជន៍នៃព្រះអង្គ ។ ព្រះអង្គប្រឹក្សា នូវទានណានឹងខ្ញុំ ខ្ញុំឲ្យនូវទាននោះ ដល់ស្នូមទាំងឡាយ កាលព្រះអង្គឲ្យទានដ៏ឧត្តម ខ្ញុំមិនឃើញសេចក្តីតូចចិត្ត របស់ខ្ញុំទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គមានព្យាយាមធំ ខ្ញុំរងទុក្ខដ៏ច្រើន មានប្រការផ្សេង ៗ មានចំនួនរាប់មិនបាន ក្នុងសំសារដ៏ច្រើន ដើម្បីប្រយោជន៍នៃព្រះអង្គ ។ បពិត្រព្រះមហាមុនី កាលព្រះអង្គដល់នូវសេចក្តីសុខ ខ្ញុំក៏ត្រេកអរ មួយទៀត ខ្ញុំមិនតូចចិត្ត ព្រោះទុក្ខទាំងឡាយរបស់ខ្ញុំ ខ្ញុំជាអ្នកត្រេកអរក្នុងទីទាំងពួង ដើម្បីជាប្រយោជន៍ នៃព្រះអង្គ ។ បពិត្រព្រះមហាមុនី ព្រះអង្គសោយសុខនិងទុក្ខ ត្រាស់ដឹងតាមលំដាប់មគ្គ ហើយដល់នូវពោធិញ្ញាណ រួចនាំមកនូវធម៌ ។

អដ្ឋមំ យសោធរាថេរិយាបទានំ

ព្រហ្មទេវញ្ច សម្ពុទ្ធំ គោតមំ លោកនាយកំ
អញ្ញេសំ លោកនាថានំ សង្គមន្តេ ពហុំ មយា ។
អធិការំ ពហុំ មយ្ហំ តុយ្ហត្ថាយ មហាមុនិ
គវេសន្តី ពុទ្ធធម្មំ អរហន្តេ បរិចារិកា ។
កប្បសតសហស្សេ ច ចតុរោ ច អសង្ខិយេ
ទីបង្ករោ មហាវីរោ ឧប្បជ្ជិ លោកនាយកោ ។
បច្ចន្តទេសវិសយេ និមន្តេត្វា តថាគតំ
តស្ស អាគមនំ មគ្គំ សោធេន្តិ តុដ្ឋមានសា ។
តេន កាលេន សោ អាសិ សុមេធោ នាម ព្រាហ្មណោ
មគ្គញ្ច បដិយាទេសិ អាយតោ សព្វទស្សិនោ ។
តេន កាលេនហំ អាសឹ កញ្ញា ព្រាហ្មណសម្ភវា
សុមិត្តា នាម នាមេន ឧបគញ្ឆឹ សមាគមំ ។
អដ្ឋ ឧប្បលហត្ថានិ បូជនត្ថាយ សត្ថុនោ
អាទាយ ជនស្ស មជ្ឈេ[១] អទ្ទសំ ឥសិមុត្តមំ[២] ។

១ ឱ. ជនសម្មជ្ជេ ។ ម. ជនសំមជ្ជេ ។ ២ ម. ឥសិមុគ្គតំ ។

១៧៩

យសោធរាថេរិយាបទាន ទី ៨

ខ្ញុំមានការគប់រកព្រះលោកនាថ ដទៃច្រើនអង្គ (ព្រោះអា-ស្រ័យ) នូវព្រះសម្ពុទ្ធ ជាព្រះលោកនាយក ព្រះនាមគោតម ជាទេវតាប្រសើរ ។ បពិត្រព្រះមហាមុនី ការកសាងដ៏ច្រើនរបស់ខ្ញុំ ដើម្បីប្រយោជន៍នៃព្រះអង្គ ខ្ញុំជាអ្នកបម្រើព្រះអង្គដែលស្វែងរកនូវពុទ្ធធម៌ ។ ព្រះពុទ្ធព្រះនាមទីបង្ករ មានព្យាយាមធំ ជានាយកនៃសត្វលោក កើតហើយ ក្នុងកប្បទីបួនអសង្ខេយ្យ និងមួយសែន ។ ជនទាំងឡាយនៅក្នុងបច្ចន្ត-ប្រទេស មានចិត្តត្រេកអរ និមន្តព្រះតថាគត ហើយជម្រះផ្លូវជាទីស្តេចមកនៃព្រះទីបង្ករនោះ ។ កាលនោះ ព្រះអង្គជាព្រាហ្មណ៍ ឈ្មោះសុមេធៈ តាក់តែងផ្លូវសម្រាប់ថ្វាយព្រះពុទ្ធទីបង្ករ ទ្រង់ឃើញធម៌ទាំងពួង កាលស្តេចមកដល់ ខ្ញុំជាកញ្ញា កើតក្នុងត្រកូលព្រាហ្មណ៍ ឈ្មោះនាងសុមិត្តា បានចូលទៅកាន់ទីប្រជុំ ។ ខ្ញុំយកផ្កាឧប្បល ៨ ក្តាប់ ដើម្បីបូជាព្រះសាស្តា បានឃើញឥសីដ៏ឧត្តម ក្នុងកណ្តាលនៃជន ។

ចិរានុគតំ ទយិតំ[១] អតិក្កន្តំ មនោហរំ
ទិស្វា តទា អមញ្ញិស្សំ សផលំ ជីវតំ មម ។
បរក្កមន្តំ សផលំ អទ្ទសំ ឥសិនោ តទា
បុព្វកម្មេន សម្ពុទ្ធេ ចិត្តញ្ចាបិ បសីទិ មេ ។
ភិយ្យោ ចិត្តំ បសាទេសឹ ឥសេ ឧទគ្គមានសេ
ទេយ្យំ អញ្ញំ ន បស្សាមិ ទេមិ បុប្ផានិ តេ ឥសេ[២] ។
បញ្ច ហត្ថា តវ ហោន្តុ តយោ ហោន្តុ មមំ ឥសេ
តេន សទ្ធឹ សមា ហោន្តុ ពោធិត្ថាយ តវ[៣] ឥសេ ។

ចតុត្ថំ ភាណវារំ ។

---

១ ឱ. ទស្សិតំ ។ ២ ឱ. ឥសឹ ។ ៣ ឱ. ពោធនត្ថាយ តវំ ។

កាលនោះ ខ្ញុំបានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ខានយាងមកអស់កាលយូរ ទ្រង់មានព្រះទ័យប្រកបដោយករុណា ក៏បណ្ដាលឲ្យចិត្តត្រេកអរក្រៃលែង ហើយសម្គាល់ថា ជីវិតរបស់អាត្មាអញប្រកបដោយផល ។ កាលនោះ ខ្ញុំបានឃើញសេចក្ដីព្យាយាមប្រកបដោយផល របស់ឥសីនោះ ទាំងចិត្តរបស់ខ្ញុំ ក៏ជ្រះថ្លាក្នុងព្រះពុទ្ធ ដោយកុសលកម្ម មានក្នុងកាលមុន ។ ខ្ញុំញ៉ាំងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លាក្រៃលែង ក្នុងឥសីមានចិត្តខ្ពង់ខ្ពស់ ហើយទូលថា បពិត្រឥសី ខ្ញុំមិនឃើញវត្ថុដទៃដែលគួរថ្វាយទេ ខ្ញុំសូមថ្វាយផ្កាទាំងឡាយដល់លោក ។ បពិត្រឥសី ផ្កា ៥ ក្ដាប់ ចូរមានដល់លោក ផ្កា ៣ ក្ដាប់ ចូរមានដល់ខ្ញុំ បពិត្រឥសី ផ្កាទាំងឡាយ ចូរជារបស់ស្មើគ្នាមួយអន្លើដោយឥសីនោះ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ពោធិញ្ញាណរបស់ព្រះអង្គ ។

ចប់ ភាណវារៈ ទី ៥ ។

អដ្ឋមំ យសោធរាថេរិយាបទានំ

ឥសិ គហេត្វា បុច្ឆានិ អាគច្ឆន្តំ មហាយសំ
បូជេសិ ជនស្ស មជ្ឈេ[១] ពោធិត្ថាយ មហាឥសី ។
បស្សិត្វា ជនស្ស មជ្ឈេ ទីបង្ករមហាមុនិ
វិយាកាសិ មហាវីរោ ឥសិមុគ្គតមានសំ ។
អបរិមេយ្យេ ឥតោ កប្បេ ទីបង្ករមហាមុនិ
មម កម្មំ វិយាកាសិ ឧជុភាវំ មហាមុនិ ។
សមចិត្តា សមកម្មា សមការី ភវិស្សតិ
បិយា ហេស្សតិ កម្មេន តុយ្ហត្ថាយ មហាឥសេ ។
សុទស្សនា សុបិយា ច មនាបា[២] បិយភាណិនី
តស្ស ធម្មេសុ ទាយាទា វិហរិស្សតិ[៣] ឥទ្ធិកា ។
យថាបិ ភណ្ឌសាមុគ្គំ អនុរក្ខន្តិ សាមិនោ
ឯវំ កុសលធម្មានំ អនុរក្ខិស្សតេ[៤] អយំ ។

១ ឱ. ម. ជនសម្មជ្ជេ ។ ២ ឱ. មនសា ។ ៣ ឱ. បិយា ហេស្សតិ ។ ៤ ឱ. អនុរក្ខិយតេ ។

ឥសីយកផ្កាទាំងឡាយ បូជាព្រះពុទ្ធជាមហាឥសី មានយសធំ ដែលមកក្នុងកណ្តាលនៃពួកជន ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ពោធិញ្ញាណ ។ ព្រះមហាមុនី ព្រះនាមទីបង្ករ មានព្យាយាមធំ ឃើញឥសីមានចិត្តខ្ពង់ខ្ពស់ ទ្រង់ព្យាករក្នុងកណ្តាលនៃជន ។

ព្រះមហាមុនី ព្រះនាមទីបង្ករៈ ជាអ្នកប្រាជ្ញ ទ្រង់ព្យាករ នូវអំពើរបស់ខ្ញុំ ដែលជាស្រីមានភាពត្រង់ ក្នុងកប្បមានប្រមាណមិនបាន អំពីកប្បនេះថា ម្នាលមហាឥសី ស្រីនេះ នឹងជាអ្នកមានចិត្តស្មើគ្នា មានការងារស្មើគ្នា ជាអ្នកធ្វើការស្មើគ្នា ជាទីស្រឡាញ់ដោយការងារស្មើគ្នានឹងអ្នក ដើម្បីប្រយោជន៍នៃអ្នក ។ មួយទៀត ស្រីនេះ នឹងជាអ្នកមានរូបគួរឲ្យរមឹលមើលក្រៃលែង គួរឲ្យស្រឡាញ់ ពេញចិត្តក្រៃ-លែង ពោលពាក្យជាទីស្រឡាញ់ ជាអ្នកមានឫទ្ធិ នឹងបានជាញាតិក្នុងធម៌ នៃព្រះពុទ្ធនោះ ។ ប្រៀបដូចជនជាម្ចាស់ទ្រព្យរមែងរក្សាស្មុគ្រ សម្រាប់ដាក់នូវភណ្ឌៈ យ៉ាងណា ស្រីនេះ នឹងរក្សាធម៌ជាកុសលទាំងឡាយ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

តស្ស តំ អនុកម្បន្តី បូរយិស្សតិ ចារមី
សីហោវ បញ្ជរំ ហិត្វា ចាបុណិស្សតិ ពោធិយំ ។
អបរិមេយ្យេ ឥតោ កប្បេ យំ មំ ពុទ្ធោ វិយាការិ[១]
តំ វាចំ អនុមោទន្តី ឯវំការី ភវឹ អហំ ។
តស្ស កម្មស្ស សុកតស្ស តត្ថ ចិត្តំ បសាទយឹ
ទេវមានុសកំ យោនឹ អនុភោត្វា អសង្ខយំ ។
សុខទុក្ខំ អនុភោត្វា ទេវេសុ មានុសេសុ ច
បច្ឆិមេ ភវសម្បត្តេ អជាយឹ សាកិយេ កុលេ ។
រូបវតី ភោគវតី យសសីលវតី តតោ
សព្វង្គសម្បទា ហោមិ កុលេសុ បតិសក្កតា[២] ។
លាភសិលោកសក្ការំ លោកធម្មសមាគមំ
ចិត្តញ្ច ទុក្ខិតំ នត្ថិ វសាមិ អកុតោភយា ។

---

១ ឱ. យំ ពុទ្ធោ វិយាការិតំ ។ ២ ឱ. អតិសក្កតា ។

ស្រីនេះកាលអនុគ្រោះនូវកុសលធម៌នោះ របស់ព្រះពុទ្ធនោះ នឹងញុំាងបារមីទាំងឡាយឲ្យពេញ នឹងដល់នូវពោធិញ្ញាណ ដូចសត្វសីហៈលះបង់ទ្រុងដូច្នោះ ។

ក្នុងកប្បប្រមាណមិនបាន អំពីកប្បនេះ ព្រះពុទ្ធទ្រង់ព្យាករខ្ញុំដោយវាចាណា ខ្ញុំត្រេកអរចំពោះវាចានោះ ជាអ្នកធ្វើយ៉ាងនោះ កាលកុសលកម្មដែលខ្ញុំធ្វើល្អហើយនោះ ខ្ញុំញុំាងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ក្នុងកុសលនោះ ហើយបានកំណើតជារបស់នៃទេវតានិងមនុស្ស រាប់មិនអស់ ។ លុះទទួលនូវសេចក្តីសុខនិងទុក្ខ ក្នុងទេវតានិងមនុស្សហើយ ដល់មកក្នុងបច្ឆិមភព បានកើតក្នុងត្រកូលសក្យៈ ។ លំដាប់នោះ ខ្ញុំជាអ្នកមានរូបល្អ មានភោគៈ មានយសនិងសីល បរិបូណ៌ដោយអវយវៈទាំងពួង ជាអ្នកគោរពចំពោះប្តី ក្នុងត្រកូលទាំងឡាយ ។ ឯចិត្តរបស់ខ្ញុំ ដែលប្រជុំចុះ ក្នុងលោកធម៌មានលាភៈ សេចក្តីសរសើរ និងសក្ការៈជាដើម ជាចិត្តមិនដល់នូវសេចក្តីទុក្ខទេ តើខ្ញុំនឹងមានភ័យ អំពីណា ។

១៨៣

អដ្ឋមំ យសោធរាថេរិយាបទានំ

វុត្តំ ហេតំ ភគវតា   វញ្ញោ អន្តេបុរេ តទា
ខត្តិយានំ បុរេ វីរ   ឧបការញ្ច និច្ចសិ ។
ឧបការា ច យា នារី   យា ច នារី សុខេ ទុក្ខេ
អត្ថក្ខាយី ច យា នារី   យា នារី ចានុកម្បិកា ។
បញ្ចកោដិសតា ពុទ្ធា   នវកោដិសតានិ ច
ឯតេសំ ទេវទេវានំ   មហាទានំ បវត្តយឹ ។
អដិការំ មហា[១] មយ្ហំ   មហារាជ[២] សុណោហិ មេ
ឯកាទសកោដិសតា   ហោន្តិ លោកគ្គនាយកា[៣]។
ឯតេសំ ទេវទេវានំ   មហាទានំ បវត្តយឹ
អដិការំ មហា មយ្ហំ   មហារាជ[២] សុណោហិ មេ ។
វីសកោដិសតា ពុទ្ធា   តឹសកោដិសតានិ ច
ឯតេសំ ទេវទេវានំ   មហាទានំ បវត្តយឹ ។

១ ឱ. សទាតិ ទិស្សតិយេវ ។ ២ ម. ធម្មរាជាតិ ទិស្សតិយេវ ។ ៣ ឱ. ឯការសំ កោ-ដិសតា បញ្ចកោដិសតានិ ច ។ ម. ឯកាទសកោដិសតា ពុទ្ធា ទ្វាទសកោដិយោ ។

យសោធរាថេរិយាបទាន ទី ៨

សមដូចជាព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់ចំពោះព្រះរាជាខាង ក្នុងបុរីដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គមានព្យាយាម ព្រះអង្គសម្តែង ឧបការគុណរបស់នារី នៃពួកក្សត្រិយ៍ក្នុងបុរីនោះ គឺ នារីធ្វើ សេចក្តីទំនុកបម្រុង នារីដឹងសុខនិងទុក្ខ នារីប្រាប់ប្រយោជន៍ និងនារីជាអ្នកអនុគ្រោះ ។ (ដោយសារនារីនោះ) តថាគត បានញ៉ាំងមហាទានឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដល់ព្រះពុទ្ធប្រាំរយកោដិ និងប្រាំបួនរយកោដិ ជាទេវតាក្រៃលែង ជាងទេវតា ។ បពិត្រមហារាជ សេចក្តីកសាងដ៏ធំរបស់តថាគត សូមព្រះអង្គ ស្តាប់តថាគត ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយជានាយក ជាកំពូលនៃ លោក ដប់មួយរយកោដិ ។ តថាគតបានញ៉ាំងមហាទានឲ្យ ប្រព្រឹត្តទៅដល់ព្រះពុទ្ធទាំងនុ៎ះ ដែលជាទេវតាក្រៃលែងជាង ទេវតា បពិត្រមហារាជ ការកសាងដ៏ធំរបស់តថាគត សូម ព្រះអង្គស្តាប់តថាគត ។ ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយពីរពាន់កោដិផង បីពាន់កោដិផង តថាគតបានញ៉ាំងមហាទាន ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដល់ព្រះពុទ្ធទាំងនុ៎ះ ដែលជាទេវតាក្រៃលែងជាងទេវតា ។

អធិការំ មហា មយ្ហំ មហារាជ សុណោហិ មេ

ចត្តាឡីសកោដិសតា បញ្ចកោដិសតានិ ច ។

ឯតេសំ ទេវទេវានំ មហាទានំ បវត្តយឹ

អធិការំ មហា មយ្ហំ មហារាជ សុណោហិ មេ ។

សដ្ឋិកោដិសតា ពុទ្ធា សត្តតិកោដិសតានិ ច

ឯតេសំ ទេវទេវានំ មហាទានំ បវត្តយឹ ។

អធិការំ មហា មយ្ហំ មហារាជ សុណោហិ មេ

អសីតិកោដិសតា ពុទ្ធា នវុតិកោដិសតានិ ច ។

ឯតេសំ ទេវទេវានំ មហាទានំ បវត្តយឹ ។

អធិការំ មហា មយ្ហំ មហារាជ សុណោហិ មេ ។

បពិត្រមហារាជ សេចក្តីកសាងដ៏ធំរបស់តថាគត សូមព្រះអង្គ ស្តាប់តថាគត ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ បួនពាន់កោដិផង ប្រាំរយ កោដិផង តថាគតបានញ៉ាំងមហាទានឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដល់ព្រះពុទ្ធ ទាំងឡាយនុ៎ះ ដែលជាទេវតាក្រៃលែងជាងទេវតា បពិត្រមហា-រាជ ការកសាងដ៏ធំរបស់តថាគត សូមព្រះអង្គស្តាប់តថាគត ។ ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ ប្រាំមួយពាន់កោដិផង ប្រាំពីរពាន់កោដិផង តថាគត បានញ៉ាំងមហាទានឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដល់ព្រះពុទ្ធទាំងនុ៎ះ ដែលជាទេវតាក្រៃលែងជាងទេវតា ។ បពិត្រមហារាជ ការ កសាងដ៏ធំរបស់តថាគត សូមព្រះអង្គស្តាប់តថាគត ព្រះពុទ្ធ ទាំងឡាយ ប្រាំបីពាន់កោដិផង ប្រាំបួនពាន់កោដិផង តថាគត បានញ៉ាំងមហាទានឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដល់ព្រះពុទ្ធទាំងនុ៎ះ ដែល ជាទេវតាក្រៃលែង ជាងទេវតា ។ បពិត្រមហារាជ ការ កសាងដ៏ធំ របស់តថាគត សូមព្រះអង្គស្តាប់តថាគត ។

១៨៤

អដ្ឋមំ យសោធរាថេរិយាបទានំ

កោដិសតសហស្សានិ ហោន្តិ លោកគ្គនាយកា
ឯតេសំ ទេវទេវានំ មហាទានំ បវត្តយឹ ។
អធិការំ មហា មយ្ហំ មហារាជ សុណោហិ មេ
នវកោដិសហស្សានិ អបរេ លោកនាយកា ។
ឯតេសំ ទេវទេវានំ មហាទានំ បវត្តយឹ
អធិការំ មហា មយ្ហំ មហារាជ សុណោហិ មេ ។
កោដិសតសហស្សានិ បញ្ញាសីតិ មហេសិនំ
បញ្ញាសីតិកោដិសតា សត្តវីសតិ កោដិយោ[១] ។
ឯតេសំ ទេវទេវានំ មហាទានំ បវត្តយឹ
អធិការំ មហា មយ្ហំ មហារាជ សុណោហិ មេ ។

---

១ ឱ. សត្តតិសហស្សកោដិយោ ។ ម. សត្តតឹសា ច កោដិយោ ។

យសោធរាថេរិយាបទាន ទី ៨

ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ ជានាយកដ៏ប្រសើរក្នុងលោក មួយសែនកោដិ តថាគតបានញ៉ាំងមហាទានឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដល់ព្រះពុទ្ធទាំងនុ៎ះ ដែលជាទេវតាក្រៃលែងជាងទេវតា ។ បពិត្រមហារាជ ការកសាងដ៏ធំរបស់តថាគត សូមព្រះអង្គស្តាប់តថាគត ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ ជានាយកនៃសត្វលោកដទៃទៀត ប្រាំបួនពាន់កោដិ ។ តថាគតបានញ៉ាំងមហាទានឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដល់ព្រះពុទ្ធទាំងនុ៎ះ ដែលជាទេវតាក្រៃលែងជាងទេវតា បពិត្រមហារាជ ការកសាងដ៏ធំរបស់តថាគត សូមព្រះអង្គស្តាប់តថាគត ។ ព្រះពុទ្ធជាមហេសី ៨៥ សែនកោដិផង ១ សែនកោដិផង ៨៥ កោដិផង ២៧ កោដិផង តថាគតបានញ៉ាំងមហាទានឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដល់ព្រះពុទ្ធទាំងនុ៎ះ ដែលជាទេវតាក្រៃលែងជាងទេវតា ។ បពិត្រមហារាជ ការកសាងដ៏ធំរបស់តថាគត សូមព្រះអង្គស្តាប់តថាគត ។

បច្ចេកពុទ្ធា វីតរាគា[១] អដ្ឋមជ្ឈកកោដិយោ[២]
អធិការំ មហា មយ្ហំ មហារាជ សុណោហិ មេ ។
ខីណាសវា វីតមលា អសង្ខ្យេយ្យា ពុទ្ធសាវកា
អធិការំ មហា មយ្ហំ មហារាជ សុណោហិ មេ ។
ឯវំ ធម្មេសុ ចិណ្ណានំ សទា សទ្ធម្មចារិនោ
ធម្មចារី សុខំ សេតិ អស្មឹ លោកេ បរម្ហិ ច ។
ធម្មញ្ចរេ សុចរិតំ ន តំ ទុច្ចរិតំ ចរេ
ធម្មចារី សុខំ សេតិ អស្មឹ លោកេ បរម្ហិ ច ។
និព្វិន្ទិត្វាន សំសារេ បព្វជឹ អនគារិយំ
សហាស្សបរិវារេន បព្វជិត្វា អកិញ្ចនា ។
អគារំ វិជហិត្វាន បព្វជឹ អនគារិយំ
អឌ្ឍមាសេ អសម្បត្តេ ចតុសច្ចំ អបាបុណឹ ។

១ ឱ. ម. ធុតរាគា ។ ២ ឱ. អដ្ឋអដ្ឋមកោដិយោ ។ ម. អដ្ឋដ្ឋមកកោដិយោ ។

ព្រះបច្ចេកពុទ្ធទាំងឡាយ ដែលប្រាសចាករាគៈ ចំនួនប្រាំបី ។ កោដិ បពិត្រមហារាជ ការកសាងដ៏ធំរបស់តថាគត (ចំពោះព្រះបច្ចេកពុទ្ធទាំងនុ៎ះ) សូមព្រះអង្គស្តាប់តថាគត ។ ព្រះខីណាស្រពទាំងឡាយ ជាសាវ័កនៃព្រះពុទ្ធ មានប្រមាណរាប់មិនបាន មានមន្ទិលអស់ហើយ បពិត្រព្រះមហារាជ ការកសាងដ៏ធំរបស់តថាគត (ចំពោះព្រះខីណាស្រពទាំងនុ៎ះ) សូមព្រះអង្គស្តាប់តថាគត ។ កាលបុគ្គលអ្នកសន្សំក្នុងធម៌ទាំងឡាយ កាលបុគ្គលអ្នកប្រព្រឹត្ត នូវព្រះសទ្ធម្មទាំងឡាយ សព្វ ។ កាល បុគ្គលអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌យ៉ាងនេះ តែងដេកជាសុខ ក្នុងលោកនេះនិងលោកខាងមុខ ។ បុគ្គលគប្បីប្រព្រឹត្តធម៌ឲ្យជាសុចរិត មិនគប្បីប្រព្រឹត្តធម៌នោះ ឲ្យជាទុច្ចរិតឡើយ បុគ្គលអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌ តែងដេកជាសុខ ក្នុងលោកនេះនិងលោកខាងមុខ ។ ខ្ញុំនឿយណាយក្នុងសង្សារ ហើយចូលទៅកាន់ផ្នួស ដោយបរិវារមួយពាន់ លុះបួសហើយមិនមានសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយ ។ ខ្ញុំលះបង់ផ្ទះហើយចូលទៅកាន់ផ្នួស មិនទាន់ដល់កន្លះខែផង ក៏បានដល់សច្ចៈ ៤ ។

អដ្ឋមំ យសោធរាថេរិយាបទានំ

ចីវរំ បិណ្ឌបាតញ្ច បច្ចយំ សយនាសនំ
ឧបនេន្តិ ពហូនេកោ[១] សាគរស្សេវ ឩម្មិយោ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគីវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវា ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
ឯវំ ពហុវិធំ ទុក្ខំ សម្បត្តី ច ពហុព្វិធំ
វិសុទ្ធភាវសម្បត្តា លភាមិ សព្វសម្បទា ។
យោ ទទាតិ សក្កត្តានំ បុញ្ញត្ថាយ មហេសិនោ
សហាយសម្បទា ហោន្តិ និព្វានបទមសង្ខតំ ។
បរិក្ខីណំ អតីតញ្ច បច្ចុប្បន្នំ អនាគតំ
សព្វកម្មំ មម ខីណំ ចាទេ វន្ទាមិ ចក្ខុមាតិ ។

---
១ ម. ពហូ ជនា ។

យសោធរាថេរិយាបទាន ទី ៨

ជនទាំងឡាយជាច្រើន នាំចីវរ បិណ្ឌបាត និងទីដេក ទីអង្គុយ ចូលមក ដូចជារលកក្នុងសាគរ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុត បំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាស្រីមិន មានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាមេដំរីកាត់ផ្តាច់នូវ ទន្ទីង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្នាក់នៃព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានសម្រេចហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាន ធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។ ខ្ញុំដល់នូវសេចក្តីទុក្ខច្រើនប្រការ ផង នូវសម្បត្តិច្រើនប្រការផង នូវការនាស្អាតផង ហើយបាន នូវសម្បទាទាំងពួង ។ បុគ្គលណា ឲ្យខ្លួនរបស់ខ្លួនដល់ព្រះ ពុទ្ធមហេសី ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់បុណ្យ សហាយសម្បទា និងចំណែកនៃព្រះនិព្វាន មិនមានបច្ច័យតាក់តែង រមែងមាន ដល់បុគ្គលនោះ ។ កិលេសជាតជាអតីតក្តី ជាបច្ចុប្បន្នក្តី ជាអនាគតក្តី អស់រលីងហើយ កម្មទាំងពួងរបស់ខ្ញុំអស់ហើយ បពិត្រព្រះអង្គមានបញ្ញាចក្ខុ ខ្ញុំសូមក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះបាទា ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា យសោធរា ភិក្ខុនី ភគវតោ សម្មុខា ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

យសោធរាថេរិយាបទានំ សមត្តំ ។

នវមំ ទសសហាស្សថេរីនមបទានំ

[២៩] កប្បេ សតសហស្សេ ច ចតុរោ ច សង្ខយេ
ទីបង្ករោ ជាម ជិនោ ឧប្បជ្ជិ លោកនាយកោ ។
ទីបង្ករោ មហាវីរោ វិយាកាសិ វិនាយកោ
សុមេធញ្ច សុមិត្តញ្ច សមានសុខទុក្ខតំ ។
សទេវកញ្ច បស្សន្តោ វិចរន្តោ សទេវកំ
តេសំ បកិត្តនេ អម្ហេ ឧបគម្ម សមាគមំ ។
អម្ហំ សព្វបតិ ហោតិ[១] អនាគតសមាគមេ
សព្វាវ តុយ្ហំ ភរិយា មនាបា បិយវាទិកា ។

១ ឱ. សព្វា បតី ហោន្តិ ។

បានឮថា ព្រះយសោធរាភិក្ខុនី មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ចំពោះព្រះភក្ត្រនៃព្រះមានព្រះភាគ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ យសោធរាថេរិយាបទាន ។

ទសសហាស្សថេរីនមបទាន ទី ៩

[២៩] ក្នុងកប្បទី ៤ អសង្ខេយ្យ និងមួយសែន ព្រះជិនស្រី ព្រះនាមទីបង្ករ ជាលោកនាយក ទ្រង់កើតឡើង ។ ព្រះពុទ្ធព្រះនាមទីបង្ករ ជាមហាវីរបុរស ទ្រង់ព្យាករ នូវសុមេធតាបសផង នាងសុមិត្តាផង ដែលរួមសុខទុក្ខជាមួយគ្នា ។ ព្រះមហាមុនី ព្រះអង្គឃើញមនុស្សលោក ព្រមទាំងទេវលោក ទាំងទ្រង់ស្តេចទៅកាន់មនុស្សលោក ព្រមទាំងទេវលោក ហើយចូលមកកាន់ទីប្រជុំនៃយើងខ្ញុំ ដែលកំពុងសរសើរជនទាំងនោះ ។ ប្តីទាំងអស់របស់យើងខ្ញុំ មានក្នុងទីសមាគមជាអនាគត ប្រពន្ធទាំងអស់របស់ព្រះអង្គ ជាទីពេញព្រះទ័យនៃព្រះអង្គ ជាអ្នកពោលពាក្យជាទីស្រឡាញ់ ។

នវមំ ទសសហស្សថេរីនមបទានំ

ឈានំ សីលមយំ[១] សព្វំ ភាវនា ច សុភាវិតា[២]
ទីឃរត្តមិទំ[៣] សព្វំ បរិចត្តំ មហាមុនេ ។
គន្ធមាលំ វិលេបនំ ទីបញ្ច រតនាមយំ
យង្កិញ្ចិ បត្ថិតំ សព្វំ បរិចត្តំ មហាមុនិ ។
អញ្ញំ វាបិ កតំ កម្មំ បរិភោគញ្ច មានុសំ
ទីឃរត្តំ ហិ តេ សព្វំ បរិចត្តំ មហាមុនេ ។
អនេកជាតិសំសារំ ពហុបុញ្ញំ ហិ[៤] តេ កតំ
ឥស្សរំ អនុភោត្វាន សំសរិត្វា ភវាភវេ ។
បច្ឆិមេ ភវសម្បត្តេ សក្យបុត្តនិវេសនេ
នានាកុលុបបន្នាយោ អច្ឆរា កាមវណ្ណិនី ។

---

១ ម. សីលំ មយ្ហំ ។ ២ ឱ. ភាវនំ ច សុភាវិតំ ។ ៣ ឱ. ទីឃរត្តំ មយំ ។ ៤ ម. បិ ។

ទសសហស្សថេរីនមបទាន ទី ៩

ទាន សីល ភាវនាទាំងអស់ យើងខ្ញុំបានអប់រំដោយល្អ ហើយ បពិត្រព្រះមហាមុនី វត្ថុទាំងអស់នេះ ខ្ញុំបានលះបង់ចោល អស់កាលជាយូរអង្វែងហើយ ។ វត្ថុណាមួយ គឺគ្រឿងក្រអូប កម្រងផ្កា គ្រឿងលាប និងប្រទីបជាវិការៈនៃកែវ ដែលយើងខ្ញុំបានតម្កល់ទុកហើយ បពិត្រព្រះមហាមុនី វត្ថុទាំងអស់ (នោះ) យើងខ្ញុំបានលះបង់ចោលហើយ ។ ន័យមួយទៀត អំពើដទៃ និងគ្រឿងបរិភោគជារបស់មនុស្ស ដែលយើងបានធ្វើហើយ បពិត្រព្រះមហាមុនី របស់ទាំងអស់នុ៎ះ យើងខ្ញុំបានលះបង់ចោល អស់កាលយូរអង្វែងហើយ ។ បុណ្យមានប្រមាណច្រើន ដែលយើងបានធ្វើហើយ បានសោយនូវភាពជាឥស្សរៈ ត្រាច់រង្គាត់ក្នុងភពតូចភពធំ អស់សំសារវដ្តមានជាតិច្រើន ។ លុះដល់មកក្នុងបច្ឆិមភព យើងខ្ញុំបានកើតក្នុងត្រកូលផ្សេង ៗ គ្នា ក្នុងលំនៅនៃព្រះសក្យបុត្រជាស្រីមានពណ៌សម្បុរជាទីប្រាថ្នា បីដូចជាស្រីទេពអប្សរ ។

លាភគ្គេន យសំ បត្តា បូជិតា សព្វសក្កតា
លាភិយោ អន្នបានានំ សទា សម្មានិតា មយំ ។
អគារំ បជហិត្វាន បព្វជិម្ហនគារិយំ
អឌ្ឍមាសេ អសម្បត្តេ សព្វាបត្តាម្ហ និព្វុតឹ ។
លាភិយោ អន្នបានានំ វត្ថសេនាសនានិ ច
ឧបេន្តិ បច្ចយា សព្វេ សទា សក្កតបូជិតា ។
កិលេសា ឈាបិតាម្ហាកំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគីវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហារាម អនាសវា ។
ស្វាគតំ វត នោ អាសិ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

បានដល់នូវយស ដែលជនទាំងពួង ធ្វើសក្ការបូជាហើយ ដោយលាភដ៏ប្រសើរ បាននូវបាយនិងទឹក ដែលពួកជនរាប់អានសព្វ ៗ កាល ។ យើងខ្ញុំលះបង់នូវផ្ទះ ហើយចូលទៅកាន់ផ្នួស មិនទាន់ដល់កន្ទះខែ ក៏បានដល់សេចក្តីរំលត់ទុក្ខទាំងអស់គ្នា ។ យើងខ្ញុំជាអ្នកបាននូវបាយនិងទឹកផង នូវសំពត់និងសេនាសនៈផង បច្ច័យទាំងពួង រមែងមានគ្រប់គ្រាន់ យើងខ្ញុំត្រូវគេធ្វើសក្ការបូជា សព្វកាល ។ កិលេសទាំងឡាយ យើងខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ យើងខ្ញុំគាស់រំលើងហើយ យើងខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់បំណង ដូចជាមេដំរី កាត់ផ្តាច់នូវទន្លីង ។ ឱ ! យើងខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្នាក់ព្រះពុទ្ធ ជាបុគ្គលប្រសើរ វិជ្ជា ៣ យើងខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ យើងខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ យើងខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ យើងខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

ទសមំ អដ្ឋារសថេរីសហស្សានមបទានំ

ឥត្ថំ សុទំ យសោធរីបមុខានិ ទស ភិក្ខុនីសហស្សានិ ភគវតោ សម្មុខា ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ទសសហស្សថេរីនមបទានំ សមត្តំ ។

ទសមំ អដ្ឋារសថេរីសហស្សានមបទានំ

[៣០] អដ្ឋារសសហស្សានិ ភិក្ខុនី សាកិយសម្ភវា
យសោធរីបមុខានិ សម្ពុទ្ធំ ឧបសង្កមុំ ។
អដ្ឋារសសហស្សានិ[១] សព្វា ហោន្តិ មហិទ្ធិកា
វន្ទន្តិ មុនិនោ បាទេ អារោចេន្តិ យថាពលំ ។
ជាតិ ទីណា ជរា ព្យាធិ មរណញ្ច មហាមុនេ
អនាសវំ បទំ សន្តំ អមតំ យាម នាយកំ ។
ខលិតញ្ច បុរេ អត្ថិ សព្វាសម្បិ មហាមុនិ
អបរាធំ បជានន្តិ ខម អម្ហំ វិនាយក ។

---

១ ឱ. យសោធរីយសហស្សានិ ។

បានឮថា ព្រះភិក្ខុនី មួយម៉ឺនរូប មានព្រះនាងយសោធរាភិក្ខុនីជាប្រធាន មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ចំពោះព្រះភក្ត្រព្រះមានព្រះភាគ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ទសសហស្សថេរីនមបទាន ។

អដ្ឋារសថេរីសហស្សានមបទាន ទី ១០

[៣០] ភិក្ខុនី ១៨ ពាន់ មាននាងយសោធរាជាប្រធាន ដែលកើតក្នុងត្រកូលសាក្យៈ បាននាំគ្នាចូលទៅគាល់ព្រះសម្ពុទ្ធ ។ ភិក្ខុនីទាំង ១៨ ពាន់នោះ សឹងមានឫទ្ធិច្រើន នាំគ្នាចូលទៅថ្វាយបង្គំព្រះបាទាព្រះមុនី ក្រាបទូលតាមសមគួរដល់កម្លាំងថា បពិត្រព្រះមហាមុនី ជាតិ ជរា ព្យាធិ និងមរណៈ (នៃយើងខ្ញុំ) អស់ហើយ បពិត្រព្រះអង្គជានាយក យើងខ្ញុំទាំងឡាយនឹងទៅកាន់ព្រះនិព្វានឈ្មោះអមតៈ ដែលមិនមានអាសវៈ ជាផ្លូវដ៏ស្ងប់រម្ងាប់ ។ បពិត្រព្រះមហាមុនី កាលពីដើម ពួកភិក្ខុនីទាំងអស់ មានសេចក្តីភ្ញាំងភ្ញាត់ ពួកភិក្ខុនីដឹងច្បាស់នូវកំហុស បពិត្រព្រះអង្គជានាយក សូមព្រះអង្គអត់ទោសដល់យើងខ្ញុំ ។

ឥទ្ធិញ្ចាបិ និទស្សេថ មម សាសនការិកា
បរិសានញ្ច សព្វាសំ កង្ខំ ឆិន្ទថ យាវតា ។
យសោធរា[1] មហាវីរ មណាថា បិយទស្សិនា
សព្វា តុយ្ហំ មហាវីរ អគារស្មឹ បជាបតិ ។
ជីនំ សតសហស្សានំ នវុតីនំ ឆឡុត្តរិ[2]
អគារេ តេ មយំ វីរ ចាមោក្ខា សព្វឥស្សរា ។
រូបាចារគុណូបេតា យោព្វនដ្ឋា បិយំវទា
សព្វាយោ អបចាយន្តិ ទេវតា វិយ មានុសា ។
អដ្ឋារសសហស្សានិ សព្វា សាកិយសម្ភវា
យសោធរី[3] សហស្សានិ ចាមោក្ខា ឥស្សរា តទា ។

---

១ ឱ. ម. យសោធរី ។ ២ ម. តីណិ សតសហស្សានិ នវុតិ ច ឆទុត្តិរីតិ ទិស្សតិ ។ ៣ ឱ. យសោវតី ។

នាងទាំងឡាយ ជាអ្នកធ្វើតាមសាសនា របស់តថាគត ចូរសម្តែងនូវឫទ្ធិ ឲ្យទាល់តែកាត់សេចក្តីសង្ស័យ របស់ពួកបរិស័ទទាំងអស់ ។

បពិត្រព្រះមហាវីរៈ ខ្ញុំម្ចាស់យសោធរា ជាទីពេញព្រះហឫទ័យ ជាទីស្រឡាញ់ គួររមឹលមើល បពិត្រព្រះមហាវីរៈ ស្ត្រីទាំងពួងជាព្រះជាយាក្នុងដំណាក់ របស់ព្រះអង្គ ។ បពិត្រព្រះអង្គមានព្យាយាម បណ្តាពួកស្រីមួយសែន ៩៦ រូប ខ្ញុំម្ចាស់ជាប្រធាន ជាឥស្សរៈ លើស្រីទាំងពួង ក្នុងព្រះរាជដំណាក់របស់ព្រះអង្គ ។ ពួកស្រីទាំងអស់ ជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយគុណ គឺរូបនិងអាចារៈ ឋិតនៅក្នុងបឋមវ័យ ពោលពាក្យជាទីស្រឡាញ់ តែងគោរពកោតក្រែងខ្ញុំម្ចាស់ ដូចពួកមនុស្សគោរពកោតក្រែងពួកទេវតា ។ ពួកស្រីទាំង ១៨ ពាន់ កើតក្នុងត្រកូលសាក្យៈ ក្នុងកាលនោះ ស្រីមួយពាន់ ទ្រទ្រង់យស ជាប្រធាន ជាធំ ។

ទសមំ អដ្ឋារសថេរីសហស្សានមបទានំ

កាមធាតុមតិក្កន្តា សណ្ឋិតា រូបធាតុយា
រូបេន សទិសា នត្ថិ សហស្សានំ មហាមុនេ ។
សម្ពុទ្ធំ អភិវាទេត្វា ឥទ្ធី ទេសេសុ សត្ថុនោ
នេកា នានាវិធាការា មហាឥទ្ធីបិ ទស្សយុំ ។
ចក្កវាឡសមំ កាយំ សីសំ ឧត្តរតោ កុរុ
ឧភោ បក្ខា ទុវេ ទីបា ជម្ពុទីបំ សរីរតោ ។
ទក្ខិណញ្ច សរំ បិញ្ជំ(១) នានាសាខា តុ បត្តកា(២)
ចន្ទញ្ច សុរិយញ្ចក្ខី មេរុបព្វតតោ សិខំ ។
ចក្កវាឡគិរឹ តុណ្ឌំ ជម្ពុរុក្ខំ សមូលកំ(៣)
វីជមានា ឧបាគន្ត្វា វន្ទន្តេ(៤) លោកនាយកំ ។
ហត្ថិវណ្ណំ តថេវស្សំ បព្វតំ ជលជន្តជា(៥)
ចន្ទញ្ច សុរិយំ មេរុំ សក្កវណ្ណញ្ច ទស្សយុំ ។
យសោធរា(៦) មយំ វីរ បាទេ វន្ទាម ចក្ខុម
តវ ចិរប្បភាវេន(៧) និប្ផន្នា នរនាយក ។

---

១ ឱ. បិញ្ឆំ ។ ២ ម. សុបត្តកា ។ តុ-សទ្ទោ នត្ថិ ។ ៣ ម. សធូហកំ ។ ៤ ឱ. ម. វន្ទន្តិ ។
៥ ឱ. ជលជំ តថា ។ ម. លជឹ តថា ។ ៦ ឱ. យសោវណ្ណា ។ ឱ. វីរប្បភាវេន ។

បពិត្រព្រះមហាមុនី ស្រីទាំងឡាយកន្លងនូវកាមធាតុ ឋិតនៅក្នុងរូបធាតុ ប្រាកដស្មើដោយរូប នៃស្រីទាំងមួយពាន់គ្មានទេ ។ ថេរីទាំងឡាយ មានឫទ្ធិច្រើន លុះថ្វាយបង្គំព្រះសម្ពុទ្ធហើយ សម្ដែងឫទ្ធិថ្វាយព្រះសាស្ដា សម្ដែងនូវមហិទ្ធិឫទ្ធិមានអាការផ្សេង ៗ ដ៏ច្រើន ។ គឺ សម្ដែងកាយស្មើនឹងចក្កវាឡ ឧត្តរកុរុទ្វីបជាក្បាល ទ្វីបទាំងពីរជាស្លាបទាំងពីរខាង ជម្ពូទ្វីបជាសរីរៈ ។ ស្រះខាងត្បូង ជាសំណុំកន្ទុយស្លឹកផ្សេង ៗ ជាបំពង់ស្លាប ព្រះចន្ទ្រនិងព្រះអាទិត្យជាភ្នែក ភ្នំមេរុជាសិរ ។ ភ្នំចក្កវាឡនិងដើមព្រីងព្រមទាំងឫស ជាចំពុះ កាលបក់ហើយចូលមក ថ្វាយបង្គំព្រះលោកនាយក ។ កាលនោះ បានសម្ដែងភេទ នៃដំរី សេះ ភ្នំ ជលជាតិ ព្រះចន្ទ្រ ព្រះអាទិត្យ ភ្នំមេរុ និងភេទព្រះឥន្ទ ។ បពិត្រព្រះអង្គមានព្យាយាម មានចក្ខុ យើងខ្ញុំនិងនាងយសោធរា សូមថ្វាយបង្គំព្រះបាទា បពិត្រព្រះអង្គជានាយកនៃជន យើងខ្ញុំសម្រេចហើយ ដោយអានុភាពរបស់ព្រះអង្គ អស់កាលដ៏យូរ ។

ឥន្ទីសុ ច វសី ហោម ឥទ្ធិយា សោតធាតុយា
ចេតោបរិយញ្ញាណស្ស វសី ហោម មហាមុនេ ។
បុព្វេនិវាសំ ជានាម ទិព្វចក្ខុំ វិសោធិតំ
សព្វាសវបរិក្ខីណា នត្ថិទានិ បុនព្ភវោ ។
អត្ថធម្មនិរុត្តីសុ បដិភាណេ តថេវ ច
ញាណំ អម្ហំ មហាវីរ ឧប្បន្នំ តវ សន្តិកេ ។
ពុទ្ធានំ[១] លោកនាថានំ សង្គមំ នោ និទស្សិតំ
អធិការោ ពហុ អម្ហេ តុយ្ហត្ថាយ មហាមុនេ ។
យំ អម្ហំ បុរិមំ កម្មំ កុសលំ សិរសេ មុនេ
តុយ្ហត្ថាយ មហាវីរ បុញ្ញានុបចិតានិ នោ ។

---

១ ឱ. ម. បុព្វានំ ។

បពិត្រព្រះមហាមុនី យើងខ្ញុំជាអ្នកស្ទាត់ជំនាញ ក្នុងឫទ្ធិទាំង-ឡាយផង ក្នុងសោតធាតុជាទិព្វផង ជាអ្នកស្ទាត់ជំនាញក្នុងចេតោបរិយញ្ញាណផង ។ យើងខ្ញុំដឹងបុព្វេនិវាសៈ ទិព្វចក្ខុយើងខ្ញុំជម្រះស្អាតហើយ យើងខ្ញុំមានអាសវៈទាំងពួង អស់ហើយ ឥឡូវនេះ ភពថ្មីទៀតមិនមានឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គមានព្យាយាមធំ សេចក្តីដឹងក្នុងអត្ថប្បដិសម្ភិទា ធម្មប្បដិ-សម្ភិទា និរុត្តិប្បដិសម្ភិទា និងបដិភាណប្បដិសម្ភិទានៃយើងខ្ញុំ កើតឡើងហើយក្នុងសម្នាក់របស់ព្រះអង្គ ។ ការគប់រកនូវព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ ដែលជាទីពឹងរបស់សត្វលោក យើងខ្ញុំបានសម្តែងហើយ បពិត្រព្រះមហាមុនី ការកសាងជាច្រើនយើងខ្ញុំបានធ្វើហើយ ដើម្បីប្រយោជន៍ព្រះអង្គ ។ បពិត្រព្រះមុនី កុសលកម្មណា ដែលជាកម្មចាស់របស់ខ្ញុំ សូមព្រះអង្គនឹកនូវកុសលកម្មនោះ បពិត្រព្រះអង្គមានព្យាយាមធំ បុណ្យទាំងឡាយយើងខ្ញុំសន្សំហើយ ដើម្បីប្រយោជន៍ព្រះអង្គ ។

១៩៤

ទសមំ អដ្ឋារសថេរីសហស្សានមបទានំ

អភព្វដ្ឋានេ វជ្ជេត្វា វារយិម្ហ អនាចរំ[១]
តុយ្ហត្ថាយ មហាវីរ សញ្ចត្តំ ជីវិតម្បិ[២] នោ ។
នេកកោដិសហស្សានិ ភរិយត្ថាយទាសិ នោ
ន តត្ថ វិមនា ហោម តុយ្ហត្ថាយ មហាមុនេ ។
នេកកោដិសហស្សានិ ឧបការាយទាសិ នោ
ន តត្ថ វិមនា ហោម តុយ្ហត្ថាយ មហាមុនេ ។
នេកកោដិសហស្សានិ ភោជនត្ថាយទាសិ នោ
ន តត្ថ វិមនា ហោម តុយ្ហត្ថាយ មហាមុនេ ។

---

១ ឱ. បាចយិម្ហ អនាវរំ ។ ២ ឱ. ម. ចត្តានិ ជីវិតានិ ។

បពិត្រព្រះអង្គ មានព្យាយាមធំ យើងខ្ញុំបានវៀរក្នុងទីមិនគួរ ហើយហាមឃាត់នូវអនាចារៈ សូម្បីជីវិត យើងខ្ញុំ ក៏បាន លះបង់ ដើម្បីប្រយោជន៍ព្រះអង្គ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ប្រទាន យើងខ្ញុំ ដើម្បីប្រយោជន៍ជាភរិយា នៃបុគ្គលដទៃវិញ អស់ ជាតិមានពាន់នៃកោដិដ៏ច្រើន បពិត្រព្រះមហាមុនី យើងខ្ញុំ ឥតមានតូចចិត្តក្នុងរឿងនោះទេ ដើម្បីប្រយោជន៍ព្រះអង្គ ។ ព្រះអង្គបានប្រទាន នូវយើងខ្ញុំ ដើម្បីទំនុកបម្រុង (ជន ដទៃ) អស់ជាតិមានពាន់នៃកោដិដ៏ច្រើន បពិត្រព្រះមហាមុនី យើងខ្ញុំឥតមានតូចចិត្ត ក្នុងរឿងនោះទេ ដើម្បីប្រយោជន៍ ព្រះអង្គ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ព្រះរាជទាន នូវយើងខ្ញុំ ដើម្បី ប្រយោជន៍ដល់ការប្រើប្រាស់នៃជនដទៃ អស់ជាតិមានពាន់ នៃកោដិដ៏ច្រើន បពិត្រព្រះមហាមុនី យើងខ្ញុំទាំងឡាយ ឥត មានតូចចិត្ត ក្នុងរឿងនោះទេ ដើម្បីប្រយោជន៍ព្រះអង្គ ។

នេកកោដិសហស្សានិ ជីវិតានិ ចជិម្ហសេ(១)
ភយមោក្ខំ ករិស្សាម ជីវិតានិ ចជិម្ហសេ(១) ។
អង្គគតេ អលង្ការេ វត្ថេ នានាវិធេ ពហូ
ឥត្ថីភណ្ឌេ ន គុយ្ហាម តុយ្ហត្ថាយ មហាមុនេ ។
ធនធញ្ញបរិច្ចាគំ គាមានិ និគមានិ ច
ខេត្តំ បុត្តញ្ច ធីតញ្ច បរិចត្តំ មហាមុនេ ។
ហត្ថិអស្សំ គវញ្ចាបិ ទាសិយោ បរិចារិកា
តុយ្ហត្ថាយ មហាវីរ បរិចត្តំ(២) អសង្ខិយំ ។
យំ អម្ហេ បដិមន្តេសិ ទានំ ទស្សាម យាចកេ
វិមនំ នោ ន បស្សាម ទទតោ ទានមុត្តមំ ។
នានាវិធំ ពហុំ ទុក្ខំ សំសារេ ច ពហុព្ពិធេ
តុយ្ហត្ថាយ មហាវីរ អនុភុត្តំ(៣) អសង្ខិយំ ។

---

១ ឱ. ម. ចជិម្ហ នោ ។ ២ ម. បរិរិត្តំ ។ ៣ ឱ. បរិចត្តំ ។ ម. បរិភុត្តំ ។

យើងខ្ញុំបានលះបង់ជីវិតទាំងឡាយ មានពាន់នៃកោដិដ៏ច្រើន គឺធ្វើឲ្យគេរួចចាកទុក្ខភ័យ ស៊ូលះបង់ជីវិតនៃខ្លួន ។ បពិត្រព្រះមហាមុនី យើងខ្ញុំមិនដែលលាក់ទុក នូវគ្រឿងប្រដាប់ដែលជាប់នឹងអង្គ ដូចយ៉ាងសំពត់ផ្សេង ៗ ជាច្រើន ភណ្ឌៈរបស់ស្រី ដើម្បីប្រយោជន៍ព្រះអង្គ ។ បពិត្រព្រះមហាមុនី យើងខ្ញុំបានបរិច្ចាគទ្រព្យនិងស្រូវ បានបរិច្ចាគស្រុក និគម ស្រែ កូនប្រុស កូនស្រី ។ បពិត្រព្រះអង្គមានព្យាយាមធំ យើងខ្ញុំបានបរិច្ចាគដំរី សេះ គោ ខ្ញុំស្រី អ្នកបម្រើរាប់មិនអស់ ដើម្បីប្រយោជន៍ព្រះអង្គ ។ ព្រះអង្គបានប្រឹក្សា នឹងយើងខ្ញុំដោយទានណា យើងខ្ញុំក៏បានឲ្យទាននោះ ដល់ស្មូមទាំងឡាយ យើងខ្ញុំមិនបានឃើញ នូវសេចក្តីតូចចិត្តចំពោះព្រះអង្គ កាលដែលឲ្យទានដ៏ឧត្តមនោះសោះឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គមានព្យាយាមធំ យើងខ្ញុំទាំងឡាយ បានទទួលនូវសេចក្តីទុក្ខ មានចំណែកច្រើនចំពូកណាស់ រាប់មិនអស់ក្នុងសំសារមានចំណែកច្រើន ដើម្បីប្រយោជន៍ព្រះអង្គ ។

១៩៧

ទសមំ អដ្ឋារសថេរីសហស្សានមបទានំ

សុខំ បត្តានុមោទាន ន ច ទុក្ខេសុ ទុម្មនា
សព្វត្ថ តុសិតា[១] ហោម តុយ្ហត្ថាយ មហាមុនេ ។
អនុមគ្គេន សម្ពុទ្ធោ យំ ធម្មំ អភិនីហរិ
អនុភោត្វា សុខទុក្ខំ បត្តោ ពោធឹ មហាមុនេ ។
ព្រហ្មទេវញ្ច សម្ពុទ្ធំ គោតមំ លោកនាយកំ
អញ្ញេសំ លោកនាថានំ សង្គមន្តេហិ នោ ពហុ ។
អធិការំ ពហុំ អម្ហំ តុយ្ហត្ថាយ មហាមុនេ
គវេសតោ ពុទ្ធធម្មំ មយន្តេ បរិចារិកា ។
កប្បេ ច សតសហស្សេ ចតុរោ ច អសង្ខិយេ
ទីបង្ករោ មហាវីរោ ឧប្បជ្ជិ លោកនាយកោ ។
បច្ចន្តទេសវិសយេ និមន្តេត្វា តថាគតំ
តស្ស អាគមនំ មគ្គំ សោធេន្តិ តុដ្ឋមានសា ។

---

១ ឱ. ម. តុលិតា ។

បពិត្រព្រះមហាមុនី យើងខ្ញុំបានរីករាយ តាមចំណែកបុណ្យ ដែលនាំមកនូវសេចក្តីសុខ ទាំងមិនតូចចិត្ត ចំពោះទុក្ខទាំងឡាយ ជាអ្នកត្រេកអរក្នុងទីទាំងពួង ដើម្បីប្រយោជន៍ព្រះអង្គ ។ បពិត្រព្រះមហាមុនី ព្រះសម្ពុទ្ធទ្រង់សោយនូវសុខទុក្ខ ហើយដល់នូវការត្រាស់ដឹង នាំមកនូវធម៌ដោយលំដាប់មគ្គ ។ ការគប់រកព្រះសម្ពុទ្ធព្រះនាមគោតម ជាលោកនាយក ដែលជាទេវតាប្រសើរផង ព្រះលោកនាថទាំងឡាយដទៃផង យើងខ្ញុំ (បានជួបហើយ) ជាច្រើនដង ។ សេចក្តីកសាងដ៏ច្រើន នៃយើងខ្ញុំរមែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍ព្រះអង្គ បពិត្រព្រះមហាមុនី យើងខ្ញុំ ជាស្រីបម្រើរបស់ព្រះអង្គ កាលដែលទ្រង់ស្វែងរកនូវពុទ្ធធម៌ ។ ក្នុងកប្បទី ៤ អសង្ខេយ្យនិង ១ សែន ព្រះសម្ពុទ្ធព្រះនាមទីបង្ករ ជាមហាវីរបុរស ជាលោកនាយកទ្រង់កើតឡើង ។ ជនទាំងឡាយនៅបច្ចន្តប្រទេស និមន្តព្រះតថាគត មានចិត្តត្រេកអរ នាំគ្នាជម្រះផ្លូវសម្រាប់យាង៍មក នៃព្រះតថាគតនោះ ។

តេន កាលេន សោ អាសិ សុមេធោ នាម ព្រាហ្មណោ
មគ្គញ្ច បដិយាទេសិ អាយតោ សព្វទស្សិនោ ។
តេន កាលេន អហុម្ហ សព្វា ព្រាហ្មណសម្ភវា
ផលុកជាតិបុប្ផានិ[១] អាហរិម្ហ សមាគមំ ។
តស្មិំ សោ សមយេ ពុទ្ធោ ទីបង្ករោ មហាយសោ
វិយាកាសិ មហាវីរោ ឥសិមុគ្គតមានសំ ។
ចលតិ រវតិ បថវី សង្កម្បតិ សទេវកោ
តស្ស កម្មំ បកិត្តេន្តោ ឥសិមុគ្គតមានសំ ។
ទេវកញ្ញា មនុស្សា ច មយញ្ចាបិ សទេវកា
នានាបូជនីយំ ភណ្ឌំ បូជយិត្វាន បត្ថយុំ ។
តេសំ ពុទ្ធោ វិយាកាសិ ជោតិទីបសនាមកោ[២]
អជ្ជ យេ បត្ថិតា អត្ថិ តេ ភវិស្សន្តិ សម្មុខា ។

---

១ ម. ថលូទជានិ បុប្ផានិ ។ ២ ឱ. ជោតិទីបីសនាមកោ ។

ក្នុងកាលនោះ ព្រះអង្គជាព្រាហ្មណ៍ ឈ្មោះសុមេធៈ បាន ចាត់ចែងរៀបចំផ្លូវ ដើម្បីព្រះសម្ពុទ្ធទីបង្ករ ទ្រង់ឃើញហេតុទាំងពួង ទ្រង់យាងមក ។ ក្នុងកាលនោះ យើងខ្ញុំទាំងអស់គ្នា កើតក្នុងត្រកូលព្រាហ្មណ៍ បានទៅនាំយកផ្កាផលុកជាតិមកកាន់ទីប្រជុំ ។ ក្នុងសម័យនោះ ព្រះពុទ្ធទ្រង់ព្រះនាមទីបង្ករ មានយសធំ មានព្យាយាមធំនោះ ទ្រង់បានព្យាករនូវសុមេធតាបស ជាឥសីមានចិត្តរីករាយ ។ កាលព្រះពុទ្ធទីបង្ករ ទ្រង់ប្រកាសកម្ម របស់សុមេធតាបសនោះថា ជាឥសីមានចិត្តរីករាយ ផែនដីក៏កក្រើក រំភើបញាប់ញ័រ ក្នុងមនុស្សលោក ព្រមទាំងទេវលោក ។ ពួកទេវកញ្ញា ពួកមនុស្ស ទាំងយើងខ្ញុំព្រមទាំងទេវតា សឹងនាំគ្នាបូជាគ្រឿងប្រដាប់ដែលគួរបូជាផ្សេង ៗ ហើយតាំងប្រាថ្នា ។ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ មានព្រះនាមទីបង្ករ ទ្រង់បានព្យាករដល់ពួកជនទាំងនោះថា ជនទាំងឡាយណា មានសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងថ្ងៃនេះ ជនទាំងនោះ ឈ្មោះថា មានក្នុងទីចំពោះមុខ (នៃព្រះពុទ្ធ) ។

១៩៩

ទសមំ អដ្ឋរសថេរីសហស្សានមបទានំ

អបរិមេយ្យេ ឥតោ កប្បេ យំ ដោ ពុទ្ធោ វិយាការិ
តំ វាចំ អនុមោទន្តី ឃរំការី អហុម្ហ ដោ ។
តស្ស កម្មស្ស សុកតស្ស តត្ថ ចិត្តំ បសាទយុំ
ទេវមានុសកំ យោនឹ អនុភោត្វា អសង្ខ័យំ ។
សុខទុក្ខេនុភោត្វាន ទេវេសុ មានុសេសុ ច
បច្ឆិមេ ភវសម្បត្តេ ជាតាម្ហ សាកិយេ កុលេ ។
រូបវតី ភោគវតី យសសីលវតី តតោ
សព្វង្គ៍សម្បជា ហោម កុលេសុ អតិសក្កតា ។
លាភសិលោកសក្ការំ លោកជម្មសមាគមំ
ចិត្តញ្ច ទុក្ខិតំ ដត្ថិ វសាម អកុតោភយា ។

ក្នុងកប្បប្រមាណមិនបាន អំពីកប្បនេះ ព្រះពុទ្ធព្យាករនូវយើងខ្ញុំ ដោយព្រះពុទ្ធដីកាណា យើងខ្ញុំ រមែងរីករាយតាមព្រះពុទ្ធដីកានោះ ជាអ្នកធ្វើតាមយ៉ាងនោះ ។ ជនទាំងឡាយ បានចាប់កំណើត ជារបស់ទេវតានិងមនុស្ស រាប់មិនអស់ ហើយញុំាងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លាក្នុងព្រះពុទ្ធនោះ ដោយអំណាចនៃកម្មនោះ ដែលខ្លួនធ្វើល្អហើយ ។ យើងខ្ញុំបានសោយសុខទុក្ខក្នុងទេវតាផង មនុស្សផង ដល់មកក្នុងបច្ឆិមភពនេះ បានមកកើតក្នុងត្រកូលសក្យៈ ។ យើងខ្ញុំជាអ្នកមានរូបល្អ មានភោគសម្បត្តិច្រើន មានយស និងសីលដ៏ល្អបរិបូណ៌ដោយអវយវៈសព្វគ្រប់ ជាអ្នកអង់អាចលើសក្នុងត្រកូលទាំងឡាយ ។ ចិត្តនៃយើងខ្ញុំ ដែលប្រជុំចុះក្នុងលោកធម៌ មានលាភៈ សេចក្ដីសរសើរនិងគ្រឿងសក្ការៈ ជាចិត្តមិនដល់នូវសេចក្ដីទុក្ខទេ តើយើងខ្ញុំនឹងមានភ័យអំពីណា ។

វុត្តំ ហេតំ ភគវតា　　រញ្ញោ អន្តេបុរេ តនា
ខត្តិយានំ បុរេ តាសំ(១)　　ឧបការញ្ច និទ្ទិសិ ។
ឧបការី ច យា នារី　　យា ច នារី សុខេ ទុក្ខេ
អត្ថក្ខាយី ច យា នារី　　យា ច នារីនុកម្បិកា ។
ធម្មញ្ចរេ សុចរិតំ　　ន តំ ទុច្ចរិតំ ចរេ
ធម្មចារី សុខំ សេតិ　　អស្មឹ លោកេ បរម្ហិ ច ។
អគារំ បជហិត្វាន　　បព្វជិម្ហានគារិយំ
អឌ្ឍមាសេ អសម្បត្តេ　　ចតុស្សច្ចំ ផុសិម្ហ នោ ។
ចីវរំ បិណ្ឌបាតញ្ច　　បច្ចយំ សយនាសនំ
ឧបនេន្តិ ពហូ អម្ហេ　　សាគរស្សេវ ឩម្មិយោ ។
កិលេសា ឈាបិតាម្ហាកំ　　ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគីវ ពន្ធនំ ឆេត្វា　　វិហរាម អនាសវា ។

---

១ ឱ. ម. វីរ ។

សមដូចជាព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នូវព្រះតម្រាស់នេះ ចំពោះស្ដេចខាងក្នុងបុរី ក្នុងកាលនោះដូច្នេះថា មហារាជបាន សម្ដែង នូវឧបការគុណរបស់នារី នៃពួកក្សត្រក្នុងបុរីនោះ គឺនារីអ្នកមានឧបការៈ នារីរួមសុខទុក្ខ នារីដែលប្រាប់នូវប្រ-យោជន៍ និងនារីជាអ្នកមានសេចក្ដីអនុគ្រោះ ។ បុគ្គលគប្បី ប្រព្រឹត្តធម៌ឲ្យជាសុចរិត កុំគប្បីប្រព្រឹត្តធម៌នោះ ឲ្យជាទុច្ចរិត ឡើយ បុគ្គលអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌ រមែងដេកជាសុខ ក្នុងលោក នេះផង ក្នុងលោកខាងមុខផង ។ យើងខ្ញុំបានលះបង់ផ្ទះ ហើយ ហើយចូលទៅកាន់ផ្នួស មិនទាន់បានដល់កន្លះខែ ស្រាប់តែយើងខ្ញុំបាននូវសច្ចៈ ៤ ។ ពួកជនដ៏ច្រើន តែង បង្អោនមកនូវចីវរប្បច្ច័យ បិណ្ឌបាតប្បច្ច័យ និងសេនាសន-ប្បច្ច័យ ចំពោះយើងខ្ញុំ បីដូចរលកនៃសាគរ ។ កិលេស ទាំងឡាយ យើងខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ យើង ខ្ញុំដកចោលចេញហើយ យើងខ្ញុំ ជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាមេដំរី កាត់ផ្ដាច់នូវទន្លីង ។

២០១

ទសមំ អដ្ឋារសថេរីសហស្សានមបទានំ

ស្វាគតំ វត នោ អាសិ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
ឯវំ ពហុវិធំ ទុក្ខំ សម្បត្តិញ្ច ពហុព្វិធំ
វិសុទ្ធភាវំ សម្បត្តា លភាម សព្វសម្បទា ។
យា ទទន្តិ សកត្តានំ បុញ្ញត្ថាយ មហេសិនោ
សហាយសម្បទា(១) ហោន្តិ និព្វានំ បទមសង្ខតំ(២) ។
បរិក្ខីណំ អតីតញ្ច បច្ចុប្បន្នំ អនាគតំ
សព្វកម្មំបិ នោ ខីណំ ចាទេ វន្ទាម ចក្ខុមា ។

---

១ ឱ. បភាយសម្បទា ។ ២ ឱ. និព្វានមតសង្ខតំ ។

ឱ ! យើងខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្នាក់នៃព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ វិជ្ជា ៣ យើងខ្ញុំបានសម្រេចហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ យើងខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ យើងខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ យើងខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។ យើងខ្ញុំដល់នូវភាពបរិសុទ្ធ បរិបូណ៌ដោយគុណទាំងពួង តែងបាននូវទុក្ខ មានប្រការច្រើន និងសម្បត្តិមានប្រការច្រើន យ៉ាងនេះឯង ។ ស្រីទាំងឡាយណា ឲ្យនូវខ្លួនជារបស់ខ្លួន ដល់បុគ្គលស្វែងរកនូវគុណដ៏ធំ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់បុណ្យ ស្រីទាំងឡាយនោះ ឈ្មោះថាអ្នកបរិបូណ៌ដោយសម្មាញ់ តែងបាន នូវព្រះនិព្វាន មានចំណែកមិនមានបច្ច័យប្រជុំតាក់តែង ។ កម្មជាអតីត ជាបច្ចុប្បន្ន ជាអនាគតនៃយើងខ្ញុំ អស់ហើយ កម្មទាំងពួង របស់យើងខ្ញុំ អស់រលីងហើយ បពិត្រព្រះអង្គមានចក្ខុ យើងខ្ញុំសូមថ្វាយបង្គំនូវព្រះបាទា ។

និព្ពាយ វទ្តីនំ កឹ វោ[១] វក្ខាម ឧត្តរឹ
សន្តសង្ខតទោសោ[២] យោ បប្បោថ[៣] អមតំ បទន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ យសោធរាបមុខានិ អដ្ឋារស ភិក្ខុនីសហស្សានិ ភគវតោ សម្មុខា ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អដ្ឋារសថេរីសហស្សានមបទានំ សមត្តំ ។

ឧទ្ទានំ

កុណ្ឌលា គោតមី ចេវ ធម្មទិន្នា ច សកុលា
នន្ទា ច សោណា ច កាបិលានី យសោធរា ។
ទសសហស្សភិក្ខុនី អដ្ឋារសសហស្សកា[៤]
សតានិ ចេវ ចត្តារិ អដ្ឋសត្តតិមេវ ច[៥] ។

កុណ្ឌលកេសវគ្គោ តតិយោ ។

១ ឱ. កិញ្ច ។ ២ ម. សន្តិសង្ខតទោសោ ។ ៣ ម. បជ្ជោតំ ។ ៤ ឱ. ទសដ្ឋារសសហស្សា គាថាយោ គណិតាវិហាតិ ទិស្សន្តិ ។ ៥ ម. គាថាសតានិ ។ ចត្តារិ ឆ ច សត្តតិមេវ ចាតិ ទិស្សន្តិ ។

បុគ្គលណា មានទោសគឺបច្ច័យប្រជុំតាក់តែងស្ងប់រម្ងាប់ហើយ ដល់នូវចំណែកព្រះនិព្វាន ឈ្មោះអមតៈ យើងខ្ញុំនឹងក្រាបទូលដល់ព្រះអង្គ នូវបុគ្គលនោះ ឲ្យក្រៃលែងជាងពួកស្រី ដែលពោលពីព្រះនិព្វាន ដូចម្តេចកើត ។

បានឮថា ព្រះភិក្ខុនី ១៨.០០០ រូប មានព្រះនាងយសោធរាភិក្ខុនីជាប្រមុខ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ចំពោះព្រះភក្ត្រព្រះមានព្រះភាគ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អដ្ឋារសថេរីសហស្សាបទាន ។

ឧទ្ទាន

កុណ្ឌលកេសីថេរិយាបទាន ១ កិសាគោតមីថេរិយាបទាន ១ ធម្មទិន្នាថេរិយាបទាន ១ សកុលាថេរិយាបទាន ១ នន្ទាថេរិយាបទាន ១ សោណាថេរិយាបទាន ១ ភទ្ទកាបិលានីថេរិយាបទាន ១ យសោធរាថេរិយាបទាន ១ ទសសហស្សថេរីនមបទាន ១ អដ្ឋារសថេរីសហស្សានមបទាន ១ មានគាថាចំនួន ៤៧៨ ។

ចប់ កុណ្ឌលកេសវគ្គ ទី ៣ ។

ចតុត្ថោ ខត្តិយកញ្ញាវគ្គោ

បឋមំ អដ្ឋារសសហស្សខត្តិយកញ្ញាថេរីនមបទានំ

[៣១] ភវា សព្វេ បរិក្ខីណា ភវសន្ធិ[១] វិមោចិតា
សព្វាសវា ច នោ នត្ថិ អារោចេម មហាមុនេ ។
បរិកម្មញ្ច កុសលំ យង្កិញ្ចិ សាធុ បត្ថិតំ
បរិភោគំ មយា[២] ជិន្នំ តុយ្ហត្ថាយ មហាមុនេ ។
ពុទ្ធបច្ចេកពុទ្ធានំ សាវកានញ្ច បត្ថិតំ
បរិភោគំ មយា[២] ជិន្នំ តុយ្ហត្ថាយ មហាមុនេ ។
ឧច្ចានីចំ មយា កម្មំ ភិក្ខូនំ សាធុ បត្ថិតំ
ឧច្ចាកុលបរិកម្មំ កតម្ហេហិ មហាមុនេ ។
តេនេវ សុក្កមូលេន ចោទិតា កម្មសម្បទា
មានុសិកមតិក្កន្តា ជាយឹសុ ខត្តិយេ កុលេ ។

---

១ ម. ភវាសន្តិ ។ ២ ឱ. បរិភោគំ អយំ ។ ម. បរិភោគមយំ ។ ៣ ឱ. ឧច្ចានីចមយំ ។

ខត្តិយកញ្ញាវគ្គ ទី ៤

អដ្ឋារសសហស្សខត្តិយកញ្ញាថេរីនមបទាន ទី ១

[៣១] បពិត្រព្រះមហាមុនី យើងខ្ញុំសូមក្រាបទូលថា ភពទាំងពួងនៃយើងខ្ញុំអស់ហើយ តំណនៃភព យើងខ្ញុំបានដោះចេញហើយ អាសវៈទាំងពួង របស់យើងខ្ញុំ មិនមានឡើយ ។ បពិត្រព្រះមហាមុនី កុសលណាមួយ ដែលយើងខ្ញុំបរិកម្មហើយ ទាំងប្រាថ្នាដោយប្រពៃហើយ គ្រឿងប្រើប្រាស់ យើងខ្ញុំបានឲ្យហើយ ដើម្បីប្រយោជន៍ព្រះអង្គ ។ បពិត្រព្រះមហាមុនី គ្រឿងប្រើប្រាស់ យើងខ្ញុំបានឲ្យហើយដល់ព្រះពុទ្ធ ព្រះបច្ចេកពុទ្ធ និងសាវ័កទាំងឡាយ បានប្រាថ្នាហើយដើម្បីប្រយោជន៍ នៃព្រះអង្គ ។ បពិត្រព្រះមហាមុនី កម្មខ្ពស់និងទាប យើងខ្ញុំបានតម្កល់ទុក ដើម្បីពួកភិក្ខុដោយប្រពៃ ការបរិកម្មក្នុងត្រកូលដ៏ខ្ពស់ យើងខ្ញុំបានធ្វើរួចហើយ ។ នាងខត្តិយកញ្ញាទាំងឡាយ ជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយកម្ម ត្រូវកុសលមូលនោះឯង មកដាស់តឿន ហើយកន្លងនូវធម៌របស់មនុស្ស បានមកកើតក្នុងខត្តិយត្រកូល ។

ឧបចិតេ[១] កាតេ កម្មេ ជាតិយា ចាបិ ឯកតោ
បច្ឆិមេ ឯកតោ ជាតា ខត្តិយា កុលសម្ភវា ។
រូបវតី ភោគវតី លាភសក្ការបូជិតា
អន្តេបុរេ មហាវីរ ទេវានំ ឥវ នន្ទនេ ។
និព្វិន្ទិត្វា អគារស្មា បព្វជិម្ហានគារិយំ
កតិបាហំ ឧបាទាយ សព្វា បត្តាម្ហ និព្វុតឹ ។
ចីវរំ បិណ្ឌបាតញ្ច បច្ចយំ សយនាសនំ
ឧបេន្តិ ពហូ អម្ហេ សទា សក្កតបូជិតា ។
កិលេសា ឈាបិតាម្ហាកំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគីវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាម អនាសវា ។
ស្វាគតំ វត នោ អាសិ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

១ ម. កតមេតំ ។

កម្មដែលយើងខ្ញុំបានសន្សំ បានធ្វើហើយ ក្នុងជាតិជាមួយគ្នា ក្នុងបច្ឆិមជាតិ យើងខ្ញុំក៏កើតក្នុងខត្តិយត្រកូលជាមួយគ្នា ។ បពិត្រព្រះអង្គមានព្យាយាមធំ យើងខ្ញុំមានរូបល្អ ទាំងមានភោគសម្បត្តិច្រើន ទាំងមានលាភៈនិងគ្រឿងសក្ការៈ ត្រូវពួកជនបូជាហើយ នៅក្នុងព្រះរាជវាំង បីដូចជានៅក្នុងនន្ទនឧទ្យាននៃពួកទេវតា ។ យើងខ្ញុំទាំងអស់គ្នា នឿយណាយហើយចេញចាកផ្ទះ ចូលទៅកាន់ផ្នួស នៅអាស្រ័យត្រឹមតែពីរបីថ្ងៃ ក៏បានដល់ព្រះនិព្វាន ។ ជនទាំងឡាយដ៏ច្រើន តែងបង្អោន នូវចីវរប្បច្ច័យផង បិណ្ឌ-បាតប្បច្ច័យផង សេនាសនប្បច្ច័យផង ដើម្បីយើងខ្ញុំ បូជានូវគ្រឿងសក្ការៈ ដល់យើងខ្ញុំ សព្វ ៗ កាល ។ កិលេសទាំង-ឡាយ យើងខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ យើងខ្ញុំដកចោលហើយ យើងខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាមេដំរី កាត់ផ្តាច់នូវទន្លីង ។ ឱ ! យើងខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្នាក់នៃព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ វិជ្ជា ៣ យើងខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ យើងខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។

កាចិ បព្វជិតា អត្ថិ សព្វទស្សាវិនោ[១] ពហូ
ទេវា ច ភិក្ខវោ ជាតា ពុជ្ឈិស្សន្តិ អនាគតេ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ យសវតីបមុខានិ ខត្តិយកញ្ញា ភិក្ខុនិ-
យោ អដ្ឋារសសហស្សានិ ភគវតោ សម្មុខា ឥមា
គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អដ្ឋារសសហស្សខត្តិយកញ្ញាថេរីនមបទានំ សមត្តំ ។

ទុតិយំ ចតុរាសីតិសហស្សព្រាហ្មណកញ្ញាថេរីនមបទានំ

[៣២] ចតុរាសីតិសហស្សានិ ព្រាហ្មណកុលសម្ភវា[២]
សុខុមាលហត្ថបាទា បុរេ តុយ្ហំ មហាមុនេ ។
វេស្សសុទ្ទកុលេ ជាតា ទេវា ជាតា ច ភិក្ខវោ
ចតុទ្ទីបា ពហូ កញ្ញា បុរេ តុយ្ហំ មហាមុនេ ។

១ ឱ. សច្ចទស្សាវិនោ ។ ២ ឱ. ព្រហ្មញ្ញាកុលសម្ភវា ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ យើងខ្ញុំបាន ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ យើងខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះខត្តិយកញ្ញាភិក្ខុនី ចំនួន ១៨. ០០០ រូប មានព្រះនាងយសោធរាភិក្ខុនីជាប្រធាន បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ចំពោះព្រះភក្ត្រព្រះមានព្រះភាគ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អដ្ឋារសសហស្សខត្តិយកញ្ញាថេរីនមបទាន ។

ចតុរាសីតិសហស្សព្រាហ្មណកញ្ញាថេរីនមបទាន ទី ២

[៣២] បពិត្រព្រះមហាមុនី ភិក្ខុនី ៨៤.០០០ កើតក្នុងត្រកូលព្រាហ្មណ៍ មានជើងដៃទន់ល្វន់ ក្នុងបុរីនៃព្រះអង្គ ។ បពិត្រព្រះមហាមុនី ពួកស្ត្រី កើតក្នុងវេស្សត្រកូល និងសុទ្រ-ត្រកូល ពួកទេវតា ពួកនាគ ពួកកិន្នរ ពួកនាងកញ្ញាដ៏ច្រើន ទាំង ៤ ទ្វីប ក្នុងបុរីរបស់ព្រះអង្គ ។ ពួកស្រីខ្លះ ក៏បានបួស ពួកទេវតាច្រើន ពួកកិន្នរ និងពួកនាគដែលជាអ្នកឃើញធម៌ទាំងពួងហើយ គង់នឹងបានត្រាស់ដឹង ក្នុងអនាគតកាល ។

អនុភោត្វា យសំ សព្វំ បត្វាន សព្វសម្បទា
តុម្ហំ[១] បសាទំ បដិលទ្ធា ពុជ្ឈិស្សន្តិ អនាគតេ ។
អម្ហេ ព្រាហ្មណាជីតា តុ ព្រហ្មញ្ញកុលសម្ភវា[២]
លក្ខណា ច[៣] មហាវីរ ចរេ វត្ថាម ចក្ខុមា ។
ឧចាហាតា[៤] ភវា សព្វេ មូលតណ្ហា សមូហតា
សមុច្ឆិន្នា អនុសយា បុញ្ញសង្ខារជាលិតា ។
សមាធិគោចរា សព្វា សមាបត្តិវសី តថា[៥]
ឈានេន ធម្មរតិយា វិហារិស្សាម ជោ សទា ។
ភវនេត្តិ អវិជ្ជា ច សង្ខារាបិ ច ខេបិតា
សុទុទ្ទសំ បទំ គន្ត្វា អនុជានិម្ហ ជាយក ។

១ ឱ. តុយ្ហំ ។ ២ ឱ. ព្រហ្មញ្ញាកុលសម្ភវា ។ ៣ ឱ. ម. បេក្ខតោ នោ ។ ៤ ឱ. ម. ឱបា-
គតា ។ ៥ ម. កតា ។

ជនទាំងឡាយនោះ បានទទួលនូវយសទាំងពួង សម្រេចសម្បត្តិទាំងពួង ហើយបាននូវសេចក្តីជ្រះថ្លាក្នុងព្រះអង្គ មុខជានឹងបានត្រាស់ដឹង ក្នុងអនាគតកាល ។ បពិត្រព្រះអង្គមានព្យាយាមធំ មានចក្ខុ យើងខ្ញុំជាជីតានៃព្រាហ្មណ៍ កើតក្នុងត្រកូលព្រាហ្មណ៍ ប្រកបដោយលក្ខណៈ សូមក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះបាទា (របស់ព្រះអង្គ) ។ ភពទាំងឡាយ យើងខ្ញុំលះបង់ចោលហើយ ឫសគល់នៃតណ្ហា យើងខ្ញុំបានដកចេញហើយ អនុស័យ យើងខ្ញុំបានផ្តាច់ផ្តិលហើយ បុញ្ញាភិសង្ខារ យើងខ្ញុំបានទម្លាយចេញហើយ ។ យើងខ្ញុំទាំងអស់មានសមាធិជាអារម្មណ៍ ជាអ្នកស្ទាត់ជំនាញក្នុងសមាបត្តិនឹងប្រព្រឹត្តនៅ ដោយការត្រេកអរក្នុងធម៌ ដោយឈានសព្វ ៗ កាល ។ បពិត្រព្រះអង្គជានាយក តណ្ហាដែលនាំសត្វទៅកាន់ភព អវិជ្ជា និងសង្ខារទាំងឡាយ យើងខ្ញុំបានធ្វើឲ្យអស់ហើយ យើងខ្ញុំយល់ច្បាស់នូវធម៌ ព្រោះដល់នូវបទគឺព្រះនិព្វាន ដែលបុគ្គលឃើញបានដោយកម្រ ។

២០៧

ទុតិយំ ចតុរាសីតិសហស្សព្រាហ្មណកញ្ញាថេរីនមបទានំ

ឧបការា មមំ តុម្ហេ ជីយរត្តំ កតត្ថិនោ[១]
ចតុន្នំ[២] សំសយំ ឆេត្វា សព្វា កច្ឆថ និព្វុតី ។
វន្ទិត្វា មុនិនោ ចានេ កត្វា ឥទ្ធិវិកុព្វនំ
កាចិ ទស្សេន្តិ អាលោកំ អន្ធការំ តថាបរំ[៣] ។
ទស្សេន្តិ ចន្ទសុរិយេ សាគរញ្ច សមច្ឆកំ
សិនេរុំ បរិភណ្ឌញ្ច ទស្សេន្តិ ចារិឆត្តកំ ។
តាវត្តឹសញ្ច ភវនំ យាមំ ទស្សេន្តិ ឥទ្ធិយា
តុសិតា និម្មិតា ទេវា វសវត្តី មហិស្សរា ។
ព្រហ្មានោ កាចិ ទស្សេន្តិ សង្កមញ្ច មហារហំ
ព្រហ្មវណ្ណញ្ច មាបេត្វា ធម្មំ ទេសេន្តិ សុញ្ញតំ ។
នានាវិកុព្វនំ កត្វា ឥទ្ធី ទស្សិយ សត្ថុនោ
ទស្សយឹសុ ពលឹ សព្វា ចានេ វន្ទឹសុ សត្ថុនោ ។

---

១ ឱ. កតាវិនោ ។ ២ ឱ. ពហុន្នំ ។ ៣ ម. អន្ធការមថាបរំ ។

នាងទាំងឡាយ មានឧបការៈដល់តថាគត នាងទៅកាន់ផ្លូវឆ្ងាយ អស់កាលមានរាត្រីវែង នាងទាំងអស់គ្នា ចូរកាត់នូវសេចក្តីសង្ស័យ នៃបរិស័ទទាំង ៤ ហើយទៅកាន់ព្រះនិព្វានចុះ ។

ពួកភិក្ខុនីខ្លះ ថ្វាយបង្គំព្រះបាទានៃព្រះមុនីរួចហើយ ក៏ធ្វើនូវការផ្សែងឫទ្ធិ សម្តែងនូវពន្លឺ ហើយសម្តែងនូវងងឹតដទៃទៀត ពួកភិក្ខុនីខ្លះ សម្តែងព្រះចន្ទ្រនិងព្រះអាទិត្យ ខ្លះសម្តែងសាគរប្រកបដោយត្រី ខ្លះសម្តែងភ្នំសិនេរុនិងភ្នំបរិភ័ណ្ឌ ខ្លះសម្តែងដើមបារិច្ឆត្តព្រឹក្ស ។ ខ្លះសម្តែងភពតាវត្តិង្ស ខ្លះសម្តែងភពឈ្មោះយាមៈដោយឫទ្ធិ ខ្លះនិម្មិតជាទេវតាមានឥស្សរៈធំ នៅក្នុងជាន់តុសិតនិងវសវត្តី ។ ពួកខ្លះនិម្មិតជាព្រហ្ម សម្តែងទីចង្ក្រមមានតម្លៃច្រើន ខ្លះនិម្មិតភេទជាព្រហ្ម សម្តែងនូវធម៌ដ៏សូន្យ ។ លុះពួកស្រីទាំងអស់ បានផ្សែងឫទ្ធិប្លែក ៗ ហើយសម្តែងឫទ្ធិ សម្តែងកម្លាំងថ្វាយព្រះសាស្តារួចហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះបាទាព្រះសាស្តាទូលថា

ឥទ្ធីសុ ច វសី ហោម ទិព្វាយ សោតធាតុយា
ចេតោបរិយញាណស្ស វសី ហោម មហាមុនេ ។
បុព្វេនិវាសំ ជានាម ទិព្វចក្ខុំ វិសោធិតំ
សព្វាសវបរិក្ខីណា នត្ថិ ទានិ បុនព្ភវោ ។
អត្ថធម្មនិរុត្តីសុ បដិភាណេ តថេវ ច
ញាណំ អម្ហំ មហាវីរ ឧប្បន្នំ តវ សន្តិកេ ។
ពុទ្ធានំ លោកនាថានំ សង្គ័មន្តេហិ ទស្សិតំ
អធិការា ពហូ អម្ហេ តុយ្ហត្ថាយ មហាមុនេ ។
យំ អម្ហំ បុរិមំ កម្មំ[១] កុសលំ សរ តំ មុនិ
តុយ្ហត្ថាយ មហាវីរ បុញ្ញានុបចិតានិ នោ ។

---

១ ម. យំ អម្ហេហិ កតំ កម្មន្តិ ទិស្សន្តិ ។

បពិត្រព្រះមហាមុនី យើងខ្ញុំជាអ្នកស្ទាត់ជំនាញក្នុងឫទ្ធិទាំង-ឡាយផង ក្នុងសោតធាតុដ៏ជាទិព្វផង ជាអ្នកស្ទាត់ជំនាញក្នុងចេតោបរិយញ្ញាណផង ។ យើងខ្ញុំដឹងច្បាស់ នូវបុព្វេនិវា-សៈ ទិព្វចក្ខុ យើងខ្ញុំបានជម្រះស្អាតហើយ អាសវៈទាំងពួងរបស់យើងខ្ញុំអស់ហើយ ភពថ្មីទៀត ក្នុងកាលឥឡូវនេះគ្មានឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គមានព្យាយាមធំ សេចក្តីដឹងក្នុងអត្ថប្ប-ដិសម្ភិទាផង ក្នុងធម្មប្បដិសម្ភិទាផង ក្នុងនិរុត្តិប្បដិសម្ភិទាផង ក្នុងបដិភាណប្បដិសម្ភិទាផង របស់យើងខ្ញុំ កើតឡើងហើយក្នុងសម្នាក់ព្រះអង្គ ។ បពិត្រព្រះមហាមុនី ការគប់រកព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ ដែលជាទីពឹងនៃសត្វលោក យើងខ្ញុំបានជួបហើយ យើងខ្ញុំបានកសាងបុណ្យដ៏ច្រើន ដើម្បីប្រយោជន៍នៃព្រះអង្គ ។ បពិត្រព្រះមហាមុនី កម្មណា ដែលយើងខ្ញុំបានធ្វើហើយ ក្នុងកាលមុន សូមព្រះអង្គរឭក នូវកម្មជាកុសលនោះចុះ បពិត្រព្រះមហាវីរៈ បុណ្យទាំងឡាយ យើងខ្ញុំបានសាងសន្សំហើយ ដើម្បីប្រយោជន៍នៃព្រះអង្គ ។

២០៩

ទុតិយំ ចតុរាសីតិសហស្សព្រាហ្មណកញ្ញាថេរីនមបទានំ

សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ បទុមុត្តរោ មហាមុនិ
បុរំ ហំសវតី នាម សម្ពុទ្ធស្ស កុលាលយំ[1] ។
ទ្វារេន ហំសវតិយំ គង្គា សន្ទតិ សព្វទា
ឧព្វាឡ្ហា នទិយា ភិក្ខូ គមនំ ន លភន្តិ តេ ។
ទិវសំ ទ្វេ តយោ ចេវ សត្តាហំ មាសិកំ តតោ
ចាតុម្មាសម្បិ សម្បុណ្ណំ គមនំ ន លភន្តិ តេ ។
តទា អហុ សត្តសារោ ជដ្ឋិយោ នាម[2] រដ្ឋកោ
ឱរតីរេ[3] ភិក្ខវេ ទិស្វា សេតុំ គង្គាយ ការយិ[4] ។
តទា សតសហស្សេហិ សេតុំ គង្គាយ ការយិ
សង្ឃស្ស ចារិមេ[5] តីរេ វិហារញ្ច អការយិ ។
ឥត្ថិយោ បុរិសា ចេវ ឧច្ចានីចកុលានិ ច
តស្ស សេតុំ វិហារំ[6] ច សមភាគំ អកំសុ តេ ។

---

១ ឱ. ម. កុលាសយំ ។ ២ ឱ. ម. ជដិលោ នាម ។ ៣ ឱ. ម. ឱរុទ្ធេ ។ ៤ ឱ. សេតុនោ សត្ត ការយិ ។ ៥ ឱ. ម. ឱរិមេ ។ ៦ ឱ. ម. វិហារេ ។

ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ មានព្រះមហាមុនីមួយ ព្រះអង្គព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ឯបុរីឈ្មោះហង្សវតី ជាលំនៅនៃត្រកូលព្រះសម្ពុទ្ធ ។ ស្ទឹងគង្គាតែងហូរទៅ ក្នុងបុរីឈ្មោះហង្សវតី តាមទ្វារសព្វ ៗ កាល ពួកភិក្ខុទាំងនោះត្រូវទឹកស្ទឹងបៀតបៀន ក៏ទៅមកមិនបាន ។ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះ ទៅមិនបាន អស់ពីរថ្ងៃ អស់បីថ្ងៃ អស់ ៧ ថ្ងៃ អស់មួយខែ ដរាបទាល់ពេញបួនខែ ។ គ្រានោះ មានបុរសជាខ្ញឹមសាររបស់សត្វ ឈ្មោះជដ្ឋៈ ជាអ្នកនៅក្នុងដែន បានឃើញពួកភិក្ខុនៅត្រើយខាងអាយ ក៏ឲ្យគេសាងស្ពាន ត្រង់ស្ទឹងគង្គា ។ គ្រានោះ បុរសនោះ បានសាងស្ពាននាស្ទឹងគង្គា ដោយតម្លៃមួយសែនកហាបណៈផង បានសាងវិហារក្នុងត្រើយខាងនាយនិងត្រើយខាងអាយ ដើម្បីភិក្ខុសង្ឃផង ។ ពួកស្រី ពួកបុរស ពួកត្រកូលខ្ពស់និងទាប ជនទាំងនោះ បានធ្វើស្ពានផង វិហារផង មានភាគស្មើគ្នា ដើម្បីភិក្ខុសង្ឃនោះ ។

អម្ហេ អញ្ញេ ច មនុជា វិប្បសន្នេន ចេតសា
តស្ស ធម្មេសុ ទាយាទា នគរេ ជនបទេសុ ច ។
ឥត្ថី បុមា កុមារា ច ពហូ ចេវ កុមារិកា
សេតុនោ ច វិហារស្ស វាលុកា អាកិរឹសុ តេ ។
វីថិសម្មជ្ជនំ កត្វា កទលីបុណ្ណឃដទ្ធជា[១]
ធូបំ[២] ចុណ្ណញ្ច មាលញ្ច ការំ[៣] កត្វាន សត្ថុនោ ។
សេតុវិហារេ កត្វាន និមន្តេត្វា វិនាយកំ
មហាទានំ ទទិត្វាន សម្ពោធឹ អភិបត្ថយឹ ។
បទុមុត្តរោ មហាវីរោ តរុកោ[៤] សព្វចាណិនំ
អនុមោទនិយំ កត្វា ព្យាកាសិ[៥] មហាមុនិ ។
សតសហស្សេ អតិក្កន្តេ កប្បោ ហេស្សតិ ភទ្ទកោ
ភវាភវេ សុខំ លទ្ធា[៦] ចាបុណិស្សតិ ពោធិយំ ។
យេ កេចិ ហត្ថកម្មញ្ច[៧] កតាវី នរនារិយោ
អនាគតស្មឹ អទ្ធានេ សព្វេ ហេស្សន្តិ សម្មុខា ។

---

១ ឱ. កទលីបុណ្ណកុដទ្ធជា ។ ២ ឱ. ម. ធូមំ ។ ៣ ឱ. សក្ការំ ។ ៤ ឱ. ម. តារកោ ។ ៥ ឱ. ម. កាសិ ជដិលស្ស ។ ៦ ឱ. ម. ភវាភវេនុភោត្វាន ។ ៧ ឱ. កេចិ ហត្ថបទំ កម្មំ ។ ម. កេចិ ហត្ថបរិកម្មំ ។

ពួកយើងខ្ញុំផង ពួកមនុស្សដទៃផង ក្នុងនគរ ក្នុងជនបទ មានចិត្តជ្រះថ្លា ជាអ្នកទទួលមត៌កក្នុងធម៌នៃព្រះសម្ពុទ្ធនោះ ។ ពួកស្រី ពួកប្រុស ពួកកុមារ ពួកកុមារិកាជាច្រើន ជនទាំងនោះបាននាំគ្នាពោយពាយដីខ្សាច់ ដល់ស្ថានផង ដល់វិហារផង ។ ជនទាំងនោះ នាំគ្នាដាំដើមចេក តម្កល់ក្អមពេញដោយទឹកលើកទង់ បោសសម្អាតផ្លូវថ្នល់ បូជាធូប គ្រឿងលម្អិតកម្រងផ្កា ជាគ្រឿងសក្ការៈថ្វាយព្រះសាស្តា ។ លុះជនទាំងនោះ បានធ្វើស្ថាននិងវិហាររួចហើយ និមន្តព្រះសាស្តាជានាយក ថ្វាយមហាទាន ហើយប្រាថ្នានូវសម្ពោធិញ្ញាណ ។

ព្រះមហាមុនី ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ជាមហាវីរៈ ជាទីគោរពរបស់សព្វសត្វទាំងឡាយ ទ្រង់បានធ្វើអនុមោទនា ហើយព្យាករថា ក្នុងកប្បទីមួយសែនកន្លងទៅ មានភទ្ទកប្បកើតឡើង បុរសនោះ បាននូវសេចក្តីសុខ ក្នុងភពតូចភពធំហើយនឹងដល់ពោធិញ្ញាណ ។ ពួកនរៈ នារីណាមួយ ដែលបានធ្វើនូវហត្ថកម្ម លុះដល់កាលជាអនាគត ជនទាំងអស់នោះ នឹងមានក្នុងទីចំពោះព្រះភក្ត្រ (នៃព្រះពុទ្ធនោះ) ។

២១១

ទុតិយំ ចតុរាសីតិសហស្សព្រាហ្មណកញ្ញាថេរីនមបទានំ

តេន កម្មវិបាកេន ចេតនាបណិធីហិ ច
ឧប្បន្នា ទេវភវនេ តុយ្ហន្តេ បរិចារិកា ។
ទិព្វសុខំ អសង្ខេយ្យំ មានុសញ្ច អសង្ខិយំ
អនុភោន្តិ ចិរំ កាលំ[១] សំសរិត្វា[២] ភវាភវេ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ សុកតំ កម្មសម្បទំ
សុខុមាលិមនុស្សេសុ[៣] អហោ ទេវបុរេ វរេ ។
រូបភោគយសញ្ចេវ អហោ កិត្តិសុខំ បិយំ[៤]
លភាម សតតំ សព្វំ សុកតំ កម្មសម្បទំ ។
បច្ឆិមេ ភវសម្បត្តេ ជាយាម ព្រាហ្មណេ កុលេ
សុខុមាលហត្ថបាទា សក្យបុត្តនិវេសនេ ។
សព្វកាលម្បិ បឋវី ន បស្សាម ជលង្កតំ
ចិក្ខល្លំ ភូមឹ គមនំ ន បស្សាម មហាមុនិ ។

---

១ ឱ. តុយ្ហំ វោ បរិចារេ ច ។ ម. តុម្ហន្តេ បរិចារេម ។ ២ ម. សំសរិម្ហ ។ ៣ ឱ. ម. សុខុមាលី មនុស្សានំ ។ ៤ ឱ. កិត្តិតសក្កតា ។ ម. កិត្តឹ ច សក្កតា ។

ពួកស្រីជាអ្នកបម្រើទាំងអស់នោះរបស់ព្រះអង្គ កើតហើយក្នុងភពនៃទេវតា ព្រោះផលនៃកុសលកម្មនោះផង ព្រោះការតម្កល់ទុកនូវចេតនានោះផង ។ ជនទាំងនោះ សោយទិព្វសុខរាប់មិនអស់ផង សោយសុខរបស់មនុស្សរាប់មិនអស់ផង ត្រាច់រង្គាត់ក្នុងភពតូចភពធំ អស់កាលជាយូរអង្វែង ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ កម្មសម្បត្តិ យើងខ្ញុំធ្វើល្អហើយក្នុងពួកមនុស្សជាអ្នកល្អិតល្អ ទាំងក្នុងទេវបុរីដ៏ប្រសើរ ។ យើងខ្ញុំតែងបាន នូវរូបល្អ នូវភោគសម្បត្តិនិងយស នូវសេចក្តីសរសើរ សេចក្តីសុខនិងសេចក្តីស្រឡាញ់ ឯកម្មសម្បត្តិទាំងអស់ យើងខ្ញុំធ្វើល្អហើយ ដល់មកក្នុងបច្ឆិមភព យើងខ្ញុំបានមកកើតក្នុងត្រកូលព្រាហ្មណ៍ មានដៃជើងទន់ល្វន់ ក្នុងព្រះរាជនិវេសន៍នៃសក្យបុត្រ ។ បពិត្រព្រះមហាមុនី យើងខ្ញុំមិនដែលឃើញផែនដី ដែលពួកជនមិនបានប្រដាប់រៀបចំសព្វកាលផង មិនដែលឃើញដំណើរទៅកាន់ទីមានភក់ផង ។

អគារវសន្តេ អម្ហេ សក្ការំ សព្វកាលិកំ
ឧបនេន្តិ សទា សព្វំ បុញ្ញកម្មផលេន នោ[១] ។
អគារំ បជហិត្វាន បព្វជិត្វានគារិយំ
សំសារបថំ និតិណ្ណា នត្ថិជាតិ បុនព្ភវោ ។
ចីវរំ បិណ្ឌបាតញ្ច បច្ចយំ សយនាសនំ
ឧបនេន្តិ សទា អម្ហេ សហស្សានិ តតោ តតោ ។
កិលេសា ឈាបិតាម្ហាកំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគីវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាម អនាសវា ។
ស្វាគតំ វត នោ អាសិ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

---

១ ឱ. បុញ្ញកម្មផលំ គតោ ។

កាលយើងខ្ញុំនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ ពួកជនតែងនាំគ្រឿងសក្ការៈ ប្រកបដោយកាលទាំងពួង អស់កាលគ្រប់កាល ដោយផល នៃបុញ្ញកម្មរបស់យើងខ្ញុំ ។ យើងខ្ញុំបានលះបង់ផ្ទះ ហើយចូល ទៅកាន់ផ្នួស បានធ្វងផ្លូវគឺសំសារវដ្ត ឥឡូវនេះ ភពថ្មីទៀត មិនមានឡើយ ។ ជនទាំងឡាយ តែងនាំនូវចីវរប្បច្ច័យផង បិណ្ឌបាតប្បច្ច័យផង សេនាសនប្បច្ច័យផង ឲ្យដល់យើងខ្ញុំ ចំនួនមួយពាន់កហាបណៈ អំពីទីនោះ ៗ សព្វ ៗ កាល ។ កិលេសទាំងឡាយ យើងខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ យើងខ្ញុំ ដកចោលហើយ យើងខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាមេដំរី កាត់ផ្តាច់នូវទន្ទីង ។ ឱ ! យើងខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្នាក់ព្រះពុទ្ធ ជាបុគ្គលប្រសើរ វិជ្ជា ៣ យើងខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ យើងខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និង អភិញ្ញា ៦ នេះ យើងខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំង សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ យើងខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ ចតុរាសីតិ ព្រាហ្មណកញ្ញាភិក្ខុនីសហស្សានិ ភគវតោ សម្មុខា ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ចតុរាសីតិសហស្សព្រាហ្មណកញ្ញាថេរីនមបទានំ សមត្តំ ។

តតិយំ ឧប្បលទាយិកាថេរិយាបទានំ

[៣៣] នគរេ អរុណវតិយា អរុណោ នាម[១] ខត្តិយោ
តស្ស រញ្ញោ អហំ ភរិយា ឯកច្ចំ វាទយាមហំ[២] ។
រហោគតា និសីទិត្វា ឯវំ ចិន្តេសហំ តទា
កុសលំ មេ កតំ នត្ថិ អាទាយ គមិយំ មម ។
មហាភិតាបំ កដុកំ ឃោររូបំ សុទារុណំ
និរយំ នូន គច្ឆាមិ ឯត្ថ មេ នត្ថិ សំសយោ ។
ឯវាហំ ចិន្តយិត្វាន បហំសេត្វាន មានសំ
រាជានំ ឧបគន្ត្វាន ឥទំ វចនមព្រវឹ ។

១ ម. អរុណវា នាម ។ ២ ម. ចារយាមហំ ។

បានឮថា ព្រះព្រាហ្មណកញ្ញាកិត្តនី ៨៤.០០០ រូប បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ចំពោះព្រះភក្ត្រព្រះមានព្រះភាគ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ចតុរាសីតិសហស្សព្រាហ្មណកញ្ញាថេរិយាបទាន ។

ឧប្បលទាយិកាថេរិយាបទាន ទី ៣

[៣៣] ក្នុងនគរអរុណវតី មានក្សត្រមួយព្រះអង្គ ព្រះនាមអរុណៈ ខ្ញុំជាអគ្គមហេសីរបស់ស្តេចនោះ ខ្ញុំបានញុំាងជនពួកខ្លះឲ្យបម្រើ ។ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំអង្គុយក្នុងទីស្ងាត់ហើយត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា បើអាត្មាអញមិនបានធ្វើកុសល ដែលគប្បីកាន់យកទៅបានទេ អាត្មាអញនឹងទៅកាន់នរក មានសេចក្តីក្តៅក្រហាយធំ ខ្លោចផ្សា មានសភាពឃោរឃៅ អាក្រក់ក្រៃលែង ដោយពិត សេចក្តីសង្ស័យរបស់អាត្មាអញ ក្នុងរឿងនេះគ្មានទេ ។ លុះខ្ញុំគិតយ៉ាងនេះហើយ ក៏ញុំាងចិត្តឲ្យរីករាយ ចូលទៅគាល់ព្រះរាជា ហើយក្រាបបង្គំទូល នូវពាក្យនេះថា

ឥត្ថី នាម មយំ ទេវ បុរិសា ន ភវាម នោ(១)
ឯកំ មេ សមណំ ទេហិ ភោជយិស្សាមិ ខត្តិយ ។
អទាសិ មេ តទា រាជា សមណំ ភាវិតិន្ទ្រិយំ
តស្ស បត្តំ គហេត្វាន បរមន្នេន បូរយឹ ។
បូរេត្វា បរមំ អន្នំ សហ សុគន្ធលេបនំ
មហាចេលេន ឆាទេត្វា អទាសឹ តុដ្ឋមានសា ។
តេន កម្មេន សុកតេន ចេតនាបណិធីហិ ច
ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ តាវត្តឹសំ អគញ្ឆហំ ។
សហស្សទេវរាជូនំ មហេសិត្តមការយឹ
សហស្សចក្កវត្តីនំ មហេសិត្តមការយឹ ។
បទេសរជ្ជំ វិបុលំ គណនាតោ អសង្ខិយំ
នានាវិធំ ពហុំ អញ្ញំ(២) តស្ស កម្មផលំ តតោ ។

---

១ ឱ. បុរិសាសនំ ភវាមយំ ។ ម. បុរិសា និត្តុរា អហុ ។ ២ ឱ. បុញ្ញំ ។

បពិត្រព្រះសម្មតិទេព យើងខ្ញុំជាស្រី យើងខ្ញុំមិនមែនជាប្រុស បពិត្រព្រះមហាក្សត្រ សូមព្រះអង្គព្រះរាជទានសមណៈមួយរូប ដល់ខ្ញុំម្ចាស់ ៗ នឹងញុំាងសមណៈនោះឲ្យឆាន់ ។ គ្រានោះឯង ព្រះរាជាបានទ្រង់ប្រទានសមណៈ មានឥន្ទ្រិយអប់រំហើយ ដល់ខ្ញុំ ទាំងខ្ញុំបានកាន់យកបាត្រ របស់សមណៈនោះ ហើយញុំាង បាត្រឲ្យពេញ ដោយបាយដ៏ឧត្តម ។ លុះដាក់បាយដ៏ឧត្តម ព្រមទាំងគ្រឿងអប់ និងគ្រឿងលាបហើយ ក៏មានចិត្តត្រេកអរ បានយកសំពត់ផ្ទាំងធំគ្របបាត្រ ហើយនាំយកទៅប្រគេន ។ ដោយកុសលកម្ម ដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង ដោយការតម្កល់នូវ ចេតនានោះផង លុះខ្ញុំលះបង់រាងកាយ ជារបស់មនុស្សហើយ ក៏បានទៅកើត ក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ។ ខ្ញុំបានធ្វើជាមហេសី នៃ ស្តេចទេវតាមួយពាន់ដង បានធ្វើជាមហេសី នៃស្តេចចក្រពត្តិ មួយពាន់ដង ។ ខ្ញុំបានធ្វើជាមហេសី នៃស្តេចប្រទេសរាជដ៏ ធំទូលាយ រាប់ជាតិមិនអស់ ឯបុណ្យដទៃច្រើន មានប្រការ ផ្សេង ៗ ផលនៃបុណ្យនោះ ច្រើនលើសនោះទៅទៀត ។

តតិយំ ឧប្បលទាយិកាថេរិយាបទានំ

ឧប្បលស្សេវ មេ វណ្ណោ   អភិរូបា សុទស្សនា
ឥត្ថី សព្វង្គសម្បន្នា   អភិជាតា ជុតិន្ធរា ។
បច្ឆិមេ ភវសម្បត្តេ   អជាយឹ សាកិយេ កុលេ
នារីសហស្សបាមោក្ខា   សុទ្ធោទនសុតស្សហំ ។
និព្វិន្ទិត្វា អគារេហំ   បព្វជឹ អនគារិយំ
សត្តមីរត្តិមប្បត្តា[១]   ចតុសច្ចំ អបាបុណឹ ។
ចីវរំ បិណ្ឌបាតញ្ច   បច្ចយំ សយនាសនំ
បរិមេតុំ ន សក្កោមិ   បិណ្ឌបាតស្សិទំ ផលំ ។
យំ មយ្ហំ បុរិមំ កម្មំ   កុសលំ សរសេ[២] មុនិ
តុយ្ហត្ថាយ មហាវីរ   បរិចត្តំ ពហុំ មយា[៣] ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ   យំ ទានមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   បិណ្ឌបាតស្សិទំ ផលំ ។

---

១ ឱ. សត្តមីរត្តិ អប្បត្តា ។ ម. សត្តមីរត្តិសម្បត្តា ។ ២ ម. សរ មេ ។ ៣ ឱ. មម ។

ឧប្បលទាយិកាថេរិយាបទាន ទី ៣

សម្បុររបស់ខ្ញុំដូចផ្កាឧប្បល ខ្ញុំជាស្រីមានរូបល្អល្អះ គួររមិល មើល បរិបូណ៌ដោយអវយវៈទាំងអស់ កើតក្នុងត្រកូលខ្ពស់ ទ្រទ្រង់សេចក្តីរុងរឿង ដល់មកក្នុងបច្ឆិមភព ខ្ញុំបានមកកើត ក្នុងសក្យត្រកូល ជាប្រធាននៃស្រីមួយពាន់ នៃព្រះរាជបុត្រ របស់ព្រះបាទសុទ្ធោទនៈ ។ ខ្ញុំនឿយណាយក្នុងផ្ទះ ហើយ ចូលទៅកាន់ផ្នួស លុះគ្រប់ ៧ រាត្រី ក៏បានយល់ច្បាស់នូវ សច្ចៈ ៤ ។ ខ្ញុំមិនអាចនឹងរាប់នូវចីវរប្បច្ច័យ បិណ្ឌបាតប្បច្ច័យ សេនាសនប្បច្ច័យបានទេ នេះឯងជាផលនៃបិណ្ឌបាត ។ បពិត្រព្រះមុនីមានព្យាយាមធំ កុសលកម្មណា ដែលខ្ញុំបាន ធ្វើហើយ ក្នុងកាលមុន សូមព្រះអង្គរលឹកនូវកម្មជាកុសល នោះចុះ ឯអំពើល្អមានច្រើន ដែលខ្ញុំបានលះបង់ហើយ ដើម្បីប្រយោជន៍នៃព្រះអង្គ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានឲ្យបិណ្ឌបាតទាន ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិឡើយ នេះជាផលនៃបិណ្ឌបាត ។

ទុវេ គតី បជានាមិ   ទេវត្តំ អថ មានុសំ
អញ្ញំ គតឹ ន ជានាមិ   បិណ្ឌបាតស្សិទំ ផលំ ។
ឧច្ចេ កុលេ បជានាមិ   មហាសាលេ[១] មហទ្ធនេ
អញ្ញេ កុលេ ន ជានាមិ   បិណ្ឌបាតស្សិទំ ផលំ ។
ភវាភវេ សំសរិត្វា   សុក្កមូលេន ចោទិតោ
អមនាបំ ន បស្សាមិ   សោមនស្សស្សិទំ[២] ផលំ ។
ឥទ្ធីសុ ច វសី ហោមិ   ទិព្វាយ សោតធាតុយា
ចេតោបរិយញាណស្ស   វសី ហោមិ មហាមុនិ ។
បុព្វេនិវាសំ ជានាមិ   ទិព្វចក្ខុំ វិសោធិតំ
សព្វាសវបរិក្ខីណា   នត្ថិ ទានិ បុនព្ភវោ ។
អត្ថធម្មនិរុត្តីសុ   បដិភាណេ តថេវ ច
ញាណំ មម មហាវីរ   ឧប្បន្នំ តវ សន្តិកេ ។

---

១ ឱ. ម. តយោ សាលេ ។ ២ ឱ. ម. សោមនស្សកតំ ។

ខ្ញុំស្គាល់តែគតិពីរ គឺទេវតានិងមនុស្ស ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់គតិដទៃឡើយ នេះជាផលនៃបិណ្ឌបាត ។ ខ្ញុំស្គាល់តែត្រកូលខ្ពស់ ជាមហាសាល មានទ្រព្យច្រើន មិនដែលស្គាល់ត្រកូលដទៃឡើយ នេះជាផលនៃបិណ្ឌបាត ។ ខ្ញុំត្រាច់រង្គាត់ទៅក្នុងភពតូចភពធំ ត្រូវកុសលមូលដាស់តឿន មិនដែលបានជួបប្រទះ នឹងវត្ថុមិនពេញចិត្តឡើយ នេះជាផលនៃសេចក្តីត្រេកអរ ។ បពិត្រព្រះមហាមុនី ខ្ញុំជាអ្នកស្ទាត់ក្នុងឫទ្ធិទាំងឡាយផង ជាអ្នកស្ទាត់ក្នុងសោតធាតុ ដ៏ជាទិព្វផង ជាអ្នកស្ទាត់ក្នុងចេតោបរិយញ្ញាណផង ។ ខ្ញុំដឹងច្បាស់នូវបុព្វេនិវាស ទិព្វចក្ខុ ខ្ញុំបានជម្រះស្អាតហើយ អាសវៈទាំងពួងអស់ហើយ ឥឡូវនេះ ភពថ្មី មិនមានទៀតឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គមានព្យាយាមធំ សេចក្តីដឹងក្នុងអត្ថប្បដិសម្ភិទា ធម្មប្បដិសម្ភិទា និរុត្តិប្បដិសម្ភិទា និងបដិភាណប្បដិសម្ភិទា នៃខ្ញុំព្រះអង្គ កើតឡើងក្នុងសម្នាក់របស់ព្រះអង្គ ។

២១៧

ចតុត្ថំ សិង្គាលមាតាថេរិយាបទានំ

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគីវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវា ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឧប្បលទាយិកា ភិក្ខុនី
ភគវតោ សម្មុខា ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឧប្បលទាយិកាថេរិយាបទានំ សមត្តំ ។

ចតុត្ថំ សិង្គាលមាតាថេរិយាបទានំ

[៣៤] បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ សព្វធម្មាន បារគូ
ឥតោ សតសហស្សម្ហិ កប្បេ ឧប្បជ្ជិ នាយកោ ។

កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដក
ចោលហើយ ខ្ញុំជាស្រីមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង
ដូចជាមេដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទីង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុង
សម្នាក់នៃព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានសម្រេចហើយ
សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤
វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឧប្បលទាយិកាភិក្ខុនី មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ចំពោះព្រះភក្ត្រនៃព្រះមានព្រះភាគ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឧប្បលទាយិកាថេរិយាបទាន ។

សិង្គាលមាតាថេរិយាបទាន ទី ៤

[៣៤] ព្រះជិនស្រីព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់ដល់នូវត្រើយនៃធម៌ទាំងពួង ជានាយក ទ្រង់កើតឡើង ក្នុងកប្បទីមួយសែនអំពីភទ្ទកប្បនេះ ។

តទាហំ ហំសវតិយា ជាតាមច្ចកុលេ អហុ
ណាណារតនបជ្ជោតេ ឥទ្ធេ ផីតេ មហទ្ធនេ ។
បិតុណា សហ គន្ត្វាន មហាជនបុរក្ខតា
ធម្មំ ពុទ្ធស្ស សុត្វាន បព្វជឹ អនគារិយំ ។
បព្វជិត្វាន កាយេន បាបកម្មំ វិវជ្ជយឹ
វចីទុច្ចរិតំ ហិត្វា អាជីវំ បរិសោធយឹ ។
ពុទ្ធេ បសន្នា ធម្មេ ច សង្ឃេ ច តិព្វគារវា
សទ្ធម្មស្សវនេ យុត្តា ពុទ្ធទស្សនសាលយា[១] ។
អគ្គំ សទ្ធាធិមុត្តានំ[២] អស្សោសឹ ភិក្ខុនឹ តទា
តំ ឋានំ បត្ថយិត្វាន តិស្សោ សិក្ខា អបូរយឹ ។
តតោ មំ សុគតោ អាហ ការុណានុគតាសយោ
យស្ស សទ្ធា តថាគតេ អចលា សុបតិដ្ឋិតា ។
សីលញ្ច យស្ស កល្យាណំ អរិយកន្តំ បសំសិតំ
សង្ឃេ បសាទោ យស្សត្ថិ ឧជុភូតញ្ច ទស្សនំ ។

---

១ ឱ. ម. ពុទ្ធទស្សនសាលសាតិ ទិស្សតិយេវ ។ ២ ឱ. ម. អង្គវិមុត្តានំ ។

កាលនោះ ខ្ញុំកើតក្នុងត្រកូលអាមាត្យ ដែលរុងរឿង ដោយកែវផ្សេង ៗ ដ៏ស្តុកស្តម្ភទូលំទូលាយ មានទ្រព្យច្រើន នៅក្នុងនគរហង្សវតី ។ ខ្ញុំបានទៅជាមួយនឹងបិតា មានមហាជនចោមរោម បានស្តាប់ធម៌ របស់ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ ហើយក៏ចូលទៅកាន់ផ្នួស ។ លុះខ្ញុំបួសរួចហើយ បានវៀរបាបកម្មដោយកាយ លះបង់វចីទុច្ចរិត ហើយជម្រះអាជីវៈ ។ ខ្ញុំជ្រះថ្លាចំពោះព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ មានសេចក្តីគោរពដ៏ក្លៀវក្លា ប្រកបក្នុងការស្តាប់នូវព្រះសទ្ធម្ម ទាំងប្រកបដោយសេចក្តីអាល័យចង់ឃើញនូវព្រះពុទ្ធ ។ គ្រានោះ ខ្ញុំបានឮនូវភិក្ខុនីដ៏ប្រសើរលើសជាងពួកភិក្ខុនីដែលមានសទ្ធាស៊ប់ស្ងួន ខ្ញុំប្រាថ្នានូវតំណែងនោះ បានបំពេញនូវត្រៃសិក្ខា ។ លំដាប់នោះ ព្រះសុគតមានអធ្យាស្រ័យប្រព្រឹត្តទៅតាមសេចក្តីករុណា ទ្រង់ត្រាស់នឹងខ្ញុំថា បុគ្គលណាមានសទ្ធាមិនញាប់ញ័រ តម្កល់មាំក្នុងតថាគត ។ បុគ្គលណាមានសីលល្អជាទីពេញចិត្តនៃព្រះអរិយៈ ដែលអ្នកប្រាជ្ញសរសើរហើយ បុគ្គលណាមានសេចក្តីជ្រះថ្លាមានការឃើញត្រង់ក្នុងព្រះសង្ឃ ។

២១៩

ចតុត្ថំ សិង្គាលមាតាថេរិយាបទានំ

អនលិន្ទោតិ តំ អហុ   អមោឃំ តស្ស ជីវិតំ
តស្មា សទ្ធញ្ច សីលញ្ច   បសាទំ ធម្មទស្សនំ ។
អនុយុញ្ជេថ មេធាវី   សរំ ពុទ្ធាន សាសនំ
តំ សុត្វាហំ បមុទិតា   អបុច្ឆឹ បណិធឹ មម ។
តទា អនោមោ អមិតោ   ព្យាករិត្ថ វិនាយកោ
ពុទ្ធស្ស បសន្នា កល្យាណី   លច្ឆសេតំ សុបត្ថិតំ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ   ឱក្កាកកុលសម្ភវោ
គោតមោ នាម នាមេន   សត្ថា លោកេ ភវិស្សតិ ។
តស្ស ធម្មេសុ ទាយាទា   ឱរសា ធម្មនិម្មិតា
សិង្គាលកស្ស យា មាតា[១]   ហេស្សតិ សត្ថុសាវិកា ។

១ ឱ. ម. ឯត្ថ មាតាតិ បទេ ឥតិសទ្ទោ អត្ថិ ។ យាសទ្ទោ នត្ថិ ។

តថាគតត្រាស់ហៅនូវបុគ្គលនោះ ថាជាអ្នកមិនទ័លក្រ ទាំង ជីវិតរបស់បុគ្គលនោះ ក៏មិនសោះសូន្យ ហេតុនោះ បុគ្គល មានប្រាជ្ញាជាគ្រឿងកម្ចាត់បង់កិលេស កាលរឭកឃើញព្រះ ពុទ្ធសាសនា គប្បីប្រកបរឿយ ៗ នូវសទ្ធាផង សីលផង សេចក្តីជ្រះថ្លាផង ការឃើញធម៌ផង ។ លុះខ្ញុំបានស្តាប់ពុទ្ធ-ភាសិតនោះហើយ ក៏រីករាយ ហើយបានទូលសួរនូវសេចក្តី ប្រាជ្ញារបស់ខ្ញុំ ។

វេលានោះ ព្រះនាយកមិនថោកទាប មានគុណរាប់មិន អស់ ទ្រង់ព្យាករថា នាងមានលម្អ ជ្រះថ្លាក្នុងព្រះពុទ្ធ នឹង បានតំណែងទុ់ះ ដែលនាងប្រាថ្នាល្អហើយ ។ ក្នុងកប្ប ទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រះមហាបុរស សម្ភពក្នុង ត្រកូលនៃស្តេចឱក្កាកៈ នឹងបានជាសាស្តា ព្រះនាមគោតម ក្នុងលោក ។ នាងនឹងបានជាឱរស ដែលព្រះធម៌និម្មិតហើយ ជាអ្នកទទួលមត៌ក ក្នុងធម៌នៃព្រះសម្ពុទ្ធនោះ ជាមាតានៃ សិង្គាលមាណព នឹងបានជាសាវិកា របស់ព្រះសាស្តា ។

តំ សុត្វា មុទិតា ហុត្វា   យាវជីវំ តទា ជិនំ
មេត្តចិត្តា បរិចរឹ   បដិបត្តីហិ នាយកំ ។
តេន កម្មេន សុកតេន   ចេតនាបណិធីហិ ច
ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ   តាវត្តឹសំ អគញ្ឆហំ ។
បច្ឆិមេ ច ភវេទានិ   គិរិព្វជបុរុត្តមេ
ជាតា សេដ្ឋិកុលេ ផីតេ   មហារតនសញ្ចយេ ។
បុត្តោ សិង្គាលកោ នាម   មមាសិ[១] វិបថេ រតោ
ទិដ្ឋិគហណបក្ខន្ទោ   ទិសាបូជនតប្បរោ ។
នានាទិសា នមស្សតិ[២]   បិណ្ឌាយ នគរំ វជំ
តំ ទិស្វា អវទិ[៣] ពុទ្ធោ   មគ្គេ បត្វា វិនាយកោ ។
តស្ស ទេសយតោ ធម្មំ   បនាទោ វិម្ហយោ អហុ
ទ្វេកោដិនរនារីនំ   ធម្មាភិសមយោ អហុ ។

---

១ ឱ. មតាសី ។ ២ ឱ. ម. នមស្សន្តំ ។ ៣ ឱ. ម. ឱវទិ ។

គ្រានោះ ខ្ញុំបានស្តាប់ពុទ្ធភាសិតនោះហើយ ក៏រីករាយ មានចិត្តមេត្តា ខំបម្រើព្រះជិនស្រី ជានាយក ដោយការប្រតិបត្តិ ដរាបដល់អស់ជីវិត ។ ខ្ញុំលះបង់រាងកាយ ជារបស់មនុស្សហើយ ក៏បានទៅកើត ក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ដោយកុសលកម្មដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង ដោយការតម្កល់នូវចេតនានោះផង ។ ដល់មកក្នុងបច្ឆិមភព ឥឡូវនេះ ខ្ញុំបានកើត ក្នុងគិរិព្វជបុរីដ៏ឧត្តម ក្នុងត្រកូលសេដ្ឋី ស្តុកស្តម្ភទូលំទូលាយ ពាសពេញដោយកែវដ៏ច្រើន ។ កូនប្រុសរបស់ខ្ញុំ ឈ្មោះសិង្គាល ជាអ្នកត្រេកអរក្នុងផ្លូវខុស ស្ទុះទៅកាន់ទីសាំញ៉ាំគឺទិដ្ឋិ មានចិត្តជាប់ចំពាក់ក្នុងការបូជាទិស តែងនមស្ការទិសផ្សេង ៗ ។ ព្រះពុទ្ធជានាយក ទ្រង់ស្តេចទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងវជនគរ ទ្រង់ឃើញសិង្គាលមាណពនោះ ទ្រង់គង់នៅប្រាប់ផ្លូវហើយឲ្យឱវាទ ។ កាលព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់នោះ ទ្រង់សម្តែងធម៌ ក៏កើតមានសំឡេងគឹកកងអស្ចារ្យ ពួកនារីពីរកោដិក្នុងទីក្រុង ក៏បានសម្រេចមគ្គផល ។

២២១

ចតុត្ថំ សិង្គាលមាតាថេរិយាបទានំ

តទា តំ បរិសំ គន្ត្វា សុត្វា សុគតភាសិតំ
សោតាបត្តិផលំ បត្វា បព្វជឹ អនគារិយំ ។
ន ចិរេនេវ កាលេន ពុទ្ធទស្សនសាលយា
អនុស្សតឹ តំ ភាវេត្វា អរហត្តំ អចាបុណឹ ។
ទស្សនត្ថាយ ពុទ្ធស្ស សព្វទា ច វជាមហំ[១]
អតិត្តាយេវ បស្សាមិ រូបំ នយននន្ទនំ[២] ។
សព្វចារមិសម្ពុតំ លក្ខិនិលយនំ បរំ
រូបំ សព្វសុភាកិណ្ណំ អតិត្តា វិហរាមហំ ។
ជិនោ តស្មឹ គុណេ តុដ្ឋោ ឯតទគ្គេ ឋបេសិ មំ
សិង្គាលកស្ស យា មាតា អគ្គា សទ្ធាធិមុត្តិកា[៣] ។
ឥទ្ធីសុ ច វសី ហោមិ ទិព្វាយ សោតធាតុយា
ចេតោបរិយញាណស្ស វសី ហោមិ មហាមុនេ ។

---

១ ឱ. សព្វទា ឯវ ជាមហំ ។ ២ ឱ. យេន វនន្ទនំ ។ ៣ ឱ. សង្គវិមុត្តិកា ។ ម. មមាធិមុត្តិកា ។

សិង្គាលមាតាថេរិយាបទាន ទី ៤

កាលនោះ ខ្ញុំបានទៅកាន់បរិស័ទនោះ ស្តាប់ភាសិតរបស់ព្រះសុគតហើយ បានសម្រេចសោតាបត្តិផល ក៏ចូលទៅកាន់ផ្នួស ។ ខ្ញុំប្រកបដោយសេចក្តីអាល័យ ក្នុងការឃើញនូវព្រះពុទ្ធ មិនយូរប៉ុន្មាន ក៏ចម្រើនអនុស្សតិនោះ ហើយបានដល់ព្រះអរហត្ត ។ ខ្ញុំទៅដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការចូលគាល់ព្រះពុទ្ធគ្រប់កាល ខ្ញុំមិនចេះឆ្អែតឆ្អន់ (ក្នុងការមើលរូប) តែង មើលរូបដែលជាទីត្រេកអរនៃភ្នែកនោះ ។ ខ្ញុំនៅតែមិនឆ្អែតឆ្អន់នឹងរូបដទៃ ដែលកើតអំពីបារមីធម៌ទាំងអស់ ជាទីកើតនៃបុណ្យ កុះករដោយធម៌ដ៏ល្អទាំងអស់ឡើយ ។ ព្រះជិនស្រីទ្រង់ត្រេកអរក្នុងគុណនៃខ្ញុំនោះ ទ្រង់តាំងខ្ញុំក្នុងទីជាឯតទគ្គៈ ជាមាតានៃសិង្គាលមាណព ថាជាស្រីប្រសើរ មានសទ្ធាស៊ប់សួន ។ បពិត្រព្រះមហាមុនី ខ្ញុំជាអ្នកស្ទាត់ជំនាញក្នុងឫទ្ធិទាំងឡាយផង ជាអ្នកស្ទាត់ជំនាញ ក្នុងសោតធាតុដ៏ជាទិព្វផង ជាអ្នកស្ទាត់ជំនាញក្នុងចេតោបរិញ្ញាណផង ។

២២២

បុព្វេនិវាសំ ជានាមិ ទិព្វចក្ខុំ វិសោធិតំ
សព្វាសវេ បរិញ្ញាយ ឧត្តិណ្ណាមិ ឧបទ្ទវេ ។
អត្ថធម្មនិរុត្តីសុ បដិភាណេ តថេវ ច
ញាណំ មម មហាវីរ ឧប្បន្នំ តវ សន្តិកេ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគីវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវា ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សិង្គាលមាតា ភិក្ខុនី ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សិង្គាលមាតាថេរិយាបទានំ សមត្តំ ។

ខ្ញុំដឹងនូវបុព្វេនិវាស ទាំងទិព្វចក្ខុ ខ្ញុំបានជម្រះស្អាតល្អហើយ ឥឡូវនេះ ភពថ្មីទៀត មិនមានឡើយ ព្រោះកំណត់ដឹងនូវអាសវៈទាំងពួង ។ បពិត្រព្រះអង្គមានព្យាយាមធំ សេចក្តីដឹងក្នុងអត្ថប្បដិសម្ភិទា ធម្មប្បដិសម្ភិទា និរុត្តិប្បដិសម្ភិទា និងបដិភាណប្បដិសម្ភិទា នៃខ្ញុំកើតឡើង ក្នុងសម្នាក់របស់ព្រះអង្គ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលចេញហើយ ខ្ញុំជាស្រីមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាមេដំរី កាត់ផ្តាច់នូវទន្លីង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយក្នុងសម្នាក់នៃព្រះពុទ្ធ ដ៏ប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានសម្រេចហើយ សាសនានៃព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសិង្គាលមាតាភិក្ខុនី មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សិង្គាលមាតាថេរិយាបទាន ។

បញ្ចមំ សុក្កាថេរិយាបទានំ

[៣៨] ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ វិបស្សី នាម នាយកោ
ឧប្បជ្ជិ ចារុនយនោ[១] សព្វធម្មវិបស្សកោ ។
តទាហំ ពន្ធុមតិយំ ជាតា អញ្ញតរេ កុលេ
ធម្មំ សុត្វាន មុនិនោ បព្វជឹ អនគារិយំ ។
ពហុស្សុតា ធម្មធរា បដិភាណវតី តថា
វិចិត្តកថិកា ចាបិ[២] ជិនសាសនការិកា ។
តទា ធម្មកថំ កត្វា ហិតាយ ជនតំ សទា[៣]
តតោ ចុតាហំ តុសិតំ ឧបបន្នា យសស្សិនី ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ សិខី វិយ សិខី ជិនោ
តបន្តោ យសសា លោកំ ឧប្បជ្ជិ វទតំ វរោ ។
តទាបិ បព្វជិត្វាន ពុទ្ធសាសនកោវិទា
ជោតេត្វា ជិនវាក្យានិ តតោបិ តិទិវង្គតា ។

---

១ ម. ចារុទស្សនោ ។ ២ ឱ. ចាសឹ ។ ៣ ឱ. ជនសំសរឹ ។ ម. ជនតំ ពហុំ ។

សុក្កាថេរិយាបទាន ទី ៥

[៣៥] ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រះនាយក ព្រះនាម វិបស្សី មានព្រះនេត្រដូចមាស ពិចារណាឃើញធម៌ទាំងអស់ កើតឡើងហើយ ។ គ្រានោះ ខ្ញុំកើតក្នុងត្រកូលមួយក្នុងនគរ ពន្ធុមតី បានស្តាប់ធម៌របស់ព្រះមុនី ហើយចូលទៅកាន់ផ្នួស ។ ខ្ញុំជាអ្នកស្តាប់ច្រើន ចង់ចាំនូវធម៌ ជាអ្នកមានប្រាជ្ញា មួយទៀត ជាអ្នកពោលពាក្យវិចិត្រ ទាំងជាអ្នកធ្វើតាមសាសនា នៃព្រះជិនស្រី ។ កាលនោះ ខ្ញុំបានធ្វើនូវធម្មកថា ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ប្រជុំជនគ្រប់កាល លុះខ្ញុំច្យុតចាកអត្តភាពនោះ ក៏ចូលទៅកើតក្នុងឋានតុសិត ជាស្រីមានយស ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រះជិនស្រី ព្រះនាមសិខី រុងរឿង ដោយយស ដូចជាភ្លើង ប្រសើរជាងអ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ កើតឡើងក្នុងលោក ។ គ្រានោះ ខ្ញុំបានបួស ជាស្រីវាងវៃ ក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា ញ៉ាំងព្រះពុទ្ធដីកាព្រះជិនស្រីឲ្យរុងរឿង លុះច្យុតចាកអត្តភាពនោះ ក៏បានទៅកាន់ឋានតាវត្តិង្ស ។

ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ វេស្សភូ នាម នាយកោ
ឧប្បជ្ជិត្ថ មហាយានី តជាបិច តថេវហំ ។
បព្វជិត្វា ជម្មជរា ជោតយឹ ជិនសាសនំ
កត្វា មរុបុរំ រម្មំ អនុភោមិ មហាសុខំ ។
ឥមម្ហិ ភទ្ទកេ កប្បេ កកុសន្ធោ ជិនុត្តមោ
ឧប្បជ្ជិ នរសទ្ទូលោ[១] តជាបិច តថេវហំ ។
បព្វជឹ ជិនសាសនំ ជោតយិត្វា យថាយុកំ[២]
តតោ ចុតាហំ តិទសំ[៣] អគំ សភវនំ យថា ។
ឥមស្មឹយេវ កប្បម្ហិ កោណាគមននាយកោ
ឧប្បជ្ជិ វនតំ វរោ[៤] សព្វសត្តានមុត្តមោ[៥] ។

---

១ ឱ. វរសទ្ទូលោ ។ ម. នរសរណោ ។ ២ ឱ. យថាសុខំ ។ ៣ ម. តិទិវំ ។ ៤ ឱ. ឧប្បជ្ជិ ច ទីបវរោតិ ទិស្សតិ ។ ម. ឧប្បជ្ជិ លោកសរណោតិ ទិស្សតិ ។ ៥ ម. អរណោ អមតង្គតោតិ ទិស្សតិ ។

ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រះនាយកព្រះនាមវេស្សភូ ទ្រង់កើតឡើង (ក្នុងលោក) ឯខ្ញុំក៏កើតឡើង តំណាលនឹងព្រះនាយកនោះ ក្នុងកាលនោះដែរ ជាអ្នកមានយានដ៏ធំ ។ ខ្ញុំបួសហើយ ជាអ្នកចង់ចាំនូវធម៌ ញុំាងសាសនាព្រះជិនស្រីឲ្យរុងរឿង ហើយទៅកើតក្នុងបុរីរបស់ទេវតា ដែលជាទីរីករាយ ទទួលសេចក្តីសុខដ៏ច្រើន ។ ក្នុងភទ្ទកប្បនេះ ព្រះជិនស្រីដ៏ឧត្តម ព្រះនាមកកុសន្ធៈ ជានរៈដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ កើតឡើងក្នុងលោក កាលនោះ ខ្ញុំក៏បានកើតឡើងដែរ ។ ខ្ញុំបានបួសរួចហើយ ញុំាងសាសនានៃព្រះជិនស្រី ឲ្យរុងរឿងតាមសប្បាយ ខ្ញុំច្យុតចាកអត្តភាពនោះ ក៏បានទៅកើតក្នុងឋានត្រៃត្រិង្ស ដូចជាភពរបស់ខ្លួនដដែល ។ ក្នុងកប្បនេះដដែល ព្រះនាយក ព្រះនាមកោនាគមនៈ ប្រសើរជាងអ្នកប្រាជ្ញ ឧត្តមជាងពួកសត្វទាំងពួង ទ្រង់កើតឡើង ។

២២៨

បញ្ចមំ សុក្កាថេរិយាបទានំ

តទាបិ បព្ពជិត្វាន សាសនេ តស្ស តាទិនោ
ពហុស្សុតា ធម្មធរា ជោតយឹ ជិនសាសនំ ។
ឥមស្មឹយេវ កប្បម្ហិ កស្សបោ មុនិ សត្តមោ[១]
ឧប្បជ្ជិ លោកសរណោ អរណោ មរណន្តគូ ។
តស្សាបិ នរវីរស្ស បព្ពជិត្វាន សាសនេ
បរិយាបុដសទ្ធម្មា បរិបុច្ឆាវិសារទា ។
សុសីលា លជ្ជិនី ចេវ តីសុ សិក្ខាសុ កោវិទា
ពហុំ ធម្មកថំ កត្វា យាវជីវំ មហាមុនេ ។
តេន កម្មវិបាកេន ចេតនាបណិធីហិ ច
ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ តាវតឹសំ អគញ្ឆហំ ។
បច្ឆិមេ ច ភវេទានិ គិរិព្វជបុរុត្តមេ
ជាតា សេដ្ឋិកុលេ ផីតេ មហារតនសញ្ចយេ ។

១ ម. មុនិមុត្តមោ ។

សុក្កាថេរិយាបទាន ទី ៥

គ្រានោះ ខ្ញុំបានបួសក្នុងសាសនា នៃព្រះកោនាគមនៈនោះ ព្រះអង្គប្រកបដោយតាទិគុណ ជាអ្នកបានស្តាប់ច្រើន ចង់ចាំនូវធម៌ ញុំាងសាសនា នៃព្រះជិនស្រី ឲ្យរុងរឿង ។ ក្នុងកប្បនេះឯង ព្រះមុនីទី ៧ ព្រះនាមកស្សបៈ ជាទីពឹងនៃសត្វលោក មិនមានកិលេស ដល់នូវព្រះនិព្វាន ជាទីបំផុតនៃមរណៈ កើតឡើង ។ ចំណែកខ្ញុំបានបួស ក្នុងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ជាអ្នកប្រាជ្ញ ជាផ៉ពូកជននោះ មានព្រះសទ្ធម្មបែកសព្វគ្រប់ ដ៏ក្បៀវក្លាខាងការសាកសួរ ។ បពិត្រព្រះមហាមុនី ខ្ញុំជាអ្នកមានសីលល្អ មានសេចក្តីអៀនខ្មាសរាងវៃក្នុងត្រៃសិក្ខា ហើយធ្វើនូវធម្មកថាមានប្រមាណច្រើនដរាបដល់អស់ជីវិត ។ ដោយកម្មវិបាកនោះផង ដោយការតម្កល់នូវចេតនានោះផង លុះខ្ញុំលះបង់នូវរាងកាយ ជារបស់មនុស្ស ក៏បានទៅកើត ក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ។ ដល់មកក្នុងបច្ឆិមភព ឥឡូវនេះ ខ្ញុំបានកើតក្នុងត្រកូលនៃសេដ្ឋី ដ៏ធំទូលាយ ដេរដាសដោយរតនៈច្រើន ក្នុងគិរិព្វជបុរីដ៏ឧត្តម ។

យទា ភិក្ខុសហស្សេន បរេតោ លោកនាយកោ
ឧបាគមិ រាជគហំ សហស្សក្ខេហិ វណ្ណិតោ ។
ទន្តោ ទន្តេហិ សហ បុរាណជដិលេហិ
វិប្បមុត្តោ វិប្បមុត្តេហិ
សិង្គីនិក្ខសវណ្ណោ[១]
រាជគហំ បាវិសិ ភគវា ។

ទិស្វា ពុទ្ធានុភាវន្តំ សុត្វា ច គុណសញ្ចយំ
ពុទ្ធេ ចិត្តំ បសាទេត្វា បូជយឹ តំ មហាព្វលំ[២] ។
អបរេន ច កាលេន ធម្មនិជ្ឈាយ សន្តិកេ
អគារា និក្ខមិត្វាន បព្វជឹ អនគារិយំ ។
កោសេសុ និជ្ជមានេសុ កិលេសេ ឈាបយឹ អហំ
ឧគ្គហឹ សាសនំ សព្វំ បព្វជិត្វា ន[៣] ចិរេនហំ ។

---

១ ម. សិង្គិនក្ខសសុវណ្ណោ ។ ២ ឱ. ម. យថាពលំ ។ ៣ ឱ. ម. នសទ្ធោ នត្ថិ ។

កាលព្រះលោកនាយក មានភិក្ខុចំនួនមួយពាន់រូបចោមរោម ទ្រង់ស្តេចទៅកាន់ក្រុងរាជគ្រឹះ ព្រះឥន្ទក៏បានពោលសរសើរថា

ព្រះមានព្រះភាគ មានឥន្ទ្រិយទូន្មានហើយ មាន
ព្រះហឫទ័យផុតចាកកិលេសហើយ ព្រមដោយ
បុរាណជដិលទាំងឡាយ ដែលមានឥន្ទ្រិយទូន្មាន
មានចិត្តផុតស្រឡះហើយ ទ្រង់មានពណ៌បីដូច
ជាពណ៌នៃមាសត្ថោឈ្មោះសិង្គី ស្តេចយាងចូល
ទៅកាន់ក្រុងរាជគ្រឹះ ។

ខ្ញុំបានឃើញអានុភាព នៃព្រះពុទ្ធនោះផង បានស្តាប់ការប្រជុំនូវគុណនោះផង ហើយញុំាងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លាក្នុងគុណរបស់ព្រះពុទ្ធ បានបូជាព្រះពុទ្ធនោះ សមគួរតាមកម្លាំង ។ ក្នុងកាលជាខាងក្រោយមក ខ្ញុំចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្នួស ក្នុងសម្នាក់នៃនាងធម្មទិន្នាថេរី ។ កាលសក់កំពុងដាច់ចុះ ខ្ញុំបានដុតបំផ្លាញពួកកិលេសហើយ ខ្ញុំបួសមិនយូរប៉ុន្មាន ក៏បានរៀននូវព្រះពុទ្ធសាសនា ចប់សព្វគ្រប់ ។

បញ្ចមំ សុក្កាថេរិយាបទានំ

តតោ ធម្មំ អទេសេសឹ មហាជនសមាគមេ
ធម្មេ ទេសិយមានម្ហិ ធម្មាភិសមយោ អហុ ។
នេកចាណសហស្សានំ តំ វិទិត្វា វិជិម្ហិតោ
អភិប្បសន្នោ មេ យក្ខោ គមិត្វាន គិរិព្វជំ ។
កឹ មេ កតា រាជគហេ(មនុស្សា) មធុំ បីតាវ អច្ឆរេ
យេ សុក្កំ ន បយិរុចាសន្តិ ទេសេន្តឹ អមតំ បទំ ។
តញ្ច បន អប្បដិវានិយំ អសេចនកមោជវំ
បិវន្តិ មញ្ញេ សប្បញ្ញា វលាហកមិវទ្ធគូ ។
ឥទ្ធីសុ ច វសី ហោមិ ទិព្វាយ សោតធាតុយា
ចេតោបរិយញាណស្ស វសី ហោមិ មហាមុនេ ។

សុក្កាថេរិយាបទាន ទី ៥

លំដាប់តពីនោះមក ខ្ញុំបានសម្តែងធម៌ ក្នុងទីប្រជុំជនដ៏ច្រើន កាលដែលខ្ញុំកំពុងតែសម្តែងធម៌ ធម្មាភិសម័យ ក៏កើតមាន (ដល់ជនទាំងឡាយ) ។ បណ្តាពួកសត្វជាច្រើនពាន់ មានយក្សមួយ ដឹងច្បាស់នូវធម៌នោះ ហើយសង្វេគ ជ្រះថ្លានឹងខ្ញុំហើយបានទៅកាន់ក្រុងគិរិព្វជៈ ដោយគិតថា មនុស្សណា មិនចូលទៅអង្គុយជិត នាងសុក្កាថេរី ដែលកំពុងសម្តែងនូវអមតបទគឺនិព្វាន អាត្មាអញធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ ឲ្យមនុស្សទាំងនោះ ដែលនៅក្នុងក្រុងរាជគហៈ មូលគ្នា ដូចពួកសត្វរោមផឹកនូវទឹកផ្អែម ។ ចំណែកខាងពួកបុគ្គល អ្នកប្រកបដោយបញ្ញា ទំនងជាផឹកទឹកអម្រឹតនោះ ដែលកិលេស មិនគប្បីតស៊ូបាន មានឱជាមិនបាច់ស្រោចថែម ដូចជាបុគ្គលដើរផ្លូវឆ្ងាយ ផឹកទឹកភ្លៀង ។

បពិត្រព្រះពុទ្ធ ជាមហាមុនី ខ្ញុំជាអ្នកស្ទាត់ជំនាញ ក្នុងឫទ្ធិទាំងឡាយផង ជាអ្នកស្ទាត់ជំនាញ ក្នុងសោតធាតុដ៏ជាទិព្វផង ជាអ្នកស្ទាត់ជំនាញ ក្នុងចេតោបរិញ្ញាណផង ។

២២៨

បុព្វេនិវាសំ ជានាមិ ទិព្វចក្ខុំ វិសោធិតំ
សព្វាសវបរិក្ខីណា នត្ថិ ទានិ បុនព្ភវោ ។
អត្ថធម្មនិរុត្តីសុ បដិភាណេ តថេវ ច
ញាណំ មម មហាវីរ ឧប្បន្នំ តវ សន្តិកេ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគីវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវា ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សុក្កា ភិក្ខុនី ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សុក្កាថេរិយាបទានំ សមត្តំ ។

បញ្ចមំ ភាណវារំ ។

ខ្ញុំដឹងច្បាស់នូវបុព្វេនិវាស ទិព្វចក្ខុ ខ្ញុំជម្រះស្អាតល្អហើយ អាសវៈទាំងពួងអស់ហើយ ឥឡូវនេះ ភពថ្មីទៀតមិនមានឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គមានព្យាយាមធំ សេចក្តីដឹង ក្នុងអត្ថប្បដិសម្ភិទា ធម្មប្បដិសម្ភិទា និរុត្តិប្បដិសម្ភិទា និងបដិ-ភាណប្បដិសម្ភិទា នៃខ្ញុំព្រះអង្គ កើតឡើង ក្នុងសម្នាក់នៃព្រះអង្គ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលចេញហើយ ខ្ញុំជាស្រីមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាមេដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទីង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្នាក់នៃព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានសម្រេចហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសុក្កាភិក្ខុនី មានអាយុ បានសម្តែង នូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សុក្កាថេរិយាបទាន ។

ចប់ ភាណវារៈ ទី ៥ ។

២២៩

ឆដ្ឋំ អភិរូបនន្ទាថេរិយាបទានំ

[៣៦] ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ វិបស្សី នាម នាយកោ
ឧប្បជ្ជិ ចារុនយនោ សព្វធម្មេសុ ចក្ខុមា ។
តទាហំ ពន្ធុមតិយា ឥព្ភេ ធីតេ មហាកុលេ
ជាតា សុរូចា ទយិតា បូជនីយា(១) ជនស្ស ច ។
ឧបគន្ត្វា មហាវីរំ វិបស្សឹ លោកនាយកំ
ធម្មំ សុត្វាន សរណំ ឧបេសឹ នរនាយកំ ។
សីលេសុ សំវុតា ហុត្វា និព្វុតេ ច នរុត្តមេ
ធាតុថូបស្ស ឧបរិ សោណ្ណច្ឆត្តំ អបូជយឹ ។
មុត្តចាគា សីលវតី យាវជីវំ តតោ ចុតា
ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ តាវត្តឹសំ អគញ្ឆហំ(២) ។

---

១ ឱ. សុរូបទស្សិតា សជនស្សា ។ ២ ម. តាវត្តឹសូបគា អហំ ។

អភិរូបនន្ទាថេរិយាបទាន ទី ៦

[៣៦] ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រះនាយក ព្រះនាមវិបស្សី មានព្រះនេត្រដូចជាមាស មានចក្ខុក្នុងធម៌ទាំងពួង កើតឡើង ។ គ្រានោះ ខ្ញុំកើតក្នុងត្រកូលធំ ស្តុកស្តម្ភ ទូលំទូលាយ ក្នុងពន្ធុមតីនគរ ជាស្ត្រីមានរូបល្អ គួរមហាជនបូជា ។ ខ្ញុំបានចូលទៅគាល់ព្រះលោកនាយក ព្រះនាមវិបស្សី ទ្រង់មានព្យាយាមធំ បានស្តាប់ធម៌ហើយ ដល់នូវព្រះពុទ្ធជានាយកនៃពួកជនជាទីពឹង ។ ខ្ញុំជាអ្នកសង្រួមល្អក្នុងសីលទាំងឡាយ កាលដែលព្រះលោកនាយក ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ជាងពួកជន ទ្រង់បរិនិព្វានទៅហើយ ខ្ញុំបានបូជាឆត្រមាសតម្កល់ពីខាងលើ នៃព្រះស្តូបដែលបញ្ចុះព្រះធាតុ ។ ខ្ញុំបានបរិច្ចាគទានរួចផុតហើយ ជាអ្នកមានសីលល្អ រស់នៅរហូតកំណត់អាយុ ក៏បានច្យុតចាកទីនោះ លុះខ្ញុំលះបង់រាងកាយជារបស់នៃមនុស្សហើយ ក៏បានទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ។

តទា[១] ទសហិ ឋានេហិ អភិភោត្វា អសេសតោ[២]
រូបសទ្ទេហិ គន្ធេហិ រសេហិ ផុស្សនេហិ ច ។
អាយុនាបិ ច វណ្ណេន សុខេន យសសាបិ ច
តថេវាធិបតេយ្យេន អធិគយ្ហ វិរោចហំ ។
បច្ឆិមេ ច ភវេ ទានិ ជាតាហំ កបិលវ្ហយេ
ធីតា ខេមកសក្កស្ស នន្ទា នាមេន វិស្សុតា ។
អភិរូបសម្បទម្បិ[៣] អាហុ មេកន្តិ សូចកំ
យទាហំ យោព្វនំ បត្តា រូបវណ្ណវិភូសិតា[៤] ។
ឥធ មមត្តេ[៥] សក្យានំ វិវាទោ សុមហា អហុ
បព្វាជេសិ តតោ តាតោ មា សក្យា វិនស្សុំ ឥតិ ។
បព្វជិត្វាន តថាគតំ[៦] រូបទេស្សឹ នរុត្តមំ
សុត្វាន នោបគច្ឆាមិ មម រូបេន គព្ពិតា ។

---

១ ម. សទា ។ ២ ឱ. ម. នសេសកេ ។ ៣ ឱ. អភិរូបំ ឧប្បាទំ ។ ម. អភិរូបំ ឧបបទំ ។ ៤ ម. រូបលាវញ្ញភូសិតា ។ ៥ ឱ. ឥទំ មេ មត្តេ ។ ៦ ឱ. តថាចាហំ ។

កាលនោះ ខ្ញុំគ្របសង្កត់ នូវពួកទេវតាដទៃ មិនសេសសល់ ដោយហេតុ ១០ យ៉ាង គឺបានរុងរឿងគ្របសង្កត់ដោយរូប ១ សំឡេង ១ ក្លិន ១ រស ១ សម្ផស្ស ១ អាយុ ១ ពណ៌ ១ សេចក្តីសុខ ១ យស ១ ភាពនៃខ្លួនជាធំ ១ ។ ឥឡូវនេះ ដល់មកក្នុងបច្ឆិមភព ខ្ញុំបានកើតជាធីតា នៃខេមកសាក្យៈ ប្រាកដនាមថានន្ទា ក្នុងក្រុងកបិលពស្តុ ។ កាលណាខ្ញុំដល់នូវសេចក្តីចម្រើន ស្អិតស្អាងដោយរូបនិងពណ៌ កាលនោះ ពួកជនបានពោលថា ខ្ញុំជាស្រីស្រួចមួយ មានរូបសម្បត្តិល្អ ។ សេចក្តីវិវាទដ៏ធំក្រៃលែង កើតមានដល់ពួកសក្យៈ ក្នុងនគរនេះ ព្រោះតែស្រឡាញ់ខ្ញុំ លំដាប់នោះ បិតាបានឲ្យខ្ញុំបួស ដោយគិតថា កុំឲ្យពួកសក្យៈវិនាសឡើយ ។ លុះខ្ញុំបួសរួចហើយ បានឮព្រះតថាគត ជាបុគ្គលប្រសើរជាងពួកជន ទ្រង់តិះដៀលរូប ខ្ញុំជាស្រីប្រកាន់រូប មិនចូលទៅជិតព្រះអង្គ ។

២៣១

ឆដ្ឋំ អភិរូបនន្ទាថេរិយាបទានំ

ឱវាទំបិ ន គច្ឆាមិ ពុទ្ធទស្សនភីរុកា
តទា ជិនោ ឧបាយេន ឧបនេត្វា សសន្តិកំ ។
តិស្សិត្ថិយោ និទស្សេសិ ឥទ្ធិយា មគ្គកោវិទោ
អច្ឆរារូបសទិសំ តរុណឹ ជរិតំ មតំ ។
តយោ ទិស្វា សុសំវិគ្គា វិរត្តាសេ កឡេវរេ
អដ្ឋាសឹ ភវនិព្វិន្នា តតោ មំ អាហ នាយកោ ។
អាតុរំ អសុចឹ បូតឹ បស្ស នន្ទេ សមុស្សយំ
ឧគ្ឃរន្តំ បគ្ឃរន្តំ ពាលានំ អភិបត្ថិតំ[១] ។
អសុភាយ ចិត្តំ ភាវេហិ ឯកគ្គំ សុសមាហិតំ
យថា ឥទំ តថា ឯតំ យថា ឯតំ តថា ឥទំ ។

១ ម. អភិនន្ទិតំ ។

អភិរូបនន្ទាថេរិយាបទាន ទី ៦

ខ្ញុំជាអ្នកមានសេចក្តីខ្លាច ក្នុងការឃើញព្រះពុទ្ធ មិនហ៊ាន ចូលទៅស្តាប់ឱវាទសោះ គ្រានោះ ព្រះជិនស្រីទ្រង់ដឹកនាំខ្ញុំ ទៅកាន់សម្នាក់របស់ព្រះអង្គ ដោយឧបាយ ។ ព្រះជិន-ស្រី ទ្រង់វាងវៃខាងផ្លូវឫទ្ធិ បាននិម្មិតនូវស្ត្រីភេទ ៣ នាក់ គឺ ស្ត្រីក្រមុំមានរូបល្អ ស្រដៀងនឹងស្ត្រីអប្សរ ១ ស្ត្រីចាស់ ១ ស្ត្រីស្លាប់ ១ ។ លុះខ្ញុំបានឃើញនូវស្ត្រីទាំង ៣ នោះហើយ ក៏មានសេចក្តីសង្វេគធុញទ្រាន់ ក្នុងរាងកាយ មានសេចក្តី នឿយណាយក្នុងភព លំដាប់នោះ ព្រះលោកនាយក ទ្រង់ ត្រាស់នឹងខ្ញុំថា

ម្នាលនាងនន្ទា នាងចូររមិលមើលនូវរូបនេះ ដែលក្តៅ ក្រហាយ មិនស្អាត ស្អុយ ហូរចេញហូរចូល ដែលជនពាល ទាំងឡាយប្រាថ្នាក្រៃពេក ។ នាងចូរចម្រើននូវចិត្ត ដែល មានអារម្មណ៍តែមួយ ជាចិត្តតម្កល់មាំ ដោយអសុភភាវនាចុះ រូបនេះ យ៉ាងណា រូបនៃនាងនុ៎ះ ក៏យ៉ាងនុ៎ះដែរ រូប នៃនាងនុ៎ះ យ៉ាងណា រូបនេះ ក៏យ៉ាងនេះដែរ ។

ឯវមេតំ អវេក្ខន្តី　　រត្តិន្ទិវមតន្ទិតា
តតោ សកាយ បញ្ញាយ　　អភិនិព្វិជ្ឈ វច្ឆសិ[1] ។
តស្សា មេ អប្បមត្តាយ　　វិចិនន្តីធ យោនិសោ
យថាភូតំ អយំ កាយោ　　ទិដ្ឋោ សន្តរពាហិរោ ។
អថ និព្វិន្ទិហំ កាយេ　　អជ្ឈត្តញ្ច វិរជ្ជហំ
អប្បមត្តា វិសំយុត្តា　　ឧបសន្តម្ហិ និព្វុតា ។
ឥទ្ធីសុ ច វសី ហោមិ　　ទិព្វាយ សោតធាតុយា
ចេតោបរិយញាណស្ស　　វសី ហោមិ មហាមុនេ ។
បុព្វេនិវាសំ ជានាមិ　　ទិព្វចក្ខុំ វិសោធិតំ
សព្វាសវបរិក្ខីណា　　នត្ថិ ទានិ បុនព្ភវោ ។
អត្ថធម្មនិរុត្តីសុ　　បដិភាណេ តថេវ ច
ញាណំ មម មហាវីរ　　ឧប្បន្នំ តវ សន្តិកេ ។

---
១ ម. វច្ឆសិ ។

កាលខ្ញុំពិចារណារូបនុ៎ះ យ៉ាងនេះហើយ ក៏មិនមានខ្ជិល ប្រអូសទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ លំដាប់នោះ ក៏នឿយណាយដោយ បញ្ញាជារបស់ខ្លួន ខ្ញុំនោះមិនមានសេចក្តីប្រមាទ ពិចារណា ក្នុងទីនេះដោយឧបាយ ក៏ឃើញកាយនេះ ទាំងខាងក្នុងទាំង ខាងក្រៅ តាមសភាពពិត ។ កាលនោះ ខ្ញុំនឿយណាយក្នុង កាយផង ប្រាសចាកការត្រេកអរនឹងកាយ ប្រព្រឹត្តទៅខាង ក្នុងផង ហើយជាអ្នកមិនមានសេចក្តីប្រមាទ អស់កិលេស ជាគ្រឿងផ្សំ ស្ងប់រម្ងាប់កិលេស មានទុក្ខរលត់ហើយ ។ បពិត្រព្រះមហាមុនី ខ្ញុំជាអ្នកស្ទាត់ជំនាញ ក្នុងឫទ្ធិទាំងឡាយ ផង ជាអ្នកស្ទាត់ជំនាញ ក្នុងសោតធាតុដ៏ជាទិព្វផង ជាអ្នក ស្ទាត់ជំនាញ ក្នុងចេតោបរិយញ្ញាណផង ។ ខ្ញុំដឹងច្បាស់នូវ បុព្វេនិវាស ទិព្វចក្ខុ ខ្ញុំជម្រះស្អាតល្អហើយ អាសវៈ ទាំងពួង អស់ហើយ ឥឡូវនេះ ភពថ្មីទៀតមិនមានឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គមានព្យាយាមធំ សេចក្តីដឹង ក្នុងអត្ថប្បដិសម្ភិ-ទា ធម្មប្បដិសម្ភិទា និរុត្តិប្បដិសម្ភិទា និងបដិភាណប្ប-ដិសម្ភិទា នៃខ្ញុំព្រះអង្គ កើតឡើងក្នុងសម្នាក់នៃព្រះអង្គ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគីវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវា ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អភិរូបនន្ទា ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អភិរូបនន្ទាថេរិយាបទានំ សមត្តំ ។

សត្តមំ អឌ្ឍកាសីថេរិយាបទានំ

[៣៧] ឥមម្ហិ ភទ្ទកេ កប្បេ ព្រហ្មពន្ធុ មហាយសោ
កស្សបោ នាម នាមេន ឧប្បជ្ជិ វទតំ វរោ ។

កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលចេញហើយ ខ្ញុំជាស្រីមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាមេដំរី កាត់ផ្តាច់នូវទន្ទឹង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្នាក់នៃព្រះពុទ្ធ ដ៏ប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអភិរូបនន្ទាភិក្ខុនី មានអាយុ បានសម្តែង នូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អភិរូបនន្ទាថេរិយាបទាន ។

អឌ្ឍកាសីថេរិយាបទាន ទី ៧

[៣៧] *ព្រះជិនស្រីព្រះនាមកស្សបៈ មានផៅពង្សប្រសើរ មានយសធំ ប្រសើរជាងអ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ ទ្រង់កើតឡើង ក្នុងភទ្ទកប្បនេះ ។*

តទាហំ បព្វជិត្វាន | តស្ស ពុទ្ធស្ស សាសនេ
សំវុតា ចាតិមោក្ខម្ហិ | ឥន្ទ្រិយេសុ ច បញ្ចសុ ។
មត្តញ្ញូ នីចអាសនេ | យុត្តា ជាគរិយេបិ ច
វសន្តី យុត្តយោគាហំ | ភិក្ខុនី វិគតាសវំ ។
អក្កោសឹ ទុដ្ឋចិត្តាហំ | គណិកេតិ សកឹ តទា
តេនេវ ចាបកម្មេន | និរយម្ហិ អបច្ចិសំ ។
តេនេវ កម្មសេសេន | អជាយឹ គណិកាកុលេ
ពហុសោបរាធីនា | បច្ឆិមាយ ច ជាតិយា ។
កាសិសេដ្ឋិកុលេ ជាតា | ព្រហ្មចរិយផលេនហំ
អច្ឆរា វិយ ទេវេសុ | អហោសឹ រូបសម្បទា ។
ទិស្វាន ទស្សនីយំ មំ | គិរិព្វជបុរុត្តមេ
គណិកត្តេ និវេសេសុំ | អក្កោសនផលេន មេ ។

កាលនោះ ខ្ញុំបានបួសក្នុងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធអង្គនោះ បានសង្រួមក្នុងបាតិមោក្ខផង ក្នុងឥន្ទ្រិយទាំង ៥ ផង ។ ខ្ញុំ ជាអ្នកដឹងប្រមាណក្នុងអាសនៈដ៏ទាបផង ប្រកបក្នុងការភ្ញាក់ រឭកផង មានសេចក្តីព្យាយាមប្រកបហើយផង កាលនោះ ខ្ញុំមានចិត្តប្រទូស្ត បានជេរភិក្ខុនី ដែលប្រាសចាកអាសវៈ អស់វារៈម្តងថា នៃស្ត្រីផ្កាមាស ខ្ញុំក៏ទៅឆេះ ក្នុងនរក ព្រោះ បាបកម្មនោះឯង ។ ដោយកម្មដ៏សេសនោះ ដល់មកក្នុង បច្ឆិមជាតិ ខ្ញុំកើតក្នុងត្រកូលនៃស្ត្រីផ្កាមាស ជាអ្នកអាស្រ័យ ចិញ្ចឹមជីវិតដោយបុគ្គលដទៃទៀត ជាច្រើន ។ ខ្ញុំបានកើត ក្នុងត្រកូលសេដ្ឋី នៅក្នុងដែនកាសី ដោយផលដែលបាន ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយរូប បីដូចជា ស្រីអប្សរ ក្នុងទេវលោក ។ ជនទាំងឡាយបានឃើញខ្ញុំ ដែលគួររមិលមើល ក្នុងគិរិព្វជបុរីដ៏ឧត្តម ក៏ញុំាំងខ្ញុំឲ្យនៅ ក្នុងពួកនៃស្ត្រីផ្កាមាស ព្រោះផលនៃការជេររបស់ខ្ញុំនោះ ។

២៣៨

សត្តមំ អឌ្ឍកាសីថេរិយាបទានំ

សាហំ សុណិត្វាន សទ្ធម្មំ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស ភាសិតំ[១]
បុព្វាសនសម្បន្នា បព្វជឹ អនគារិយំ ។
តទុបសម្បទត្ថាយ កច្ឆន្តី ជិនសន្តិកំ
មគ្គេ ធុត្តេ ឋិតេ ទិស្វា លភឹ ទូតោបសម្បទំ ។
សព្វកម្មំ បរិក្ខីណំ បុញ្ញចាបំ តថេវ ច
សព្វសំសារមុត្តិណ្ណា គណិកាត្តញ្ច ខេបិតំ ។
ឥទ្ធីសុ ច វសី ហោមិ ទិព្វាយ សោតធាតុយា
ចេតោបរិយញាណស្ស វសី ហោមិ មហាមុនេ ។
បុព្វេនិវាសំ ជានាមិ ទិព្វចក្ខុំ វិសោធិតំ
សព្វាសវបរិក្ខីណា នត្ថិ ទានិ បុនព្ភវោ ។

១ ឱ. ម. ពុទ្ធសេដ្ឋេន ទេសិតំ ។

អឌ្ឍកាសីថេរិយាបទាន ទី ៧

ខ្ញុំនោះបានស្តាប់នូវព្រះសទ្ធម្ម ដែលព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ទ្រង់សម្តែងហើយ ក៏បរិបូណ៌ដោយបុព្វវាសនា ហើយបានចូលទៅកាន់ផ្នួស ។ ខ្ញុំទៅកាន់សម្នាក់ព្រះជិនស្រី ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ឧបសម្បទានោះ បានឃើញពួកអ្នកលេងឈរនៅក្បែរផ្លូវ ក៏បានឧបសម្បទាអំពីទូត ។ កម្មទាំងពួងរបស់ខ្ញុំអស់ហើយ បុណ្យនិងបាបអស់ហើយ សំសារវដ្តទាំងពួងខ្ញុំបានធ្លងផុត ទាំងភាពជាស្រីផ្កាមាស ខ្ញុំធ្វើឲ្យអស់ហើយ ។ បពិត្រព្រះមហាមុនី ខ្ញុំជាអ្នកស្ទាត់ជំនាញ ក្នុងឫទ្ធិទាំងឡាយផង ស្ទាត់ជំនាញក្នុងសោតធាតុដ៏ជាទិព្វផង ជាអ្នកស្ទាត់ជំនាញក្នុងចេតោបរិយញ្ញាណផង ។ ខ្ញុំដឹងច្បាស់បុព្វេនិវាសទាំងទិព្វចក្ខុ ខ្ញុំបានជម្រះឲ្យស្អាតល្អហើយ អាសវៈទាំងពួងរបស់ខ្ញុំអស់ហើយ ឥឡូវនេះ ភពថ្មីទៀតមិនមានឡើយ ។

អត្ថធម្មនិរុត្តីសុ បដិភាណេ តថេវ ច
ញាណំ មម មហាវីរ ឧប្បន្នំ តវ សន្តិកេ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគីវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវា ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អឌ្ឍកាសិកា ភិក្ខុនី ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អឌ្ឍកាសីថេរិយាបទានំ សមត្តំ ។

បពិត្រព្រះអង្គមានព្យាយាមធំ សេចក្តីដឹងក្នុងអត្ថប្បដិសម្ភិទា ធម្មប្បដិសម្ភិទា និរុត្តិប្បដិសម្ភិទា និងបដិភាណប្បដិសម្ភិទា នៃខ្ញុំ កើតឡើង ក្នុងសម្នាក់ នៃព្រះអង្គ ។ កិលេស ទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោល អស់ហើយ ខ្ញុំជាស្រីមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាមេដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្លីង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុង សម្នាក់នៃព្រះពុទ្ធ ដ៏ប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា នៃព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអឌ្ឍកាសីភិក្ខុនី មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំង នេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អឌ្ឍកាសីថេរិយាបទាន ។

អដ្ឋមំ បុណ្ណិកាថេរិយាបទានំ

[៣៨] វិបស្សិនោ ភគវតោ សិខិនោ វេស្សភុស្ស ច
កកុសន្ធស្ស មុនិនោ កោណាគមនតាទិនោ ។
កស្សបស្ស ច ពុទ្ធស្ស បព្វជិត្វាន សាសនេ
ភិក្ខុនី សីលសម្បន្នា និបកា សំវុតិន្ទ្រិយា ។
ពហុស្សុតា ធម្មធរា ធម្មត្ថបរិបុច្ឆិតា[១]
ឧគ្គហេត្វា ច ធម្មានំ សោតា បយិរុបាសិកា ។
ទេសេន្តី ជនមជ្ឈេហំ អហោសឹ ជិនសាសនំ
ពាហុសច្ចេន តេនាហំ បេសលា អតិមញ្ញិសំ ។
បច្ឆិមេ ច ភវេទានិ សាវត្ថិយំ បុរុត្តមេ
អនាថបិណ្ឌិនោ គេហេ ជាតាហំ កុម្ភទាសិយា ។

---

១ ឱ. អត្ថត្ថបរិបុច្ឆិកា ។ ម. អត្ថត្ថបដិបុច្ឆិកា ។

បុណ្ណិកាថេរិយាបទាន ទី ៨

[៣៨] ខ្ញុំបានបួសក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមវិបស្សីផង ព្រះនាមសិខីផង ព្រះនាមវេស្សភូផង ព្រះនាមកកុសន្ធៈផង ព្រះនាមកោនាគមនៈ ប្រកបដោយតាទិគុណផង ព្រះនាមកស្សបៈផង ខ្ញុំជាភិក្ខុនីបរិបូណ៌ដោយសីល មានប្រាជ្ញាចាស់ក្លា មានឥន្ទ្រិយសង្រួមល្អ ។ ជាពហុស្សូត ចង់ចាំនូវធម៌ ជាអ្នកសាកសួរនូវធម៌និងអត្ថ ហើយរៀនធម៌ ស្តាប់ធម៌ ទាំងជាអ្នកចូលទៅអង្គុយជិតព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ ។ ខ្ញុំបានសម្តែង នូវសាសនា របស់ព្រះជិនស្រី ក្នុងកណ្តាលនៃប្រជុំជន ខ្ញុំមានសីលជាទីស្រឡាញ់ បានមើលងាយគេ ដោយអាង់ខ្លួនជាពហុស្សូតនោះ ។ ឥឡូវនេះ ដល់មកក្នុងបច្ឆិមភព ខ្ញុំបានកើតក្នុងផ្ទៃ នៃស្រីកុម្ភទាសី ក្នុងផ្ទះនៃអនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ក្នុងបុរីដ៏ឧត្តម ឈ្មោះសាវត្ថី ។

កតា ឧទកហារិយំ សោត្ថិយំ ទិជមទ្ទសំ
សីតដ្ដំ តោយមជ្ឈម្ហិ តំ ទិស្វា ឥទមព្រវឹ ។
ឧទកហារី(១) អហំ សីតេ សទា ឧទកមោតរឹ
អយ្យានំ ទណ្ឌភយភីតា វាចាទោសភយដ្ដិតា(២) ។
កស្ស ព្រាហ្មណ ត្វំ ភីតោ សទា ឧទកមោតរិ
វេធមានេហិ គត្តេហិ សីតំ វេទយសេ ភុសំ ។
ជានន្តី វត មំ ភោតី បុណ្ណិកេ បរិបុច្ឆសិ
ករោន្តំ កុសលំ កម្មំ រុន្ធន្តំ(៣) កតបាបកំ ។
យោ ច វុឌ្ឍោ ទហរោ ចាបិ បាបកម្មំ បកុព្វតិ
ទកាភិសេចនា សោបិ បាបកម្មា បមុច្ចតិ ។
ឧត្តរន្តស្ស អក្ខាសឹ ធម្មត្ថសហិតំ បទំ
តញ្ច សុត្វា សុសំវិគ្គោ បព្វជិត្វារហា អហុ ។

---

១ ឱ. ឧទភារី ។ ម. ឧទហារី ។ ២ ឱ. ម. វាចាទោសភយដ្ដិតា ។ ៣ ឱ. និទ្ទន្តំ ។ ម. វន្ទន្តំ ។

ខ្ញុំទៅកាន់កំពង់ទឹក បានឃើញសោត្ថិយព្រាហ្មណ៍ ដែលជាអ្នកត្រូវត្រជាក់គ្របសង្កត់ ក្នុងកណ្តាលទឹក លុះខ្ញុំឃើញព្រាហ្មណ៍នោះហើយ បានពោលពាក្យនេះថា ខ្ញុំជាស្រីដងទឹក ចុះទឹកដ៏ត្រជាក់ សព្វ ៗ កាល ព្រោះភ័យគិតនឹងអាជ្ញានៃម្ចាស់ ព្រោះភ័យនឹងពាក្យកំហឹងគ្របសង្កត់ ។ នៃព្រាហ្មណ៍ ចុះអ្នកខ្លាចនរណា បានជាមកចុះត្រាំទឹកសព្វ ៗ កាល មានខ្លួនញាប់ញ័រ រងនូវត្រជាក់ដ៏ក្រៃលែង ។

ម្នាលនាងបុណ្ណិកាដ៏ចម្រើន យីអើ! នាងស្គាល់យើងច្បាស់ បានជាហ៊ានសាកសួរយើង ដែលកំពុងធ្វើកុសលកម្ម បន្ទោបង់នូវកម្មដ៏លាមក ។ បុគ្គលណាទោះបីចាស់ក្តី ក្មេងក្តី ធ្វើបាបកម្មហើយ បុគ្គលនោះឯង លុះតែដងទឹកមកស្រោចស្រពកាយ ទើបរួចចាកបាបកម្មបាន ។

កាលព្រាហ្មណ៍នោះ ឡើងមកពីទឹកវិញ ខ្ញុំក៏បានពោលនូវបទប្រកបដោយធម៌និងអត្ថ ឯព្រាហ្មណ៍បានឮភាសិតនោះហើយ ក៏តក់ស្លុតចេញទៅបួស បានសម្រេចជាព្រះអរហន្ត ។

អដ្ឋមំ បុណ្ណិកាថេរិយាបទានំ

បូរេត្តី ឩនកសតំ ជាតា ទាសិកុលេ យតោ
តតោ បុណ្ណាតិ នាមំ មេ ភុជិស្សំ មំ អកំសុ តេ ។
សេដ្ឋឹ តតោនុមោទិត្វា(១) បព្វជឹ អនគារិយំ
ន ចិរេនេវ កាលេន អរហត្តំ អបាបុណឹ ។
ឥទ្ធីសុ ច វសី ហោមិ ទិព្វាយ សោតធាតុយា
ចេតោបរិយញាណស្ស វសី ហោមិ មហាមុនេ ។
បុព្វេនិវាសំ ជានាមិ ទិព្វចក្ខុំ វិសោធិតំ
សព្វាសវបរិក្ខីណា នត្ថិ ទានិ បុនព្ភវោ ។
អត្ថធម្មនិរុត្តីសុ បដិភាណេ តថេវ ច
ញាណំ មេ វិមលំ(២) សុទ្ធំ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស វាហសា ។

---
១ ឱ. តតោនុមានេត្វា ។ ម. តតោនុជានេត្វា ។ ២ ឱ. វិបុលំ ។

បុណ្ណិកាថេរិយាបទាន ទី ៨

ខ្ញុំតាំងពីកើតក្នុងទាសីត្រកូល បានបំពេញជាទាសីមួយរយខ្ទះមួយ ចាប់ដើមអំពីនោះមក នាមរបស់ខ្ញុំឈ្មោះថាបុណ្ណា ជនទាំងនោះ បានធ្វើខ្ញុំឲ្យរួចជាអ្នកជា ។ លំដាប់នោះ ខ្ញុំបានញុំាងសេដ្ឋីឲ្យរីករាយតាម ហើយចូលទៅកាន់ផ្នួស អស់កាលមិនយូរប៉ុន្មាន ក៏បានសម្រេចព្រះអរហត្ត ។ បពិត្រព្រះមហាមុនី ខ្ញុំម្ចាស់ជាអ្នកស្ទាត់ជំនាញ ក្នុងឫទ្ធិទាំងឡាយផង ជាអ្នកស្ទាត់ជំនាញ ក្នុងសោតធាតុដ៏ជាទិព្វផង ជាអ្នកស្ទាត់ជំនាញ ក្នុងចេតោបរិយញ្ញាណផង ។ ខ្ញុំម្ចាស់ដឹងច្បាស់នូវបុព្វេនិវាស ទាំងទិព្វចក្ខុ ខ្ញុំម្ចាស់បានជម្រះស្អាតល្អហើយ អាសវៈទាំងពួង អស់ហើយ ឥឡូវនេះ ភពថ្មីទៀតមិនមានឡើយ ។ ខ្ញុំម្ចាស់មានសេចក្តីដឹង ក្នុងអត្ថប្បដិសម្ភិទា ធម្មប្បដិសម្ភិទា និរុត្តិប្បដិសម្ភិទា និងបដិភាណប្បដិសម្ភិទា ជាញាណស្អាត ឥតមានមន្ទិល ព្រោះហេតុនៃព្រះពុទ្ធប្រសើរ ។

ភាវនាយ មហាបញ្ញា សុតេនេវ សុតាវិនី
មានេន នីចកុលជា ន ហិ កម្មំ បនស្សតិ[១] ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគីវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវា ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បុណ្ណិកា ភិក្ខុនី ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បុណ្ណិកាថេរិយាបទានំ សមត្តំ ។

១ ម. វិនស្សតិ ។

ខ្ញុំមានប្រាជ្ញាច្រើន ព្រោះការអប់រំ ជាអ្នកចេះដឹង ព្រោះការស្តាប់ ជាអ្នកកើតក្នុងត្រកូលទាប ព្រោះមានះ ព្រោះថាកម្មរបស់ខ្ញុំ មិនបានវិនាសឡើយ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលចេញហើយ ខ្ញុំជាស្រីមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាមេដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទីង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្នាក់នៃព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានសម្រេចហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះនាងបុណ្ណិកាភិក្ខុនី មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បុណ្ណិកាថេរិយាបទាន ។

២៤១

នវមំ អម្ពបាលីថេរិយាបទានំ

[៣៩] យោ រំសិរុចិតាវេឡោ(១) ផុស្សោ ណាម មហាមុនិ
តស្សាហំ ភគិនី អាសឹ អជាយឹ ខត្តិយេ កុលេ ។
តស្ស ធម្មំ សុណិត្វាហំ វិប្បសន្នេន ចេតសា
មហាទានំ ទទិត្វាន បត្ថយឹ រូបសម្បទំ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ សិខី លោកគ្គណាយកោ
ឧប្បន្នោ លោកបជ្ជោតោ តិលោកសរណោ ជិណោ ។
តទា អរុណាបុរេ រម្មេ ព្រហ្មញ្ញកុលសម្ភវា
វិមុត្តចិត្តំ កុបិតា ភិក្ខុនឹ អភិសាបយឹ ។
វេសិកា ច អណាចារា ជិនសាសនទូសិកា
ឯវំ អក្កោសយិត្វាន តេន បាបេន កម្មុនា ។

---

១ ឱ. ម. រំសិផុសិតាវេលោ ។

អម្ពបាលីថេរិយាបទាន ទី ៩

[៣៩] ព្រះមហាមុនី ព្រះនាមផុស្សៈណា មានជួរនៃរស្មីដ៏រុងរឿង ខ្ញុំបានកើតក្នុងខត្តិយត្រកូល ជាប្អូនស្រីនៃព្រះមហាមុនីនោះ ។ ខ្ញុំបានស្ដាប់ព្រះធម៌ នៃព្រះមហាមុនីនោះហើយ មានចិត្តជ្រះថ្លា បានថ្វាយមហាទាន ហើយប្រាថ្នានូវរូបសម្បត្តិ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីភទ្ទកប្បនេះ ព្រះជិនស្រីព្រះនាមសិខី ជានាយកដ៏ប្រសើរក្នុងលោក ជាពន្លឺនៃលោក ជាទីពឹងនៃត្រៃភព កើតឡើង ។ កាលនោះ ខ្ញុំកើតក្នុងត្រកូលនៃព្រាហ្មណ៍ ក្នុងអរុណាបុរី ជាទីក្រុងរីករាយ បានខឹងជេរផ្ដាសាភិក្ខុនី ដែលមានចិត្តរួចស្រឡះចាកកិលេសហើយ ។ មួយទៀត ខ្ញុំបានកើតជាស្រីផ្កាមាស ឥតមានអាចារៈ ជាអ្នកប្រទូស្តចំពោះសាសនា នៃព្រះជិនស្រីសម្ពុទ្ធបានជេរភិក្ខុនី តាមទំនងដូចគ្នា ព្រោះតែបាបកម្មនោះឯង

ទារុណំ និរយំ គន្ត្វា   មហាទុក្ខសមប្បិតា
តតោ ចុតា មនុស្សេសុ   ឧបបន្នា តបស្សិនី ។
ទសជាតិសហស្សានិ   គណិកត្តំ អការយឹ
តតោ ចាចា ន មុច្ចិស្សំ[១]   កុត្វា ទុដ្ឋវិសំ យថា ។
ព្រហ្មវេសមសេវិស្សំ[២]   កស្សបេ ជិនសាសនេ
តេន កម្មវិបាកេន   អជាយឹ តិទសេ បុរេ ។
បច្ឆិមេ ភវសម្បត្តេ   អហោសឹ ឧបចាតិកា
អម្ពសាខន្តរេ ជាតា   អម្ពបាលីតិ តេនហំ ។
បរិវុតា បាណកោដីហិ   បព្វជឹ ជិនសាសនេ
បត្តាហំ អចលំ ឋានំ   ធីតា ពុទ្ធស្ស ឱរសា ។
ឥទ្ធីសុ ច វសី ហោមិ   ទិព្វាយ សោតធាតុយា
ចេតោបរិយញាណស្ស   វសី ហោមិ មហាមុនេ ។
បុព្វេនិវាសំ ជានាមិ   ទិព្វចក្ខុំ វិសោធិតំ
សព្វាសវបរិក្ខីណា   នត្ថិ ទានិ បុនព្ភវោ ។

---

១ ឱ. តំ បាបំ ន វិមុច្ចិស្សំ ។ ម. តម្ហា បាបា ន មុច្ចិស្សំ ។ ២ ឱ. ព្រហ្មចរមសេវិស្សំ ។ ម. ព្រហ្មចារមសេវិស្សំ ។

ខ្ញុំបានទៅកើត ក្នុងនរកដ៏អាក្រក់ ឆ្អែតឆ្អល់ដោយសេចក្តីទុក្ខយ៉ាងខ្លាំង លុះខ្ញុំរួចចាកនរកនោះ បានមកកើត ក្នុងមនុស្សជាស្រីមានតបៈ ។ ខ្ញុំកើតជាស្រីផ្កាមាស អស់ ១០ ពាន់ជាតិ ខ្ញុំមិនរួចចាកបាបនោះទេ ដូចបុគ្គលបរិភោគថ្នាំពិស ដ៏កាចអាក្រក់ ។ ខ្ញុំបានសេពគប់នូវភេទដ៏ប្រសើរ កើតក្នុងសាសនានៃព្រះជិនស្រី ព្រះនាមកស្សប ដោយអំណាចនៃផលកម្មនោះ ខ្ញុំបានទៅកើត ក្នុងបុរីឋានត្រៃត្រិង្ស ។ លុះមកដល់បច្ឆិមភព ខ្ញុំជាឱបបាតិកកំណើត បានកើតក្នុងចន្លោះ នៃមែកស្វាយ ព្រោះហេតុនោះ បានជាខ្ញុំឈ្មោះថាអម្ពបាលី ។ ខ្ញុំមានពួកសត្វមួយកោដិចោមរោមហើយ បួសក្នុងសាសនា ព្រះជិនស្រី បានជាធីតា ជាឱរសនៃព្រះពុទ្ធ ហើយបានដល់ឋានដ៏មិនកម្រើក ។ បពិត្រព្រះមហាមុនី ខ្ញុំជាអ្នកស្ទាត់ជំនាញក្នុងឫទ្ធិទាំងឡាយផង ជាអ្នកស្ទាត់ជំនាញ ក្នុងសោតធាតុដ៏ជាទិព្វផង ជាអ្នកស្ទាត់ជំនាញក្នុងចេតោបរិយញ្ញាណផង ។ ខ្ញុំដឹងច្បាស់នូវបុព្វេនិវាស ទិព្វចក្ខុខ្ញុំបានជម្រះស្អាតហើយ អាសវៈទាំងពួងរបស់ខ្ញុំ អស់ហើយ ឥឡូវនេះ ភពថ្មីទៀតមិនមានឡើយ ។

២៤៣

នវមំ អម្ពបាលីថេរិយាបទានំ

អត្ថជម្មនិវុត្តីសុ　　　បដិភាណេ តថេវ ច
ញាណំ មេ វិមលំ សុទ្ធំ　ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស វាហសា ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ　ភវា សព្វេ សមូហតា
ជាតីវ ពន្ធនំ ឆេត្វា　　វិហរាមិ អនាសវា ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ　ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា　កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ　វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា　កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អម្ពចាលី ភិក្ខុនី ឥមា គា-
ថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អម្ពបាលីថេរិយាបទានំ សមត្តំ ។

អម្ពបាលីថេរិយាបទាន ទី ៩

ខ្ញុំមានសេចក្តីដឹងច្បាស់ ក្នុងអត្ថប្បដិសម្ភិទា ធម្មប្បដិសម្ភិទា និរុត្តិប្បដិសម្ភិទា និងបដិភាណប្បដិសម្ភិទា ជាញាណស្អាត ឥតមានមន្ទិល ព្រោះហេតុនៃព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។ កិលេស ទាំងឡាយ ខ្ញុំបានដុតបំផ្លាញអស់ហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដក ចេញហើយ ខ្ញុំជាស្រីមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាមេដំរី កាត់ផ្តាច់នូវទន្ទីង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុង សម្នាក់ នៃព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា នៃព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអម្ពបាលីភិក្ខុនី មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំង នេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អម្ពបាលីថេរិយាបទាន ។

ទសមំ សេលាថេរិយាបទានំ

[៤០] ឥមម្ហិ ភទ្ទកេ កប្បេ ព្រហ្មពន្ធុ មហាយសោ
កស្សបោ នាម នាមេន ឧប្បជ្ជិ វទតំ វរោ ។
សាវត្ថិយំ បុរវរេ ឧបាសកកុលេ អហំ
បសុតា នំ ជិនវរំ ទិស្វា សុត្វា ច ទេសនំ ។
តំ វីរំ សរណំ គន្ត្វា សិលានិ ច សមាទយឹ
កទាចិ សោ មហាវីរោ មហាជនសមាគមេ ។
អត្តនោ អភិសម្ពោធឹ បកាសេសិ នរាសភោ
អននុស្សុតធម្មេសុ បុព្វេ ទុក្ខាទិកេសុ ច ។
ចក្ខុ ញាណញ្ច បញ្ញា ច វិជ្ជាលោកំ ច អាសិ មេ
តំ សុត្វា ឧគ្គហេត្វាន បរិបុច្ឆាមិ ភិក្ខវោ ។
តេន កម្មេន សុកតេន ចេតនាបណិធីហិ ច
ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ តាវតឹសំ អគញ្ឆហំ ។

សោលាថេរិយាបទាន ទី ១០

[៤០] ព្រះជិនស្រី ព្រះនាមកស្សប មានផៅពង្សប្រសើរ ទ្រង់មានយសធំ ប្រសើរជាងអ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ ទ្រង់កើតឡើង ក្នុងភទ្ទកប្បនេះ ។ ខ្ញុំកើតក្នុងត្រកូល នៃឧបាសក ក្នុងក្រុងសាវត្ថី ជាបុរីដ៏ប្រសើរ ជាអ្នកខ្វល់ខ្វាយ បានឃើញព្រះជិនស្រីដ៏ប្រសើរនោះផង បានស្ដាប់នូវទេសនាផង ។ ខ្ញុំដល់នូវព្រះពុទ្ធ ទ្រង់មានសេចក្ដីព្យាយាមនោះ ជាទីពឹងផង សមាទាននូវសីលទាំងឡាយផង ជួនកាល ព្រះពុទ្ធមានព្យាយាមធំនោះ ប្រសើរជាងពួកជន ទ្រង់ប្រកាសនូវអភិសម្ពោធិញ្ញាណរបស់ព្រះអង្គ ក្នុងទីប្រជុំមហាជន ក្នុងសច្ចៈទាំងឡាយ មានទុក្ខសច្ចជាដើម ជាធម៌ដែលព្រះអង្គមិនធ្លាប់ឮ ក្នុងកាលមុន ។ ចក្ខុក្ដី ញាណក្ដី បញ្ញាក្ដី វិជ្ជាក្ដី ពន្លឺក្ដី កើតមានដល់ខ្ញុំ បពិត្រភិក្ខុទាំងឡាយ ខ្ញុំបានស្ដាប់ បានរៀននូវរឿងនោះ ហើយសាកសួរ ។ ដោយកុសលកម្មដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង ដោយការតម្កល់នូវចេតនានោះផង លុះខ្ញុំលះបង់រាងកាយជារបស់នៃមនុស្ស ក៏បានទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ។

ទសមំ សេលាថេរិយាបទានំ

បច្ឆិមេ ច ភវេទានិ ជាតា សេដ្ឋិមហាកុលេ
ឧបេច្ច ពុទ្ធំ សទ្ធម្មំ សុត្វា មច្ចុបសំហិតំ[១] ។
បព្វជិត្វា ន[២] ចិរេនេវ សព្វត្ថានិ[៣] វិចិន្តយំ
ខេបេត្វា អាសវេ សព្វេ អរហត្តំ អចាបុណឹ ។
ឥទ្ធីសុ ច វសី ហោមិ ទិព្វាយ សោតធាតុយា
ចេតោបរិយញាណស្ស វសី ហោមិ មហាមុនេ ។
បុព្វេនិវាសំ ជានាមិ ទិព្វចក្ខុំ វិសោធិតំ
សព្វាសវបរិក្ខីណា នត្ថិទានិ បុនព្ភវោ ។
អត្ថធម្មនិរុត្តីសុ បដិភាណេ តថេវ ច
ញាណំ មេ វិមលំ សុទ្ធំ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស វាហសា ។

---

១ ឱ. សច្ចុបសំហិតំ ។ ម. បច្ចុបសំហិតំ ។ ២ ឱ. ម. នសទ្ធោ នត្ថិ ។ ៣ ឱ. សច្ចត្ថានិ ។

សេលាថេរិយាបទាន ទី ១០

ឥឡូវនេះ ដល់មកក្នុងបច្ឆិមភព ខ្ញុំកើតក្នុងត្រកូលមហាសេដ្ឋី បានចូលទៅជិតព្រះពុទ្ធ ហើយបានស្តាប់នូវព្រះសទ្ធម្មដែលប្រកបព្រមដោយមច្ច ។ ខ្ញុំបួសហើយ មិនយូរប៉ុន្មាន ក៏បានត្រិះរិះ នូវប្រយោជន៍ទាំងពួង បានញុំាងអាសវៈទាំងពួងឲ្យអស់ ហើយបានសម្រេចព្រះអរហត្ត ។ បពិត្រព្រះមហាមុនី ខ្ញុំជាអ្នកស្ទាត់ជំនាញក្នុងឫទ្ធិទាំងឡាយផង ជាអ្នកស្ទាត់ជំនាញក្នុងសោតធាតុ ដ៏ជាទិព្វផង ជាអ្នកស្ទាត់ជំនាញក្នុងចេតោបរិយញ្ញាណផង ។ ខ្ញុំដឹងច្បាស់ នូវបុព្វេនិវាសទិព្វចក្ខុ ខ្ញុំបានជម្រះស្អាតល្អហើយ អាសវៈទាំងពួង របស់ខ្ញុំ អស់ហើយ ឥឡូវនេះ ភពថ្មីទៀតមិនមានឡើយ ។ ខ្ញុំមានសេចក្តីដឹង ក្នុងអត្ថប្បដិសម្ភិទា ធម្មប្បដិសម្ភិទា និរុត្តិប្បដិសម្ភិទា និងបដិភាណប្បដិសម្ភិទា ជាញាណស្អាត ឥតមានមន្ទិល ព្រោះហេតុនៃព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា

នាគីវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សន្តិកេ

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សេលោ[១] ភិក្ខុនី ឥមា គាថា-

យោ អភាសិត្ថាតិ ។

សេលាថេរិយាបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. បេសលា ។

កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដក ចោលចេញហើយ ខ្ញុំជាស្រីមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ ចំណង ដូចជាមេដំរី កាត់ផ្តាច់នូវទន្ទឹង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អ ហើយ ក្នុងសម្នាក់នៃព្រះពុទ្ធ ដ៏ប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបាន សម្រេចហើយ សាសនា នៃព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសេលាភិក្ខុនី មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សេលាថេរិយាបទាន ។

២៤៧

ឧទ្ទានំ

ខត្តិយព្រាហ្មណី ចេវ តថា ឧប្បលទាយិកា

សិង្គាលមាតា សុក្កា ច អភិរូបនន្ទា ចេវ[1]

អឌ្ឍកាសិកា ចេវ បុណ្ណា ច អម្ពបាលី សេលា ភិក្ខុនីតិ[2] ។

ខត្តិយកញ្ញាវគ្គោ ចតុត្ថោ ។

អបទានំ និដ្ឋិតំ ។

---

១ ឱ. ម. អភិរូបា អឌ្ឍកាសិកា ។ ២ ឱ. គណិកា ចេវ បុណ្ណា ច អម្ពបាលី ច ភិក្ខុនីតីតិ ទិស្សន្តិ ។ ម. បុណ្ណា ច អម្ពបាលី ច បេសលាតិ ច តា ទស គាថាយោ ទ្វិសតានេត្ថ ទ្វិចត្តាឡីស ចុត្តរីតិ បាឋា ទិស្សន្តិ ។

ឧទ្ទាន

អដ្ឋារសសហស្សខត្តិយកញ្ញាថេរីនមបទាន ១ ចតុរាសីតិ-សហស្សព្រាហ្មណកញ្ញាថេរីនមបទាន ១ ឧប្បលទាយិកា-ថេរិយាបទាន ១ សិង្គាលមាតាថេរិយាបទាន ១ សុក្កាថេរិ-យាបទាន ១ អភិរូបនន្ទាថេរិយាបទាន ១ អឌ្ឍកាសីថេរិយា-បទាន ១ បុណ្ណិកាថេរិយាបទាន ១ អម្ពបាលីថេរិយាបទាន ១ សេលាថេរិយាបទាន ១ ។

ចប់ ខត្តិយកញ្ញាវគ្គ ទី ៤ ។

ចប់ អបទាន ។

សុត្តន្តបិដកេ

ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

បញ្ចមោ ភាគោ

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

បឋមោ សុមេធាវគ្គោ

សុមេធាវគ្គេ បឋមំ សុមេធាថេរិយាបទានំ..១

ទុតិយំ មេខលទាយិកាថេរិយាបទានំ..............................៥

តតិយំ មណ្ឌបទាយិកាថេរិយាបទានំ..............................៦

ចតុត្ថំ សង្កមនទាថេរិយាបទានំ ៧

បញ្ចមំ នឡមាលិកាថេរិយាបទានំ................................ ៨

ឆដ្ឋំ ឯកបិណ្ឌបាតទាយិកាថេរិយាបទានំ....................១០

សត្តមំ កដច្ឆុភិក្ខទាយិកាថេរិយាបទានំ ១២

អដ្ឋមំ សត្តឧប្បលមាលិកាថេរិយាបទានំ.....................១៤

នវមំ បញ្ចទីបិកាថេរិយាបទានំ ១៧

ទសមំ ឧទកទាយិកាថេរិយាបទានំ ២១

សុត្តន្តបិដក

ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

បញ្ចមភាគ

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា **ទំព័រ**

សុមេធាវគ្គ ទី ១

សុមេធាវគ្គ *សុមេធាថេរិយាបទាន ទី ១*...១
មេខលទាយិកាថេរិយាបទាន ទី ២..............................៥
មណ្ឌបទាយិកាថេរិយាបទាន ទី ៣.............................៦
សង្កមនទាថេរិយាបទាន ទី ៤....................................៧
នឡមាលិកាថេរិយាបទាន ទី ៥................................. ៨
ឯកបិណ្ឌបាតទាយិកាថេរិយាបទាន ទី ៦...................១០
កដច្ឆុភិក្ខទាយិកាថេរិយាបទាន ទី ៧.......................១២
សត្តឧប្បលមាលិកាថេរិយាបទាន ទី ៨.....................១៤
បញ្ចទីបិកាថេរិយាបទាន ទី ៩.................................១៧
ឧទកទាយិកាថេរិយាបទាន ទី ១០...........................២១

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

ទុតិយោ ឯកុបោសថវគ្គោ

ឯកុបោសថវគ្គេ បឋមំ ឯកុបោសថិកាថេរិយាបទានំ........................២៥

ទុតិយំ សលឡបុប្ផិកាថេរិយាបទានំ...................... ២៨

តតិយំ មោទកទាយិកាថេរិយាបទានំ.....................៣០

ចតុត្ថំ ឯកាសនទាយិកាថេរិយាបទានំ....................៣១

បញ្ចមំ បញ្ចទីបទាយិកាថេរិយាបទានំ...................៣៦

ឆដ្ឋំ នឡមាលិកាថេរិយាបទានំ...............................៤០

សត្តមំ មហាបជាបតិគោតមីថេរិយាបទានំ.............៤២

អដ្ឋមំ ខេមាថេរិយាបទានំ..................................... ៧៧

នវមំ ឧប្បលវណ្ណាថេរិយាបទានំ.............................៩៤

ទសមំ បដាចារាថេរិយាបទានំ............................ ១១០

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

ឯកុបោសថវគ្គ ទី ២

ឯកុបោសថវគ្គ ឯកុបោសថិកាថេរិយាបទាន ទី ១.........................២៥

សលឡបុប្ផិកាថេរិយាបទាន ទី ២........................ ២៨

មោទកទាយិកាថេរិយាបទាន ទី ៣.....................៣០

ឯកាសនទាយិកាថេរិយាបទាន ទី ៤....................៣១

បញ្ចទីបទាយិកាថេរិយាបទាន ទី ៥.....................៣៦

នឡមាលិកាថេរិយាបទាន ទី ៦............................៤០

មហាបជាបតិគោតមីថេរិយាបទាន ទី ៧.............៤២

ខេមាថេរិយាបទាន ទី ៨ .... ៧៧

ឧប្បលវណ្ណាថេរិយាបទាន ទី ៩...........................៩៤

បដាចារាថេរិយាបទាន ទី ១០........................... ១១០

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា	អង្កេ

តតិយោ កុណ្ឌលកេសវគ្គោ

កុណ្ឌលកេសវគ្គេ បឋមំ កុណ្ឌលកេសីថេរិយាបទានំ....................១១៨

ទុតិយំ កិសាគោតមីថេរិយាបទានំ...................១២៧

តតិយំ ធម្មទិន្នាថេរិយាបទានំ..........................១៣៤

ចតុត្ថំ សកុលាថេរិយាបទានំ ១៤១

បញ្ចមំ នន្ទាថេរិយាបទានំ ១៤៧

ឆដ្ឋំ សោណាថេរិយាបទានំ.............................១៥៧

សត្តមំ ភទ្ទកាបិលានីថេរិយាបទានំ...................១៦១

អដ្ឋមំ យសោធរាថេរិយាបទានំ.......................១៧៣

នវមំ ទសសហស្សថេរីនមបទានំ......................១៨៨

ទសមំ អដ្ឋារសថេរីសហស្សានមបទានំ ១៩១

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

កុណ្ឌលកេសវគ្គ ទី ៣

កុណ្ឌលកេសវគ្គ *កុណ្ឌលកេសីថេរិយាបទាន ទី ១ .... ១១៨*

កិសាគោតមីថេរិយាបទាន ទី ២.................... ១២៧

ធម្មទិន្នាថេរិយាបទាន ទី ៣.......................... ១៣៤

សកុលាថេរិយាបទាន ទី ៤............................ ១៤១

នន្ទាថេរិយាបទាន ទី ៥ .... ១៤៧

សោណាថេរិយាបទាន ទី ៦ .... ១៥៧

ភទ្ទកាបិលានីថេរិយាបទាន ទី ៧.................. ១៦១

យសោធរាថេរិយាបទាន ទី ៨ .... ១៧៣

ទសសហស្សថេរីនមបទាន ទី ៩.................... ១៨៨

អដ្ឋារសថេរីសហស្សានមបទាន ទី ១០ .... ១៩១

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

ចតុត្ថោ ខត្តិយកញ្ញាវគ្គោ

ខត្តិយកញ្ញាវគ្គេ បឋមំ អដ្ឋារសសហស្សខត្តិយកញ្ញាថេរីនមបទានំ ២០៣

ទុតិយំ ចតុរាសីតិសហស្សព្រាហ្មណកញ្ញាថេរីនម-
បទានំ ២០៥

តតិយំ ឧប្បលទាយិកាថេរិយាបទានំ.............. ២១៣

ចតុត្ថំ សិង្គាលមាតាថេរិយាបទានំ.................. ២១៧

បញ្ចមំ សុក្កាថេរិយាបទានំ.............................. ២២៣

ឆដ្ឋំ អភិរូបនន្ទាថេរិយាបទានំ.......................... ២២៩

សត្តមំ អឌ្ឍកាសីថេរិយាបទានំ ២៣៣

អដ្ឋមំ បុណ្ណិកាថេរិយាបទានំ.......................... ២៣៧

នវមំ អម្ពបាលីថេរិយាបទានំ............................ ២៤១

ទសមំ សេលាថេរិយាបទានំ............................ ២៤៤

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

ខត្តិយកញ្ញាវគ្គ ទី ៤

ខត្តិយកញ្ញាវគ្គ *អដ្ឋារសសហស្សខត្តិយកញ្ញាថេរីនមបទាន ទី១...២០៣*
ចតុរាសីតិសហស្សព្រាហ្មណកញ្ញាថេរីនម-
បទាន ទី ២ ....២០៥
ឧប្បលទាយិកាថេរិយាបទាន ទី ៣...............២១៣
សិង្គាលមាតាថេរិយាបទាន ទី ៤...................២១៧
សុក្កាថេរិយាបទាន ទី ៥................................២២៣
អភិរូបនន្ទាថេរិយាបទាន ទី ៦ .... ២២៩
អឌ្ឍកាសីថេរិយាបទាន ទី ៧.........................២៣៣
បុណ្ណិកាថេរិយាបទាន ទី ៨ ....២៣៧
អម្ពបាលីថេរិយាបទាន ទី ៩ ....២៤១
សេលាថេរិយាបទាន ទី ១០............................២៤៤